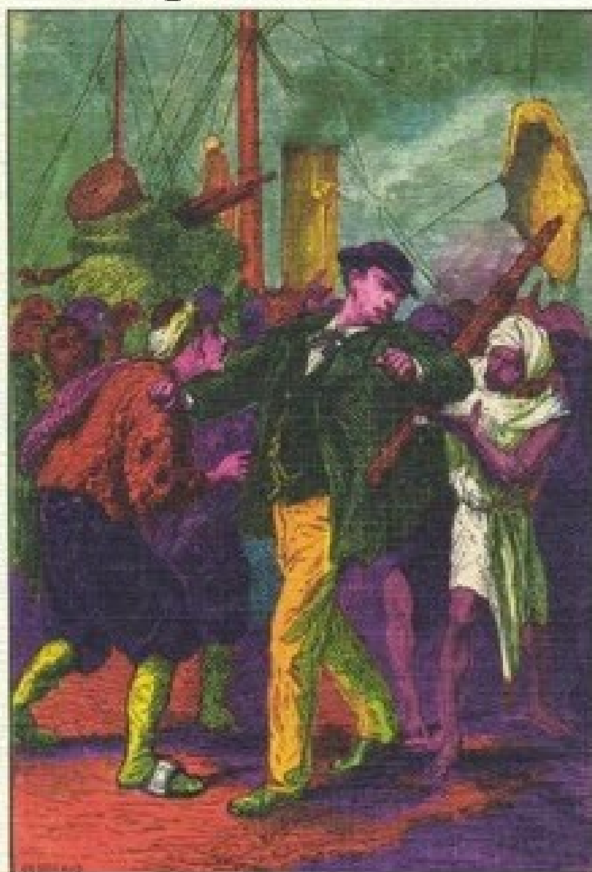
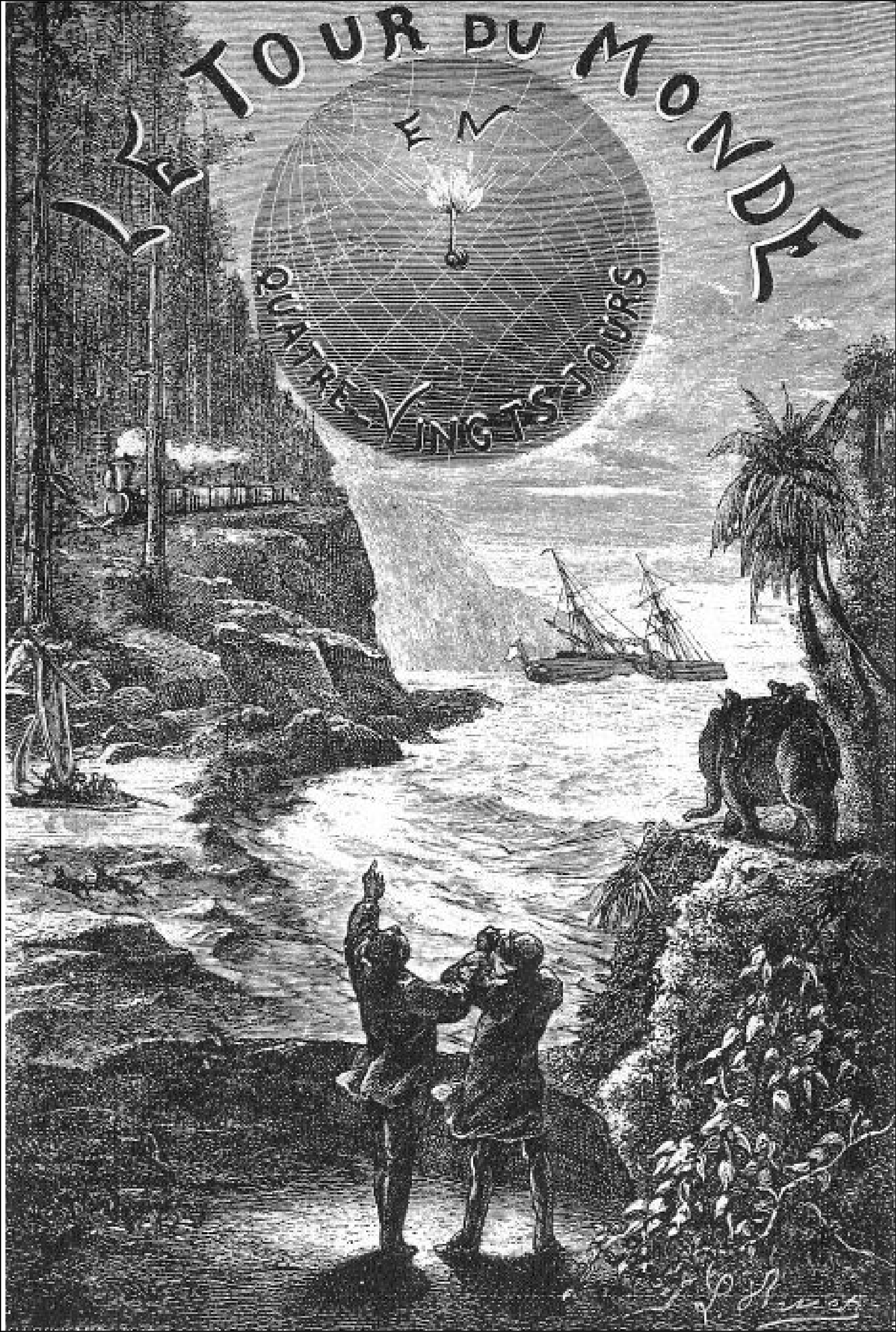
Jules Verne

Ocolul pământului în optzeci de zile

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010

LE TOUR DU MONDE
EN
QUATRE-VINGTS JOURS

OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE

— “Le tour du monde en quatre vigts jours” 1873 —

de Jules Verne

Traducerea: Radu Tudoran

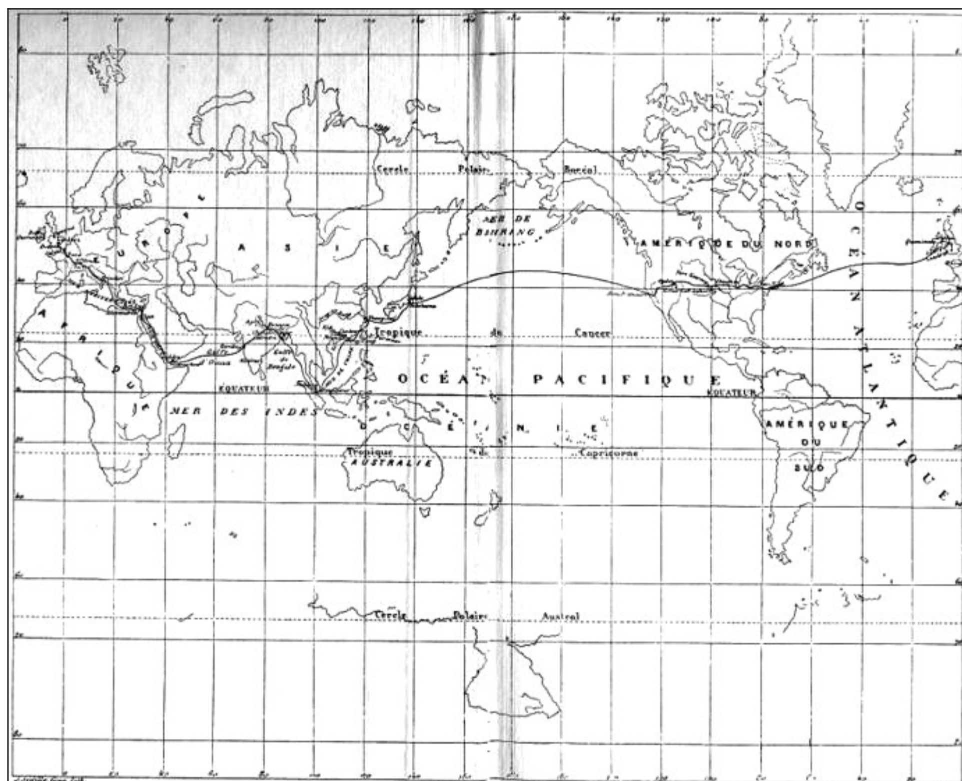
Jules Verne

Ocolul pămîntului în optzeci de zile

În româneşte de RADU TUDORAN

EDITURA ION CREANGĂ 1971

Cercle Polaire Boréal
ASIE
AMÉRIQUE DU NORD
Tropique du Cancer
OCÉAN PACIFIQUE
ÉQUATEUR
MER DES INDES
AUSTRALIE
Tropique du Capricorne
AMÉRIQUE DU SUD
Cercle Polaire Austral

Capitolul I

ÎN CARE PHILEAS FOGG ŞI PASSEPARTOUT SE ACCEPTĂ RECIPROC, UNUL CA STĂPÎN, CELĂLALT CA SERVITOR

În anul 1872, casa cu numărul 7 de pe Saville-row, Burlington Gardens - casă în care în 1814 murise Sheridan - era locuită de Phileas Fogg, esq.[1], unul din membrii cei mai ciudaţi şi mai remarcabili ai Reform-Club-ului din Londra, deşi el îşi dădea, pare-se, toată osteneala să nu atragă prin nimic atenţia asupra sa.

Deci, unuia dintre cei mai mari oratori care făcuse cinste Engliterei îi urma acest Phileas Fogg, personaj enigmatic, despre care nu se ştia nimic, decît că era un om foarte generos şi unul dintre cei mai frumoşi gentlemeni din înalta societate britanică.

Se spunea despre el că seamănă cu Byron - la chip, fireşte, căci, în ceea ce priveşte picioarele, n-avea nici un cusur[2] - însă un Byron cu mustăţi şi favoriţi, un Byron pe care nimic nu putea să-l tulbure, care ar fi putut să trăiască o mie de ani fără să îmbătrînească.

Englez fără îndoială, Phileas Fogg poate că nu era totuşi londonez. Nu fusese văzut niciodată nici la Bursă, nici la Bancă, nici la vreunul din ghişeele aflate în City.

Nici în bazinele, nici în docurile Londrei nu intrase vreodată vreo navă al cărei armator să fie Phileas Fogg.

Acest gentleman nu figura în nici un consiliu de administraţie. Numele său nu răsunase niciodată la vreun colegiu de avocaţi, nici la Temple, nici la Lincoln's-inn, nici la Gray's-inn. El nu pledase niciodată nici la Curtea cancelarului, nici la înalta Curte de Justiţie, nici la Curtea fiscală, nici la Curtea eclesiastică. Nu era nici industriaş, nici comerciant, nici agricultor. Nu făcea parte nici din Institutul regal al Marii Britanii, nici din Institutul Londrei, nici din Asociaţia meşteşugarilor, nici din Institutul Russel, nici din Instituţia literară din vest, nici din Institutul de Drept, nici din acea Instituţie reunită a Artelor şi Ştiinţelor, aflată sub patronajul direct al graţioasei sale maiestăţi. În sfîrşit, nu

---

[1] Esquire - titlu de politeţe folosit în Anglia, atribuit oricărui om de cultură şi cu rang social.
[2] Aluzie la infirmitatea lui Byron, care se ştie că era şchiop.

aparţinea nici uneia din numeroasele societăţi care abundă în capitala Angliei, începînd cu Societatea Armonica şi terminînd cu Societatea entomologică, fondată în scopul principal de a distruge insectele păgubitoare.

Phileas Fogg era membru al Reform-Club-ului şi atîta tot.

Celor care s-ar mira că un gentleman atît de misterios făcea parte dintre membrii acestei onorabile asociaţii, li s-ar putea răspunde că personajul nostru fusese primit la club în urma recomandaţiei domnilor Baring-fraţii, la care el avea credit deschis. De aici, o oarecare „suprafaţă”, firească, de vreme ce toate cecurile semnate de el erau plătite la vedere, fără dificultăţi, din debitul său curent, totdeauna creditor.

Era bogat acest Phileas Fogg? Fără îndoială! însă în ce chip făcuse această avere, n-ar fi putut să spună nici omul cel mai bine informat - iar Mr. Fogg era ultimul căruia te-ai fi putut adresa pentru a-i cere lămuriri. În orice caz, omul nu era cîtuşi de puţin risipitor, dar nici zgîrcit, căci de cîte ori trebuia întregită o sumă pentru o cauză nobilă, utilă sau generoasă, el dăruia banii fără zgomot, ba chiar anonim.

Într-un cuvînt, nimic mai puţin comunicativ decît acest gentleman. El vorbea cît mai puţin posibil - şi părea cu atît mai misterios cu cît era mai tăcut. Cu toate acestea, viaţa sa nu avea nimic ascuns. Dar gesturile şi faptele sale se repetau atît de matematic, încît imaginaţia nemulţumită a oamenilor cauta ceva dincolo de ele.

Oare călătorise în viaţa lui? Pesemne da, căci nimeni nu cunoştea harta lumii mai bine decît el. Nu era colţişor, oricît de retras, despre care el, pare-se, să nu aibă cunoştinţe speciale.

Cîteodată, însă, în puţine cuvinte scurte şi clare, punea ordine în miile de vorbe care circulau în club pe seama călătorilor rătăciţi sau pierduţi; el arăta adevăratele probabilităţi - şi cuvintele sale parcă erau inspirate de un al doilea văz, căci evenimentele sfîrşeau totdeauna prin a le justifica. Era deci un om care trebuie să fi călătorit pretutindeni - cel puţin cu închipuirea.

Totuşi se ştia sigur că de mulţi ani Phileas Fogg nu părăsise Londra. Cei care aveau cinstea de a-l cunoaşte ceva mai bine decît ceilalţi declarau că, în afară de drumul direct pe care îl străbătea în fiecare zi pentru a veni de acasă la club, nimeni nu putea pretinde să-l fi văzut vreodată în altă parte. Singurul său fel de a-şi trece timpul era lectura ziarelor şi jocul de wist. Cîştiga adesea la acest joc tăcut, aşa de potrivit cu firea lui, însă aceste cîştiguri destul de serioase nu-i intrau niciodată în pungă, ci figurau în bugetul său de binefaceri. De altfel, trebuie remarcat că Mr. Fogg juca, desigur, pentru a juca, nu pentru a cîştiga. Jocul era pentru el o întrecere, o luptă împotriva unei dificultăţi, o luptă fără mişcare, fără mutare din loc, fără oboseală, ceea ce se potrivea de asemenea cu caracterul său.

Nu se ştia ca Phileas Fogg să aibă o soţie, nici copii - ceea ce se poate întîmpla celor mai cumsecade oameni – nici rude, nici prieteni - ceea ce, e drept, se întîmplă mai rar. Phileas Fogg locuia singur în casa lui din Saville-row, unde nu intra nimeni. Niciodată nu se discuta nimic în ceea ce priveşte casa lui. Un singur servitor era de ajuns pentru a-l servi. Prînzind şi cinînd la club, la ore fixate cronometric, în acelaşi salon, la aceeaşi masă, netratîndu-şi niciodată colegii, nepoftind nici un străin, el nu se întorcea decît pentru a se culca, precis la miezul nopţii, fără să se folosească vreodată de camerele confortabile pe care Reform-Club-ul le ţinea la dispoziţia membrilor săi. Din cele douăzeci şi patru de ore ale unei zile, el petrecea acasă zece, fie pentru a dormi, fie pentru a se ocupa de toaleta sa. La club, dacă se plimba, o făcea totdeauna cu un pas egal, în sala de la intrare, pardosită cu parchet de diferite culori, sau pe galeria circulară deasupra căreia se rotunjea o cupolă cu vitralii albastre, susţinută de douăzeci de coloane ionice în porfir roşu. Pentru prînzul sau cina sa, bucătăriile, cămara, oficiul, pescăria şi lăptăria clubului furnizau bogatele lor rezerve; servitorii clubului, personaje grave, în haine negre. Încălţaţi în pantofi cu

talpă de pîslă, îl serveau în farfurii de porţelan special, pe o minunată faţă de masă, din pînză de Saxonia; paharul de cherry sau porto, sau vinul roşu cu arome şi cu scorţişoară i se serveau în cupe de cristal, de o formă cum nu se mai fabrică, ale clubului, în sfîrşit băuturile sale erau tinute la temperatura cuvenită datorită gheţii clubului, gheaţă adusă cu mari sacrificii tocmai din lacurile Americii.

Dacă a trăi în aceste condiţii înseamnă a fi excentric, trebuie să admitem că excentricitatea îşi are partea ei bună.

Casa din Saville-row, fără să fie somptuoasă, se bucura de un desăvîrşit confort. De altfel, avînd în vedere obiceiurile invariabile ale locatarului, serviciul aici se reducea la puţin. Totuşi, Phileas Fogg îi pretindea unicului său servitor o punctualitate şi regularitate extraordinară. Chiar în ziua aceea, 2 octombrie, el îl concediase pe James Forster, omul făcîndu-se vinovat de a-i fi adus apa de bărbierit la 84° Fahrenheit în loc de 86°, şi acum îl aştepta pe succesorul acestuia, care urma să se prezinte între orele unsprezece şi unsprezece şi jumătate.

Aşezat rigid în fotoliul său, cu picioarele lipite ca ale unui soldat la paradă, cu mîinile pe genunchi, cu corpul drept, cu capul sus, Phileas Fogg urmărea acul pendulei, instrument complicat care arăta minutele, secundele, zilele cu data lor şi anul. La unsprezece şi jumătate, nici un minut mai tîrziu, Mr. Fogg urma să plece de acasă, după obiceiul său cotidian, spre a se duce la Reform-Club.

În clipa aceea se auzi ciocănind în uşa micului salon, unde se afla stăpînul casei.

James Forster, servitorul concediat, se ivi în prag.

–

Noul servitor! vesti el.

Un flăcău de vreo treizeci de ani se arătă în uşă şi salută.

– Eşti francez şi te numeşti John? îl întrebă Phileas Fogg.

– Jean, dacă domnului nu-i displace! răspunse noul venit. Jean Passepartout, o poreclă cu care am rămas şi care explică însuşirile mele fireşti dt a ieşi din orice încurcătură. Cred că sînt un băiat cumsecade, domnule, însă, ca să fiu cinstit, trebuie să mărturisesc că am avut multe meserii: am fost cîntăreţ ambulant, călăreţ de circ, în care calitate am făcut salturi ca Leotard şi am dansat pe frînghie ca Blondin, pe urmă, ca să dau un scop mai folositor talentelor mele, am ajuns profesor de gimnastică, şi în ultima vreme am fost sergent de pompieri la Paris; în dosarul meu am chiar incendii remarcabile. Însă iată că acum cinci ani am părăsit Franţa şi, vrînd să gust viaţa de familie, am devenit valet în Anglia. Or, în clipa de faţă fiind fără serviciu şi aflînd că domnul Phileas Fogg este omul cel mai punctual şi cel mai sedentar din Regatul Unit, m-am prezentat la domnia sa cu speranţa de a trăi aici liniştit şi de a-mi uita chiar şi numele de Passepartout...

– Passepartout îmi place, răspunse stăpînul casei. Mi-ai fost recomandat, informaţiile despre dumneata sînt bune. Cunoşti condiţiile mele?

– Da, domnule!

– Bine! Ce oră este?

– Ora unsprezece şi douăzeci şi două, răspunse Passepartout, după ce scoase din buzunarul jiletcii un uriaş ceas de argint.

– E în urmă! observă Mr. Fogg.

– Iertaţi-mă, domnule, dar nu se poate!

– E în urmă cu patru minute. N-are importanţă; este de ajuns să ştii diferenţa. Deci, începînd din această clipă, miercuri 2 octombrie 1872, ora unsprezece şi douăzeci şi nouă dimineaţa, te afli în serviciul meu!

Acestea zise, Phileas Fogg se ridică, luă pălăria cu mîna stîngă, o puse în cap cu o mişcare de automat şi ieşi afară fără să mai adauge un cuvînt.

Passepartout auzi uşa de la stradă închizîndu-se o dată: ieşea noul stăpîn; apoi încă o dată: ieşea la rîndul lui predecesorul său, James Forster.

Passepartout rămase singur în casa din Saville-row.

Capitolul II
ÎN CARE PASSEPARTOUT ESTE CONVINS CĂ ÎN SFÎRŞIT ŞI-A GĂSIT IDEALUL

„Pe cinstea mea, îşi zise Passepartout, la început puţin aiurit, la Madame Tussaud am văzut oameni la fel de vii ca noul meu stăpîn!”

Se cuvine să spunem aici că „oamenii” doamnei Tussaud sînt figuri de ceară foarte vizitate la Londra şi cărora, într-adevăr, nu le lipseşte decît darul vorbirii.

În timpul celor cîteva clipe cît se aflase în faţa lui Phileas Fogg, Passepartout îşi cercetase repede, însă cu multă grijă, viitorul stăpîn. Acesta era un bărbat care putea să aibă patruzeci de ani, cu o înfăţişare nobilă şi frumoasă, înalt, cu trupul neîngreunat, deşi ajuns la o oarecare împlinire, cu părul şi favoriţii blonzi, cu fruntea netedă, fără riduri vizibile la tîmple, cu chipul mai degrabă palid decît colorat, cu dinţi minunaţi. El părea să aibă în cel mai înalt grad acel ceva pe care fizionomiştii îl numesc „calm în acţiune”, însuşire comună tuturor celor ce fac mai multă treabă decît zgomot. Netulburat, flegmatic, cu privirea deschisă, cu pleoapele nemişcate, Phileas Fogg era tipul desăvîrşit al acelor englezi cu sînge rece, atît de des întîlniţi în Regatul Unit şi a căror atitudine oarecum studiată a fost minunat redată de penelul Angelicăi Kauffmann. Privit în diferitele acte ale existenţei sale, acest gentleman făcea impresia unei fiinţe bine echilibrate, un om corect şi stăpînit, la fel de perfect ca un cronometru al lui Leroy sau Earnshaw. Într-adevăr, Phileas Fogg era exactitudinea personificată, ceea ce se vedea limpede din „expresia picioarelor şi mîinilor sale”, căci membrele omului, ca şi ale animalelor, sînt organe capabile să exprime şi pasiunile.

Phileas Fogg era unul din acei oameni matematic exacţi, care, niciodată grăbiţi, şi totdeauna gata, fac economie de paşi şi de mişcări. El nu făcea niciodată un pas mai mult decît era necesar, ci alegea totdeauna drumul cel mai scurt. Nu-şi pierdea vremea niciodată contemplînd tavanul, nu-şi permitea nici un gest inutil, nu fusese văzut niciodată mişcat sau tulburat. Era omul cel mai puţin grăbit din lume, însă ajungea totdeauna la timp. După toate astea e lesne de înţeles că el trăia singur şi, ca să zicem aşa, fără nici un fel de relaţii sociale. Phileas Fogg ştia

că în viaţă trebuie să te ciocneşti de alţii, şi cum ciocnirile te fac să întîrzii, el nu se ciocnea de nimeni.

În ceea ce-l priveşte pe Jean, zis Passepartout, parizian veritabil, de cinci ani de cînd locuia în Anglia şi făcea meseria de valet la Londra, căutase în van un stăpîn de care să se poată lega.

El nu era cîtuşi de puţin unul dintre acei Frontini sau Mascarilli care, cu umerii ridicaţi, cu nasul în vînt, cu privirea îndrăzneaţă, nepăsători, nu sînt decît nişte secături neruşinate. Nu. Passepartout era un băiat cumsecade, cu chipul plăcut, cu buzele cărnoase care păreau gata mereu să guste şi să sărute, o fiinţă supusă şi serviabilă, cu unul din acele capete rotunde care îţi place să-l vezi pe umerii unui prieten. Avea ochii albaştri, faţa îmbujorată, cu obrazul destul de gras ca să-şi poată vedea singur pometţii. Voinic, cu pieptul larg, cu o musculatură vînjoasă, el se bucura de o forţă herculeană, pe care exerciţiile din tinereţe o dezvoltaseră admirabil. Părul său negru era puţin cam răvăşit. Dacă sculptorii din antichitate cunoşteau optsprezece feluri de a orîndui pieptănătura Minervei, Passepartout nu cunoştea decît unul singur pentru a sa: trei mişcări de pieptene, şi pieptănătura era gata!

Prudenţa cea mai elementară te împiedică să spui dacă firea expansivă a acestui flăcău se va potrivi cu a lui Phileas Fogg. Era oare Passepartout acel servitor cu desăvîrşire punctual, care îi trebuia stăpînului său?

Asta nu se putea şti înainte de a încerca.

După ce avusese, după cum se ştie, o tinereţe destul de vînturată, el visa la odihnă. Auzind cît e de lăudat spiritul metodic englezesc şi cumpănirea proverbială a gentlemenilor, flăcăul nostru venise să-şi caute norocul în Anglia. Însă pînă acum soarta nu-l ajutase; fusese în zece case, fără să prindă rădăcini nicăieri. Peste tot stăpînii erau capricioşi, schimbători, vîntură-lume, ceea ce nu mai putea să-i convină lui Passepartout. Ultimul său stăpîn, tînărul lord Longsferry, membru al Parlamentului, după ce îşi petrecea nopţile în „oysters-rooms”urile din Hay-Market, se întorcea prea adesea acasă cărat în spinare de policeman. Dorind înainte de toate să-şi poată respecta stăpînul, Passepartout îndrăznise să-i adreseze cîteva observaţii respectuoase, care fuseseră prost primite, şi el trebuise să plece. Între timp auzise că Phileas

Fogg, esq., căuta un servitor şi îndată se informase asupra acestui gentleman. Un personaj a cărui existenţă era aşa de regulată, care dormea totdeauna acasă, nu călătorea de loc, nu lipsea niciodată nici măcar o singură zi, nu putea decît să fie pe placul lui. Deci el se înfăţişase aici şi fusese primit în împrejurările cunoscute.

Şi astfel, cînd ceasul bătea unsprezece ore şi jumătate, Passepartout se găsea singur în casa din Saville-row.

Îndată el începu inspecţia, parcurgînd totul de la pivniţă pînă la pod. Această casă curată, bine orînduită, severă, puritană, al cărei serviciu era perfect organizat, îi plăcu.

Ea îi făcu impresia unei frumoase cochilii de melc, însă o cochilie luminată şi încălzită cu gaz, căci hidrogenul carburat era îndestulător aici pentru amîndouă aceste nevoi. Noul servitor găsi fără greutate, la al doilea etaj, camera care îi era destinată; era pe gustul său. Sonerii electrice şi tuburi acustice o legau cu încăperile de la parter şi de la primul etaj. Pe cămin, o pendulă electrică era în legătură cu pendula din dormitorul lui Phileas Fogg, astfel încît cele două instrumente arătau în aceeaşi clipă aceeaşi secundă.

„Aici e de mine!” îşi zise Passepartout.

Văzu, de asemenea, în camera sa, un afiş pus deasupra pendulei: era programul lui zilnic. Acesta cuprindea – începînd de la ora opt dimineaţa, ora reglementară la care se trezea Phileas Fogg, pînă la ora unsprezece şi jumătate, cînd el pleca de acasă pentru a se duce să prînzească la Reform-Club - toate amănuntele serviciului, ceaiul şi friptura de la ora opt şi douăzeci şi trei, apa de bărbierit de la nouă şi treizeci şi şapte, pieptănatul de la zece fără douăzeci şi aşa mai departe. Apoi, de la ora unsprezece şi jumătate dimineaţa pînă la miezul nopţii1 - ora de culcare a metodicului gentleman - totul era scris, prevăzut, sistematizat. Pentru Passepartout fu o adevărată bucurie să mediteze asupra acestui program şi să-şi întipărească în minte feluritele lui puncte.

Cît priveşte îmbrăcămintea stăpînului, ea era foarte bogată şi de cea mai bună calitate. Fiecare pantalon, haină sau vestă avea un număr de ordine trecut într-un registru de intrare şi de ieşire, arătînd data la care, după anotimp, acestor veşminte le venea rîndul să fie îmbrăcate. Aceeaşi ordine şi pentru încălţăminte.

Pe scurt, casa din Saville-row - care trebuie să fi fost un templu al dezordinei pe timpul ilustrului, dar zăpăcitului Sheridan - confortabil cum era mobilată, anunţa o viaţă plăcută. Nu se vedea nici bibliotecă, nici cărţi care nu i-ar fi folosit la nimic domnului Fogg, atîta vreme cît Reform-Club-ul îi ţinea la îndemînă două biblioteci, una de literatură, alta de drept şi politică. În dormitor se afla o casă de bani de mărime mijlocie care, prin construcţia ei, era apărată tot atît de bine de foc ca şi de furt. Nici un fel de arme în toată casa, nici o unealtă de vînătoare sau de război; totul dovedea obiceiurile cele mai paşnice.

După ce examina locuinţa în amănunţime, Passepartout îşi frecă mîinile, cu faţa lui largă înflorind de bucurie, şi repetă voios:

„Aici e de mine! Bună treabă! O să mă înţeleg perfect cu Mr. Fogg! Un om de casa şi grozav de punctual; o adevărată maşină! Ei bine, n-am de ce să mă supăr că servesc o maşină!”

Capitolul III
ÎN CARE ÎNCEPE O CONVERSAŢIE CARE AR PUTEA SĂ-L COSTE SCUMP PE PHILEAS FOGG

Phileas Fogg părăsi casa din Saville-row la ora unsprezece şi jumătate şi, după ce puse de cinci sute şaptezeci şi cinci de ori piciorul drept înaintea piciorului stîng, şi de cinci sute şaptezeci şi şase de ori piciorul stîng înaintea celui drept, ajunse la Reform-Club, clădire vastă, pe Pall-Mall, a cărei construcţie nu costase mai puţin de trei milioane.

Noul venit se îndreptă numaidecît spre sala de mîncare, ale cărei ferestre în număr de nouă dădeau într-o frumoasă grădină cu copaci auriţi de aripa toamnei. Aici el se aşeză la masa obişnuită, unde îl aştepta tacîmul său. Prînzul era alcătuit din gustări, urmate de peşte rasol cu „reading sauce” extrem de fin, apoi un roastbeef stacojiu împodobit cu condimente „mushroom”, o prăjitură umplută cu revent[1] şi coacăze verzi, şi în sfîrşit o felie de chester - totul udat cu cîteva ceşti de ceai, acel excelent ceai anume cules pentru oficiul ReformClub-ului.

La douăsprezece şi patruzeci şi şapte, gentlemanul nostru se ridică de la masă şi se îndreptă spre marele salon, încăpere

[1] Plantă originară din Tibet, ale cărei tulpini sînt întrebuinţate la pre-pararea dulciurilor.

măreaţă, împodobită cu picturi bogat înrămate.

Aici, un servitor îi aduse ziarul Times încă nedesfăcut şi Phileas Fogg îndeplini el însuşi împovărătoarea treabă, cu o siguranţă a mîinii care dovedea o mare obişnuinţă în asemenea grea operaţiune. Lectura acestui ziar ţinu pînă la ora trei şi patruzeci şi cinci, iar Standard, care îi urmă, ocupă timpul lui Phileas Fogg pînă la cină. Cina se desfăşură în aceleaşi condiţiuni cu prînzul, numai că se adăugă „royal british sauce”.

La ora şase fără douăzeci, gentlemanul nostru reapăru în salonul cel mare şi se adînci în lectura ziarului Morning-Chronicle.

O jumătate de oră mai tîrziu, mai mulţi membri ai Reform-Club-ului intrară în salon şi se apropiară de căminul în care ardea un foc de cărbuni. Erau partenerii obişnuiţi ai lui Mr. Phileas Fogg, înfocaţi jucători de wist ca şi el: inginerul Andrew Stuart, bancherii John Sullivan şi Samuel Fallentin, omul de afaceri Thomas Flanagan, apoi Gauthier Ralph, unul din administratorii Băncii Angliei - personaje bogate şi respectate în acest club, care avea printre membri somităţile industriei şi finanţelor.

– Ascultă, Ralph, întrebă Thomas Flanagan, ce se mai aude cu furtul acela?

– Ei bine, răspunse Andrew Stuart, Banca o să rămînă păgubaşă.

– Ba dimpotrivă, interveni Gauthier Ralph, eu sper că o să punem mîna pe hoţ. Mai mulţi inspectori de poliţie, oameni foarte dibaci, au fost trimişi în America şi în Europa, în toate porturile principale, aşa că domnului acela îi va fi foarte greu să scape.

– Dar, mă rog, se cunosc semnalmentele hoţului? întrebă Andrew Stuart.

– Mai întîi că nu-i un hoţ! răspunse cu seriozitate Gauthier Ralph.

– Cum să nu fie hoţ un individ care sustrage un teanc de bancnote în valoare de cincizeci şi cinci de mii de lire? (1 milion 375.000 franci).

– Şi totuşi nu! stărui Ralph.

– Atunci e un industriaş? întrebă John Sullivan.

– Morning-Chronicle susţine că e un gentleman.

Cel ce intervenise nu era altul decît Phileas Fogg, al cărui

cap apăru deasupra valului de hîrtie adunat în jurul său. Zicînd acestea, el îşi salută colegii, care îi răspunseră numaidecît.

Faptul de care era vorba, şi pe care diversele ziare din Regatul Unit îl comentau cu aprindere, se întîmplase cu trei zile înainte, adică la 29 septembrie. Un teanc de bancnote, reprezentînd uriaşa sumă de cincizeci şi cinci de mii de lire, fusese luat de pe ghişeul casierului principal al Băncii Angliei.

Celor care îşi arătau mirarea că un asemenea furt putuse fi săvîrşit atît de uşor, viceguvernatorul Băncii, Gauthier Ralph, se limita să le răspundă că în momentul acela casierul era ocupat cu înregistrarea unei încasări de trei şilingi şi şase pence, şi că bietul om nu putea să aibă ochii la toate.

Aici e cazul însă să atragem atenţia - ceea ce face faptul mai explicabil - că această admirabilă instituţie care este „Bank of England” pare să poarte o nespus de mare grijă demnităţii publicului vizitator. Nici un fel de gardieni, nici urmă de invalizi, nici pomeneală de grilaje! Aurul, argintul, biletele de bancă sînt lăsate la vedere şi, ca să zicem aşa, la îndemîna primului venit.

Căci doar n-o să pui la îndoială onorabilitatea oricărui trecător! Unul din cei mai buni observatori ai obiceiurilor englezeşti povesteşte chiar următoarele: aflîndu-se odată într-una din sălile Băncii, el avu curiozitatea să vadă mai de aproape un lingou de aur, în greutate de şapte pînă la opt livre, care se găsea pus la vedere pe policioara de la ghişeul casierului; omul luă lingoul, îl cercetă, i-l dădu vecinului său, acesta îl dădu altuia, astfel că, trecînd din mînă în mînă, lingoul de aur ajunse pînă în fundul unui coridor întunecos, şi în se întoarse la locul lui decît după o jumătate de oră, fără ca în timpul acesta casierul măcar să fi ridicat capul din hîrtiile sale.

Însă, la 29 septembrie, faptele nu se petrecuseră chiar aşa: teancul de bancnote nu se mai întorsese, şi cînd măreţul orologiu aflat deasupra lui „drawwing-office” sună ora cinci, vestind închiderea birourilor, Băncii Angliei nu-i mai rămăsese decît să înscrie cele cincizeci şi cinci de mii de lire la contul profit şi pierdere.

Îndată ce furtul fu constatat în toată regula, numeroşi agenţi şi detectivi, aleşi dintre cei mai pricepuţi, fură trimişi în porturile principale, la Liverpool, la Glasgow, la Le Havre, la Suez, la Brindisi, la New York şi aşa mai departe, cu promisiunea, în caz de reuşită, a unei prime de două mii de lire

(50.00.0 franci) şi cinci la sută din suma care ar fi găsită. În aşteptarea informaţiilor pe care urmau să le primească în urma anchetei începute imediat, aceşti inspectori aveau deocamdată însărcinarea să observe cu întreaga luare-aminte pe toţi călătorii care veneau sau plecau.

Or, cu siguranţă, aşa cum spunea Morning-Chronicle, era cazul să se presupună că autorul furtului nu făcea parte din nici o asociaţie de hoţi din Englitera. În cursul acelei zile de 29 septembrie, un gentleman elegant, cu bune maniere, cu un aer distins, fusese văzut plimbîndu-se de ici-colo prin sala unde se făceau plăţile, teatrul furtului. Ancheta izbutise să stabilească destul de exact semnalmentele acestui gentleman, semnalmente care fură trimise numaidecît tuturor detectivilor din Regatul Unit şi de pe continent. Unii optimişti - şi Gauthier Ralph făcea parte dintre ei - se credeau deci îndreptăţiţi să spere că hoţul nu va scăpa.

Cum se poate presupune, această întîmplare era la ordinea zilei la Londra şi în întreaga Englitera. Se discuta cu înflăcărare pentru sau contra probabilităţilor de reuşită a poliţiei metropolitane.

Astfel, nu e de mirare că nişte membri ai ReformClub-ului discutau aceeaşi chestiune, cu atît mai mult cu cît unul din viceguvernatorii Băncii se afla printre ei.

Onorabilnl Gauthier Raloh nu se îndoia cîtuşi de puţin de rezultatul cercetărilor, deoarece socotea că prima oferită avea să ascută în chip cu totul deosebit zelul şi inteligenţa agenţilor. În schimb, colegul său Andrew Stuart era departe de a împărtăşi această încredere. Discuţia continuă deci între gentlemeni, care între timp se aşezară la o masă de wist, Stuart în faţa lui Flanagan, Fallentin în faţa lui Phileas Fogg. În timpul jocului partenerii nu vorbeau, însă între partide conversaţia întreruptă reîncepea mai aprinsă.

– Eu susţin că şansele sînt de partea hoţului, care nu poate să fie decît un om foarte iscusit! zise Andrew Stuart.

– Haida-de! răspunse Ralph. Nu există o singură ţară în care el s-ar putea refugia.

– Ia te uită!

– Unde ai vrea să se ducă?

– Nu ştiu, răspunse Andrew Stuart. La urma urmei, pămîntul este destul de mare!

– A fost odată!... zise cu glasul scăzut Phileas Fogg.

Apoi întinse cărţile spre Thomas Flanagan şi adăugă:

– E rîndul dumitale să tai, domnule!

Discuţia se întrerupse iarăşi în timpul jocului; însă îndată după aceea Andrew Stuart reîncepu:

– Cum adică, odată!? Ce, nu cumva pămîntul s-a micşorat?

– Fără îndoială! interveni Gauthier Ralph. Sînt de părerea domnului Fogg. Pămîntul s-a micşorat, fiindcă azi îl străbaţi de zece ori mai repede decît acum o sută de ani, şi în cazul de care ne ocupăm tocmai asta va face ca cercetările să se desfăşoare mai repede.

– Uşurînd de asemenea fuga hoţului.

– Rîndul dumitale să joci, domnule Stuart! zise Phileas Fogg.

Însă neîncrezătorul Stuart nu era convins, aşa că, odată partida sfîrşită, el reîncepu:

– Domnule Ralph, trebuie să mărturisesc că ai găsit un fel glumeţ de a spune că pămîntul s-a micşorat!

Adică pentru că azi îl poţi înconjura în trei luni...

– În numai optzeci de zile! îl întrerupse Phileas Fogg.

– Într-adevăr, domnilor, adăugă John Sullivan, optzeci de zile, de cînd porţiunea între Rothal şi Allahabad a fost dată în circulaţie pe „Great Indian peninsular railway”. Iată aici socoteala făcută în această privinţă de Morning-Chronicle:

De la Londra la Suez, prin Mont Cenis şi Brindisi, drum de fier şi vapor ....7 zile

de la Suez la Bombay, vapor...13 zile

de la Bombay la Galcutta, drum de fier.. .... 3 zile

de la Galcutta la Hong Kong (China), vapor...............................13 zile

de la Hong Kong la Yokohama (Japonia), vapor.......................... 6 zile

de la Yokohama la San Francisco, vapor. .... 22 zile

de la San Francisco la New York, drum de

fier............................ 7 zile

de la New York la Londra, vapor şi drum de fier .... 9 zile

Total.. .... 80 zile

– Da, optzeci de zile, însă fără să pui la socoteală timpul prost, vîntul contrariu, naufragiile, deraierile şi toate celelalte! strigă Andrew Stuart, pierzînd din neatenţie un atù.

– Ba totul e socotit, răspunse Phileas Fogg, continuînd să joace, căci, de data asta, discuţia nu mai respecta wist-ul.

– Chiar şi dacă hinduşii sau indienii scot şinele?! strigă iar Andrew Stuart. Chiar dacă opresc trenurile, pradă vagoanele şi-i scalpează pe călători?!

– Chiar dacă! răspunse Phileas Fogg. Apoi, dînd cărţile pe faţă, vesti: Două atu-uri!

Andrew Stuart, care trebuia să împartă cărţile, obiectă:

– Teoretic, ai dreptate, domnule Fogg, însă în practică...

– În practică la fel, domnule Stuart.

– Tare aş vrea să te văd făcînd această ispravă!

– Nu depinde decît de dumneata; hai să plecăm împreună.

– Ferească Dumnezeu! strigă Stuart. Dar aş paria pe patru mii de lire (100.000 fr.) că o asemenea călătorie, în asemenea

condiţii, este imposibilă.

– Dimpotrivă, e foarte posibilă! răspunse Mr. Fogg.

– Ei bine, fă-o!

– Ocolul pămîntului în optzeci de zile?

– Da.

– Mă învoiesc!

– Şi cînd pleci?

– Numaidecît!

– Asta e o nebunie! strigă încă o dată Andrew Stuart, care începea să se simtă jignit de încăpăţînarea partenerului său. Hai să lăsăm asta! Mai bine să ne continuăm jocul.

– Atunci, te rog, fii bun şi dă cărţile încă o dată, fiindcă le-ai dat greşit! răspunse Phileas Fogg.

Andrew Stuart adună cărţile cu înfrigurare; apoi deodată le puse pe masă şi izbucni:

– Ei bine, da, domnule Fogg, pariez pe patru mii de lire!...

– Dragul meu Stuart, linişteşte-te! interveni Fallentin. Nu-i serios ce faci!

– Cînd am spus că pun rămăşag, nu poate fi decît serios! răspunse Andrew Stuart.

– Fie! încuviinţă Mr. Fogg. Apoi se întoarse spre colegii săi: Domnilor, am douăzeci de mii de lire (500.000 fr.) depuse la fraţii Baring. Îi risc bucuros...

– Douăzeci de mii de lire! exclamă John Sullivan.

Douăzeci de mii de lire pe care le poţi pierde din cauza unei întîrzieri neprevăzute!

– Nu există neprevăzut! răspunse simplu Phileas Fogg.

– Domnule Fogg, dar aceste optzeci de zile n-au fost calculate decît ca un minimum de timp!

– Un minimum bine folosit e prea de ajuns.

– Însă, pentru a nu-l depăşi, trebuie să sari matematic din tren în vapor şi din vapor în tren!

– Voi sări matematic.

– Glumeşti!

– Un adevărat englez nu glumeşte niciodată, cînd e vorba de ceva atît de serios ca un rămăşag, răspunse Phileas Fogg. Pun prinsoare, pe douăzeci de mii de lire, cu oricine doreşte, că voi face ocolul pămîntului în nu mai mult de optzeci de zile, adică în o mie nouă sute douăzeci de ore, sau în o sută cincisprezece mii două sute de minute. Primiţi?

– Primim! răspunseră domnii Stuart, Fallentin, Sullivan, Flanagan şi Ralph, după ce se înţeleseră între ei.

– Bine! încheie Mr. Fogg. Trenul de Dover pleacă la ora opt şi patruzeci şi cinci. Voi lua acest tren.

– Chiar în seara asta? întrebă Stuart.

– Chiar în seara asta! răspunse Phileas Fogg. Apoi, uitîndu-se într-un calendar de buzunar, adăugă: Deci, fiindcă astăzi este miercuri, 2 octombrie, va trebui să fiu înapoi la Londra, în acest salon al Reform-Club-ului, sîmbătă, 21 decembrie, la ora opt şi patruzeci şi cinci seara, fără de care cele douăzeci de mii de lire depuse în clipa de faţă la fraţii Baring vă vor aparţine de fapt şi de drept, domnilor. Iată un cec asupra acestei sume.

Îndată fu întocmit un act scris asupra rămăşagului şi cei şase cointeresaţi îl semnară; Phileas Fogg era netulburat. Desigur, el nu pusese rămăşag pentru a cîştiga – şi dacă nu angajase decît douăzeci de mii de lire, adică jumătate din avutul său, o făcuse numai fiindcă prevedea că avea să cheltuiască cealaltă jumătate pentru a sfîrşi cu bine acest greu, ca să nu spunem irealizabil, proiect. Cît despre adversarii săi, aceştia păreau tulburaţi, dar nu din cauza sumei puse în joc, ci fiindcă aveau un fel de mustrări de cuget să lupte în asemenea condiţiuni.

Tocmai atunci ceasul bătea ora şapte: i se propuse domnului Fogg să suspende jocul pentru a-şi putea face pregătirile de plecare.

– Sînt gata în orice clipă! răspunse netulburatul gentleman. Şi începu să împartă cărţile. Caro! spuse el. Rîndul dumitale, domnule Stuart.

Capitolul IV
ÎN CARE PHILEAS FOGG ÎL LASĂ CU GURA CĂSCATĂ PE SERVITORUL SĂU PASSEPARTOUT

La ora şapte şi douăzeci şi cinci, după ce cîştigase vreo douăzeci de guinee la wist, Phileas Fogg se despărţi de onorabilii săi colegi şi părăsi clubul. La ora şapte şi cincizeci, el deschidea uşa casei sale.

Passepartout, care studiase cu conştiinciozitate programul, fu destul de surprins să-l vadă pe Mr. Fogg vinovat de inexactitate, apărînd, contrar obiceiului, la ora aceasta

neobişnuită. După nota scrisă, locatarul din Saville-row nu urma să se întoarcă decît la douăsprezece noaptea precis.

După ce urcă în camera sa, Phileas Fogg îl strigă:

– Passepartout!

Servitorul nu răspunse; chemarea aceasta nu-l privea: nu era încă ora.

– Passepartout! repetă Mr. Fogg, fără să ridice glasul.

Flăcăul nostru îşi făcu apariţia.

– Ea doua oară cînd te chem! observă stăpînul său.

– Păi nu-i ora douăsprezece! răspunse Passepartout, cu ceasul în mînă.

– Ştiu, şi de aceea nu-ţi fac nici o mustrare, reluă

Phileas Fogg. Peste douăzeci de minute plecăm spre Dover şi Calais.

Pe faţa rotundă a franţuzului se lăţi un fel de strîmbătură; era limpede că nu înţelesese bine.

– Plecaţi în călătorie? întrebă el.

– Da, răspunse stăpînul său. Vom face ocolul pămîntului.

Passepartout, cu ochii căscaţi, cu sprîncenele ridicate peste măsură, cu braţele atîrnînd, cu trupul gata să se prăbuşească, arăta în clipa aceea toate semnele uimirii dusă pînă la încremeneală.

– Ocolul pămîntului! murmură el.

– În optzeci de zile! întregi Mr. Fogg. Aşa că, vezi, n-avem o clipă de pierdut.

– Dar geamantanele?... făcu Passepartout, legănîndu-şi fără voie capul de la dreapta la stînga.

– Nici un geamantan! Doar un sac de călătorie, cu două cămăşi de lînă şi trei perechi de ciorapi; la fel şi pentru dumneata. Restul vom cumpăra pe drum. Ia-mi mantaua şi pătura de călătorie. Vezi să ai ghete bune. Adică... de altfel o să mergem puţin pe jos, sau chiar de loc. Haide!

Passepartout ar fi vrut să mai spună ceva, dar nu putu. Părăsi camera domnului Fogg, urcă în odăiţa lui, căzu pe un scaun şi zise, folosind o frază destul de vulgară, de la el de acasă:

– A naibii treabă! Şi eu care voiam să duc o viaţă liniştită!...

Apoi începu, maşinal, pregătirile de plecare. Ocolul pămîntului în optzeci de zile! Avea de-a face cu un nebun? Nu...

Atunci era o glumă? Să mergi la Dover, bine! La Galais, fie! Asta nu putea, desigur, să-l supere pe bravul nostru flăcău, care de cinci ani de zile nu mai pusese piciorul pe pămîntul patriei. Poate şi pînă la Paris ar fi fost o treabă bună, şi, zău aşa, ar fi revăzut cu bucurie marea capitală. Dar desigur, un gentleman aşa de grijuliu cu paşii săi ar trebui să se oprească acolo... Da, fără îndoială! - şi totuşi nu era mai puţin adevărat că gentlemanul acesta, atît de lipit de casă pînă acum, iată-l că pleca, o lua din loc!

La ora opt, Passepartout avea gata modestul sac, care cuprindea îmbrăcămintea sa şi pe a stăpînului său; apoi, cu cugetul încă tulburat el părăsi camera, a cărei uşă o încuie cu grijă, şi coborî la Mr. Fogg.

Acesta era gata. Avea sub braţ o carte, Bradshaw' s continental railway steam tranzit and general guide, care urma să-i furnizeze toate indicaţiile necesare pentru călătoria sa. Luă sacul din mîna lui Passepartout, îl deschise şi vîrî înăuntru un teanc gros de bancnote frumoase care au curs în toate ţările.

– N-ai uitat nimic? îşi întrebă Mr. Fogg servitorul.

– Nimic, domnule.

– Mantaua şi pătura mea?

– Iată-le.

– Bine; ia sacul. Şi întinzînd acest preţios obiect lui Passepartout, Mr. Fogg adăugă: Ai grijă că aci sînt douăzeci de mii de lire (500.000 fr.)!

Pasepartout fu cît pe aci să scape sacul din mînă, ca şi cum cele douăzeci de mii de lire ar fi fost în aur şi ar fi avut o greutate uriaşă.

Stăpînul şi servitorul coborîră, şi uşa de la stradă fu încuiată de două ori.

O staţie de trăsuri se găsea la capătul străzii. Cei doi călători se urcară într-un cab, care se îndreptă repede către gara de la Charing-Cross, de unde pornea una din liniile societăţii de căi ferate „South-Eastern-railway”.

La ora opt şi douăzeci, trăsura se opri în faţa grilajului gării. Passepartout sări jos. Stăpînul său îl urmă şi plăti vizitiul.

În clipa aceea, o biată cerşetoare, ţinînd un copil de mînă cu picioarele goale prin noroi, cu o pălărie zdrenţăroasă de care atîrna o pană mizerabilă, cu un şal sfişiat aruncat peste zdrenţe, se apropie de Mr. Fogg cerîndu-i de pomană.

Acesta scoase din buzunar cele douăzeci de guinee cîştigate la wist şi le întinse cerşetoarei, zicîndu-i:

– Ţine, femeie! Îmi pare bine că te-am întîlnit!

Apoi porni mai departe.

Passepartout simţi că i se umezesc ochii; stăpînul său făcuse un pas spre inima lui.

Îndată după aceea, amîndoi intrau în marea sală a gării. Aici Phileas Fogg îi porunci lui Passepartout să scoată două bilete la clasa întîi, pînă la Paris. Pe urmă, întorcînd capul, îi zări pe cei cinci colegi de la Reform-Club.

– După cum vedeţi, plec, domnilor! li se adresă. Feluritele vize puse pe un paşaport, luat anume în acest scop, vă vor permite să controlaţi la întoarcere drumul urmat de mine.

– Oh, domnule Fogg, nu era nevoie! răspunse politicos Gauthier Ralph. Ne încredem în onoarea dumitale de gentleman.

– E mai bine aşa, spuse Mr. Fogg.

Andrew Stuart observă:

– Nu uita că trebuie să fii înapoi...

– În optzeci de zile, întregi Mr. Fogg, adică sîmbătă, 21 decembrie 1872, la ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara. La revedere, domnilor!

La ora opt şi patruzeci, Phileas Fogg şi servitorul său se urcară în acelaşi compartiment. La ora opt şi patruzeci şi cinci răsună fluierul locomotivei şi trenul porni.

Noaptea era întunecoasă, iar de sus cădea o ploaie măruntă. Phileas Fogg stătea tăcut în colţul său. Passepartout, încă aiurit, strîngea maşinal în braţe sacul cu bancnote.

Trenul nu depăşise încă Sydenham, cînd el scoase un adevărat strigăt de disperare.

– Ce e? întrebă Mr. Fogg.

– E că... e că... În grabă... În zăpăceală... am uitat...

– Ce?

– Am uitat să sting becul de gaz din camera mea!

– Ei bine, băiete, răspunse cu răceală Mr. Fogg, becul arde pe socoteala dumitale!

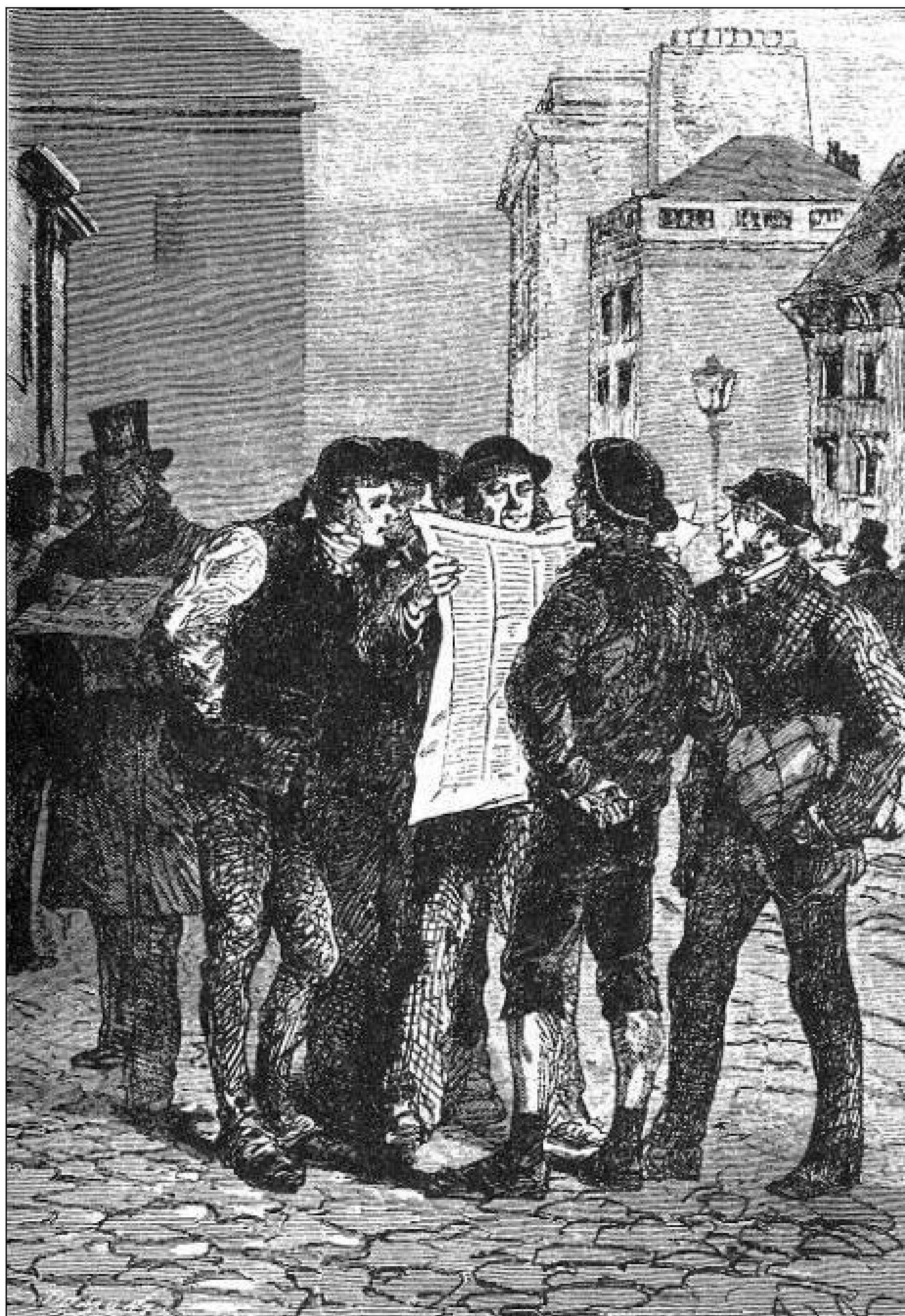
Capitolul V
ÎN CARE O NOUĂ ACŢIUNE APARE LA BURSA LONDONEZĂ

Părăsind Londra, desigur Phileas Fogg nu se îndoia cîtuşi de puţin de marele răsunet pe care avea să-l provoace plecarea sa. Vestea rămăşagului se răspîndi mai întîi la Reform-Club, unde produse o adevărată tulburare printre membrii acestui onorabil cerc. Apoi, de la club, tulburarea ajunse în ziare, cu ajutorul reporterilor, iar din ziare la publicul londonez şi în

întregul Regat Unit.

Această „istorie cu ocolul pămîntului” fu comentata, discutată, disecată cu atîta pasiune şi stăruinţă ca şi cînd ar fi fost vorba de o nouă afacere „Alabama”. Unii erau de partea lui Phileas Fogg, alţii - şi aceştia ajunseseră curînd la o majoritate considerabilă - se pronunţau contra lui. A face ocolul pămîntului - şi nu teoretic, pe hartă - în acest minimum de timp, cu mijloacele de comunicaţie existente, nu era numai o imposibilitate, ci o curată nebunie.

Times, Standard, Evening-Star, Morning-Chronicle şi douăzeci de alte ziare cu mare răspîndire se declarară împotriva lui Phileas Fogg. Numai Daily-Telegraph îl susţinea într-o oarecare măsură. Gentlemanul fu în general socotit drept maniac, drept un nebun, iar colegii săi de la Reform-Club fură dezaprobaţi că ţinuseră acest rămăşag, care dovedea slăbirea facultăţilor mintale ale autorului lui.

Cu privire la această istorie apărură numeroase articole extrem de înfierbîntate, deşi nu lipsite de logică. E cunoscut interesul pe care îl stîrneşte în Anglia orice are vreo legătură cu geografia. Aşa că nu exista cititor, indiferent de clasa lui socială,

care să nu devoreze coloanele închinate cazului „Phileas Fogg”.

În primele zile, cîteva spirite îndrăzneţe - îndeobşte femei - fură de partea lui, mai ales după ce Illustratcd-London-News îi publică portretul, după fotografia depusă la arhivele Reform-Club-ului. Unii gentlemeni chiar îndrăzniră să spună: „Hm! Hm! Şi la urma urmei, de ce nu? S-au văzut lucruri şi mai extraordinare!” Aceştia erau mai cu seamă cititorii ziarului Daily-'Telegraph. Însă în curînd se simţi că însuşi ziarul în cauză începea să dea înapoi.

La 7 octombrie, în Buletinul Societăţii regale de Geografie apăru un lung articol, care se ocupa de chestiune din toate punctele de vedere, şi dovedea limpede nebunia unei asemenea fapte. După acest articol, totul era potrivnic călătorului, şi oamenii, şi natura. Pentru a izbuti un astfel de proiect, trebuia să admiţi o potrivire miraculoasă între orele de plecare şi cele de sosire, potrivire care nu exista, care nu putea să existe. Eventual, şi asta numai în Europa, unde e vorba de distanţe de o lungime relativ mică, te poţi bizui pe sosirea trenurilor la ore fixe; însă cînd sînt necesare trei zile pentru a traversa Statele Unite, mai poţi să sprijini pe exactitatea trenului elementele unei asemenea probleme? Apoi defectările de locomotivă, deraierile, tamponările, anotimpul prost, înzăpezirile - toate acestea nu erau oare împotriva lui Phileas Fogg? Pe vapoare, în timpul iernii, nu se găsea el la cheremul furtunilor sau al ceţurilor? Ce, oare rar se întîmplă ca şi cele mai rapide vapoare ale liniilor transoceanice să aibă întîrzieri de două sau trei zile? Or, era nevoie de o întîrziere, una singură, ca lanţul comunicaţiilor să fie rupt, fără putinţă de îndreptare. Dacă Phileas Fogg sosea cu o întîrziere fie de numai cîteva ore faţă de plecarea unui vapor, el era nevoit să aştepte vaporul următor, şi chiar numai prin asta călătoria sa era compromisă definitiv.

Articolul cu pricina avu mare răsunet. Aproape toate ziarele îl reproduseră, şi acţiunile lui Phileas Fogg scăzură în chip neobişnuit.

În primele zile după plecarea gentlemanului se încheiaseră importante afaceri cu privire la soarta acţiunii sale. E cunoscută lumea pariorilor din Anglia, lume mai inteligentă, mai ridicată decît aceea a jucătorilor de cărţi. A paria face parte din temperamentul englez. Astfel se încheiară rămăşaguri pe sume considerabile, pentru sau contra lui Phileas Fogg, şi nu numai

între feluriţi membri ai Reform-Club-ului, ci chiar în marea masă a publicului britanic. Phileas Fogg fu înscris ca un cal de curse, la un fel de studbook[1]. Se născu o acţiune care fu numaidecît cotată la Bursa londoneză. Se cereau, se ofereau acţiuni „Phileas Fogg” şi din asta se încheiau afaceri uriaşe. Însă la cinci zile de la plecarea gentlemanului, în urma articolului din Buletinul Societăţii de Geografie, ofertele începură să se îngrămădească. Acţiunile „Phileas Fogg” scădeau. Ele erau oferite în teancuri. Cotate la început cinci la unu, pe urmă zece, acum se dădeau douăzeci, cincizeci, o sută la unu.

Calatorului nostru îi rămase un singur partizan; acesta era un bătrîn paralitic, lordul Albermale. Ţintuit în fotoliul său, onorabilul gentleman şi-ar fi dat întreaga avere pentru a putea face ocolul pămîntului, fie chiar şi în zece ani! - şi el parie cinci mii de lire (100.000 fr.) pentru Phileas Fogg. Iar, cînd, o dată cu prostia proiectului, i se demonstră inutilitatea lui, el se mulţumi să răspundă: „Dacă lucrul e realizabil, e bine ca el să fie realizat prima oară de un englez!”

Deci, aceasta era situaţia: partizanii lui Phileas Fogg se răreau din ce în ce; toată lumea se pronunţa împotriva lui, şi nu fără motive; acţiunile „Phileas Fogg” nu mai erau cotate decît o sută cincizeci, două sute la unu, pînă ce, la şapte zile după plecarea lui, o întîmplare cu totul neaşteptată făcu să nu mai fie cotate de loc.

Într-adevăr, în ziua aceea, la orele nouă seara, directorul poliţiei metropolitane primise telegrafic o depeşă, care spunea:

„De la Suez la Londra,

Rowan, director de poliţie, administraţia centrală,

Scotland Place.

Urmăresc hoţul de Bancă, Phileas Fogg. Trimiteţi imediat mandat de arestare la Bombay (India engleză)

Detectiv Fix”.

Efectul acestei depeşe se văzu imediat. Onorabilul gentleman dispăru, pentru a lăsa locul hoţului de bancnote. I se cercetă fotografia, depusă la Reform-Club împreună cu cele ale colegilor săi. Ea înfăţişa leit pe omul ale cărui semnalmente fuseseră stabilite de anchetă. Oamenii îşi amintiră ceea ce era misterios în existenţa lui Phileas Fogg, izolarea lui, plecarea lui

[1] Rămăşag la curse (în limba engleză în text).

subită – şi păru limpede că, pretextînd o călătorie în jurul lumii şi sprijinindu-se pe un rămăşag nebunesc, personajul nu urmărise altceva decît să deruteze pe agenţii poliţiei engleze.

Capitolul VI
ÎN CARE AGENTUL FIX DĂ DOVADĂ DE O NERĂBDARE FOARTE ÎNDREPTĂŢITĂ

Iată în ce împrejurări fusese expediată această telegramă privind pe numitul Phileas Fogg.

Miercuri, 9 octombrie, se aştepta să sosească la Suez, la ora unsprezece dimineaţa, pachebotul Mongolia, al Companiei Peninsulare şi Orientale, vapor de fier, cu elice şi spardek, cu un deplasament de două mii opt sute de tone şi avînd o forţă nominală de cinci sute de cai. Mongolia făcea cursa regulată între Brindisi şi Bombay, prin canalul Suez. Era unul din cele mai rapide vase ale Companiei şi depăşise totdeauna viteza regulamentară, adică zece mile pe oră între Brindisi şi Suez» şi nouă mile cincizeci şi trei de sutimi între Suez şi Bombay.

În aşteptarea Mongoliei, doi oameni se plimbau pe chei, în mijlocul mulţimii de băştinaşi şi străini care se îmbulzesc în acest oraş, odinioară un tîrguşor, căruia acum marea operă a d-lui Lesseps[1] îi asigurase un viitor măreţ.

Unul dintre aceşti doi oameni era agentul consular al Regatului Unit la Suez şi care - în ciuda neplăcutelor pronosticuri ale guvernului britanic şi sinistrelor preziceri făcute de inginerul Stephenson[2] - vedea în fiecare zi navele engleze străbătînd canalul şi scurtînd astfel la jumătate vechiul drum din Anglia în Indii, pe la Capul Bunei-Speranţe.

---

[1] Ferdinand de Lesseps, inginer şi diplomat francez, constructorul canalului Suez (1859-1869).

[2] Stephenson - inventatorul locomotivei cu aburi.

Celălalt era un omuleţ slab, cu chipul destul de inteligent, nervos, care îşi contracta cu o stăruinţă vizibilă sprîncenele. Pe sub genele lui lungi sclipea o privire foarte vie, pe care el însă ştia să şi-o stăpînească. În clipa aceea, omuleţul se mişca de

colo pînă colo, neputînd sta locului, dînd astfel oarecare semne de nerăbdare.

Insul în cauză se numea Fix şi era unul din acei „detectivi” sau agenţi ai poliţiei engleze care, după furtul comis la Banca Angliei, fuseseră trimişi în diferitele porturi ale lumii. Fix trebuia să supravegheze cu cea mai mare grijă pe toţi călătorii în trecere spre Suez, şi dacă vreunul dintre ei i-ar fi părut suspect, să-l „fileze” pînă la primirea mandatului de arestare.

Exact cu două zile înainte, Fix primise de la directorul poliţiei metropolitane semnalmentele presupusului autor al furtului; erau ale acelui personaj distins şi cu înfăţişarea corectă care fusese văzut în sala de plăţi a Băncii.

Detectivul, desigur momit de serioasa primă făgăduită în caz de succes, aştepta deci cu o nerăbdare uşor de înţeles sosirea Mongoliei.

– Care va să zică, domnule consul, credeţi că vaporul n-o să întîrzie? întrebă el pentru a zecea oară.

– Nu, domnule Fix, răspunse consulul. Ieri se afla la Port-Said, şi cei şaizeci de kilometri ai canalului sînt un fleac pentru un vas aşa de rapid. Îţi repet că Mongolia a cîştigat întotdeauna prima de douăzeci şi cinci de lire pe care guvernul o plăteşte pentru fiecare douăzeci şi patru de ore cîştigate din timpul reglementar al călătoriei.

– Vaporul acesta vine direct de la Brindisi? întrebă Fix.

– Chiar de la Brindisi, de unde a luat poştă pentru Indii şi de unde a plecat sîmbătă la ora cinci după-amiază. Aşa că ai răbdare; trebuie să sosească foarte curînd. Însă iată ceea ce nu înţeleg eu: dacă omul dumitale se află pe bordul Mongoliei, cum ai să-l poţi recunoaşte numai după semnalmentele pe care le-ai primit?

– Domnule consul, răspunse detectivul, pe aceşti oameni mai degrabă îi miroşi decît îi recunoşti. Pentru asta trebuie să ai fler, şi flerul este un fel de simţ special pe care îl ajută şi auzul, şi văzul, şi mirosul. În viaţa mea am arestat destui asemenea gentlemeni, şi dacă hoţul meu se află într-adevăr pe bord, vă asigur că nu-mi va scăpa din mînă.

– Vă urez să reuşiţi, domnule Fix, fiindcă e vorba de un furt însemnat!

– Un furt magnific! exclamă agentul, cu înflăcărare. Cincizeci şi cinci de mii de lire! Nu ne pică des asemenea

pleaşcă! Hoţii au devenit meschini! Neamul celor de-alde Sheppard se stinge! Azi unii ajung la spînzurătoare pentru cîţiva şilingi!

– Domnule Fix, observă consulul, vorbeşti cu atîta înflăcărare, încît îţi doresc din toată inima să izbuteşti, însă, repet, date fiind împrejurările în care te afli, mă tem că va fi foarte greu. Ştii preabine că, după semnalmentele pe care le-ai primit, hoţul acesta seamănă întru totul cu un om cumsecade.

– Domnule consul, răspunse sigur pe el inspectorul de poliţie, toţi marii escroci par oameni cumsecade. Vă daţi seama că cei cu mutră de pungaşi n-au decît un drum de ales: să rămînă curaţi, că altfel i-ar aresta imediat. De aceea trebuie să suspectezi pe cei cu înfăţişare de oameni cinstiţi. Lucru greu, admit; asta nu mai e o meserie, ci o artă.

Era limpede că numitului Fix nu-i lipsea o oarecare doză de amor propriu.

Între timp pe chei se vedea din ce în ce mai multă mişcare. Marinari de diferite naţii, negustori, misiţi, hamali, felahi se strîngeau din toate părţile. Era limpede că se apropia clipa sosirii vaporului.

Vremea era destul de frumoasă, însă cam rece din cauza vîntului de est. Deasupra oraşului se profilau cîteva minarete, sub razele palide ale soarelui. Către sud, un dig lung de două mii de metri se întindea ca un braţ asupra radei Suezului. Pe valurile Mării Roşii se legănau mai multe vase de pescuit sau de cabotaj, dintre care unele păstrau în liniile lor silueta elegantă a galerei antice.

Tot făcîndu-şi loc prin această mulţime de oameni, Fix, din obişnuinţă profesională, cerceta chipurile trecătorilor cu cîte o scurtă ochiadă.

Era ora zece şi jumătate.

– Dar nu mai vine odată vaporul acela? strigă agentul, auzind bătaia orologiului din port.

– Trebuie să fie aproape, răspunse consulul.

– Cît timp o să stea la Suez?

– Patru ore; atît cît să încarce cărbuni. De la Suez la Aden, la capătul celălalt al Mării Roşii, sînt o mie trei sute zece mile, şi trebuie să-şi. facă provizii de combustibil.

– Şi de la Suez merge direct la Bombay?

– Direct, fără oprire.

– Ei bine, zise Fix, dacă hoţul a luat acest drum şi acest vapor, desigur că şi-a făcut planul să debarce la Suez, ca de aici să ajungă pe altă cale în posesiunile olandeze sau franceze din Asia. Trebuie să ştie prea bine că în India, care este un teritoriu englez, n-ar fi în siguranţă.

– Numai dacă nu o fi un om foarte îndrăzneţ, răspunse consulul. Ştii doar că un criminal englez se poate ascunde mai bine la Londra decît în străinătate.

După aceste cuvinte, care îi dădură mult de gîndit agentului, consulul se îndreptă spre biroul său, aflat în apropiere. Fix rămase singur, stăpînit de o nerăbdare nervoasă, cu presimţirea destul de ciudată că hoţul său se găsea pe bordul Mongoliei, şi într-adevăr, dacă pungaşul fugise din Anglia cu gîndul de a ajunge în Lumea Nouă, el alesese probabil drumul Indiilor, mai puţin supravegheat sau mai greu de supravegheat decît cel al Atlanticului.

Fix nu rămase mult timp sub stăpînirea acestor gînduri. Fluiere răsunătoare vestiră sosirea vaporului. Gloata de hamali şi de felahi se năpusti spre chei, într-o îmbulzeală destul de neliniştitoare pentru membrele şi veşmintele călătorilor aflaţi în port. Vreo zece bărci se desprinsevă de la mal şi se repeziră în întîmpinarea Mongoliei.

În curînd se ivi uriaşul corp de fier al vaporului, navigînd între malurile canalului, şi la ora unsprezece punct ancora fu aruncată în radă, în timp ce aburul maşinilor ţîşnea cu zgomot pe ţevile de eşapament.

Pe bord erau destul de mulţi călători. Unii rămăseseră pe punte, ca să admire priveliştea pitorească a oraşului, însă cea mai mare parte coborîră în bărcile care trăseseră la bordul Mongoliei.

Fix cerceta cu cea mai mare luare-aminte pe toţi cei care puneau piciorul pe chei.

Deodată, unul dintre aceştia, după ce împinse energic în lături pe felahii care îl asaltau oferindu-şi serviciile, se apropie de el şi-l întrebă foarte politicos dacă nu cumva putea să-i arate unde se află biroul agentului consular englez. Zicînd acestea, călătorul arătă un paşaport pe care, fără îndoială, dorea să i se pună viza britanică.

Fix luă instinctiv paşaportul, citi dintr-o privire semnalmentele înscrise în el, şi nu putu să-şi împiedice o tresărire. Hîrtia începu să-i tremure în mînă; semnalmentele înscrise în

paşaport erau identice cu cele primite de la directorul poliţiei metropolitane.

– Nu-i paşaportul dumitale? îl întrebă pe călător.

– Nu, răspunse acesta, e al stăpînului meu.

– Şi el unde e?

– A rămas pe bord.

– Păi trebuie să se prezinte personal la biroul consulatului, pentru a i se stabili identitatea, îi explică agentul.

– Oare e nevoie de aşa ceva?

– Neapărat!

– Şi unde e biroul ăsta?

– Colo, în colţul pieţii, răspunse inspectorul, arătînd cu mîna o casă aflată la vreo două sute de paşi.

– Atunci mă duc să-i spun stăpînului meu, deşi n-o să-i placă de loc să se deranjeze!

Acestea zise, călătorul îl salută pe Fix şi se întoarse pe bord.

Capitolul VII
CARE DOVEDEŞTE ÎNCĂ O DATĂ INUTILITATEA PAŞAPOARTELOR ÎN RAPORTURILE CU POLIŢIA

Inspectorul coborî pe chei, îndreptîndu-se în grabă spre biroul consulului, unde, la cererea sa insistentă, fu introdus numaidecît.

– Domnule consul, zise Fix fără altă introducere, am serioase motive să cred că omul nostru se află pe bordul Mongoliei.

Şi el povesti istoria cu servitorul şi paşaportul.

– Bine, domnule Fix, răspunse consulul, nu mi-ar displăcea cîtuşi de puţin să văd mutra acestui pungaş, însă dacă el este cel bănuit de dumneata, poate că n-o să se prezinte la biroul meu. Unui hoţ nu-i place să lase urme în trecerea sa - şi de altfel formalitatea paşapoartelor nu mai este obligatorie.

– Domnule consul, stărui agentul, dacă este un om îndrăzneţ, cum trebuie să bănuim, o să vină.

– Ca să-şi vizeze paşaportul?

– Da. Paşapoartele nu servesc decît ca să încurce pe oamenii cumsecade şi să ajute fuga pungaşilor. Vă asigur că hîrtiile omului nostru vor fi în regulă, dar sper că dumneavoastră n-o să le vizaţi...

– Şi de ce nu? se miră consulul. Dacă paşaportul este în regulă, n-am dreptul să-i refuz viza.

– Totuşi, domnule consul, trebuie neapărat să-l reţin pe omul acesta aici, pînă ce primesc de la Londra un mandat de arestare.

– A, domnule Fix, asta e treaba dumitale, eu însă nu pot...

Consulul nu-şi sfîrşi fraza. În clipa aceea se auzi ciocănind la uşă, şi băiatul de birou introduse doi străini, dintre care unul era, fără doar şi poate, servitorul acela de pe chei.

Erau, într-adevăr, stăpînul şi servitorul său. Stăpînul arătă paşaportul şi-l rugă fără altă explicaţie pe consul să aibă bunătatea de a-l viza.

Slujbaşul britanic luă documentul şi îl citi cu luare-aminte, în timp ce Fix, într-un colţ al biroului, îl cerceta, sau mai degrabă îl devora cu ochii pe străin.

– Dumneavoastră sînteţi Phileas Fogg, esquire? întrebă consulul după ce sfîrşi lectura.

– Da, domnule, răspunse gentlemanul.

– Şi omul acesta este servitorul dumneavoastră?

– Da. Un francez numit Passepartout.

– Veniţi de la Londra?

– Da.

– Şi unde mergeţi?

– La Bombay.

– Bine, domnule. Ştiţi că formalitatea vizei nu este trebuitoare, şi că noi nu mai cerem să ni se prezinte paşapoartele?

– Ştiu, domnule, răspunse Phileas Fogg, însă prin această viză vreau să se constate trecerea mea prin Suez.

– Fie, domnule.

Şi consulul, după ce semnă şi puse data pe paşaport, aplică ştampila. Mr. Fogg plăti taxele de viză, apoi, după ce adresă un salut rece, ieşi, urmat de servitorul său.

– Ei bine? întrebă inspectorul.

– Ei bine, răspunse consulul, are aerul celui mai cumsecade om!

– Poate, însă nu asta ne interesează. Domnule consul, nu găsiţi că acest flegmatic gentleman seamănă leit cu hoţul ale cărui semnalmente le-am primit?

– Ai dreptate, dar, vezi dumneata, semnalmentele...

– Eu, unul, vreau să fiu cu inima împăcată, răspunse Fix. Servitorul mi s-a părut mai puţin indescifrabil decît stăpînul. Pe deasupra este francez şi n-o să-şi poată ţine gura. Pe curînd, domnule consul!

Cu aceste cuvinte, agentul ieşi şi porni în căutarea lui Passepartout.

În acest timp, Mr. Fogg, plecînd de la consulat, se îndreptase spre chei. Acolo dădu cîteva porunci servitorului său, pe urmă se urcă într-o barcă, reveni la bordul Mongoliei, intră în cabina sa şi deschise un carnet în care erau însemnate următoarele:

„Părăsit Londra, miercuri, 2 octombrie, ora 8 şi 45 seara.

Sosit la Paris, joi, 3 octombrie, ora 7 şi 20 dimineaţa.

Părăsit Paris, joi, ora 8 şi 40 dimineaţa.

Sosit la Torino, prin Mont Cenis, vineri, 4 octombrie, ora 6 şi 35 dimineaţa.

Părăsit Torino, vineri, ora 7 şi 20 dimineaţa.

Sosit la Brindisi, sîmbătă 5 octombrie, ora 4 seara.

Îmbarcat pe Mongolia, sîmbătă, ora 5 seara.

Sosit la Suez, miercuri, 9 octombrie, ora 11 dimineaţa.

Totalul orelor folosite: 158 şi 1/2 sau în zile: 6 zile şi 1/2.”

Mr. Fogg înscria aceste date într-un itinerariu aşezat pe coloane care indicau, de la 2 octombrie pînă la 21 decembrie, luna, ziua şi ora, sosirile reglementare şi sosirile efective în fiecare localitate principală: Paris, Brindisi, Suez, Bombay, Galcutta, Singapore, Hong Kong, Yokohama, San Francisco, New York, Liverpool, Londra şi care îi îngăduia să noteze avansul sau întîrzierile rezultate în fiecare punct al parcursului.

Acest itinerar metodic avea astfel în vedere totul, şi Mr. Fogg ştia în orice clipă dacă este în cîştig sau în întîrziere.

Deci în acea zi, miercuri, 9 octombrie, el înscrise sosirea sa la Suez, care corespundea cu sosirea reglementară, neînfăţişînd nici cîştig, nici pierdere.

După aceea ceru să i se aducă dejunul în cabină. Cît despre ideea de a vizita oraşul, nici măcar nu-i trecea prin minte, ca unul care făcea parte din acea rasă de englezi care îşi trimit servitorii să viziteze locurile pe unde trec.

Capitolul VIII
ÎN CARE PASSEPARTOUT VORBEŞTE, POATE, CEVA MAI MULT DECÎT S-AR CUVENI

În cîteva clipe, Fix îl ajunse pe Passepartout, care pornise hoinar pe chei, privind în toate părţile, el, unul nesocotindu-se dator să nu vadă nimic.

– Ei, prietene, v-aţi vizat paşaportul? îl întrebă agentul, apropiindu-se de el.

– Ah! Dumneavoastră eraţi! răspunse franţuzul. Mulţumesc de întrebare, sîntem în perfectă ordine!

– Şi acum priveşti locurile astea?

– Da, însă mergem aşa de repede, încît mi se pare că fac călătoria în vis. Care va să zică aici sîntem la

Suez?

– La Suez.

– În Egipt?

– În Egipt, desigur.

– Şi în Africa?

– În Africa.

– În Africa! repetă Passepartout. Nu-mi vine să cred. Închipuiţi-vă, domnule, că nu m-am gîndit vreodată să ajung mai departe decît pînă la Paris - şi am revăzut această vestită capitală exact de la ora şapte şi douăzeci dimineaţa pînă la opt şi patruzeci, între Gara de Nord şi Gara Lyon, prin ferestrele unui cupeu şi pe o ploaie cu băşici! Ce rău îmi pare! Aş fi vrut să re-văd cimitirul Père-Lachaise şi Circul din ChampsElysées!

– Care va să zică sînteţi foarte grăbiţi! observă inspectorul de poliţie.

– Eu, unul, nu, însă stăpînul meu, da. Bine că mi-am adus aminte de el; trebuie să cumpăr ciorapi şi cămăşi ! Am plecat fără geamantane, numai cu un sac de călătorie.

– Am să te conduc la un bazar unde ai să găseşti tot ce-ţi trebuie.

– Domnule, răspunse Passepartout, sînteţi, ce să spun, de o bunăvoinţă!...

Şi porniră împreună, Passepartout vorbind necontenit.

– Trebuie să am grijă, zise el, să nu pierd vaporul!

– Ai tot timpul, nu-i decît douăsprezece!

Passepartout scoase din buzunar ceasornicul lui uriaş.

– Douăsprezece? Da' de unde! E ora nouă şi cincizeci şi două de minute!

– Ceasul dumitale e în urmă, observă Fix.

– Ceasul meu! Ăsta e un ceas de familie, pe care l-a avut străbunicul meu. Nu greşeşte nici cinci minute pe an. E un adevărat cronometru!

– Văd ce se întîmplă, răspunse Fix. Ai rămas la ora Londrei, care e cu aproximativ două ceasuri în urmă faţă de Suez. Trebuie să ai grijă să-ţi potriveşti ceasul după ora locală a fiecărei ţări.

– Să mă ating de ceasul meu! strigă Passepartout. Niciodată!

– Bine, dar n-o să se mai potrivească cu soarele.

– Cu atît mai rău pentru soare, domnule! El va cădea în greşeală.

Şi flăcăul nostru îşi vîrî ceasul în buzunarul vestei, cu un gest măreţ.

După cîteva clipe, Fix redeschise vorba:

– Şi zi, aţi plecat în grabă de la Londra?

– Păi dar! Miercurea trecută. Mr. Foog a venit acasă de la club la ora opt seara, contrar oricărui obicei, şi trei sferturi de oră mai tîrziu eram plecaţi.

– Dar unde se duce stăpînul dumitale?

– Drept înainte, mereu! Face ocolul pămîntului!

– Ocolul pămîntului? exclamă Fix.

– Da, şi încă în optzeci de zile! Cică ar fi un rămăşag, însă, între noi fie vorba, eu nu cred o boabă; cum o să-mi intre aşa ceva în cap? Trebuie să fie altceva la mijloc.

– Ah! Acest Mr. Fogg e un original?

– Aşa cred.

– Atunci e bogat?

– Bineînţeles! Şi are cu el o sumă frumuşică, şi numai în hîrtii noi-nouţe! Nu se sinchiseşte de bani pe drum! Ca să vezi, mecanicului de pe Mongolia i-a făgăduit un dar măreţ dacă ajungem la Bombay mai devreme!

– Şi îl cunoşti de mult pe stăpînul dumitale?

– Eu? Da de unde! răspunse Passepartout. Am intrat în slujba lui chiar în ziua plecării.

E uşor de închipuit ce efect trebuiau să producă aceste răspunsuri asupra minţii inspectorului de poliţie şi aşa foarte înfierbîntată.

Această plecare grăbită de la Londra, scurt timp după săvîrşirea furtului, această mare sumă de bani luată în călătorie,

această grabă de a ajunge în ţări îndepărtate, acest pretext cu rămăşaguri neobişnuite, totul întărea, cum era firesc, bănuielile agentului. El îl descusu mai departe pe franţuz şi se încredinţă că flăcăul acesta nu-l cunoştea cîtuşi de puţin pe stăpînul său, că acela trăia izolat la Londra, că era socotit bogat fără să se ştie de unde îi venea bogăţia, că era un om de nepătruns şi aşa mai departe. Însă, în acelaşi timp, Fix ajunse la convingerea că Phileas Fogg nu va debarca la Suez, şi că se îndrepta spre Bombay.

– O fi departe Bombay ăsta? întrebă Passepartout.

– Destul de departe, răspunse agentul. Mai aveţi de mers încă vreo zece zile pe mare.

– Şi unde vine Bombay?

– În India.

– Adică în Asia?

– Fireşte.

– Fir-ar să fie!... Ce voiam să vă spun... e ceva care mă sîcîie... becul de acasă!

– Ce bec?

– Becul de gaz din camera mea. Am uitat să-l sting, şi acum arde în contul meu. Or, am făcut socoteala că asta înseamnă doi şilingi în douăzeci şi patru de ore, adică exact şase pence mai mult decît leafa mea - şi înţelegeţi că, atît cît o să ţină călătoria asta...

Oare înţelesese Fix istoria cu gazul? Puţin probabil. De cîtva timp, el nu mai asculta, ci se gîndea ce hotărîre să ia. Între timp ajunseră la bazar. Agentul îl lăsă pe Passepartout să se ocupe de cumpărături, îl sfătui să aibă grijă să nu întîrzie la plecarea vaporului, iar el se întoarse în grabă la consulat.

Acum, cînd îşi formase convingerea, Fix îşi recîştigase tot sîngele rece.

– Domnule, se adresă el consulului, nu mai am nici o îndoială. Îl am în mînă. Vrea să pară un excentric care face ocolul pămîntului în optzeci de zile.

– Atunci e foarte şiret! răspunse consulul. Pesemne îşi face socoteala să se întoarcă la Londra după ce va deruta poliţia de pe amîndouă continentele!

– Asta o s-o vedem! răspunse Fix.

– Dar eşti sigur că nu te înşeli? stărui consulul.

– Nu mă înşel.

– Bine, dar atunci de ce Hoţul acesta a ţinut să-şi marcheze printr-o viză trecerea lui prin Suez?

– De ce?... Nu ştiu, domnule consul, însă ascultaţi.

Şi în cîteva cuvinte, Fix îi aduse la cunoştinţă punctele importante din convorbirea sa cu servitorul numitului Fogg.

– Într-adevăr, observă consulul, toate bănuielile se îngrămădesc împotriva acestui om. Şi ce-ai de gînd să faci?

– Să trimit o telegramă la Londra, cerînd să mi se expedieze urgent un mandat de arestare la Bombay, apoi să mă îmbarc pe Mongolia, să-l filez pe omul meu pînă în Indii, şi acolo, pe acest teritoriu englez, să mă apropii de el politicos, cu mandatul de arestare într-o mînă, iar cu mîna cealaltă să-l înhaţ de umăr.

După ce rosti rece aceste cuvinte, agentul îşi luă rămas bun de la consul şi se îndreptă spre biroul telegrafului, de unde expedie directorului poliţiei metropolitane depeşa pe care o cunoaştem.

Un sfert de oră mai tîrziu, cu puţinul său bagaj în mînă, dar bine înarmat cu bani, Fix se îmbarca pe Mongolia - şi rapidul pachebot pornea îndată cu toată viteza pe apele Mării Roşii.

Capitolul IX

ÎN CARE MAREA ROŞIE ŞI MAREA INDIILOR SE ARATĂ FAVORABILE PLANURILOR LUI PHILEAS FOGG

Distanţa dintre Suez şi Aden este de o mie trei sute zece mile în cap, şi caietul de sarcini al Companiei acordă vapoarelor sale o sută treizeci şi opt de ore pentru a o străbate. Mongolia, cu focurile înteţite în draci, naviga în aşa chip, încît făgăduia să sosească înaintea orei prevăzute.

Cea mai mare parte a călătorilor îmbarcaţi la Brindisi mergeau în India. Unii se îndreptau spre Bombay, alţii spre Calcutta, însă tot prin Bombay, căci de cînd drumul de fier traversa peninsula indiană în toată lăţimea sa, nu mai era nevoie să ocoleşti capul Ceylon.

Printre călători erau feluriţi funcţionari civili şi ofiţeri de toate gradele. Dintre aceştia, unii aparţineau armatei britanice propriu-zise, alţii comandau trupe indigene de sipahi[1], toţi foarte bine plătiţi chiar acum cînd guvernul luase asupra sa drepturile şi sarcinile vechii Companii a Indiilor; de pildă, sublocotenenţii

---

[1] Sipahi - soldaţi băştinaşi din armata britanică a Indiilor.

primeau 7.000 franci, comandanţii de brigadă - 60.000, generalii - 100.000 [1].

Se trăia deci bine pe bordul Mongoliei, în această societate de funcţionari, printre care se amestecau cîţiva tineri englezi, care cu milionul în buzunar se duceau să înfiinţeze întreprinderi comerciale în ţări îndepărtate. „Purser”-ul, omul de încredere al Companiei, egal în grad cu comandantul vasului, orînduia pe bord un trai îmbelşugat. La micul dejun, la prînzul de la ora două, la cina de la cinci şi jumătate şi la supeul de la ora opt seara, mesele se îndoiau sub greutatea mîncărurilor de carne proaspătă şi a gustărilor furnizate de măcelăria şi cămările vaporului. Călătoarele - căci erau şi din acestea cîteva - îşi schimbau toaletele de două ori pe zi. Se făcea muzică, ba chiar se şi dansa, cînd marea era prielnică.

Însă Marea Roşie este foarte nestatornică şi prea adesea se zburleşte, ca toate golfurile lungi şi înguste. Cînd sufla vîntul, fie dinspre coasta Asiei, fie dinspre Africa, Mongolia, ca un fus cu elice, prinsă dintr-o coastă, se balansa înspăimîntător. Doamnele se făceau atunci nevăzute, pianul amuţea, muzica şi dansul încetau dintr-o dată. Dar cu toată hula, cu toate răbufnirile de vînt, vaporul, împins de puternicele lui maşini, gonea fără întîrziere spre strîmtoarea Bab-el-Mandeb.

Dar ce făcea oare Phileas Fogg în acest timp? S-ar putea crede că, îngrijorat şi neliniştit, el ţinea seama necontenit de schimbările vîntului, care ar fi putut stingheri mersul vaporului, de legănările bezmetice produse de hulă, care ar fi putut să pricinuiască vreun neajuns la maşini, în sfîrşit de toate stricăciunile posibile, care, obligînd vasul să întîrzie în vreun port, i-ar fi dat peste cap programul călătoriei.

Nimic din toate acestea! Sau, chiar dacă gentlemanul nostru se gîndea la asemenea cazuri, cel puţin nu lăsa să se vadă nimic. El rămînea mereu acelaşi om calm, membrul imperturbabil al Reform-Club-ului, pe care nici un incident nu putea să-l găsească nepregătit. El nu părea cîtuşi de puţin mai tulburat decît netulburatele cronometre de bord. Numai arareori putea fi văzut pe punte, căci nu se ostenea să privească această

---

[1] Salarizarea funcţionarilor civili este şi mai bună. Simpli asistenţi, primul grad ierarhic, au 12.000 franci; judecătorii, 60.000 fr.; preşedinţii de curte, 250.000 fr.; guvernatorii, 300.000 fr. iar guvernatorul general, peste 600.000 fr. (n.a.)

Mare Roşie, atît de bogată în amintiri, acest teatru al primelor scene istorice ale umanităţii. Nu-l interesau nici ciudatele oraşe înşirate pe malurile ei, oraşe al căror pitoresc contur se desena uneori la orizont. El nici măcar nu visa la primejdiile acestui golf arabic, despre care istoricii antichităţii, Strabon, Arrion, Arthemidor, Edrisi, au vorbit totdeauna cu spaimă, şi pe apele căruia navigatorii de odinioară nu se hazardau niciodată înainte de a aduce sacrificii ca să atragă asupra călătoriei îngăduinţa cerului.

Dar ce făcea atunci acest original, aflat pe bordul Mongoliei ca într-o închisoare? în primul rînd stătea la masă de patru ori pe zi, şi nici ruliul, nici tangajul nu puteau să deranjeze o maşină aşa de minunat alcătuită.

Pe urmă juca wist.

Da, întîlnise aici parteneri de joc, la fel de înverşunaţi ca şi el; un perceptor care se ducea la postul său, la Goa, un ministru, reverendul Decimus Smith, care se întorcea la Bombay, şi un general de brigadă din armata engleză, îndreptîndu-se spre corpul său la Benares.

Aceşti trei călători aveau pentru wist aceeaşi pasiune ca Mr. Fogg, şi jucau ore întregi, nu mai puţin tăcuţi decît el.

Cît despre Passepartout, răul de mare nu se lipea de el. Tînărul franţuz ocupa o cabină la prova şi, întocmai ca şi stăpînul său, mînca foarte conştiincios. Trebuie spus că, fără îndoială, o călătorie făcută în asemenea condiţii nu-i mai displăcea cîtuşi de puţin. Aşa începea să-i vină la îndemînă. Bine hrănit, bine adăpostit, pe deasupra mai vedea şi ţări străine - destul ca să se împace cu soarta sa, cu atît mai mult cu cît era convins că toată această fantezie avea să se termine la Bombay.

A doua zi după plecarea de la Suez, adică la 29 octombrie, nu se poate afirma că nu resimţi o oarecare bucurie cînd întîlni pe punte pe îndatoritorul personaj, căruia i se adresase debarcînd în Egipt. Deci se apropie de el şi i se adresă cu cel mai cald surîs:

– Dacă nu mă înşel, domnule, dumneavoastră m-aţi îndrumat cu atîta bunăvoinţă la Suez.

– Ah, da, te recunosc! răspunse detectivul. Dumneata eşti servitorul acelui englez original...

– Întocmai, domnule, ă...

– Fix.

– Domnule Fix, sînt încîntat să vă regăsesc aici. Şi unde mergeţi?

– Păi, şi eu merg la Bombay!

– Minunat! Aţi mai făcut pînă acum drumul acesta?

– De multe ori, răspunse Fix. Sînt agent al Companiei Peninsulare.

– Atunci cunoaşteţi India?

– Mda... bîigui detectivul, care nu voia să meargă prea departe cu vorba.

– Şi, spuneţi-mi, e ciudată India asta, nu-i aşa?

– Foarte ciudată! Moschei, minarete, temple, fachiri, pagode, tigri, şerpi, baiadere! Dar nădăjduiesc că o să aveţi destul timp să vizitaţi ţara.

– Nădăjduiesc şi eu, domnule Fix. Înţelegeţi şi dumneavoastră că unui om cu mintea întreagă nu-i este îngăduit să sară din vapor în tren şi din tren în vapor, pe motivul că face ocolul pămîntului în optzeci de zile!

Nu. Fiţi sigur că toată această gimnastică o să se termine la Bombay.

– Mr. Fogg se simte bine? întrebă detectivul Fix cu tonul cel mai natural.

– Foarte bine, domnule Fix. De altfel şi eu tot aşa.

Barem eu, unul, mănînc ca un căpcăun după post; ştiţi, din cauza aerului de mare.

– Dar pe stăpînul dumitale nu-l văd niciodată pe punte.

– Aşa e, nu iese de loc. Nu e curios să privească...

– Ştii, domnule Passepartout, mă gîndesc că acest pretins ocol al pămîntului în optzeci de zile ar putea să ascundă cine ştie ce însărcinare secretă... De pildă, o misiune diplomatică!

– Domnule Fix, pe cinstea mea vă mărturisesc că nu ştiu nimic şi, la urma urmelor, n-aş da nici o jumătate de coroană ca să ştiu!

După această întîlnire, Passepartout şi Fix stătură adesea de vorbă. Inspectorul de poliţie urmărea să se apropie de servitorul individului Fogg; asta putea să-i fie de folos odată. Deci îl poftea deseori la barul Mongoliei, unde îl cinstea cu cîteva pahare de whisky sau de bere, pe care flăcăul nostru le primea fără fasoane, cinstindu-l la rîndul lui, ca să nu rămînă dator, şi găsea cu acest prilej în Fix un gentleman foarte plăcut.

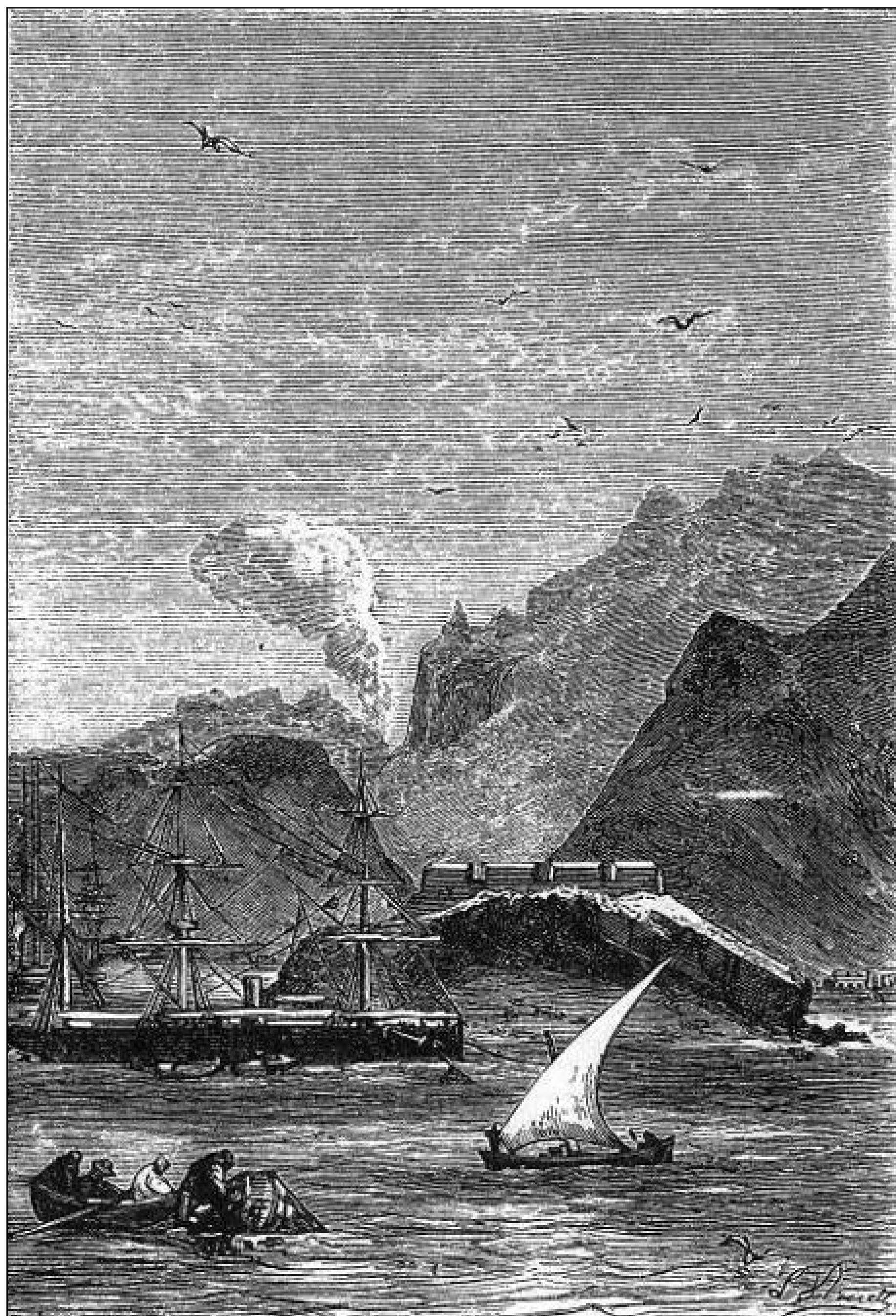
Între timp vaporul înainta cu repeziciune. În ziua de 13 văzură Moka ivindu-se în brîul ei de ziduri ruinate, deasupra cărora se ridicau cîţiva curmali înverziţi. În depărtare, pe munţi, se desfăşurau întinse livezi de cafetieri. Passepartout fu încîntat să contemple acest oraş vestit, pe care, cu zidurile lui circulare şi cu fortul dărîmat profilîndu-se pe cer ca o toartă, îl asemui cu o ceaşcă uriaşă.

În timpul nopţii următoare, Mongolia străbătu strîmtoarea Bab-el-Mandeb, al cărei nume arab înseamnă Poarta Lacrimilor, şi a doua zi, 14 octombrie, se opri la Steamer Point, în nord-vestul radei Adenului, unde trebuia să se reaprovizioneze cu combustibil.

Alimentarea focurilor pe vapoare, la asemenea depărtări de centrele de producţie, este o treabă gravă şi importantă. Numai Compania Peninsulară cheltuieşte în acest scop opt sute de mii de lire pe an (20 milioane de franci). A trebuit, într-adevăr, să se înfiinţeze depozite în numeroase porturi, şi aici, în aceste mări îndepărtate, preţul cărbunelui se ridica la optzeci de franci tona.

Mongolia mai avea de făcut încă o mie şase sute cincizeci de mile pînă la Bombay, şi trebuia să rămînă patru ore la Steamer Point, pentru a-şi reumple magaziile de cărbuni.

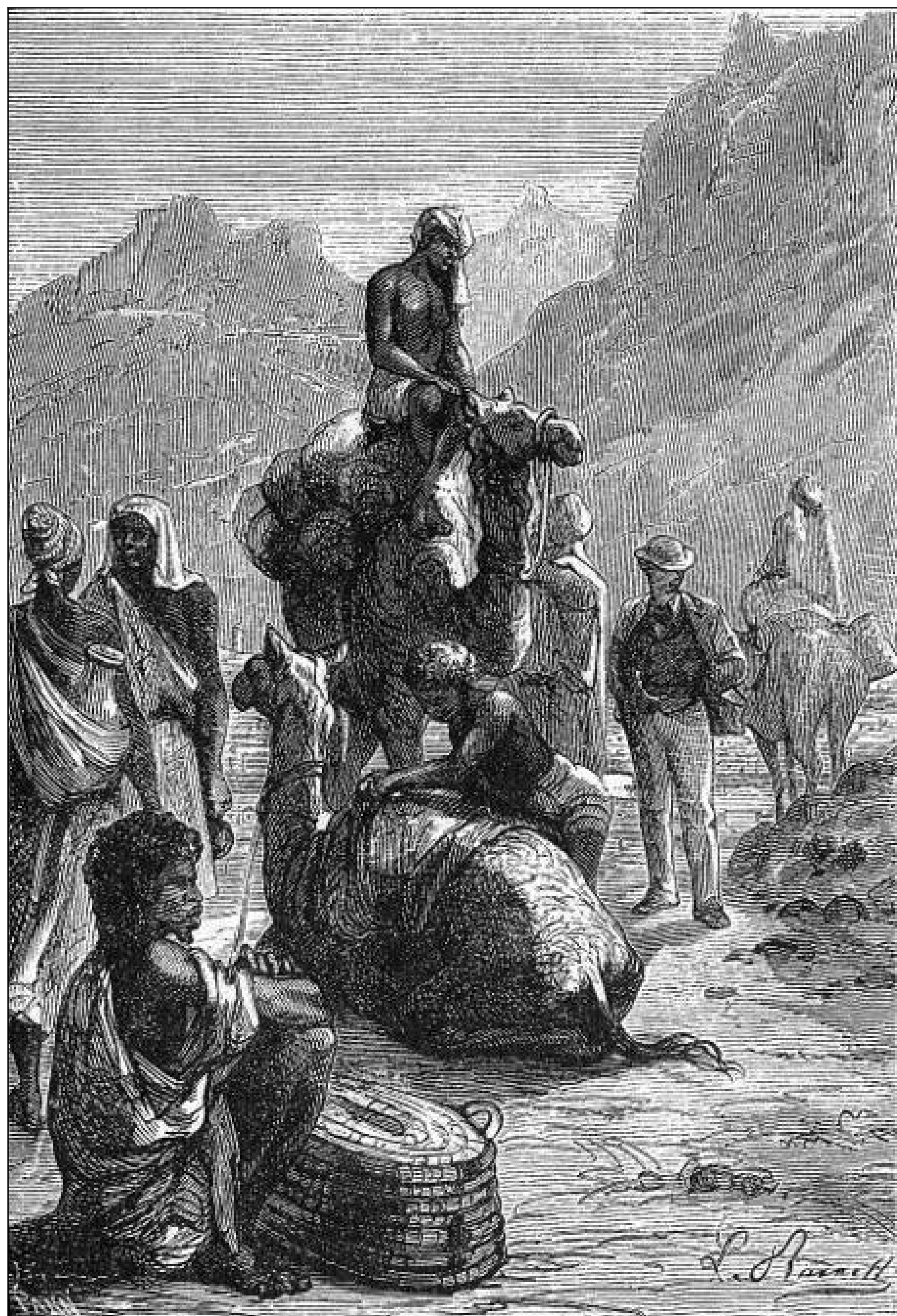
Însă această oprire fiind prevăzută, nu dăuna cîtuşi de puţin programului lui Phileas Fogg. De altfel, vaporul, în loc să sosească la Aden în dimineaţa zilei de 15 octombrie, sosise în seara zilei precedente; asta însemna un cîştig de cincisprezece ore.

Mr. Fogg şi servitorul său coborîră pe ţărm. Gentlemanul voia să-şi vizeze paşaportul. Fireşte, Fix se ţinu după el, dar fără să fie văzut. Odată viza făcută, călătorul nostru se întoarse la bord, pentru a-şi continua partida de wist întreruptă.

După obiceiul său, Passepartout rămase să hoinărească prin port, în mijlocul populaţiei de somalieni, baniani, parşi, evrei, arabi, europeni, care alcătuiesc cele douăzeci şi cinci de mii de locuitori ai Adenului. El admiră fortificaţiile care fac din acest oraş Gibraltarul Mării Indiilor, şi măreţele cisterne la care mai lucrau şi azi inginerii englezi, două mii de ani după inginerii regelui Solomon.

„Foarte ciudat, foarte ciudat! îşi zicea Passepartout, în timp ce se întorcea la bord. Bag de seamă că e bine să călătoreşti, dacă vrei să vezi ceva nou.”

La ora şase seara, Mongolia frămînta cu palele elicei sale apa din rada Adenului şi în curînd alunecă pe întinsul Mării Indiilor. După program trebuia să străbată distanţa între Aden şi Bombay în o sută şaizeci şi opt de ore. Pînă la urmă, Marea

Indiilor fu prielnică traversării. Vîntul se menţinea mereu de la nord-vest, astfel că pînzele veniră în ajutorul maşinilor.

Vasul, cîştigînd viteză acum, se balansa mai puţin. Călătoarele reapărură pe punte, în toalete noi, iar cîntecele şi dansul reîncepură.

Călătoria decurgea deci în cele mai bune condiţiuni. Passepartout era încîntat de binevoitorul tovarăş pe care întîmplarea i-l scosese în cale în persoana domnului Fix.

Duminică 20 octombrie, către ora prînzului, coasta indiană apăru la orizont. Două ore mai tîrziu, pilotul se urca pe bordul Mongoliei. La orizont, un şir de coline se profilau armonios pe fondul cerului. Îndată coroanele de palmieri care acopereau oraşul îşi arătară verdeaţa vie. Vaporul intră în rada dintre insulele Salcette, Colaba, Elephanta şi Butcher, şi la ora patru şi jumătate acostă la unul din cheiurile portului Bombay.

În clipa aceea, Phileas Fogg termina a treizeci şi treia partidă a zilei şi, împreună cu partenerul său, datorită unei manevre îndrăzneţe, făcînd treisprezece levate, încheia această frumoasă traversare printr-un şlem admirabil.

Mongolia nu trebuia să ajungă la Bombay decît la 22 Octombrie; or iată că sosise la 20. Era deci un cîştig de două zile, socotit din clipa plecării de la Londra, şi Phileas Fogg îl înscrise metodic în itinerarul său, în coloana beneficiilor.

Capitolul X
ÎN CARE PASSEPARTOUT E PREA FERICIT SĂ SCAPE CU FAŢA CURATĂ DINTR-O ÎNCURCĂTURĂ PIERZÎNDU-ŞI NUMAI GHETELE

Toată lumea ştie că India - acest triunghi răsturnat, cu baza la nord şi vîrful la sud - are o suprafaţă de un milion patru sute de mii de mile patrate, pe care este răspîndită inegal o populaţie de o sută optzeci de milioane de locuitori. Guvernul britanic exercită o dominaţie reală asupra unei părţi din acest uriaş teritoriu. El are un guvernator general la Calcutta, guvernatori la Madras, Bombay şi în Bengal şi un locotenent-guvernator la Agra.

Însă India engleză propriu-zisă nu are decît o suprafaţă de şapte sute de mii de mile patrate şi o populaţie de o sută pînă la o sută zece milioane locuitori. Astfel o importantă parte a teritoriului scapă de autoritatea reginei[1] 1; şi într-adevăr, la unii

[1] Pe vremea aceea domnea regina Victoria (1819-1901).

rajahi din interior, sălbatici şi teribili, independenţa hindusă este încă deplină..

De la 1756 - epoca în care a luat naştere prima aşezare engleză în locul unde astăzi se află oraşul Madras – pînă anul acesta, cînd a izbucnit marea răscoală a spahiilor, celebra Companie a Indiilor a fost atotputernică aici. Ea şi-a anexat încetul cu încetul felurite provincii, cumpărate de la rajahi în schimbul unor rente pe care le plătea prost sau chiar de loc. Compania îşi numea guvernatorul său general şi toţi funcţionarii civili sau, militari. Astăzi însă ea nu mai există, iar posesiunile engleze din India ţin direct de coroană.

De asemenea, înfăţişarea, obiceiurile, împărţirile etnografice ale peninsulei tind să se schimbe de la o zi la alta. Odinioară călătoreai aici folosind toate mijloacele; antice de transport, pe jos, călare, cu căruţa, în roabă, în palanchin, în spinarea oamenilor, în coach şi altele. Astăzi vapoarele stăbat cu mare viteză Indul, Gangele, iar un drum de fier care traversează peninsula în toată lărgimea sa, avînd ramificaţii pe parcurs, te duce de la Bombay la Calcutta în numai trei zile.

Acest drum de fier nu traversează India în linie dreaptă. Distanţa măsurată astfel n-ar fi decît de o mie, o mie o sută de mile, şi trenurile, mergînd chiar numai cu o viteză mijlocie, n-ar avea nevoie de trei zile ca să străbată; însă ea creşte cu cel puţin o treime, prin ocolul pe care calea ferată îl descrie ridicîndu-se pînă la Allahabard, în nordul peninsulei.

Iată pe scurt şi în linii mari drumul urmat de „Great Indian peninsular railway”; părăsind insula Bombayului, el traversează Salcette, sare pe continent la Tannah, străbate lanţul Gatsilor Apuseni, merge spre nord-est pînă la Burhampur, brăzdează teritoriul aproape independent Bundelkund, ajunge pînă la Allahabad, de aici coteşte spre răsărit, întîlneşte Gangele la Benares, se îndepărtează încetişor de el, şi, coborând din nou spre sud-est prin Burdivan şi oraşul francez Chandernagor, ajunge la Calcutta.

Călătorii de pe Mongolia debarcaseră la Bombay la ora patru şi jumătate după amiază, iar trenul de Calcutta pleca la ora opt fix.

Mr. Fogg îşi luă rămas bun de la partenerii de wist, coborî de pe vapor, îi dădu servitorului său amănunte cu privire la cîteva tîrguieli pe care acesta trebuia să le facă, îi atrase atenţia

în mod serios să vină la gară înainte de ora opt, apoi se îndreptă spre biroul paşapoartelor, cu pasul său măsurat care bătea secunda ca pendula unui orologiu astronomic.

Aşadar, nu se gîndea să vadă nimic din minunile Bombay-ului, nici primăria, nici măreaţa bibliotecă, nici forturile, nici docurile, nici tîrgul de bumbac, nici bazarele, nici moscheiele, nici sinagogele, nici bisericile armeneşti, nici chiar splendida pagodă din Malebar-Hill, împodobită cu cele două turnuri poligonale. N-avea să contemple nici capodoperele din Elephanta, nici misterioasele morminte subterane ascunse în sud-estul radei, nici grotele Kanheri de pe insula Salcette, aceste admirabile rămăşiţe ale arhitecturii budiste!

Nu, nimic din toate acestea! Ieşind de la biroul paşapoartelor, Phileas Fogg se îndreptă liniştit spre gară, în al cărei restaurant se aşeză să cineze. Între alte feluri, şeful bucătăriei se socoti dator să-i recomande un anumit ostropel de iepure, din „iepure local”, pe care nu mai contenea să-l laude.

Călătorul nostru se învoi să guste conştiincios ostropelul, însă cu tot sosul lui preparat cu mirodenii constată că era scîrbos.

Îndată îl chemă pe şeful bucătăriei.

– Domnule, ăsta e iepure? îl întrebă, privindu-l fix în ochi.

– Da, milord, iepure de junglă! răspunse cu îndrăzneală păcătosul.

– Şi iepurele ăsta n-a mieunat cînd l-aţi tăiat?

– Să miaune? Oh, milord! E iepure! Vă jur…

– Domnule, grăi cu răceală Mr. Fogg, nu jura şi ţine minte ce-ţi spun: odinioară, în India, pisicile erau socotite drept animale sfinte. Frumoase timpuri!

– Pentru pisici, milord?

– Poate că şi pentru călători!

După aceste cuvinte, Mr. Fogg îşi continuă liniştit cina.

Agentul Fix debarcase şi el de pe Mongolia cîteva clipe după ciudatul călător şi alergase la directorul poliţiei din Bombay. Acolo îşi arătă calitatea sa de detectiv, misiunea pe care o avea şi situaţia lui faţă de presupusul autor al furtului. Sosise de la Londra un mandat de arestare?… Nu sosise nimic! într-adevăr, mandatul, expediat după plecarea lui Phileas Fogg, nu avea cum să sosească înaintea lui.

Fix îşi pierdu cumpătul. El îi ceru directorului un ordin de

arestare împotriva individului Fogg, dar acesta refuză. Chestiunea privea administraţia metropolitană şi numai aceasta putea să elibereze legal un mandat. Asemenea severitate de principii, această riguroasă respectare a legalităţii este cu totul explicabilă, dacă ţii seama de moravurile englezeşti care, în privinţa libertăţii individuale,, nu admit nimic arbitrar.

Agentul nu mai stărui şi îşi dădu seama că trebuia să se resemneze să aştepte mandatul. Luă însă hotărîrea să nu-l piardă din ochi pe impenetrabilul său pungaş, în timpul cît acesta rămînea la Bombay. El socotea că Phileas Fogg va rămîne aici (după cum se ştie, aceasta era şi convingerea lui Passepartout), ceea ce lăsa timp ca mandatul să sosească.

Însă în ceea ce îl priveşte pe Passepartout, acesta, după ultimile porunci pe care stăpînul său i le dăduse la coborîrea de pe Mongolia, înţelesese limpede că Bombay avea să fie ce fusese Suezul şi Parisul, că drumul nu se sfîrşea aici, ci că avea să continue cel puţin pînă la Calcutta, dacă nu şi mai departe. Ca urmare, începu să se întrebe dacă rămăşagul lui Mr. Fogg nu era ceva serios şi dacă nu cumva fatalitatea îl ducea să facă ocolul pămîntului în optzeci de zile, pe el care dorise să trăiască în tihnă.

După ce cumpără cîteva cămăşi şi ciorapi, el porni să se plimbe pe străzile Bombay-ului, în aşteptarea orei cînd trebuia să se ducă la gară. Era mare îngrămădire de lume şi, printre europenii de toate naţionalităţile, mişunau persani cu tichii ascuţite, bunhiaşi cu turbane rotunde, sinzi cu scufe pătrate, armeni în caftane lungi, parşi cu comănace negre. Era o sărbătoare a acestor parşi, numiţi şi ghebri, coborîtori direcţi din adepţii lui

Zoroastru, cei mai harnici, cei mai civilizaţi şi cei mai austeri dintre hinduşi - rasa căreia îi aparţin acum bogaţii negustori indigeni din Bombay. În ziua aceea, ei aveau un fel de carnaval religios, cu procesiuni şi petreceri, la care luau parte baiadere îmbrăcate în voaluri trandafirii brodate cu aur şi argint; acestea, în sunet de viole şi bubuit de tam-tam-uri, dansau fermecător şi, ce-i drept, cu o totală bună-cuviinţă.

Nu are rost să stăruim aici cum privea Passepartout aceste ciudate ceremonii, cu ochii şi cu urechile deschise peste poate, pentru a vedea şi a auzi, cu aerul şi cu fizionomia unui găgăuţă, a unuia picat din cer.

Din nenorocire pentru el şi pentru stăpînul său, căruia îi puse în primejdie călătoria, această curiozitate îl împinse mai departe decît se cuvenea.

Într-adevăr, după ce privise în treacăt carnavalul, Passepartout se îndreptă spre gară, cînd, trecînd prin faţa minunatei pagode din Malebar-Hill, avu nefericita idee să păşească înăuntru.

Dar el nu cunoştea două lucruri: întîi că intrarea creştinilor

în anumite pagode hinduse era cu totul oprită, şi, al doilea, că nici credincioşii nu intrau în ele înainte de a-şi lăsa încălţămintea la uşă. Trebuie observat aici că guvernul englpz, din motive de bună politică, respectă şi cere să fie respectată pînă în cele mai neînsemnate amănunte religia ţării, pedepsind cu asprime pe oricine îi calcă orînduielile.

Passepartout intră fără să se gîndească la nimic rău, ca un simplu turist, şi începu să admire interiorul pagodei, zorzoanele strălucitoare ale ornamentaţiei brahmanice, cînd, deodată, se pomeni trîntit de lespezile sfinte.

Trei preoţi, cu privirile pline de furie, se aruncară asupra lui, îi smulseră pantofii şi ciorapii din picioare şi începură să-l burduşească scoţînd strigăte sălbatice.

Franţuzul, voinic şi iute în mişcări, sări în picioare. Cu o lovitură de pumn şi cu una de picior, el trînti la pămînt pe doi din adversari, încurcaţi în rasele lor lungi, şi, repezindu-se cu toată viteza pe uşa pagodei, lăsă repede în urmă pe al treilea hindus, care se năpustise după el, asmuţind mulţimea împotriva lui.

Bravul nostru flăcău ajunse la gară la ora opt fără cinci, numai cu cîteva minute înainte de plecarea trenului, fără pălărie, cu picioarele goale şi fără pachetul cu tîrguieli, pe care îl pierduse în încăierare.

Fix se afla pe peron. Văzînd că Fogg venise la gară, îşi dădu seama că pungaşul se pregătea să plece din Bombay. El luă îndată hotărîrea să-l urmărească pînă la Calcutta şi chiar mai departe dacă era nevoie. Passepartout nu-l văzu, căci agentul se ferea în umbră, dar acesta auzi păţania lui, pe care franţuzul i-o povesti stăpînului în cîteva cuvinte.

– Sper că asta n-o să ţi se mai întîmple! răspunse simplu Phileas Fogg, urcîndu-se într-un vagon.

Bietul flăcău, în picioarele goale, îşi urmă stăpînul, năuc, fără să spună un cuvînt.

Fix tocmai dădea să se urce în alt vagon, cînd o idee nouă îl făcu să se oprească şi să renunţe pe neaşteptate la proiectul lui de plecare.

„Nu, rămîn aici! îşi zise el. Un delict săvîrşit pe teritoriul indian... Aha! îl am în mînă!”

În clipa aceea, locomotiva scoase un şuierat puternic şi îndată trenul se pierdu în noapte.

Capitolul XI
ÎN CARE PHILEAS FOGG CUMPĂRĂ UN ANIMAL DE CĂLĂRIE LA UN PREŢ DE NECREZUT

Trenul plecase la ora fixată, ducînd un oarecare număr de călători, cîţiva ofiţeri, apoi funcţionari civili şi negustori de opiu şi indigo, care se duceau în răsăritul peninsulei pentru nevoile negoţului lor.

Passepartout se afla în acelaşi compartiment cu stăpînul său. Un al treilea călător ocupase colţul opus.

Acesta era generalul de brigadă sir Francis Cromarty, unul din partenerii lui Phileas Fogg din timpul călătoriei cu vaporul de la Suez la Bombay, care acum se îndrepta spre unităţile sale cantonate în apropiere de Benares.

Înalt, blond, în vîrstă de vreo cincizeci de ani, sir Francis Cromarty, care se distinsese în chip deosebit cu prilejul ultimei revolte a sipahilor, ar fi meritat pe bună dreptate să fie socotit drept băştinaş. El locuia în India de la o vîrstă fragedă şi de atunci nu se arătase decît arareori în ţara sa natală. Era un om instruit care ar fi putut să dea bucuros informaţii asupra obiceiurilor, istoriei şi organizării ţării hinduse, dacă Phileas Fogg ar fi fost omul care să i le ceară. Însă gentlemanul nostru nu întreba nimic; el nu călătorea, ci descria o circomferinţă. Era un

corp care parcurgea o orbită în jurul globului terestru, după legile mecanicii raţionale. În clipa aceasta, el refăcea în gînd socoteala orelor consumate din momentul plecării de la Londra, socoteală care l-ar fi îndreptăţit să-şi frece mîinile cu mulţumire, dacă firea lui ar fi îngăduit un gest inutil.

Sir Francis Cromarty remarcase originalitatea tovarăşului său de drum, cu toate că nu-l studiase decît cu cărţile în mînă, între două partide de wist. Era deci îndreptăţit să se întrebe dacă sub acest înveliş rece bătea o inimă omenească, dacă Phileas Fogg era sensibil la frumuseţile naturii, la aspiraţiile morale. Asta îl preocupa în cea mai mare măsură. Din toţi originalii pe care îi întîlnise generalul, nici unul nu putea fi asemuit cu acest produs al ştiinţelor exacte.

Phileas Fogg nu-i ascunsese lui sir Francis Cromarty planul călătoriei sale în jurul lumii, nici împrejurările în care pornise la drum. Generalul nu vedea în acest rămăşag decît o trăsneală fără scop util, căreia îi lipsea acel transire beneficiendo[1] care trebuie să conducă pe orice om cu judecată. Felul în care ciudatul gentleman făcea acest drum n-avea să însemne de bună seamă nici un cîştig, nici pentru el, nici pentru alţii.

O oră de la plecarea din Bombay, trenul trecuse viaductele, traversase insula Salcette şi acum gonea pe continent. În gara Callyan, lăsă în dreapta ramificaţia care coboară spre sud-estul Indiei, prin Kandallah şi Punah, apoi ajunse la Powell. De aici înainte intră în Gâtes-Apuseni, munţi ramificaţi, alcătuiţi din trapp şi. bazalt, ale căror piscuri înalte sînt acoperite cu păduri dese. Din cînd în cînd sir Francis Cromarty şi Phileas Fogg schimbau cîteva cuvinte; în clipa aceea, generalul spunea, încercînd să anime o conversaţie care lîncezea:

– Domnule Fogg, acum cîţiva ani, în locul acesta ai fi suferit o întîrziere, care de bună seamă ţi-ar fi dat peste cap planul călătoriei.

– Şi de ce anume, sir Francis?

– Pentru că drumul de fier se oprea la picioarele acestor munţi, pe care trebuia să-i traversezi în palanchin sau călare pe ponei pînă la gara Kandallah, aflată pe versantul celălalt.

– Această întîrziere nu mi-ar fi încurcat de loc socotelile, răspunse Mr. Fogg. Doar nu era să plec la drum fără să prevăd unele eventuale piedici.

---

[1] A trece profitînd (în limba latină în text).

– Totuşi, domnule Fogg, reluă generalul, ai fost cît pe aci să intri într-o mare încurcătură datorită păţaniei flăcăului ăstuia.

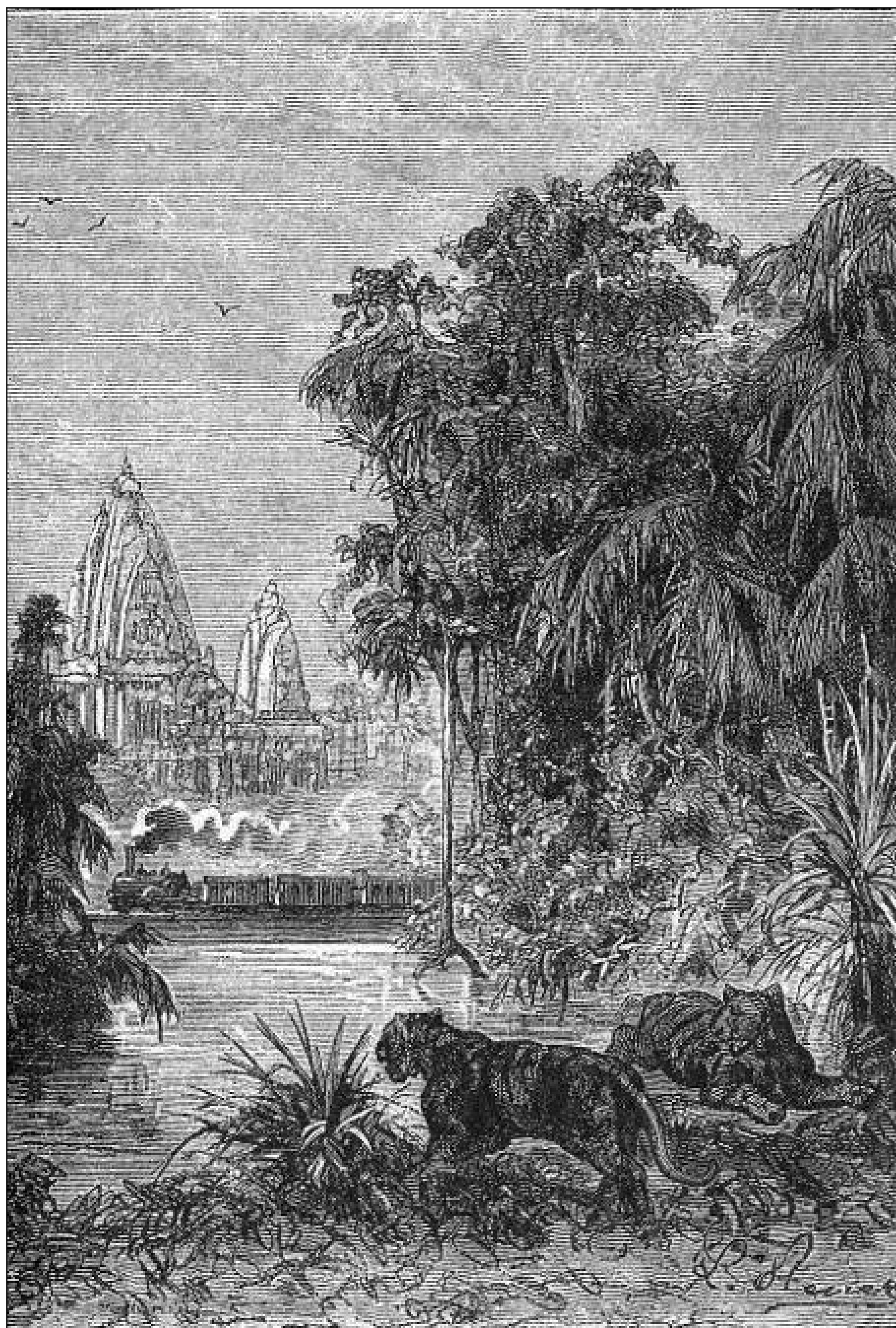
Passepartout dormea adînc, cu picioarele învelite în pătura sa de călătorie, fără să viseze că se vorbeşte despre el.

– Guvernul englez este, pe bună dreptate, foarte sever faţă de asemenea delicte, continuă sir Francis Cromarty. El ţine ca obiceiurile religioase ale hinduşilor să fie respectate mai mult decît orice, şi dacă servitorul dumitale ar fi fost prins...

– Ei bine, sir Francis, răspunse Mr. Fogg, dacă l-ar fi prins, l-ar fi condamnat, el şi-ar fi ispăşit pedeapsa,, şi pe urmă n-ar fi avut decît să se întoarcă liniştit în Europa; nu văd cum întîmplarea asta ar fi putut să-l ţină în loc pe stăpînul lui.

Cu aceste cuvinte conversaţia se stinse din nou. În timpul nopţii, trenul străbătu Munţii Gatsi, trecu de Nassik, şi a doua zi, 21 decembrie, se avîntă într-un ţinut oarecum neted, în teritoriul Khandeish. Cîmpul, bine cultivat, era presărat cu tîrguşoare, deasupra cărora minaretele pagodelor ţineau locul clopotniţelor bisericii europene. Numeroase rîuşoare, cele mai multe din ele afluenţi sau subafluenţi ai Godavery-ului, udau acest ţinut fertil.

Trezit din somn, Passepartout se uita pe geam şi nu-i venea să creadă că străbate ţara hinduşilor cu un tren al Companiei „Great peninsular railway”. Asta i se părea nemaipomenit. Şi totuşi nimic mai real! Locomotiva, condusă de un mecanic englez şi arzînd cărbuni englezeşti, îşi împrăştia fumul peste plantaţiile de bumbac, de cafea, de nucuşoară, de cuişoare, de piper. Aburii se răsuceau în jurul pilcurilor de palmieri, printre care se zăreau case de ţară pitoreşti, arareori cîte o mănăstire părăsită şi temple minunate, înfrumuseţate de inepuizabilele ornamentaţii ale arhitecturii indiene. Pe urmă, cît vedeai cu ochii, veneau nesfîrşite întinderi de pămînt, jungla, din care nu lipseau nici şerpii, nici tigrii înspăimântaţi de zgomotul trenului, iar după ele drumul de fier tăia păduri, încă pline de elefanţi, care priveau cu un ochi gînditor trecerea convoiului bezmetic.

În timpul dimineţii, după ce lăsară în urmă gara Malligaum, călătorii traversară tristul ţinut care fusese de atîtea ori însîngerat de adepţii zeiţei Kali. Nu departe se înălţa Ellora, cu pagodele sale minunate, apoi vestitul Aurungabad, capitala

fiorosului Aureng-Zeb, astăzi simplu oraş de reşedinţă al uneia din provinciile dezlipite de regatul lui Nizam. Asupra ţinutului îşi exercita dominaţia Feringhea, căpetenia tugilor, regele Sugrumătorilor. Aceşti ucigaşi, uniţi într-o asociaţie peste putinţă de dibuit, sugrumau, în cinstea zeiţei morţii, victime de toate vîrstele, fără să verse vreodată o picătură de sînge; într-o vreme era peste putinţă să străbaţi un colţ din acest ţinut, fără să găseşti un leş omenesc. Guvernămîntul englez a izbutit să stîrpească într-o măsură apreciabilă pe aceşti ucigaşi, însă înspăimîntătoarea asociaţie există încă şi astăzi şi îşi continuă crimele.

La douăspreze şi jumătate, trenul se opri în gara Burhampur, unde Passepartout izbuti să-şi procure, la un preţ fabulos, o pereche de papuci împodobiţi cu perle false, pe care îi încălţă cu o vădită îngîmfare.

Călătorii prînziră în grabă şi porniră mai departe către gara Assurghur, mergînd un timp pe malul micului fluviu Tapty, care se varsă în golful Cambaya, în apropiere de Siurat.

E bine să ştim la ce se gîndea Passepartout în acest timp. Pînă la sosirea lor la Bombay, crezuse, şi avea dreptul să creadă, că lucrurile se vor opri aici. Însă acum, de cînd gonea cu toată viteza străbătînd India, în mintea lui se făcuse o nouă lumină. El îşi recăpăta la iuţeală vechea sa fire, îşi regăsea ideile năstruşnice din tinereţe.

Acum lua în serios proiectele stăpînului său, credea în existenţa rămăşagului cu privire la ocolul pămîntului în acel maximum de timp care nu trebuia depăşit. Ba chiar începuse să fie neliniştit de întîrzierile posibile, de accidentele care s-ar fi putut întîmpla pe drum. Se simţea ca şi interesat în această prinsoare şi tremura la gîndul că în ajun ar fi putut s-o compromită prin condamnabila lui nerozie. Astfel, fiind mai puţin flegmatic decît Mr. Fogg, el se dovedea mult mai neliniştit. Socotea şi răssocotea zilele scurse, blestema opririle trenului învinuindu-l că merge prea încet şi îl dezaproba in petto[1] pe Mr. Fogg fiindcă nu făgăduise o răsplată mecanicului. Isteţul flăcău nu ştia că ceea ce e posibil cu un vapor nu este şi la drumul de fier, unde vitezele trenurilor sînt dinainte hotărîte.

Către seară intrară în trecătorile Munţilor Sutpur, care despart ţinutul Kandeish de Bundelkund.

---

[1] în sinea lui (în limba italiană în text).

A doua zi, 22 octombrie, la un moment dat, sir Francis; Cromarty întrebîndu-l ce oră este, Passepartout îşi cercetă ceasornicul şi răspunse că este ora trei dimineaţa, într-adevăr, acest faimos ceasornic, care rămînea potrivit după meridianul Greenwich, aflat la aproape şapte zeci şi şapte grade mai la vest, era firesc să fie în urmă, şi chiar era, cu patru ore.

Sir Francis rectifică deci ora spusă de Passepartout,, făcîndu-i aceeaşi observaţie pe care i-o mai făcuse şi Fix. El încercă să-l lămurească precum că trebuia să-şi potrivească ceasul după fiecare nou meridian, şi că, deoarece mergeau necontenit spre est, adică în întîmpinarea soarelui, zilele se scurtau cu cîte patru minute la fiecare grad străbătut. Zadarnic! Fie că flăcăul nostru înţelegea observaţia generalului, fie că nu o înţelegea, el se încăpăţîna să nu-şi potrivească ceasul, care rămînea neschimbat la ora Londrei. Dar de altfel această nevinovată manie nu putea să aducă nimănui nici un rău.

La ora opt dimineaţa, cînd mai aveau de străbătut cincisprezece mile pînă la gara Allahabad, trenul se opri în mijlocul unui mare luminiş, pe marginile căruia se vedeau cîteva case de ţară şi barăci de muncitori. Conductorul trecu prin faţa vagoanelor, strigînd:

– Toată lumea coboară!

Phileas Fogg se uită la sir Francis Cromarty, care părea să nu înţeleagă nimic din această oprire în mijlocul unei păduri de tamarini şi kajuri.

Nu mai puţin surprins, Passepartout sări jos din tren şi aproape numaidecît se întoarse, strigînd:

– Domnule, drumul de fier s-a sfîrşit!

– Ce vrei să spui cu asta? întrebă sir Francis Cromarty.

– Vreau să spun că trenul nu merge mai departe.

Generalul coborî la iuţeală din tren; Phileas Fogg îl urmă, fără grabă, şi amîndoi se apropiară de conductor.

– Unde ne aflăm? întrebă sir Francis Cromarty.

– În cătunul Kholby, răspunse conductorul.

– Şi ne oprim aici?

– Bineînţeles. Drumul de fier nu este terminat...

– Cum? Nu este terminat?

– Nu! Mai e de construit o bucată de cincizeci de mile, de aici pînă la Allahabad, de unde drumul continuă.

– Dar ziarele au anunţat deschiderea completă a liniei!

– Ce să-i faci, domnule ofiţer, ziarele s-au înşelat!

– Iar dumneavoastră vindeţi bilete de la Bombay pînă la Calcutta! răspunse sir Francis Cromarty, care începea să se înfierbinte.

– Aşa e, încuviinţă conductorul, însă călătorii ştiu că trebuie să facă transbordare între Kholby şi Allahabad.

Sir Francis Cromarty era furios, Passepartout încaltea l-ar fi omorît cu plăcere pe conductor; el nici nu îndrăznea să-şi privească stăpînul.

– Sir Francis, făcu Mr. Fogg cu simplitate, vom găsi un mijloc pentru a putea ajunge la Allahabad.

– Domnule Fogg, asta dă naştere la o întîrziere absolut păgubitoare scopului dumneavoastră?

– Nu, sir Francis a fost prevăzută.

– Ce face? Ştiai că...

– Cîtuşi de puţin, însă m-am gîndit că în drumul meu, mai curînd sau mai tîrziu, o să întîlnesc cine ştie ce piedici. Astfel că nimic nu e compromis. Am două zile cîştigate pe care le pot sacrifica. De la Calcutta pleacă 'un vapor către Hong Kong, în ziua de 25, la ora douăsprezece. Cum astăzi sîntem abia în 22, înseamnă că o să sosim la timp ca să-l prindem.

Ce mai puteai spune în faţa unui răspuns atît de sigur şi neşovăitor!?

Era prea adevărat că lucrările drumului de fier se opreau în acest loc. Ziarele, semănînd cu unele ceasornice care merg înainte, anunţaseră prea devreme terminarea liniei. Cea mai mare parte dintre călători cunoşteau situaţia şi coborînd din tren puseseră mîna pe toate soiurile de vehicule aflate în cătun - palkighari cu patru roţi, căruţe trase de zebuşi, un fel de boi cu cocoaşă, harabale ca nişte pagode mişcătoare, palanchine şi altele. Aşa că Mr. Fogg şi sir Francis Cromarty, după ce căutară prin tot cătunul un mijloc de călătorie,, se întoarseră fără să mai fi găsit nimic.

– Voi merge pe jos, hotărî Phileas Fogg.

Passepartout, care tocmai se apropia de stăpînul său, făcu o strîmbătură plină de înţeles, uitîndu-se la minunaţii însă nefolositorii săi papuci. Din fericire făcuse şi el cercetări pe socoteala sa, astfel că, după ce şovăi un timp, zise:

– Domnule, cred că am găsit eu un mijloc de transport.

– Ce anume?

– Un elefant! E al unui indian care stă la o sută de paşi de aici.

– Hai să vedem elefantul! încuvinţă Mr. Fogg.

Cinci minute mai tîrziu, Phileas Fogg, sir Francis Cromarty şi Passepartout soseau în faţa unei colibe, lîngă care se afla un fel de ţarc făcut din pari înalţi, în colibă se afla un indian, iar în ţarc un elefant. La cererea lor, indianul îi duse pe Mr. Fogg şi pe însoţitorii săi înăuntru ţarcului.

Aici văzură un animal, pe jumătate domesticit, pe care proprietarul său îl creştea pentru a face din el nu o vită de povară, ci una de luptă. În acest scop, el începuse prin a modifica blîndul caracter al elefantului, în aşa chip ca să-l ducă treptat la acea margine a furiei numită „mutsh” în limba hindusă, şi pentru asta îl hrănea timp de trei luni cu zahăr şi cu unt. Acest tratament ar putea să pară nepotrivit pentru a da un asemenea rezultat, totuşi el e folosit cu succes de către crescători. Din fericire pentru Mr. Fogg, elefantul cu pricina abia îşi începuse ciudatul regim, astfel că „mutsh”-ul nu se făcea simţit cîtuşi de puţin.

Kiuni, acesta era numele animalului, putea, ca toţi elefanţii, să străbată cu pas repede un drum destul de lung, şi, în lipsă de alt animal de călărie, Phileas Fogg hotărî să se folosească de el.

Însă elefanţii sînt scumpi în India, unde încep să fie din ce în ce mai rari. Masculii, singurii potriviţi pentru luptele de circ, sînt foarte căutaţi. În stare de domesticire, aceste animale nu se reproduc decît foarte rar, astfel că, de fapt, nu pot fi procurate decît prin vînătoare.

De aceea ele sînt ţinute sub mare îngrijire - şi cînd Mr. Fogg îl întrebă pe indian dacă n-ar vrea să-i închirieze elefantul, acesta refuză cu hotărîre.

Călătorul stărui, oferind o chirie nemaipomenită, zece lire (250 fr.) pe oră. Refuz! Douăzeci de lire? Zadarnic! Patruzeci de lire? Acelaşi refuz. La fiecare ofertă, Passepartout sărea în sus, însă indianul nu se lăsa înduplecat.

Dar suma era frumoasă. Admiţînd că elefantul ar fi făcut cincisprezece ore pînă la Allahabad, asta însemna să-i aducă stăpînului său şase sute de lire (15.000 fr.).

Fără să se piardă cîtuşi de puţin cu firea, Mr. Fogg îi propuse atunci indianului să-i cumpere animalul şi-i oferi din capul locului o mie de lire (25.000 fr.).

Indianul nu voia să-l vîndă; pesemne nemernicul mirosise că e rost de o afacere grozavă!

Sir Francis Cromarty îl luă pe Mr. Fogg deoparte şi-l sfătui să se gîndească înainte de a merge mai departe.

Phileas Fogg răspunse că n-avea obiceiul să întreprindă nimic fără să se gîndească; la urma urmei, aici era vorba de un rămăşag pe douăzeci de mii de lire, elefantul îi era trebuitor şi avea să-l cumpere chiar dacă ar fi ajuns să plătească de douăzeci de ori mai mult decît valoarea lui.

Apoi se întoarse la indian, ai cărui ochi mici, aprinşi de lăcomie, lăsau să se vadă limpede că la mijloc nu era decît o chestiune de preţ. Phileas Fogg oferi pe rînd o mie două sute de lire, pe urmă o mie cinci sute, pe urmă o mie opt sute şi, în sfîrşit, două mii (50.000 fr.). Passepartout, de obicei atît de îmbujorat la faţă, era acum palid de emoţie.

La două mii de lire, indianul se lăsă înduplecat.

– Pe papucii mei, strigă Passepartout, ia te uită ce scumpă e carnea de elefant!

Tîrgul fiind încheiat, nu mai era nevoie decît de găsit o călăuză. Asta fu mai uşor. Un tinăr pars, cu chipul inteligent, îşi oferi serviciile. Mr. Fogg le primi şi îi făgădui o serioasă răsplată bănească, ceea ce parsului nu putea decît să-i dubleze inteligenţa.

Elefantul fu luat în primire şi echipat fără întîrziere.

Parsul cunoştea perfect meseria de „mahut” sau „cornac”, ceea ce înseamnă conducător de elefanţi. El acoperi cu o învelitoare spinarea animalului şi fixă de o parte şi de alta cîte un soi de coş, destul de neîmbietor.

Phileas Fogg îi plăti indianului în bancnote luate din faimosul sac. Cît despre Passepartout, ai fi zis că banii erau smulşi din măruntaiele lui. Pe urmă, Mr. Fogg se oferi să-l ducă pe sir Francis Cromarty pînă la gara Allahabad, ceea ce generalul primi; un călător în plus nu putea să obosească uriaşul animal.

Fură cumpărate provizii din Kholby. Sir Francis Cromarty se urcă în unul din coşuri, iar Phileas Fogg în celălalt. Passepartout se aşeză călare pe spinarea elefantului, între stăpînul său şi general. Parsul se cocoţă pe gîtul animalului, şi la ora nouă echipajul părăsi tîrguşorul, adîncindu-se pe drumul cel mai scurt în pădurea deasă de palmieri.

Capitolul XII
ÎN CARE PHILEAS FOGG ŞI ÎNSOŢITORII SĂI SE AVENTUREAZĂ PRIN PĂDURILE INDIEI ŞI ÎN CARE SE VEDE CE VA URMA DE AICI

Ca să scurteze drumul, călăuza lăsă în dreapta calea ferată în construcţie. Această linie, căreia capricioasele ramificaţii ale Munţilor Vindhias îi puneau multe piedici, nu urma drumul cel mai scurt, aşa cum i-ar fi convenit flui Phileas Fogg. Parsul, foarte obişnuit cu drumurile şi potecile ţinutului, pretindea că poate să cîştige douăzeci de mile tăind-o de-a dreptul prin pădure, aşa încît călătorii se lăsară în seama lui.

Înfundaţi pînă la gît în coşurile lor, Phileas Fogg şi sir Francis Cromarty erau serios scuturaţi de trapul aspru al elefantului pe care mahut-ul îl îndemna repede la drum; însă ei îndurau neplăcerea cu cea mai britanică nepăsare, schimbînd rar cîte un cuvînt şi abia văzîndu-se unul pe altul.

Cît despre Passepartout, aşezat pe spinarea animalului şi supus direct la lovituri şi zdruncinări, se ferea cu mare grijă, aşa cum îl sfătuise stăpînul său, să-şi ţină limba între dinţi, căci s-ar fi putut pomeni cu ea tăiată.

Bravul nostru flăcău, aci aruncat pe gîtul elefantului, aci sărind înapoi pe crupa lui, făcea salturi ca un clovn pe trambulină. Însă în mijlocul acestor sărituri de trap mai avea

timp să glumească şi să rîdă, iar din cînd în cînd scotea din sacul său o bucată de zahăr, pe care inteligentul Kiuni o lua cu vîrful trompei, fără să-şi întrerupă o clipă trapul regulat.

După două ore de mers, călăuza opri elefantul şi-i dădu un ceas de odihnă. După ce se adăpă într-o baltă din apropiere, animalul se apucă să devoreze ramuri de copaci şi arbuşti. Lui sir Francis Cromarty popasul îi convenea;, căci era zdrobit. Cît despre Mr. Fogg, acesta părea la fel de bine dispus ca şi cînd ar fi scoborît din pat.

– Parc-ai fi de fier! exclamă generalul, privindu-l cu admiraţie.

– De fier forjat! răspunse Passepartout, ocupat cu pregătirea unui prînz simplu.

La ora douăsprezece, călăuza dădu semnalul de plecare. Înfăţişarea ţinutului deveni numaidecît foarte sălbatică. După păduri uriaşe veneau desişuri de tamarini şi de palmieri pitici, apoi întinse cîmpii sterpe, presărate cu arbuşti plăpînzi şi cu stînci uriaşe de sienit. Toată această parte a Bundelkundului de sus, puţin străbătută de călători, este locuită de o populaţie fanatică, înăsprită în practicile cele mai înspăimîntătoare ale religiei hinduse. Dominaţia englezilor n-a putut fi stabilită pe de-a-ntregul în acest ţinut aflat sub influenţa rajahilor, greu de supus în inaccesibilele lor adăposturi din Munţii Vindhias.

De mai multe ori călătorii noştri zăriră cete de indieni fioroşi, care, văzînd cum trece prin faţa lor patrupedul iute de picior, făceau gesturi de mînie. De altfel, socotind că e mai bine să nu-i întîlnească, parsul îi ocolea pe cît îi stătea în putinţă.

În cursul acelei zile văzură puţine animale, doar cîteva maimuţe care o luară la fugă făcînd mii de strîmbături şi de schimonoseli, spre marea desfătare a lui Passepartout.

Un gînd între atîtea altele îl nelinişte a îndeosebi pe flăcăul nostru: ce avea să facă Mr. Fogg cu elefantul, după ce soseau la Allahabad? Avea să-l ia cu el mai departe? Peste putinţă! Preţul călătoriei, adăugat la preţul de cumpărare, ar fi făcut din el un animal în stare să te ruineze. Avea să-l vîndă sau să-l lase în libertate? Acest preţios animal merita să-ţi dea de gîndit. Dacă, să zicem, Mr. Fogg i-ar fi dăruit elefantul lui Passepartout, el s-ar fi văzut în mare încurcătură...

Aceste gînduri îl urmăreau tot timpul.

La ora opt seara trecuseră peste ramura principală a

Munţilor Vindhias şi călătorii făcură popas pe povîrnişul dinspre miazănoapte, într-o casă de ţară aflată în ruină.

Distanţa străbătută în această zi fusese de vreo douăzeci şi cinci de mile şi pînă la gara Allahabad mai aveau de străbătut încă pe atît.

Noaptea era friguroasă. Parsul aprinse în casa ruinată un foc de ramuri uscate şi căldura lui fu foarte preţuită.

Cina fu alcătuită din proviziile luate de la Kholby; călătorii mîncară ca nişte oameni frînţi de oboseală. O convorbire, care începuse prin cîteva frînturi de fraze, se termină numaidecît prin sforăituri puternice. Călăuza rămase afară, veghind în preajma lui Kiuni, care dormea în picioare, sprijinit de trunchiul unui copac mare.

Peste noapte nu se întîmplă nimic deosebit. Urletele gheparzilor şi ale panterelor, amestecate cu ţipetele ascuţite ale maimuţelor, tulburau uneori liniştea. Însă fiarele acestea se mulţumeau cu urletele, fără să facă nici un rău drumeţilor din casa părăsită. Sir Francis Cromarty dormea adînc, ca un brav ostaş rupt de oboseală..

Passepartout, într-un somn agitat, reluă în vis frământările din ajun. Cît despre Mr. Fogg, acesta se odihni la fel de tihnit ca şi cînd s-ar fi aflat în liniştita sa casă: din Saville-row.

La ora şase dimineaţa porniră din nou la drum. Călăuza nădăjduia să ajungă la gara Allahabad chiar în aceeaşi seară. În felul acesta, Mr. Fogg nu pierdea decît o parte din cele patruzeci şi opt de ore economisite de la începutul călătoriei.

Coborîră ultimele coaste ale Munţilor Vindhias. Kiuni îşi reluase mersul lui grăbit. Către prînz, călăuza ocoli tîrguşorul Kallenger, aşezat pe rîul Cani, un subafluent al Gangelui. El se ferea ca de obicei de aşezările omeneşti, socotindu-se mai în siguranţă în această cîmpie goală care înfăţişa primele depresiuni ale bazinului marelui fluviu. Gara Allahabad se afla la numai douăsprezece mile spre nord-est. Făcură popas sub un pîlc de bananieri, ale căror fructe, la fel de hrănitoare ca pîinea, „la fel de gustoase ca smîntîna”, spun călătorii, fură foarte preţuite.

La ora două porniră mai departe, şi călăuza intră la adăpostul unei păduri dese, care se întindea pe o distanţă de mai multe mile; îi venea mai la îndemînă să meargă aşa, la adăpostul copacilor deşi. Pînă acum nu avusese nici o întîlnire

neplăcută şi călătoria făgăduia să se termine cu bine, cînd deodată elefantul se opri, dînd semne de nelinişte.

Era ora patru.

– Ce s-a întîmplat? întrebă sir Francis Cromarty, scoţînd capul deasupra coşului său.

– Nu ştiu, domnule ofiţer, răspunse parsul, în timp ce trăgea cu urechea la un murmur nedesluşit, care pătrundea prin frunzişul des.

După cîteva clipe, murmurul acesta se auzi mai limpede; ai fi zis că e un concert, încă foarte îndepărtat, de glasuri' omeneşti şi instrumente de alamă.

Passepartout era numai ochi şi urechi. Mr. Fogg aştepta liniştit, fără să scoată un cuvînt.

Parsul sări jos, legă elefantul de un copac şi se adînci în desişul încîlcit. După cîteva minute se întoarse, zicînd:

– O procesiune de brahmani se îndreaptă spre noi.

Dacă se poate, e mai bine să nu ne vadă.

Apoi dezlegă elefantul şi îl trase în desiş, sfătuindu-i pe călători să nu coboare sub nici un cuvînt, iar el rămase în aşteptare, gata să se caţăre la locul lui, dacă ar fi fost nevoie să fugă. Socotea însă că ceata de credincioşi avea să treacă fără să-i vadă, grosimea frunzişului oferindu-le o foarte bună ascunzătoare.

Între timp, zgomotele se apropiară... Cîntări monotone se amestecau cu sunetele tobelor şi ţimbalelor. Îndată capul procesiunii se ivi printre copaci, la cincizeci de paşi de locul unde se aflau Mr. Fogg şi însoţitorii săi. Ei puteau să distingă acum cu uşurinţă ciudatele personaje care luau parte la această ceremonie religioasă.

În faţă mergeau preoţii, cu tichii înalte, ascuţite la vîrf, îmbrăcaţi în veşminte lungi, pline de podoabe şi zorzoane. Ei erau înconjuraţi de bărbaţi, femei şi copii care intonau un fel de litanie funebră, întreruptă la intervale egale de lovituri de tam-tam şi ţimbal. În urma lor, tras de două perechi de zebuşi, bogat împodobiţi, se ivi un car cu roţile foarte mari, ale căror spiţe şi obezi înfăţişau o împletitură de şerpi. În car se afla o statuie hîdă, cu patru braţe, cu trupul colorat într-un roşu posomorit, cu ochii rătăciţi, cu părul încîlcit, cu limba atîrnîndu-i afară, printre buzele vopsite cu hene şi betel.

De gît îi atîrna un şirag de capete de mort, şi o cingătoare

făcută din mîini tăiate îi înconjura mijlocul. Ea stătea pusă în picioare, pe trupul unui uriaş care zăcea trîntit cu capul tăiat.

Sir Francis Cromarty recunoscu statuia.

– Zeiţa Kali! murmură el. Zeiţa dragostei şi a morţii!

– A morţii înţeleg, dar a dragostei, mai va! observă Passepartout. A dracului muiere!

Parsul îi facu semn să tacă.

În jurul statuiei se agitau, zvîrcolindu-se în spasmuri, un număr de fachiri bătrîni, tărcaţi de dungi făcute cu ocru, acoperiţi de tăieturi în formă de cruce prin care sîngele se pierdea picătură cu picătură - posedaţi tîmpi care încă se mai aruncă sub roţile carului la marile ceremonii hinduse de la Djaggernat[1].

În urma lor, cîţiva brahmani, în toată măreţia veşmintelor lor orientale, tîrau o femeie care abia se mai putea ţine pe picioare.

Femeia era tînără şi albă ca o europeană. Capul ei, gîtul, umerii, urechile, braţele, mîinile, degetele picioarelor erau peste măsură încărcate de giuvaieruri, coliere, brăţări, agrafe şi inele. O tunică ţesută cu fir de aur, cu un văl subţire pe deasupra, îi contura linia taliei.

În spatele acestei tinere femei, într-un izbitor contrast, gărzi, cu paloşe fără teacă atîrnate de centură şi cu pistoalele încrustate, purtau într-un palanchin leşul unui om.

Era trupul unui bătrîn, îmbrăcat în bogate veşminte de rajah, avînd, ca şi în viaţă, turbanul brodat cu perle, haina dintr-o ţesătură de mătase împodobită cu aur, cingătoarea de caşmir bătut cu diamante - şi măreţele lui arme de prinţ indian.

Veneau apoi, încheind cortegiul, muzicanţii şi o coadă de fanatici, ale căror strigăte acopereau adesea asurzitorul zgomot al instrumentelor.

Sir Francis Cromarty privea toată această ceremonie cu un aer nespus de întristat.

– E un sutty! zise, întorcîndu-se către călăuză.

Parsul încuviinţă din cap şi îşi duse degetul la buze. Lunga procesiune se scurgea încet printre copaci; curînd ultimele rînduri dispărură în adîncul pădurii. Treptat cîntările se stinseră; se mai auziră cîteva strigăte îndepărtate, apoi o linişte adîncă

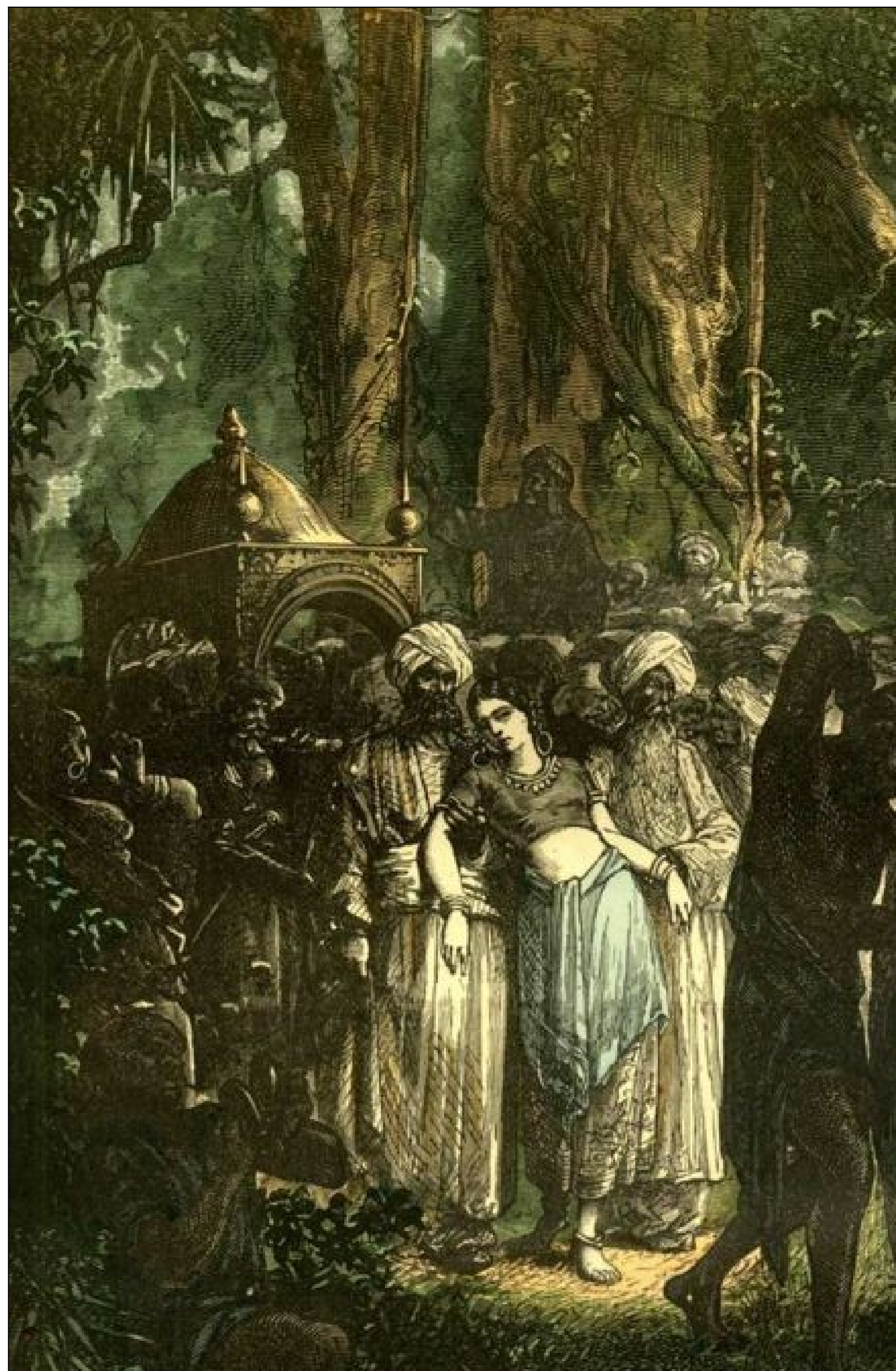
[1] Djaggernat - oraş aflat pe ţărmul Golfului Bengal, cel mai important centru religios din India.

luă locul larmei de pînă atunci.

Phileas Fogg auzise cuvîntul rostit de sir Francis Cromarty şi, îndată ce procesiunea se duse, întrebă:

– Ce-i acela un sutty?

– E un sacrificiu omenesc, însă un sacrificiu voluntar, domnule Fogg, răspunse generalul. Femeia pe care aţi văzut-o va fi arsă pe rug mîine dimineaţă, la ivirea zorilor.

– Ah, ticăloşii! strigă Passepartout, neputîndu-şi înfrîna indignarea.

– Şi mortul cine era? întrebă mai departe Mr. Fogg.

– Prinţul, soţul femeii, un rajah independent din Bundelkund, răspunse călăuza.

– Cum, continuă Phileas Fogg, fără ca glasul lui să arate cea mai mică tulburare, mai există încă în India asemenea obiceiuri barbare şi englezii n-au putut să le distrugă?

– Sacrificiile acestea nu se mai fac în cea mai mare parte a Indiei, răspunse sir Francis Cromarty. Însă asupra unor ţinuturi sălbatice, mai cu seamă în Bundelkund, noi nu avem nici o influenţă. La miazănoapte de

Munţii Vindhias, crimele şi jafurile sînt veşnic în floare.

– Nenorocita, arsă de vie! murmură Passepartout.

– Da, arsă de vie! reluă generalul. Şi dacă nu s-ar supune, nici nu vă închipuiţi ce viaţă mizerabilă i-ar impune rudele sale! I-ar tunde părul, ca hrană abia i-ar da cîţiva pumni de orez, ar alunga-o, socotită fiind drept o fiinţă murdară şi biata de ea ar muri în vreun ungher, ca un cîine rîios. Astfel, pe cele mai multe din aceste nefericite le împinge la sacrificiu nu dragostea sau fanatismul religios, ci groaza de o asemenea viaţă înspăimîntătoare. Cîteodată totuşi se întîmplă ca sacrificiul să fie într-adevăr voit şi atunci este nevoie ca guvernământul să intervină energic spre a-l împiedica. De pildă, acum cîţiva ani, mă aflam la Bombay, cînd o văduvă tînără a venit să ceară guvernatorului îngăduinţa de a fi arsă împreună cu soţul ei mort. Bineînţeles guvernatorul s-a împotrivit. Atunci văduva a plecat din oraş, s-a refugiat la un rajah independent şi sacrificiul a fost dus pînă la capăt.

În timp ce generalul povestea acestea, călăuza clătina din cap, iar la sfîrşit zise:

– Sacrificiul de mîine dimineaţă nu se face cu voia femeii.

– De unde ştii?

– E o poveste pe care o ştie toată lumea în Bundelkund.

– Totuşi, nefericita nu părea să se împotrivească de loc, observă sir Francis Cromarty.

– Fiindcă au îmbătat-o cu fum de opiu şi de haşiş.

– Dar unde o duc acum?

– La pagoda din Pillaji, la două mile de aici. Acolo va

rămîne peste noapte, aşteptînd ora sacrificiului.

– Şi cînd va avea loc sacrificiul?

– Mîine, în zorii zilei.

După acest răspuns, călăuza scoase elefantul din desiş şi se căţără pe grumazul lui. Însă în clipa cînd se pregătea să-l îndemne la drum cu un şuierat anume, Mr. Fogg îl opri.

– Ce-ar fi să o salvăm pe această femeie? îl întrebă pe sir Francis Cromarty.

– S-o salvăm, domnule Fogg!

– Mai am încă douăsprezece ore cîştigate; pot să le folosesc în acest scop.

– Ia te uită! Dar dumneata eşti un om de inimă, domnule! exclamă generalul.

– Uneori, răspunse simplu Phileas Fogg. Cînd am timp...

Capitolul XIII
ÎN CARE PASSEPARTOUT NE ÎNTĂREŞTE PĂREREA CĂ NOROCUL SURÎDE CELOR CURAJOŞI

Hotărîreâ era îndrăzneaţă, plină de greutăţi, poate chiar peste putinţă de îndeplinit. Mr. Fogg îşi punea în joc viaţa, sau cel puţin libertatea şi, ca urmare, însăşi reuşita proiectelor sale; totuşi nu şovăi. De altminteri găsise în sir Francis Cromarty un ajutor plin de hotarire.

Cît despre Passepartout, acesta era gata să facă orice, te puteai bizui pe el. Ideea stăpînului său îl încînta. El simţea că sub învelişul de gheaţă stăpînul său avea o inimă, un suflet - şi începea să-l iubească pe Phileas Fogg.

Rămînea călăuza. De partea cui avea să fie? Nu cumva a hinduşilor? Dacă nu puteau să se bizuie pe sprijinul lui, trebuiau cel puţin să se asigure că va rămîne deoparte.

Sir Francis Cromarty îi puse întrebarea pe faţă.

– Domnule ofiţer, răspunse călăuza, sînt pars şi această femeie e şi ea tot parsă. Porunciţi-mi ce să fac!

– Bine, băiete! zise Mr. Fogg.

– Dar să ştiţi, continuă parsul, dacă ne prind, ne aşteaptă nu numai moartea, ci şi chinuri groaznice. Aşa că ţineţi seama!

– Am ţinut seama de tot! răspunse Phileas Fogg. Cred că pentru a trece la fapte trebuie să aşteptăm noaptea.

Călăuza încuviinţă din cap:

– Şi eu socotesc la fel.

Apoi cinstitul hindus le dădu oarecare amănunte despre victimă. Era o hindusă de rasă parsă, frumuseţe vestită, fiica unui negustor bogat din Bombay. În acest oraş, ea primise o educaţie curat englezească şi, după educaţia, ca şi după manierele pe care le avea, ai fi luat-o drept o europeană.

Rămasă orfană, frumoasa fată al cărei nume era Auda fu măritată împotriva voinţei ei cu acest rajah bătrîn din Bundelkund. După trei luni de zile rămase văduvă. Ştiind ce soartă o aşteaptă, fugi, dar fu prinsă numaidecît şi rudele rajahului, avînd de cîştigat de pe urma morţii ei, o siliră să primească sacrificiul de la care acum părea că nu mai poate să scape.

Această povestire nu putea decît să-i îndîrjească şi mai mult pe Phileas Fogg şi pe însoţitorii lui în generoasa lor hotărîre. Călăuza urma să ducă elefantul spre pagoda din Pillaji, de care să se apropie cît mai mult cu putinţă.

O jumătate de oră mai tîrziu, se opriră într-un desiş, la cinci sute de paşi de pagoda pe care nu o vedeau; în schimb urletele fanaticilor se auzeau foarte limpede.

Cei patru salvatori începură să discute despre modul în care se puteau apropia de victimă. Călăuza cunoştea această pagodă în care susţinea el că se află închisă femeia. S-ar putea pătrunde oare înăuntru prin una din uşi, atunci cînd toţi vor fi căzut în somnul beţiei sau trebuia făcută o spărtură în zid? Asta nu se putea hotărî decît la faţa locului, în momentul potrivit. Însă ceea ce rămînea neîndoios era că răpirea trebuia împlinită chiar în noaptea aceea, nicidecum mai tîrziu, cînd victima avea să fie dusă la locul supliciului; atunci nici o forţă omenească n-ar mai fi putut s-o scape.

Mr. Fogg şi însoţitorii săi aşteptară căderea nopii. Către orele şase seara, cînd umbrele începuseră să se lase, hotărîră să se facă o recunoaştere în jurul pagodei. În clipa aceea, ultimele strigăte ale fachirilor se stingeau.

După obiceiul lor, hinduşii trebuiau să cadă acum în greaua beţie a „hang”-ului, opiu lichid amestecat cu o fiertură de haşiş, şi poate că astfel cineva ar fi izbutit să se strecoare printre ei, pînă la templu.

Parsul se avîntă fără zgomot prin pădure, călăuzindu-i pe ceilalţi. După ce se tîrîră vreo zece minute pe sub ramurile copacilor, ajunseră pe malul unui mic rîu şi aici, la lumina

torţelor de fier, în vîrful cărora ardea răşină, zăriră un maldăr de lemne puse grămadă. Era rugul, făcut din preţioase trunchiuri de santal şi îmbibat din vreme cu un ulei parfumat. Deasupra zăcea leşul îmbălsămat al rajahului, care urma să fie ars o dată cu văduva sa. La o sută de paşi de rug se ridica pagoda, ale cărei minarete proiectate în umbră se înălţau deasupra coroanelor copacilor.

– Veniţi după mine! şopti călăuza.

Şi cu îndoită băgare de seamă, el alunecă uşurel printre ierburile înalte, urmat de ceilalţi.

Tăcerea nu era tulburată decît de murmurul vîntului printre ramuri.

Curînd parsul se opri în marginea unui luminiş unde ardeau cîteva torţe răşinoase. Locul era plin de grupuri de oameni adormiţi, doborîţi de beţie. Ai fi zis că e un cîmp de bătălii acoperit cu cadavre. Bărbaţi, femei, copii, toţi amestecaţi laolaltă. Cîte un beţiv mai horcăia ici şi colea.

În spate, între copaci, se desena nedesluşit templul, însă, spre marea dezamăgire a călăuzei, gărzile rajahului, luminate de torţe fumegînde, se plimbau prin faţa uşilor cu paloşele scoase din teacă. Era de bănuit că înăuntrul templului preoţii vegheau de asemenea.

Parsul nu îndrăzni să meargă mai departe. El îşi dădu seama că era peste putinţă să pătrundă cu forţa în pagodă, de aceea îşi trase însoţitorii înapoi.

Phileas Fogg şi sir Francis Cromarty înţeleseseră şi ei că aici nu era nimic de făcut.

Ceva mai încolo se opriră şi vorbiră în şoaptă.

– Să aşteptăm! zise generalul. Nu-i decît ora opt; s-ar putea ca mai tîrziu gărzile să fie cuprinse şi ele de somn.

– Asta aşa e, încuviinţă parsul.

Se aşezară deci cu toţii la picioarele unui copac, în aşteptare.

Timpul se scurgea încet. Călăuza se ducea din cînd în cînd să cerceteze marginea pădurii. Gărzile rajahului vegheau mereu la lumina torţelor; prin ferestrele pagodei se strecura o licărire slabă.

Aşteptară astfel pînă la miezul nopţii, fără ca să se întîmple ceva nou; chiar şi paza la uşă rămînea aceeaşi.

Era limpede, nu mai puteau spera ca gărzile să adoarmă; pesemne beţia cu „hang” nu le fusese permisă şi lor. Trebuia deci încercat altceva, eventual să intre în pagodă, printr-o spărtură făcută în zid. Rămînea să se ştie dacă şi preoţii vegheau în preajma victimei lor cu aceeaşi grijă ca soldaţii de la intrare.

După ce se mai sfătuiră o dată, călăuza se arătă gata să pornească. Mr. Fogg, sir Francis şi Passepartout îl urmară. Ei făcuă un ocol destul de lung, ca să ajungă în spatele pagodei.

O jumătate de oră după miezul nopţii atinseră zidul fără să fi întîlnit pe nimeni. În partea aceasta nu fusese pusă nici o pază, dar trebuie spus că aici nu se vedea nici o uşă şi nici o fereastră.

Noaptea era întunecoasă. Luna, în ultimul pătrar, abia se ridicase la orizont, învăluită de nori grei. Copacii înalţi făceau să crească şi mai mult întunericul.

Însă nu era de ajuns să te afli lîngă zid, mai trebuia făcută şi o spărtură. Pentru această treabă, oamenii noştri nu aveau nimic altceva decît bricegele lor. Din fericire, zidurile templului erau alcătuite dintr-un amestec de cărămizi şi bîrne, şi astfel puteau fi găurite uşor.

Prima cărămidă odată scoasă, celelalte aveau să cadă cu uşurinţă.

Se puseră pe lucru, făcînd cît mai puţin zgomot cu putinţă. Parsul într-o parte, Passepartout în alta se chinuiau să desprindă cărămizile, astfel încît să obţină o deschizătură largă de două picioare.

Lucrul mergea bine, cînd dinăuntrul templului se auzi un strigăt şi aproape numaidecît alte strigăte îi răspunseră de afară.

Passepartout şi călăuza se opriră. Îi simţiseră? Se dăduse alarma? Cea mai elementară prudenţă le poruncea să se îndepărteze, ceea ce făcură, în acelaşi timp cu Phileas Fogg şi sir Francis Cromarty. Se pitulară din nou sub acoperişul copacilor aşteptînd ca alarma, dacă fusese dată, să treacă, în acest caz ei fiind gata să reia lucrul.

Însă, din nefericire, în spatele pagodei se iviră gărzi care rămaseră acolo, aşa că apropierea nu mai era cu putinţă.

Ar fi greu de descris dezamăgirea celor patru oameni opriţi la jumătatea drumului. Acum, cînd nu mai puteau ajunge pînă la victimă, cum oare să o salveze? Sir Francis Cromarty îşi muşca pumnii. Passepartout părea scos din fire şi căluzei nu-i era tocmai uşor să-l stăpînească.

Numai netulburatul Fogg aştepta fără să-şi arate simţămintele.

– Adică nu ne mai rămîne decît să plecăm? întrebă generalul în şoaptă.

– Nimic altceva, domnule ofiţer, răspunse călăuza.

– Aşteptaţi! interveni Fogg. Pentru mine nu-i prea tîrziu dacă sosim la Allahabad abia mîine înaintea prînzului.

– Dar ce mai speri? se auzi glasul lui sir Francis Cromarty. Peste cîteva ceasuri se va lumina de ziuă, şi...

– Norocul pe care l-am scăpat poate să revină în ultimul moment.

Generalul ar fi vrut să poată citi în ochii lui Phileas Fogg. Pe ce se bizuia acest englez rece? Oare se gîndea ca în momentul supliciului să se repeadă spre tînăra femeie şi s-o smulgă în văzul tuturor din mîinile călăilor?

Asta ar fi fost o nebunie, şi cum puteai admite că omul acesta era atît de nebun?

Totuşi, sir Francis Cromarty încuviinţă să aştepte pînă la sfîrşitul acestei înspăimîntătoare scene. Călăuza însă nu-i lăsă în locul unde se refugiaseră, ci îi duse în faţa luminişului. De aici, la adăpostul unui boschet de copaci, puteau să vadă grupurile de oameni adormiţi.

În acest timp, Passepartout, cocoţat pe primele ramuri ale unui copac, rumega o idee, care la început îi străbătuse mintea ca un fulger şi care acum i se încrustase în creier.

La început îşi spusese: „Curată nebunie!” Iar acum îşi repeta: „Dar la urma urmelor, de ce nu? E o şansă, poate singura, şi cu tîmpiţii ăştia!...”

În orice caz acestea sînt cuvintele cu care îşi formulă Passepartout gîndul. Pe urmă nu întîrzie să alunece cu unduiala unui şarpe pe ramurile copacului, ale căror capete se îndoiau spre pămînt.

Orele se scurgeau şi curînd cîteva nuanţe mai puţin negre anunţară apropierea zilei, deşi întunericul era încă adînc.

Venise clipa. Mulţimea amorţită de oameni învie parcă;

grupurile prinseră viaţă. Loviturile de tam-tam, strigătele şi cîntările reizbucniră. Venise ora cînd nefericita femeie trebuia să moară.

Într-adevăr, uşile pagodei se deschiseră, lăsînd să scape afară o lumină mai vie. Mr. Fogg şi sir Francis Cromarty putură să zărească victima, puternic luminată, pe care doi preoţi o tîrau afară. Li se păru chiar că, scuturîndu-şi toropeala beţiei printr-un suprem instinct de conservare, nenorocita încerca să scape din mîinile călăilor. Inima lui sir Francis Cromarty zvîcni; apucînd cu o mişcare convulsivă mîna lui Phileas Fogg, simţi în pumnul acestuia un cuţit scos din teacă.

În aceeaşi clipă prin mulţime trecu un freamăt. Tînăra femeie recăzuse în toropeala dată de haşiş. Ea trecu astfel printre fachirii care scoteau în urma ei strigăte rituale.

Phileas Fogg cu ai săi se amestecară în ultimele rînduri ale mulţimii şi o urmară.

După două minute sosiră pe malul rîului, unde se opriră la mai puţin de cincizeci de paşi de rugul pe care era întins leşul rajahului. În semiîntuneric văzură victima, ca şi neînsufleţită, întinsă lîngă trupul soţului său.

Pe urmă o torţă se apropie de rug şi lemnul, îmbibat de ulei, se aprinse cît ai clipi din ochi.

În clipa aceea, Phileas Fogg, într-o pornire de nebunie generoasă, se repezi spre rug, dar sir Francis Cromarty şi călăuza îl opriră. El izbutise să-i împingă în lături, cînd scena se schimbă deodată. Un strigăt de groază se ridică din mulţimea care căzu la pămînt, înspăimîntată.

Bătrînul rajah nu era mort, căci, îl văzură ridicîndu-se deodată ca o fantomă, luînd-o pe tînăra femeie în braţe şi coborînd de pe rug în mijlocul valurilor de fum, care îl făceau să semene cu o vedenie.

Fachirii, gărzile, preoţii, cuprinşi de o groază neaşteptată, încremeniseră, cu faţa la pămînt, neîndrăznind să ridice ochii şi să privească această minune.

Victima neînsufleţită era dusă de două braţe viguroase, care parcă nu-i simţeau greutatea. Mr. Fogg şi sir Francis Cromarty rămăseseră în picioare. Parsul îşi înclinase capul, iar

Passepartout de bună seamă nu era mai puţin uimit decît ceilalţi.

Cel reînviat, ajuns la locul unde se aflau Mr. Fogg şi sir Francis Cromarty, le spuse scurt:

– S-o ştergem...

Căci Passepartout era acela care se strecurase pînă la rug la adăpostul fumului gros. Passepartout era cel care, profitînd de întunericul încă adînc, scosese pe tînăra femeie din ghearele morţii! Passepartout era acel care, jucîndu-şi rolul cu îndrăzneală şi noroc, trecuse prin mijlocul mulţimii înspăimîntate.

O clipă după aceea, toţi patru dispărură în pădure şi elefantul porni cu ei într-un trap grăbit. Însă strigăte, urlete şi apoi un glonţ care ţiui prin aer şi găuri pălăria lui Phileas Fogg îi vestiră că şiretlicul fusese descoperit.

Într-adevăr, fumul risipindu-se, pe rugul în flăcări se vedea limpede trupul bătrînului rajah. Revenindu-şi din spaimă, preoţii îşi dăduseră seama că victima lor fusese răpită.

Numaidecît ei se repeziră spre pădure, urmaţi de gărzi. Traseră o salvă, însă răpitorii fugeau repede, şi după cîteva clipe se aflau dincolo de bătaia gloanţelor şi a săgeţilor.

Capitolul XIV
ÎN CARE PHILEAS FOGG COBOARĂ MINUNATA VALE A GANGELUI FĂRĂ SĂ-I DEA PRIN MINTE SĂ O ADMIRE

Îndrăzneaţa răpire izbutise. Chiar după o oră, Passepartout încă mai rîdea de isprava sa. Sir Francis Cromarty îi strînsese mîna descurcăreţului flăcău. Stăpînul său îi spusese: „bine!”, ceea ce, în gura acestui gentleman, echivala cu cea mai înaltă aprobare. La aceasta, Passepartout răspunsese că toată cinstirea se cuvenea stăpînului său. Din partea lui, el nu avusese decît o idee „poznaşă” şi acum rîdea gîndindu-se că el, Passepartout, fost gimnast, fost sergent de pompieri, fusese şi rajah, un rajah bătrîn îmbălsămat, văduvul unei femei încîntătoare.

Cît despre tînăra indiană, ea nu-şi dăduse seama de cele întîmplate. Acum, învelită în pături de călătorie, se odihnea într-unui din coşurile aşezate pe spinarea elefantului.

Între timp, animalul, mînat de pars cu cea mai mare dibăcie alerga repede prin pădurea încă învăluită de întuneric. O

oră după ce pornise de la pagodă, se avînta pe o nemărginită cîmpie. La ora şapte făcură popas. Tînăra femeie era mereu în nesimţire. Călăuza îi turnă pe gît cîteva înghiţituri de apă şi de brandy, însă influenţa stupefiantelor avea să se mai prelungească încă o vreme.

Sir Francis Cromarty, care cunoştea efectele beţiei produse de aburul haşişului, nu era cîtuşi de puţin neliniştit în privinţa ei.

Însă, dacă generalul nu-şi făcea griji pentru sănătatea tinerei indiene, el se arătă mai puţin încrezător în ceea ce privea viitorul ei. El nu şovăi să-i spună lui Phileas Fogg că dacă Mrs. Auda rămînea în India, avea să cadă fără doar şi poate în mîinile călăilor săi. Aceşti fanatici sînt răspîndiţi prin toată peninsula şi, desigur, cu toată poliţia engleză, ei ar fi izbutit să pună din nou mîna pe victima lor, fie la Madras, fie la Bombay, fie la Calcutta. În sprijinul spuselor sale, sir Francis Cromarty amintea un fapt asemănător petrecut de curînd.

După părerea lui, tînăra femeie nu putea fi cu adevărat în siguranţă decît părăsind India.

Phileas Fogg răspunse că va ţine socoteală de aceste observaţii şi că va lua hotărîrile trebuitoare.

Către ora zece sosiră în gara Allahabad. Aici reîncepea drumul de fier întrerupt, de unde trenului îi trebuia mai puţin de o zi şi o noapte ca să ajungă la Calcutta.

Phileas Fogg avea să sosească deci la timp pentru a lua vaporul de Hong Kong, care nu pleca decît a doua zi, 25 octombrie, la prînz.

O duseră pe tînăra femeie într-o încăpere a gării.

Passepartout primi sarcina să cumpere pentru ea felurite lucruri de îmbrăcăminte, rochie, şal, blănuri şi altele ce ar mai găsi; pentru asta stăpînul său îi deschidea un credit nelimitat.

Flăcăul nostru plecă numaidecît şi începu să bată străzile oraşului. Allahabad este oraşul lui Dumnezeu, unul dintre cele mai venerate oraşe ale Indiei, datorită faptului că se află ridicat la confluenţa a două fluvii sacre, Gangele şi Jumna, ale căror ape atrag pelerini din toată peninsula. Se ştie că, după legendele lui Ramayana, Gangele izvorăşte din cer, de unde datorită lui Brahma coboară pe pămînt.

Tot umblînd după tîrguieli, Passepartout izbuti să cunoască repede oraşul, odinioară apărat de un fort măreţ, care

astăzi este închisoare de stat. În acest oraş, odată industrial şi comercial, nu mai găseai nici industrie, nici comerţ. Servitorul lui Phileas Fogg, care căuta zadarnic un magazin cu noutăţi, ca şi cum s-ar fi aflat pe Regent-street, la cîţiva paşi de Farmer et Co., nu găsi lucrurile trebuitoare decît la un telal, un bătrîn evreu cusurgiu; cumpără o rochie de stofă scoţiană, o pelerină largă şi o minunată haină de lutru, pe care plăti fără să şovăie şaptezeci şi cinci de lire (1875 fr.).

Pe urmă se întoarse triumfător la gară.

Mrs. Auda începea să-şi vină în fire. Influenţa stupefiantelor, pe care preoţii de la Pillaji i le dăduseră, se risipea încetul cu încetul şi frumoşii ei ochi îşi recîştigau întreaga lor blîndeţe specifică rasei.

Cînd regele poet, Ucaf Uddaul, cîntă farmecele reginei din Ahmehnagara, el zice astfel:

„Părul său lucios pieptănat în două părţi, încadrează liniile armonioase ale obrazului ei gingaş şi alb, strălucind de neted şi de proaspăt ce e. Sprîncenele ei de abanos au forma şi vigoarea arcului lui Kama, zeul dragostei, şi sub lungile ei gene de mătase, în pupilele negre ale ochilor ei mari şi limpezi, înoată, ca în lacurile sacre ale Himmalayei, răsfrîngerile cele mai curate ale luminii cereşti. Gingaşi, egali şi albi, dinţii ei strălucesc între buzele surîzătoare, ca picăturile de rouă în sînul abia deschis al florii de rodie. Urechile ei micuţe, rotunjite deopotrivă, mîinile ei roze, picioruşele ei arcuite şi gingaşe ca mugurii lotusului strălucesc cu sclipirile celor mai frumoase perle de Ceylon, celor mai frumoase diamante de Golgonda. Mijlocul ei subţire şi mlădiu, pe care îl cuprinzi cu o mînă, măreşte în graţie armonioasa arcuire a şoldurilor ei rotunde şi bogăţia sînului ei, unde tinereţea înflorită îşi întinde comorile cele mai desăvîrşite, şi, sub cutele mătăsoase ale tunicei sale, el pare a fi modelat în argint curat de mîna divină a lui Vicvacarma, nemuritorul sculptor!”

Însă, lăsînd la o parte toată această amplificare poetică, e de ajuns să spunem că Mrs. Auda, văduva rajahului din Bundelkund, era o femeie fermecătoare în întreaga accepţiune europeană a acestui cuvînt. Ea vorbea foarte curat limba engleză şi călăuza nu exagerase cîtuşi de puţin spunînd că tînăra parsă fusese cu totul transformată prin educaţie.

Între timp se apropia ora cînd trenul tebuia să plece din

gara Allahabad. Parsul aştepta. Mr. Fogg îi plăti dreptul lui, aşa cum fusese înţelegerea, fără să adauge un ban. Asta îl miră oarecum pe Passepartout, care ştia tot ce datorează stăpînul său devotamentului acestei călăuze. Într-adevăr, parsul îşi pusese de bună voie viaţa în joc la Pillaji - şi dacă mai tîrziu hinduşii dădeau de el, bietului om i-ar fi fost greu să scape de răzbunarea lor.

Mai rămînea de asemenea chestiunea lui Kiuni. Ce aveau să facă ei acum cu un elefant cumpărat aşa de scump?

Însă în această privinţă, Phileas Fogg avea hotărîrea gata

luată.

– Băiete, îi spuse el călăuzei, ai fost săritor şi credincios. Ţi-am plătit munca, însă nu şi devotamentul. Vrei elefantul acesta? E al tău.

Ochii călăuzei luciră.

– Dar asta e o avere, înălţimea voastră! strigă el.

– Primeşte-o, şi încă îţi mai rămîn dator!

– S-a făcut, strigă Passepartout. Ia-l, prietene! Kiuni este un animal dîrz şi curajos. Şi apropiindu-se de elefant, îi întinse cîteva bucăţi de zahăr, îmbiindu-l: Ia, Kiuni, ia de aici!

Animalul scoase cîteva mormăieli de mulţumire. Pe urmă, înfăşurîndu-şi trompa în jurul mijlocului lui Passepartout, îl ridică pînă la înălţimea capului. Cîtuşi de puţin speriat, flăcăul nostru mîngîie cu duioşie animalul, care îl lăsă uşor pe pămînt. Şi la strîngerea de trompă a acestui cumsecade Kiuni, cumsecadele nostru flăcău răspunse cu o viguroasă strîngere de mînă.

Cîteva clipe mai tîrziu, Phileas Fogg, sir Francis Cromarty şi Passepartout, instalaţi într-un vagon confortabil, în care Mrs. Auda avea locul cel mai bun, goneau cu toată viteza spre Benares.

Acest oraş se afla la cel mult optzeci de mile de Allahabad, distanţă care fu străbătută în două ore.

În timpul drumului, tînăra femeie îşi veni pe deplin în fire; aburii adormitori se risipeau.

Mare fu mirarea ei să se găsească în tren, în acest compartiment, îmbrăcată în veşminte europene, în mijlocul unor călători cu totul necunoscuţi.

Mai întîi, însoţitorii ei se întrecură cu îngrijirile şi o însufleţiră cu cîteva picături de lichior; pe urmă, generalul îi povesti toată întîmplarea. El stărui asupra devotamentului lui Phileas Fogg, care nu şovăise să-şi pună viaţa în joc pentru a o salva, şi asupra deznodământului,, datorat îndrăzneţei imaginaţii a lui Passepartout.

Mr. Fogg îi lăsă să vorbească fără să scoată un cuvînt. Passepartout, nespus de ruşinat, repeta într-una că „asta nu merită atîta osteneală”.

Mrs. Auda mulţumi salvatorilor săi cu căldură, mai mult prin lacrimi decît prin cuvinte. Frumoşii săi ochi fură mai buni interpreţi ai recunoştinţei decît buzele sale. Pe urmă, ajungînd cu gîndul la scena sacrificiului, şi revăzînd pămîntul Indiei unde

o aşteptau încă atîtea pimejdii, fu cuprinsă de un tremur de groază.

Dîndu-şi seama ce se întîmplă în mintea ei şi vrînd să-i dea curaj, Phileas Fogg se oferi, de altminteri în termeni foarte reci, s-o conducă la Hong Kong, unde ea să rămînă pînă ce întîmplarea va fi uitată.

Tînăra femeie primi cu recunoştinţă. La Hong Kong tocmai locuia o rudă de a sa, parsă ca şi ea, unul din cei mai de seamă negustori din acest oraş, care, deşi se afla pe coastă chineză, era posesiune engleză.

La douăsprezece şi jumătate, trenul se opri în gara Benares. După legendele brahmanice, oraşul ocupă locul vechiului Casi, care odinioară stătea suspendat în spaţiu, între zenit şi nadir, ca mormîntul lui Mahomed.

Însă în această epocă mai realistă, Benares, Athena Indiei după spusele orientaliştilor, stătea foarte prozaic pe pămînt, dîndu-i prilejul lui Passepartout să zărească o clipă casele sale de cărămidă, colibele de nuiele, care îi dădeau o înfăţişare nespus de tristă, fără nici o culoare locală.

Aici trebuia să se oprească sir Francis Cromarty.

Trupele sale se aflau în tabără la cîteva mile în nordul oraşului. Generalul îşi luă deci rămas bun de la Phileas Fogg, dorindu-i toată izbînda şi urîndu-i să reia această călătorie într-un fel mai puţin original, dar mai cu folos.

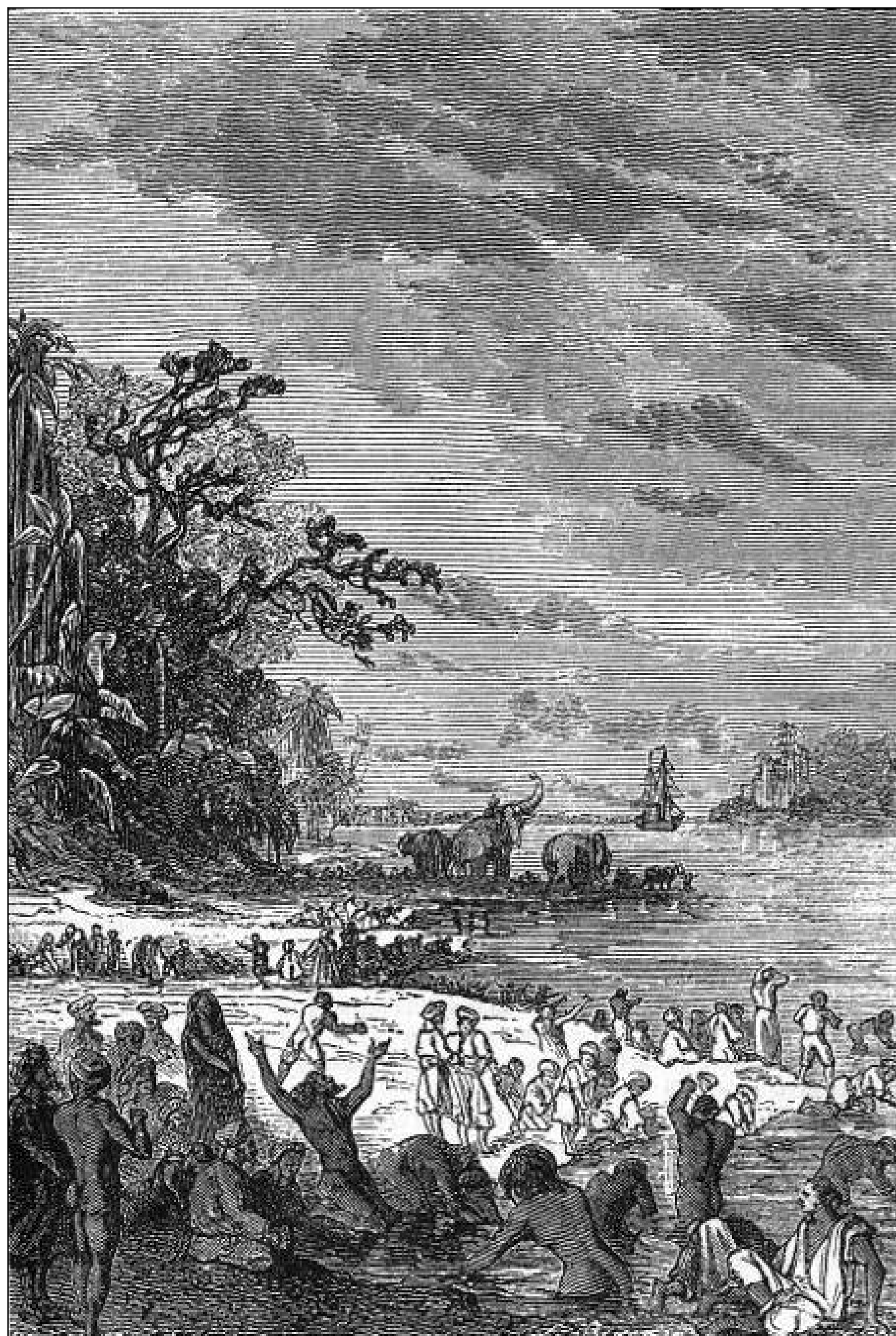
Mr. Fogg strînse uşor mîna tovarăşului său de drum.

Cuvintele de rămas bun rostite de Mrs. Auda fură mai călduroase; ea n-avea să uite niciodată ceea ce îi datora lui sir Francis Cromarty. Cît despre Passepartout, el avu cinstea unei adevărate strîngeri de mînă din partea generalului. Foarte mişcat, flăcăul se întreba unde şi cînd ar putea să-i arate devotamentul lui. Pe urmă se despărţiră.

Pornind de la Benares, drumul de fier urma în parte valea Gangelui. Timpul fiind destul de frumos, pe ferestrele vagonului se vedea priveliştea variată a Beharului, apoi munţii acoperiţi de verdeaţă, lanuri de orz, de porumb şi de grîu şi lacuri pline cu crocodili verzui, sate bine îngrijite, păduri încă verzi. Cîţiva elefanţi şi zebuşi cu cocoaşa mare se scăldau în apele fluviului sfint; cu toate că venirea toamnei făcea să fie frig, cete de hinduşi, bărbaţi şi femei se scăldau de asemeni, îndeplinindu-şi pios sfintele îndatoriri religioase. Aceşti credincioşi, duşmani

înverşunaţi ai budismului, sînt adepţi ai religiei brahmanice, încarnată în trei persoane: Wishnu, divinitatea solară, Shiva, personificarea divină a forţelor naturii, şi Brahma, stăpînul suprem al preoţilor şi legiuitorilor. Însă cu ce ochi or fi privit Brahma, Shiva şi Wishnu această Indie „britanizată”, cînd vreun vapor trecea nechezînd şi tulburînd apele sfinţite ale Gangelui, speriind pescăruşii care zburau pe deasupra valurilor, broaştele ţestoase care mişunau pe mal, şi credincioşii înşiraţi de-a lungul ţărmurilor!

Toată această privelişte aluneca prin faţa ochilor ca fulgerul, adesea un nor de aburi albi ascunzîndu-i detaliile. Călătorii abia putură să întrezărească fortul de la Chunar, aflat la douăzeci de mile sud-est de Benares, fostă fortăreaţă a rajahilor din Behar, apoi Ghazepur şi însemnatele lui fabrici de apă de trandafiri, mormîntul lordului Cornwallis, care se ridică pe ţărmul stîng al Gangelui, oraşul fortificat Buxar, Patna, mare centru industrial şi comercial, unde se ţine cel mai însemnat tîrg de opiu din India, apoi Monghir, oraş mai mult decît european, englezesc ca Manchesterul sau Birminghamul, vestit prin turnătoriile lui de fier, fabricile de unelte şi de arme albe, şi ale cărui coşuri înalte murdăresc cu fum negru cerul lui Brahma - pată ignobilă pe această ţară a visului !

Pe urmă se lăsă noaptea şi trenul îşi continuă mersul cu toată viteza, însoţit de urletele scoase de tigrii, urşii şi lupii care fugeau din faţa locomotivei! Călătorii nu mai zăriră nimic din

minunile Bengalului, nici Golgonda, nici Gourul în ruine, nici Murshedabad, care a fost odinioară capitală, nici Burdwan, nici Hugly, nici Chandernagor, acest colţ francez pe teritoriul Indiei, unde Passepartout ar fi fost bucuros să revadă fluturînd drapelul patriei sale!

În sfîrşit, la ora şapte dimineaţa, se aflau la Calcutta.

Vaporul care pleca spre Hong Kong nu ridica ancora decît la ora douăsprezece; Phileas Fogg avea deci cinci ceasuri înaintea lui.

După planul întocmit de el, gentlemanul nostru trebuia să sosească în capitala Indiilor la 25 octombrie, douăzeci şi trei de zile după plecarea de la Londra, şi el sosea în ziua fixată; nu avea deci nici cîştig, nici întîrziere. Din nenorocire, cele două zile cîştigate între Londra şi Bombay fuseseră pierdute, se ştie cum, în timpul traversării peninsulei indiene, însă putem bănui că lui Phileas Fogg nu-i părea rău după ele.

Capitolul XV
ÎN CARE SACUL CU BANCNOTE SE UŞUREAZĂ DE ALTE CÎTEVA MII DE LIRE

Trenul se oprise în gară. Passepartout coborî primul, urmat de Mr. Fogg, care îi ajută tinerei sale însoţitoare să pună piciorul pe peron. El socotea să se îndrepte direct către vaporul de Hong Kong, ca s-o instaleze cît mai bine pe Mrs. Auda, pe care nu voia s-o lase singură, atîta timp cît se mai afla încă în această ţară aşa de prime jdioasă pentru ea.

În clipa cînd ieşea din gară, un poliţai se apropie de el şi-l întrebă:

– Domnul Phileas Fogg?

– Eu sînt.

– Omul acesta este servitorul dumneavoastră? continuă poliţaiul, arătînd spre Passepartout.

– Da.

– Binevoiţi să mă urmaţi amîndoi!

Mr. Fogg nu făcu nici o mişcare care ar fi putut să arate cea mai mică surpriză. Acest agent era un reprezentant al legii, şi pentru orice englez legea este sfintă.

Passepartout în schimb, cu obiceiurile lui franţuzeşti, vru să discute, însă poliţaiul îl atinse cu bastonul, iar stăpînul său îi făcu semn să se supună.

– Doamna poate să meargă cu noi? întrebă Mr. Fogg.

– Poate.

Poliţaiul îi conduse pe cei trei spre un „palki-ghari”, un fel de trăsură cu patru roţi, cu patru locuri, trasă de doi cai. Porniră. În timpul drumului, care durǎ vreo douăzeci de minute, nimeni nu scoase un cuvînt.

Trăsura străbătu mai întîi „oraşul negru”, cu străzi strîmte, mărginite de bordeie păcătoase, în care mişuna o populaţie cosmopolită, murdară şi zdrenţăroasă; pe urmă intră în oraşul european, înveselit de case de cărămidă, umbrit de cocotieri, care, cu toată ora timpurie, era plin de călăreţi eleganţi şi de trăsuri luxoase.

Palki-ghari-ul se opri în faţa unei clădiri simple ca aparenţă, care însă nu făcea impresia să fie o locuinţă obişnuită. Poliţaiul îşi dădu prizonierii jos - puteau fi numiţi într-adevăr astfel - şi-i duse într-o încăpere cu gratii la ferestre, unde le spuse:

– La ora opt şi jumătate veţi apărea în faţa judecătorului Obadiah.

Pe urmă ieşi şi încuie uşa.

– Poftim, ne-au prins! strigă Passepartout, prăbuşindu-se pe un scaun.

Mrs. Auda se întoarse repede spre Mr. Fogg şi-i spuse cu o voce în care încerca zadarnic să-şi ascundă tulburarea:

– Domnule, trebuie să mă părăseşti! Din cauza mea sînteţi urmăriţi! Fiindcă m-aţi salvat!

Phileas Fogg se mulţumi să răspundă că asta nu era cu putinţă. Urmărit, fiindcă împiedicase o nelegiuire! Inadmisibil! Cum ar fi îndrăznit reclamanţii să se prezinte în faţa judecătorului? Era o neînţelegere la mijloc. Apoi, Mr. Fogg adăugă că în nici un caz nu o va părăsi, ci o va conduce la Hong Kong.

– Dar vaporul pleacă la ora douăsprezece! Observă Passepartout.

– Vom fi pe bord înainte de ora douăsprezece, răspunse simplu netulburatul gentleman.

Această afirmaţie fusese făcută cu atîta hotărîre, încît Passepartout fu nevoit să-şi zică în sinea lui: „Drace, asta-i sigur! înainte de ora douăsprezece o să fim pe bord.” Totuşi el nu era liniştit pe deplin.

La ora opt şi jumătate uşa se deschise. Poliţaiul se ivi din nou şi conduse prizonierii în încăperea vecină. Aceasta era o sală de şedinţe, plină de pe acum de un public destul de numeros, alcătuit din europeni şi băştinaşi.

Mr. Fogg, Mrs. Auda şi Passepartout se aşezară pe o bancă, în faţa jilţurilor rezervate pentru magistraţi şi grefier.

Magistratul, judecătorul Obadiah, intră aproape numaidecît, urmat de grefier. Era un om voluminos şi rotofei. El luă o perucă atîrnată într-un cui, şi-o puse pe cap cu îndemînare şi începu:

– Prima pricină!... Însă îndată îşi duse mîna la cap: Hei, asta nu-i peruca mea!

– Aşa e, domnule Obadiah, e a mea, răspunse grefierul.

– Dragă domnule Oysterpuf, cum ai vrea dumneata ca un judecător să poată da o sentinţă dreaptă cu peruca unui grefier?!

Perucile fură schimbate. În timpul acestor pregătiri, Passepartout fierbea de nerăbdare, căci acul marelui orologiu din sala de şedinţe i se părea că merge înspăimântător de repede pe cadran.

– Prima pricină! reîncepu judecătorul Obadiah.

– Phileas Fogg! strigă grefierul Oysterpuf.

– Aici! răspunse Mr. Fogg.

– Passepartout!

– Prezent!

– Bine! făcu judecătorul Obadiah. Acuzaţi, de două zile tot sînteţi aşteptaţi, pîndiţi la toate trenurile de Bombay.

– Dar de ce sîntem acuzaţi? strigă Passepartout, pierzîndu-şi răbdarea.

– O să afli îndată, răspunse judecătorul.

– Domnule, interveni atunci Mr. Fogg, sînt cetăţean englez şi am dreptul...

– S-a purtat cineva necuviincios? întrebă Mr. Obadiah.

– Cîtuşi de puţin.

– Bine! Să intre reclamanţii!

La ordinul judecătorului, se deschise o uşă şi un aprod introduse în sală trei preoţi hinduşi.

„Asta era! murmură Passepartout. Sînt păcătoşii ăia care voiau s-o ardă de vie pe tînăra noastră cucoană.'“

Preoţii rămaseră în picioare în faţa judecătorului, în timp

ce grefierul citea cu glas tare o plîngere de sacrilegiu, îndreptată contra individului Phileas Fogg şi servitorul său, acuzaţi de a fi violat un loc sfinţit de religia brahmanică.

– Ai auzit? îl întrebă judecătorul pe Phileas Fogg.

– Da, domnule, şi mărturisesc că aşa e! răspunse acuzatul uitîndu-se la ceas.

– Ah, mărturiseşti?

– Mărturisesc şi aştept ca aceşti trei preoţi să mărturisească la rîndul lor ce voiau să facă la pagoda din Pillaji.

Preoţii se uitară unul la altul, părînd că nu înţeleg nimic din cuvintele acuzatului.

– Aşa e! strigă năvalnic Passepartout. La pagoda din Pillaji, unde voiau să ardă victima.

Preoţii căscară iar ochii, în vreme ce pe chipul judecătorului Obadiah se citea o adîncă uimire.

– Ce victimă? întrebă el. Pe cine să ardă? în plin Bombay?

– Bombay? strigă Passepartout.

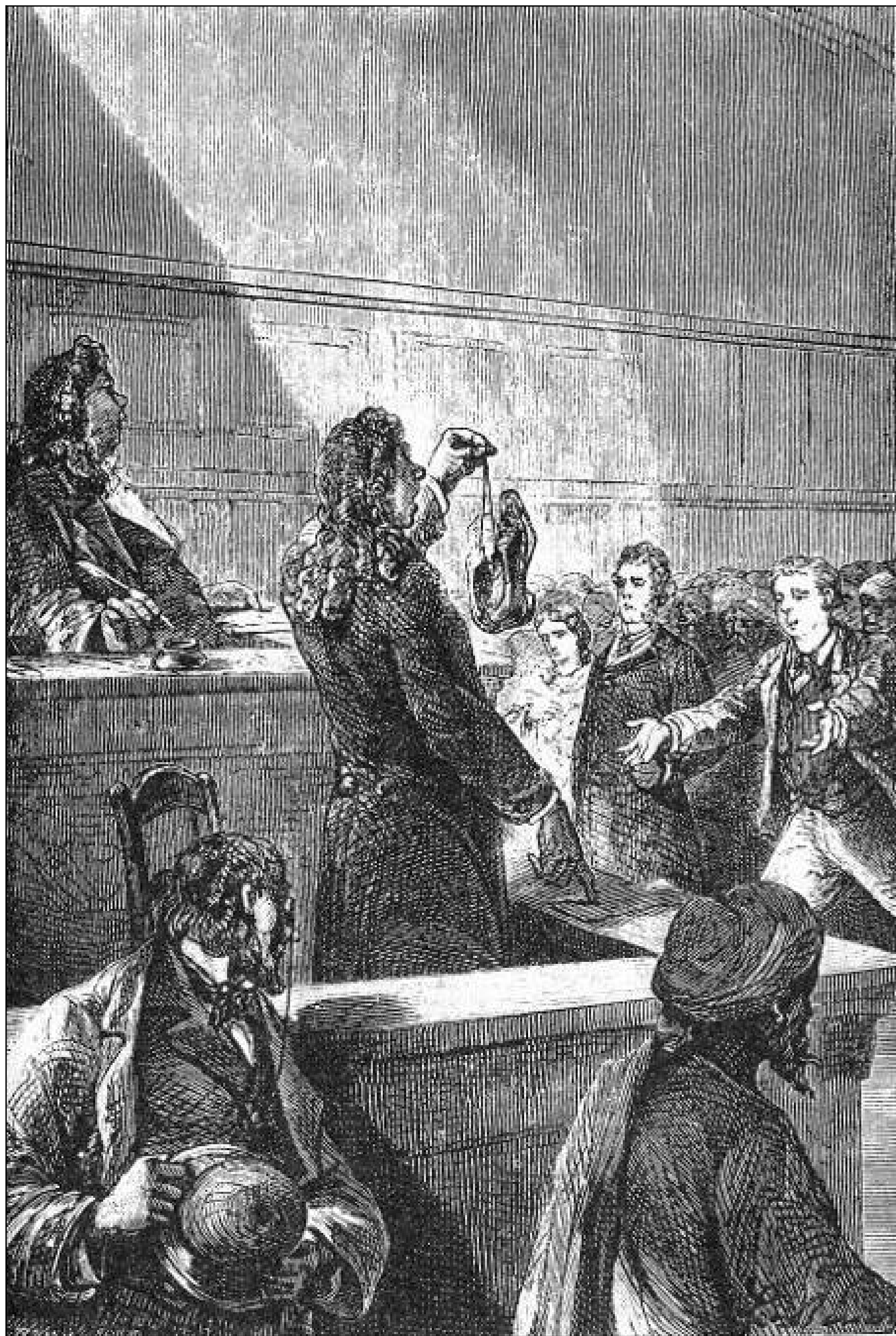
– Fără îndoială. Nu e vorba de pagoda din Pillaji, ci de pagoda Malebar-Hill, din Bombay.

– Şi ca dovadă, iată încălţămintea profanatorului! adăugă grefierul, punînd pe biroul său o pereche de pantofi.

– Pantofii mei! exclamă Passepartout, care, surprins la culme, nu putu să-şi oprească acest strigăt involuntar.

E uşor de ghicit confuzia care se petrecuse în mintea stăpînului şi a servitorului. Ei uitaseră întîmplarea de la Bombay, şi tocmai întîmplarea aceea îi aducea acum în faţa magistratului din Calcutta.

Într-adevăr, agentul Fix înţelesese tot ce avea de cîştigat din această nenorocită întîmplare. Întîrziindu-şi plecarea cu douăsprezece ore, el se făcuse povăţuitorul preoţilor de la Malebar-Hill, şi le făgăduise însemnate despăgubiri, ştiind că guvernămîntul englez era foarte sever în cazul unor asemenea delicte: pe urmă, cu trenul următor, îi pusese pe urmele profanatorilor. Însă datorită timpului folosit cu eliberarea tinerei văduve, Fix şi hinduşii sosiseră la Calutta înaintea lui Phileas Fogg şi a servitorului său, pe care magistraţii, înştiinţaţi prin depeşă, trebuiau să-i aresteze la coborîrea din tren.

Gîndiţi-vă la dezamăgirea lui Fix, cînd află că omul său nu sosise încă în capitala Indiei! El fu nevoit să creadă că hoţul, oprindu-se într-una din gările de pe parcurs, se refugiase în

provinciile de miazănoapte.

Douăzeci şi patru de ore agentul pîndi în gară, într-o nelinişte de moarte. Mare fu deci bucuria sa cînd, în dimineaţa aceea, îşi văzu omul coborînd din tren, în tovărăşia unei tinere femei, a cărei prezenţă, ce-i drept, nu putea să şi-o explice. Numaidecît trimise un poliţai să-l aresteze, şi iată cum Mr. Fogg, Passepartout şi văduva rajahului din Bundelkund ajunseră în faţa judecătorului Obadiah.

Dacă Passepartout ar fi fost mai puţin preocupat de necazul său, ar fi putut să zărească într-un colţ al sălii de şedinţă pe detectiv, care urmărea dezbaterile cu un interes uşor de înţeles, căci şi la Calcutta, ca la Bombay şi Suez, nu avea încă mandatul de arestare!

Între timp, judecătorul Obadiah luase act de mărturisirea lui Passepartout, care ar fi dat tot ce avea ca să-şi poată retrage imprudentele cuvinte.

– Deci faptele sînt mărturisite! zise judecătorul.

– Mărturisite! răspunse rece Mr. Fogg.

– Avînd în vedere, începu omul dreptăţii, că legile englezeşti înţeleg să proteguiască egal şi riguros toate – religiile populaţiilor din India, delictul fiind mărturisit de individul Passepartout, care recunoaşte de a fi violat cu piciorul profanator lespezile pagodei Malebar-Hill din Bombay, în ziua de 20 octombrie, condamnăm pe numitul Passepartout la cincisprezece zile închisoare şi la o amendă de trei sute de lire (7.500 fr.).

– Trei sute de lire? strigă Passepartout, pe care nu-l impresionase cu adevărat decît amenda.

– Tăcere! făcu aprodul cu un glas chelălăitor.

Judecătorul Obadiah continuă:

– Şi avînd în vedere că nu există probă materială precum că servitorul şi stăpînul n-ar fi fost de comun acord, că, în orice caz, cel din urmă trebuie să răspundă de faptele şi de gesturile unui servitor aflat în slujba sa, reţinem pe numitul Phileas Fogg şi-l condamnăm la opt zile închisoare şi o sută cincizeci de lire amendă. Grefier, strigă pricina următoare.

În colţul său, Fix încerca o mulţumire de nedescris.

Phileas Fogg reţinut opt zile la Calcutta! Asta însemna mai mult decît era nevoie ca mandatul de arestare să aibă timp să sosească.

Pasepartout era năuc; condamnarea rostită de judecător îl ruina pe stăpînul său. Un rămăşag de douăzeci de mii de lire pierdut, şi asta numai fiindcă el, ca un gură cască ce era, intrase în blestemata aceea de pagodă!

Phileas Fogg, la fel de stăpîn pe el ca şi cum această condamnare nu l-ar fi privit, nici măcar nu încruntase sprîncenele. Însă în clipa cînd grefierul striga o altă pricină, el se ridică şi zise:

– Ofer cauţiune!

– E dreptul dumitale, răspunse judecătorul.

Fix simţi rece în spinare, însă îşi veni în fire cînd îl auzi pe judecător că „avînd în vedere calitatea de străin a lui Phileas Fogg şi a servitorului său”, fixează cauţiunea la uriaşa sumă de o mie de lire pentru fiecare. Două mii de lire trebuia să-l coste pe Mr. Fogg, dacă voia să nu-şi ispăşească pedeapsa numaidecît!

– Plătesc! vesti gentlemanul.

Şi scoase din sacul aflat asupra lui Passepartout un teanc de bancnote, pe care le puse pe biroul grefierului.

– Aceşti bani vă vor fi înapoiaţi la ieşirea din închisoare, zise judecătorul. Pînă atunci, sînteţi liberi pe cauţiune.

– Să mergem! îi porunci Phileas Fogg servitorului său.

– Dar cel puţin să-mi dea înapoi pantofii! Strigă Passepartout cu o mişcare de furie.

Dorinţa îi fu îndeplinită, „Da' ştiu că sînt scumpi! murmură el. Peste o mie de lire fiecare! Şi unde mai pui că mă strîng!”

Şi bravul nostru flăcău, cu o înfăţişare jalnică, porni după Mr. Fogg, care oferise braţul tinerei femei. Fix mai spera că hoţul său nu se va îndura să piardă cele două mii de lire şi că îşi va face zilele de închisoare; porni deci pe urmele lui Fogg.

Acesta chemă o trăsură în care se urcă numaidecît, cu Mrs. Auda şi cu Passepartout. Detectivul o luă la fugă după ei şi curînd îi văzu oprindu-se pe unul din cheiurile portului.

Rangoon era ancorat în radă, la o jumătate de milă, cu pavilionul de plecare la catarg; suna ora unsprezece. Mr. Fogg era în cîştig cu şaizeci de minute. Fix se uită la el cum cobora din trăsură şi se urca într-o barcă, împreună cu Mrs. Auda şi servitorul său.

– Pleacă, afurisitul! strigă detectivul, bătînd cu piciorul în pămînt. Două mii de lire aruncate în vînt!

Risipitor ca un hoţ! Ah, dacă trebuie, am să-l urmăresc pînă la capătul pămîntului; numai că, după cum cheltuieşte, toţi banii furaţi au să se ducă dracului!

Inspectorul de politie era îndreptătit să gîndească astfel.

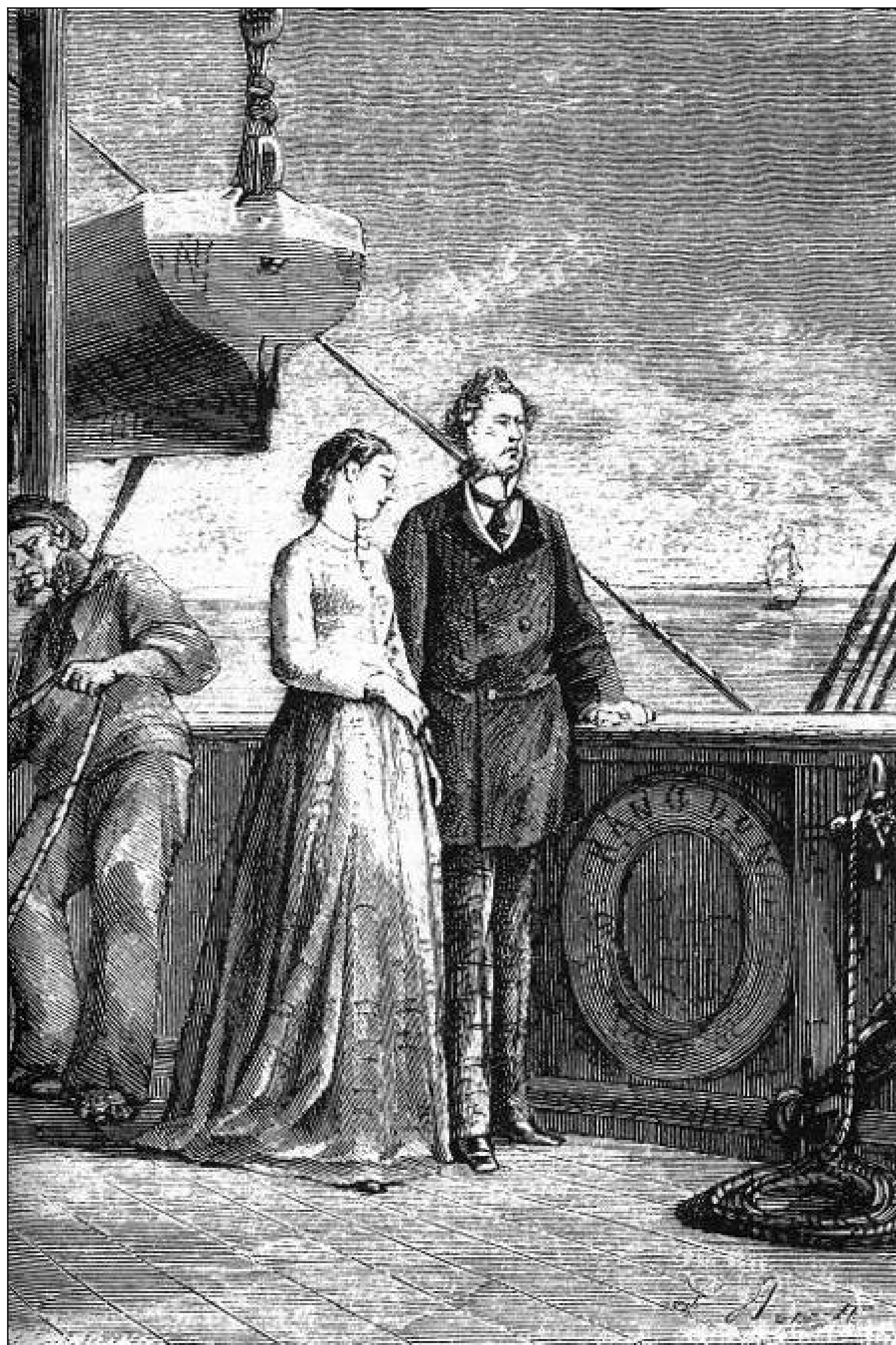
Într-adevăr, de cînd părăsise Londra, Phileas Fogg semănase pe drum mai mult de cinci mii de lire (125.000 fr.), atît pentru cheltuieli de călătorie, cît şi pentru prime, pentru cumpărarea elefantului, pentru cauţiune şi amenzi, şi astfel procentele din suma recuperată, făgăduite detectivilor, scădeau mereu.

Capitolul XVI
ÎN CARE FIX N-ARE DE LOC AERUL SĂ CUNOASCĂ FAPTELE DESPRE CARE I SE VORBEŞTE

Rangoon, unul din vasele de pasageri ale Companiei Peninsulare şi Orientale, folosit de Serviciul mărilor Chinei şi Japoniei, era un vapor de fier, cu elice, cu un deplasament brut de o mie şapte sute şaptezeci de tone şi cu o forţă nominală de patru sute de cai. El egala în viteză Mongolia, nu însă şi în confort. Astfel Mrs. Auda nu fu instalată aşa de bine pe cît ar fi dorit Phileas Fogg.

Dar, la urma urmelor, nu era vorba decît de o călătorie de trei mii cinci sute de mile, adică de unsprezece pînă la douăsprezece zile, şi tînăra femeie nu părea pretenţioasă.

În primele zile ale navigaţiei, Mrs. Auda şi Phileas Fogg se cunoscură mai bine. De cîte ori avea prilejul, ea îi arăta cea mai vie recunoştinţă. Flegmaticul gentleman o asculta cu deplină răceală, cel puţin în aparenţă, fără ca o intonaţie, un gest să arate din partea sa cea mai mică tulburare. Avea grijă ca tînăra femeie să nu ducă lipsă de nimic, o vizita regulat, la anumite ore, dacă nu să vorbească, cel puţin s-o asculte. Îndeplinea faţă de ea îndatoririle celei mai stricte politeţi, însă cu graţia ciudată a unui automat ale cărui mişcări ar fi combinate anume în acest scop. Mrs. Auda nu mai ştia ce să creadă, însă Passepartout o lămuri oarecum asupra neobişnuitei firi a stăpînului său. El îi vorbi despre rămăşagul care îl mîna pe acest gentleman în jurul pămîntului. Tînăra femeie surîse; dar la urma urmei el îi salvase viaţa, şi ea nu putea să-l privească pe salvatorul ei decît prin prisma recunoştinţei.

Mrs. Auda confirmă cele spuse de călăuza hindusă despre mişcătoarea ei poveste. Aparţinea într-adevăr acelei rase socotită cea dintîi printre celelalte rase indigene. Mulţi negustori

parşi făcuseră mari averi în Indii, cu comerţul de bumbac. Unul dintre ei, sir James Jejeebhoy, fusese înnobilat de guvernămîntul englez, şi Mrs. Auda era înrudită cu acest bogat personaj care locuia la Bombay. Ea nădăjduia să găsească la Hong Kong pe un văr al lui sir Jejeebhoy, onorabilul Jejeeh; dar oare avea să-i ofere el adăpost şi sprijin? Asta nu putea să ştie.

Mr. Fogg îi răspunse că nu trebuie să-şi facă griji, căci totul se va aranja matematic! Chiar acesta era cuvîntul lui.

Oare înţelegea tînăra femeie acest oribil adverb? Nu se ştie. Totuşi, ochii ei mari priviră adînc în ochii lui, ochii ei mari, „limpezi ca lacurile sacre ale Himalayei”.

Însă neînduplecatul Fogg, mai ţeapăn ca niciodată, nu părea cîtuşi de puţin omul care să se arunce într-un asemenea lac.

Prima parte a călătoriei se desfăşura în cele mai bune condiţiuni. Vremea era blîndă. Întreagă această parte a imensului golf, pe care marinarii îl numesc „Poarta Bengalului”, fu prielnică navigaţiei. Rangoon ajunse curînd la insula Andamana-Mare, cea mai însemnată insulă din grupul Andamanelor, al cărei pitoresc pisc muntos Saddle-Peak se arată din depărtare navigatorilor.

Trecură foarte aproape de coastă, dar sălbaticii papuaşi nu se arătau de fel. Aceste fiinţe, deşi aflate pe treapta cea mai de jos a civilizaţiei, au fost totuşi pe nedrept socotite antropofage.

Priveliştea insulelor e încîntătoare. În primul plan ne întind nesfîrşite păduri de palmieri, de bambuşi, de nucuşoară, de tek, cu mimoze uriaşe şi cu ferigi arborescente, iar în spatele lor se înalţă siluetele elegante ale munţilor. Pe ţărmuri mişună cu miile acele preţuite rîndunele de mare, ale căror cuiburi alcătuiesc un fel de mîncare foarte gustoasă în Imperiul Ceresc. Însă această privelişte cu aspecte atît de felurite, oferită de grupul Andamanelor, se pierdu repede şi Rangoon se îndreptă cu viteză spre strîmtoarea Malacca, de unde urma să pătrundă în mările Chinei.

Dar ce făcea în timpul acesta inspectorul Fix, pe care o întîmplare atît de nenorocită îl silise să pornească în jurul lumii? La plecarea din Calcutta, după ce lăsase instrucţiuni ca mandatul de arestare, dacă sosea în sfîrşit, să-i fie trimis la Hong Kong, el izbutise să se îmbarce pe Rangoon fără ca

Passepartout să-l vadă, şi spera să rămînă aşa nevăzut pînă la sfîrşitul călătoriei. Într-adevăr, dacă ar fi dat nas în nas cu tînărul franţuz, iar fi fost greu să-i explice de ce se găsea pe bord, fără sătrezească bănuielile acestuia, care îl ştia la Bombay, însă inspectorului îi fu dat să reînnoiască vechea lui cunoştinţă cu flăcăul nostru, prin însăşi logica împrejurărilor. Cum anume, vom vedea.

Toate speranţele, toate dorinţele lui Fix erau legate acum de un singur punct din lume, Hong Kong, căci la Singapore vaporul se oprea prea puţin spre a-i da timp să opereze acolo. Deci la Hong Kong trebuia negreşit să-şi aresteze hoţul, căci de nu, acesta îi scăpa fără speranţa de a-l mai putea prinde vreodată.

Într-adevăr, Hong Kong era ultimul teritoriu englez pe care putea să-l mai întîlnească în drum. De acolo înainte, China, Japonia, America îi ofereau un adăpost aproape sigur individului Fogg. Dacă la Hong Kong găsea în sfîrşit mandatul de arestare, care desigur venea pe urma lui, Fix avea să-şi aresteze răufăcătorul şi să-l dea pe mîna poliţiei locale, fără nici o greutate. Însă dincolo de acest oraş, un simplu mandat de arestare nu mai era de ajuns: ar fi trebuit un act de extrădare. De aici întîrzieri, încetineli, piedici de toate felurile, de care pungaşul putea să se folosească pentru a scăpa definitiv, în cazul cînd nu izbutea să facă nimic la Hong Kong, i-ar fi fost foarte greu, dacă nu chiar imposibil, să mai întreprindă ceva cu oarecare şanse de izbîndă.

„Deci, îşi spunea Fix în timpul lungilor ore pe care le petrecea în cabina sa, deci, sau găsesc mandatul la Hong Kong şi atunci îl arestez, sau nu-l găsesc şi atunci trebuie să fac totul pentru a întîrzia plecarea hoţului!

N-am izbutit la Bombay, n-am izbutit la Calcutta. Dacă nu izbutesc nici aici, îmi pierd reputaţia! Prin urmare trebuie să izbutesc cu orice preţ! Dar ce mijloace să folosesc, la nevoie, ca să întîrzii plecarea blestematului de Fogg?”

Ca ultimă soluţie, Fix era hotărît să-i împărtăşească totul lui Passepartout, arătîndu-i în slujba cui era, căci, de bună seamă, tînărul franţuz nu putea fi complicele stăpînului său. Astfel lămurit şi temîndu-se să nu o păţească şi el, nu mai încape îndoială că Passepartout ar fi trecut de partea lui Fix. Însă aceasta era o cale primejdioasă, care nu trebuia luată decît

în clipa cînd toate celelalte ar fi fost pierdute, căci un singur cuvînt suflat de Passepartout stăpînului ar fi compromis totul, definitiv.

După cum se vede, inspectorul de poliţie se afla în mare încurcătură, cînd, deodată, prezenţa tinerei Mrs. Auda pe bord, i alături pe Phileas Fogg, îi deschise noi perspective.

Cine era această femeie? Ce concurs de împrejurări o adusese în preajma lui Fogg? Era limpede că nu putuse s-o întîlnească decît între Bombay şi Calcutta. Însă în ce loc al peninsulei? Şi o întîlnise numai din întîmplare, sau, dimpotrivă, el întreprinsese călătoria de-a lungul Indiei anume pentru a întîlni această fiinţă încîntătoare?

Căci era într-adevăr încîntătoare! Fix o văzuse, doar, în sala de şedinţe a tribunalului din Calcutta.

E uşor de înţeles cît era de intrigat inspectorul de poliţie. El se întreba dacă nu era vorba cumva de o răpire criminală. Da, asta trebuia să fie! Ideea i se înfipse în creier şi el îşi dădu seama ce foloase putea trage din asemenea împrejurare. Fie 'că era măritată sau nu, tînăra femeie fusese răpită - şi la Hong Kong faptul acesta putea să-i creeze răpitorului încurcături din care să nu mai iasă cu ajutorul banilor.

Însă nu trebuia să aştepte sosirea lor la Hong Kong.

Fogg avea prostul obicei să sară dintr-un vapor în altul, şi, înainte ca lucrurile să fie puse la cale, el ar fi putut să ajungă departe.

Era important deci să vestească autorităţile engleze şi să le semnaleze sosirea, ceea ce se putea face uşor, deoarece Rangoon avea oprire la Singapore, iar de aici exista o legătură telegrafică cu coasta chineză.

Totuşi, pentru a putea lucra în mai multă siguranţă, Fix se hotărî să-l iscodească pe Passepartout înainte de a întreprinde ceva. Ştia că pe flăcăul acesta nu era prea greu să-l tragi de limbă, aşa că socoti potrivit să iasă la lumină şi să-i ţină calea. Nu mai avea timp de pierdut; era în 31 octombrie şi a doua zi Rangoon urma să sosească la Singapore.

Deci, în ziua aceea, ieşind din cabină, Fix se urcă pe punte, cu gîndul să se apropie el cel dintîi de Passepartout, arătînd fireşte cea mai mare surpriză. Tînărul franţuz se plimba la prova, cînd inspectorul se repezi spre el, strigînd:

– Dumneata pe Rangoon?

– Domnul Fix pe bord! exclamă la rîndul său Passepartout, nespus de uimit, recunoscînd pe tovarăşul său de călătorie de pe Mongolia. Ia te uită! Vă las la Bombay şi vă găsesc în drum xspre Hong Kong! Ce, faceţi şi dumneavoastră ocolul pămîntului?

– Nu, nu, răspunse Fix. Cred că am să mă opresc la Hong Kong, cel puţin cîteva zile.

– Ah!... făcu servitorul lui Phileas Fogg, cuprins de uimire. Dar cum de nu v-am văzut pe bord pînă acum?

– Mi-a fost rău, pe cinstea mea... Un fel de rău de mare... Am stat întins în cabină. Golful Bengal nu mi-a priit la fel de bine ca Oceanul Indian. Şi stăpînul dumitale, Phileas Fogg, cum se simte?

– Cum nu se poate mai bine şi mereu la fel de punctual cu planul lui de călătorie. Nici o zi întîrziere! Ah, domnule Fix, nici nu ştiţi acum avem cu noi o cucoană tînără.

– O cucoană tînără? se miră inspectorul, ca şi cînd n-ar fi înţeles nimic din ce i se spunea.

Fireşte, Pessepartout nu trebuia zgîndărit mai mult ca să-l pună la curent cu toată istoria. El îi povesti întîmplarea de la pagoda din Bombay, cumpărarea elefantului cu două mii de lire, istoria cu sutty, răpirea Audei, condamnarea suferită la'tribunalul din Calcutta şi eliberarea pe cauţiune. Fix, care cunoştea partea din urmă a acestor întîmplări, se făcea că nu ştie nimic şi Passepartout se lăsă furat de farmecul povestirii aventurilor sale, de vreme ce se afla în faţa unui ascultător care îi arăta atîta interes.

– Dar, în sfîrşit, întrebă detectivul, ce are de gînd stăpînul dumitale cu această doamnă? Vrea s-o ducă în Europa?

– Nu, domnule Fix, nu! O vom da pur şi simplu în grija unei rude a sale, negustor bogat din Hong Kong.

„Nimic de făcut!” îşi zise urmăritorul, ascunzîndu-şi dezamăgirea. Apoi continuă cu glas tare:

– Un pahar de gin, domnule Passepartout?

– Bucuros, domnule Fix. Îmi pare bine că putem ciocni în cinstea întîlnirii noastre pe Rangoon.

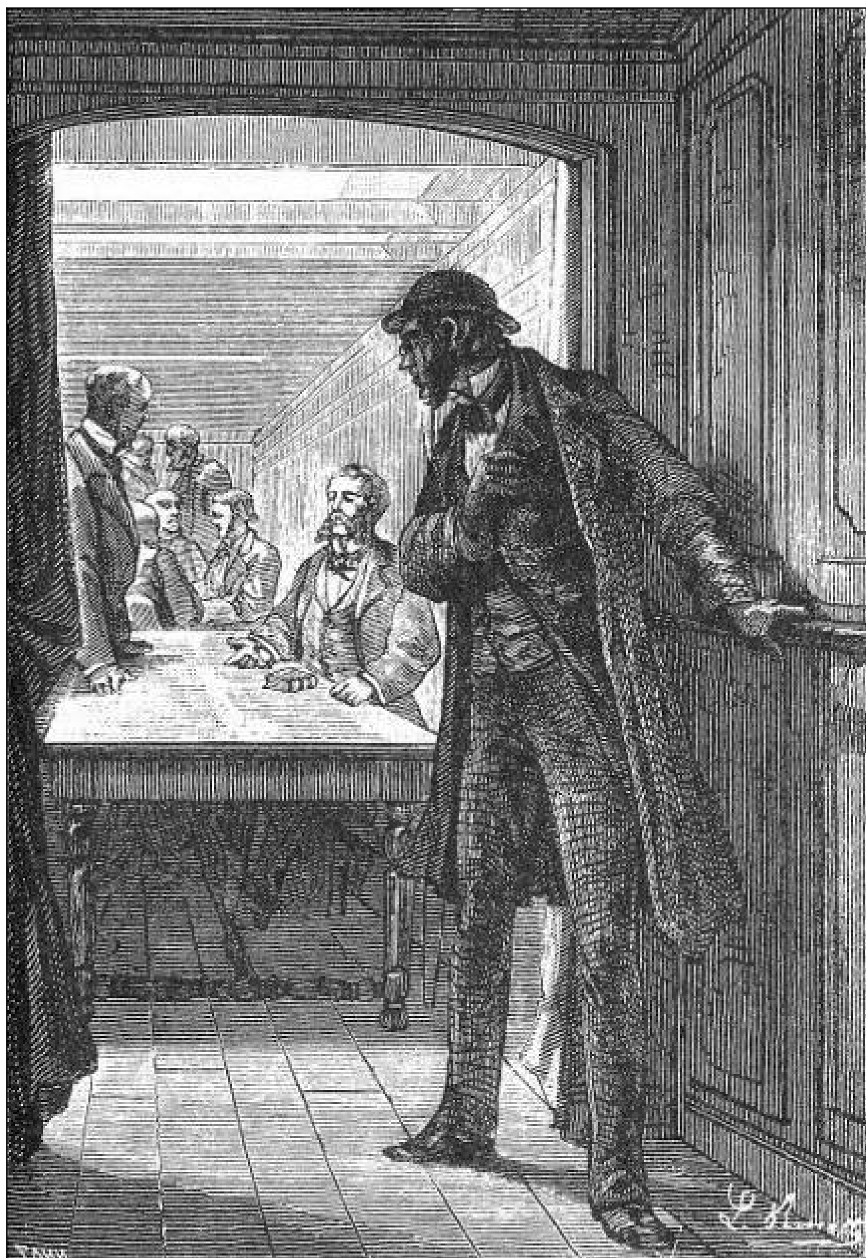
Capitolul XVII

ÎN CARE E VORBA DE UNELE ŞI DE ALTELE ÎN TIMPUL TRAVERSĂRII DE LA SINGAPORE LA HONG KONG

Din ziua aceea, Passepartout şi Fix se întîlniră foarte des,

însă agentul rămînea rezervat, neîncercînd cîtuşi de puţin să-l tragă de limbă pe celălalt. Pe Mr. Fogg îl zări numai de cîteva ori în marele salon al vaporului, unde el venea cu plăcere, fie spre a-i ţine tovărăşie doamnei Auda, fie ca să joace wist după'obiceiul său neschimbat.

Cît despre Passepartout, acesta începuse să se gîndească în mod foarte serios la ciudata întîmplare care îl scotea încă o dată pe Fix în calea stăpînului său. Într-adevăr, asta ar fi putut cel puţin să te mire. Gentlemanul, foarte binevoitor şi fără îndoială foarte îndatoritor, pe care îl întîlnise prima oară la Suez, care se îmbarcase pe Mongolia, care debarcase la Bombay, unde urma să rămînă, pe care apoi îl regăsise pe Rangoon în-dreptîndu-se spre Hong Kong, într-un cuvînt, urmînd pas cu pas drumul lui Phileas Fogg, putea să-ţi dea de gîndit. Era o coincidenţă cel puţin ciudată. Ce urmărea acest om? Passepartout ar fi făcut prinsoare pe papucii săi, păstraţi cu mare grijă, că Fix va părăsi Hong Kong-ul odată cu ei, şi probabil cu acelaşi vapor.

Dar flăcăul nostru ar fi putut să-şi bată capul un secol şi tot n-ar fi bănuit ce misiune avea agentul. El nu şi-ar fi închipuit pentru nimic în lume că Phileas Fogg era „filat” în jurul globului pămîntesc, ca un hoţ de rînd.

Dar cum stă în firea omenească să dea o explicaţie la toate, iată în ce fel interpretă Passepartout, iluminat deodată,

prezenţa stăruitoare a lui Fix, şi, ce-i drept, interpretarea lui era foarte plauzibilă. După el, Fix nu era şi nu putea fi decît un agent trimis pe urmele lui Phileas Fogg de către colegii săi de la Reform-Club, spre a constata că această călătorie se desfăşura după toate regulile, în jurul lumii, urmînd drumul hotărît.

„E limpede, e limpede! îşi zicea într-una cinstitul flăcău, mîndru din cale-afară de isteţimea sa. E un spion pe care gentlemenii aceia l-au pus pe urmele noastre!

Asta nu e demn! Să urmărească printr-un agent un om aşa de cinstit, aşa de curat ca Mr. Fogg! Ah, domnilor de la Reform-Club, asta o să vă coste scump!”

Deşi încîntat de descoperire, Passepartout hotărî totuşi să nu-i spună nimic stăpînului, temîndu-se ca acesta să nu se simtă jignit de neîncrederea adversarilor săi.

Însă el îşi făgădui ca la primul prilej să-şi bată joc de Fix, luîndu-l pe departe şi, fireşte, fără să se dea de gol.

Miercuri, 30 octombrie, după amiază, Rangoon intră în strîmtoarea Malacca, care desparte peninsula cu acelaşi nume de Sumatra. Insuliţe muntoase, cu povîrnişuri foarte abrupte, toate foarte pitoreşti, ascundeau călătorilor priveliştea marei insule.

A doua zi, la ora patru dimineaţa, cu un cîştig de douăsprezece ore faţă de orariul reglementar, vaporul se oprea la Singapore, spre a-şi împrospăta provizia de cărbuni.

După ce înscrise acest cîştig în coloana respectivă din carnetul său, Phileas Fogg coborî de data asta pe uscat, însoţind-o pe Mrs. Auda, care îşi arătase dorinţa de a se plimba cîteva ore.

Fix, căruia orice acţiune a lui Fogg i se părea suspectă, îl urmări din umbră. Cît despre Passepartout, care rîdea in petto văzînd manevrele agentului, se duse să facă obişnuitele tîrguieli.

Insula Singapore nu este nici mare, nici de un aspect impunător. Deşi nu are munţi, adică profil, este totuşi încîntătoare în micimea ei, căci înfăţişează un adevărat parc întretăiat de frumoase alei. Un echipaj arătos, tras de acei elefanţi-cai aduşi din Noua Olandă, transportă pe Mrs. Auda şi Mr. Fogg în mijlocul desişurilor de palmieri cu frunzele strălucitoare şi de arbori de cuişoare, cuişoarele luînd naştere din însuşi mugurul florii. Acolo tufele de piper ţin locul gardurilor

de mărăcini spinoşi de pe cîmpiile europene; arborii de pîine şi ferigile cu ramurile lor superbe dau un aspect variat acestei regiuni tropicale, iar perii tămîioşi cu frunzişul lucios umplu aerul de miresme pătrunzătoare. În păduri umblau cete de maimuţe vioaie, schimonosindu-se, şi poate că în junglă nu lipseau tigrii. Celor care s-ar mira auzind că aceste teribile carnasiere n-au fost nimicite pe o insulă relativ mică, le vom răspunde că ele vin necontenit din penin - sula Malacca, trecînd strîmtoarea înot.

După o plimbare de două ore, Mrs. Auda şi însoţitorul ei, care privea puţin, fără să vadă nimic, se întoarseră în oraş, întinsă îngrămădire de case greoaie şi turtite, înconjurate de fermecătoare grădini, unde cresc mangustani, ananaşi şi cele mai minunate fructe din lume.

La ora zece se întoarseră la vapor, fără îndoială urmăriţi tot timpul de inspectorul Fix, care trebuise să ia şi el o trăsură.

Passepartout îi aştepta pe punte. Isteţul flăcău cumpărase cîteva duzini de manguste, fruct de mărimea unui măr mijlociu, cu coaja aproape neagră în afară, iar înăuntru de un roşu strălucitor şi al cărui miez alb, topindu-se în gură, dă adevăraţilor cunoscători o plăcere fără margini. Passepartout se simţi fericit să le ofere doamnei Auda, care îi mulţumi cu multă graţie.

La ora unsprezece, Rangoon, terminînd cu încărcatul cărbunilor, îşi desfăcu legăturile, şi cîteva ore mai tîrziu munţii înalţi ai peninsulei Malacca, ale căror păduri adăpostesc cei mai

frumoşi tigri de pe pămînt, piereau din ochii călătorilor.

De la Singapore pînă la insula Hong Kong, mic teritoriu englez în apropierea coastei chineze, sînt aproximativ o mie trei sute de mile. Phileas Fogg avea interesul să le străbată în cel mult şase zile, spre a prinde la Hong Kong vaporul care urma să plece la 6 noiembrie către Yokohama, unul din principalele porturi ale Japoniei.

Rangoon era foarte încărcat. La Singapore se îmbarcase multă lume, hinduşi, ceylonezi, chinezi, malaiezi, portughezi, dintre care cei mai mulţi călătoreau pe punte.

Timpul, destul de frumos pînă atunci, se schimbă o dată cu intrarea lunii în ultimul pătrar. Marea era agitată. Vîntul sufla uneori foarte puternic, însă din fericire de la sud-est, ceea ce ajuta mersul vaporului. Cînd era cu putinţă, căpitanul ridica şi pînzele. Rangoon cu greementul[1] lui de bric, naviga adesea cu cele două vele mari şi cu trinca, şi, sub dubla acţiune a aburului şi a vîntului, viteza lui creştea. În felul acesta trecură de-a lungul coastelor Annamului şi Cochinchinei, pe o mare cu valuri scurte şi adesea foarte obositoare.

Însă vina nu era atît a mării, cît a vaporului, care prilejui călătorilor mari neajunsuri, cei mai mulţi dintre ei chiar îmbolnăvindu-se.

Într-adevăr, vasele Companiei Peninsulare, care deservesc Mările Chinei, au un serios defect de construcţie.

Raportul între pescajul lor maxim, cu încărcătură, şi rezerva de flotabilitate a fost rău calculat, din care pricină ele au o slabă rezistenţă pe mare. Compartimentele etanşe, în care să nu pătrundă apa, sînt de asemenea neîndestulătoare. Ca să întrebuinţăm un cuvînt marinăresc, vasele acestea sînt „înecate” şi, ca urmare, e deajuns să ajungă pe bord cîteva pachete de valuri, ca să-şi modifice întreaga alură. Astfel ele se dovedesc mult mai prejos - dacă nu prin maşini şi prin căldări, cel puţin prin construcţia corpului - decît tipurile de vapoare franceze, ca Imperatrice şi Cambodge. În timp ce acestea din urmă pot, după caluculele inginerilor, să reziste la o încărcătură de apă egală cu propria lor greutate, fără să se scufunde, vasele Companiei Peninsulare, Golgonda, Coreea şi, în sfîrşit Rangoon, s-ar duce la fund dac-ar îmbarca abia a şasea parte din

[1] Greement - ansamblul catargelor, vergilor, cablurilor şi celorlalte accesorii care susţin velatura unei corăbii.

greutatea lor.

Deci, pe timp rău, e necesar să se ia serioase măsuri de prevedere. Uneori trebuie să se ţină prova în vînt, reducînd la minimum turaţia maşinilor. Era o pierdere de timp care părea să nu-l supere cîtuşi de puţin pe Phileas Fogg, dar care pe Passepartout îl scotea din fire.

El învinuia atunci pe căpitan, pe şeful mecanic, Compania - şi'îi dădea dracului pe toţi cei ce încurcă treaba cu transporturile de călători. Poate că becul de gaz, care continua să ardă pe socoteala lui în casa din Saville-row, contribuia destul de mult la această nerăbdare.

– Deci eşti foarte grăbit să ajungi la Hong Kong!

Observă într-o zi detectivul.

– Foarte grăbit! răspunse Passepartout.

– Crezi că Mr. Fogg se grăbeşte să prindă vaporul de Yokohama?

– Grozav se grăbeşte!

– Prin urmare acum crezi în această neobişnuită călătorie în jurul lumii?

– Bineînţeles! Dumneavoastră nu credeţi, domnule Fix?

– Eu? Eu nu cred!

– Glumeţ mai sînteţi! răspunse Passepartout, făcîndu-i cu ochiul.

Pe agent vorba aceasta îl puse pe gînduri. Se simţea neliniştit fără să-şi dea seama de ce. Oare franţuzul îî mirosise? Nu mai ştia ce să creadă. Însă cum ar fi putut Passepartout să afle calitatea lui de detectiv, care era un secret? Şi totuşi, vorbindu-i aşa, nu mai încăpea îndoială că franţuzul avea un gînd ascuns.

Ba în altă zi se întîmplă ca flăcăul nostru să meargă chiar şi mai departe, împotriva voinţei lui; însă acum nu mai putea să-şi ţină gura.

– Şi cum adică, domnule Fix, întrebă el pe un ton plin de şiretenie, odată ajunşi la Hong Kong o să avem nefericirea să ne despărţim?

– Păi de, nu ştiu!... răspunse Fix, foarte încurcat. Poate că...

– Ah, dacă ne-aţi însoţi mai departe, aş fi foarte fericit! Ce naiba! Un agent al Companiei Peninsulare n-o să se oprească în drum! Spuneaţi că mergeţi pînă la Bombay, şi iacătă-vă ajuns în

China! America nu-i departe şi din America în Europa nu mai e decît un pas.

Fix îl privi cu luare-aminte pe tînărul franţuz, care avea chipul cel mai fermecător din lume, şi îşi dădu osteneala să rîdă o dată cu el. Însă Passepartout, acum în vervă, continuă întrebîndu-l dacă „cîştiga mult cu meseria asta”.

– Da şi nu, răspunse Fix fără să clipească. Cînd mai bine, cînd mai rău. Dar, înţelegeţi că nu călătoresc pe cheltuiala mea!

– A, de asta sînt sigur! strigă Passepartout, rîzînd din toată inima.

După această conversaţie, Fix se duse în cabina sa şi căzu pe gînduri. Fără îndoială fusese descoperit. Într-un fel sau într-altul, franţuzul aflase că era detectiv. Dar oare îl vestise pe stăpînul său? Ce rol juca el aici? Era complice sau nu? Oare treaba era descoperită, şi deci pierdută?

Agentul petrecu cîteva ore grele, aci socotind totul pierdut, aci trăgînd nădejdea că Fogg nu bănuia nimic, dar şi într-un caz şi în altul neştiind ce hotărîre să ia.

Totuşi, încetul cu încetul, creierul i se limpezi şi el se hotărî să vorbească pe faţă cu servitorul. Dacă la Hong Kong nu avea condiţiile dorite pentru a-l aresta pe Fogg, iar acesta se pregătea să părăsească, de data asta definitiv, teritoriul englez, Fix avea să-i spună totul lui Passepartout. În caz că servitorul era complicele stăpînului său, Phileas Fogg ştia totul şi deci treaba era pentru totdeauna compromisă; dacă însă servitorul nu avea nici un amestec în furt, atunci interesul lui îi cerea să se lepede de hoţ.

Aceasta era deci situaţia celor doi oameni, deasupra cărora Phileas Fogg plana în maiestuoasa lui nepăsare.

El îşi urma după toate regulile astronomice orbita lui în jurul lumii, fără să se sinchisească de asteroizii care gravitau în jur.

Şi totuşi, în vecinătate se afla, după expresia astronomilor, un astru ameţitor, care ar fi putut să producă oarecare tulburări în inima gentlemanului. Însă nu! Farmecul doamnei Auda nu înrîurea cu nimic această inimă, spre marea mirare a lui Passepartout, iar tulburările, dacă ele existau, ar fi fost mai greu de calculat decît cele suferite de Uranus, care au dus la descoperirea lui Neptun.

Da, Passepartout, care citea în ochii tinerei femei atîta

recunoştinţă pentru stăpînul său, era stăpînit de o uimire continuă. Hotărît, Phileas Fogg avea o inimă de erou, însă nu de îndrăgostit. Dar nici măcar preocupările pe care ar fi putut să i le dea izbînda călătoriei nu se vedeau, pe cîtă vreme bietul Passepartout trăia într-o spaimă continuă. Într-o zi, aplecat peste balustrada camerei maşinilor, el privea dihania de metal care se ambala adesea, atunci cînd, într-o violentă mişcare de tangaj, elicea ieşea pe valuri. Aburii scăpau prin supape, stîrnind mînia cinstitului băiat.

– Supapele astea sînt prea slabe! strigă el. Asta nu-i o treabă! Ah, englezii ăştia! Ei, să fi fost un vapor american! Poate că am fi sărit în aer, dar cu siguranţă n-am fi mers aşa de încet!

Capitolul XVIII

ÎN CARE PHILEAS FOGG, PASSEPARTOUT ŞI FIX ÎŞI VĂD FIE CARE DE TREBURILE LOR

În ultimele zile ale călătoriei, timpul fu destul de prost. Vîntul crescu pînă ce ajunse foarte puternic, şi cum bătea de la nord-vest, împiedica simţitor mersul vaporului. Rangoon, foarte instabil, se balansa serios, şi călătorii erau îndreptăţiţi să poarte pică lungilor valuri sîcîitoare pe care vîntul le ridica din larg.

În timpul zilelor de 3 şi 4 noiembrie, marea a fost furtunoasă; vijelia sufla cu furie. Rangoon trebui să ţină la capă o jumătate de zi, menţinîndu-se cu elicea numai la zece ture şi tăind valurile pieziş. Toate velele fuseseră strînse, dar chiar numai greementul gol şuiera înspăimîntător în mijlocul rafalelor.

Fireşte, viteza vaporului scăzu simţitor şi se putu deduce că el va ajunge la Hong Kong cu o întîrziere de douăzeci de ore sau chiar' mai mult, dacă furtuna nu înceta.

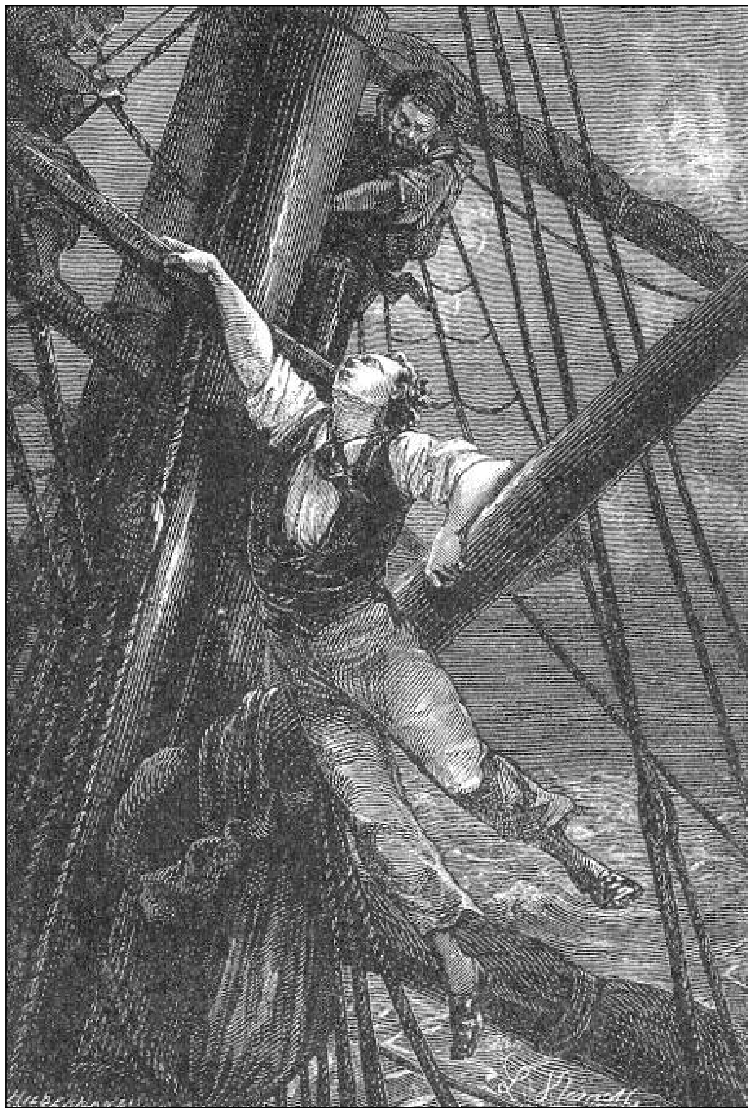
Phileas Fogg asista cu nepăsarea lui obişnuită la spectacolul acestei mări furtunoase care parcă lupta direct contra lui. Cu toate că o întîrziere de douăzeci de ore putea să-i compromită călătoria, făcîndu-l să piardă vaporul de Yokohama, fruntea lui nu se umbri nici o clipă. Acest om fără nervi nu arăta nici nerăbdare, nici plictiseală. Ai fi zis că într-adevăr furtuna intra în programul său, că fusese prevăzută. Mrs. Auda, care vorbea cu el despre: vremea neprielnică, îl găsea la fel de calm ca şi mai înainte.

Fix însă nu vedea lucrurile la fel, ba chiar dimpotrivă: această furtună îi convenea. Mulţumirea sa n-ar mai fi cunoscut margini, dacă pe deasupra Rangoon ar fi fost nevoit să fugă din

faţa vijeliei. Întîrzierile îi veneau în ajutor, căci îl obligau pe individul Fogg să rămînă cîteva zile la Hong Kong. În sfîrşit cerul îi venea în ajutor cu vijeliile şi rafalele lui! E drept că agentul era puţin bolnav, dar ce importă! El nu ţinea seama de starea sa proastă, şi cînd răul de mare îi frîngea trupul, spiritul îi era cuprins de-o mulţumire fără margini.

Cît despre Passepartout, e uşor de bănuit că această încercare îl umplea de o mînie pe care şi-o ascundea prea puţin.: Pînă atunci totul mersese aşa de bine! Pămîntul şi apa păreau să fie devotate stăpînului său. Vapoarele şi trenurile i se supuneau, vîntul şi aburii se uneau spre a-i uşura călătoria... Oare venise ora dezamăgirilor? Passepartout era aşa de prăpădit, de parcă ar fi trebuit să dea din buzunarul său cele douăzeci de mii de lire puse rămăşag. Furtuna îl scotea din fire, rafalele îl înfuriau şi în această stare el ar fi biciuit cu dragă inimă marea nesupusă! Bietul băiat!

Fix îi ascundea ar grijă mulţumirea sa personală, şi bine făcea, căci dacă flăcăul înfuriat ar fi bănuit secreta lui satisfacţie, detectivul ar fi petrecut un neplăcut sfert de oră.

Tot timpul cît ţinu vijelia, Passepartout rămase pe punte; fireşte,, cum ar fi putut să stea la adăpost? El se căţăra pe catarge cu o îndemînare de maimuţă, umplînd echipajul de uimire, şi dădea ajutor la toate manevrele.

Interoga de o sută de ori pe căpitan cu privire la schimbarea vremii, îi interoga pe ofiţeri, pe mateloţi, care nu-şi puteau ascunde zîmbetul văzînd un om aşa de nestăpînit. Passepartout voia să ştie cu orice preţ cîtă vreme avea să ţină furtuna. De fiecare dată îl trimiteau la barometru, care nu voia

să urce de loc. Flăcăul nostru scutura instrumentul, însă nici scuturările, nici înjurăturile cu care copleşea nevinovata maşinărie nu ajutau la nimic.

În sfîrşit vijelia slăbi. În ziua de 4 noiembrie, starea mării se schimbă, iar vîntul se roti două carturi mai la sud, redevenind favorabil.

Passepartout se însenină o dată cu timpul. Velele de jos putură să fie iarăşi întinse şi Rangoon îşi reluă drumul cu o frumoasă viteză.

Însă acum nu mai putea să recîştige tot timpul pierdut; lucrurile trebuiau luate aşa cum erau. Pămîntul nu fu semnalat decît în ziua de 6, la ora! cinci dimineaţa.

După socotelile lui Phileas Fogg, ar fi trebuit să sosească în ziua de 5. Aveau deci o întîrziere de douăzeci şi patru de ore, ceea ce însemna cu siguranţă că pierduseră vaporul de Yokohama.

La ora şase, pilotul veni pe bord şi se urcă pe puntea de comandă, ca să conducă vasul pînă în portul Hong Kong.

Passepartout era mort să-l întrebe dacă vaporul de Yokohama plecase, însă nu îndrăznea, căci voia să păstreze puţină speranţă pînă în ultima clipă. El îi mărturisi neliniştea sa lui Fix, care, ca o vulpe şireată, încercă să-l împace, spunîndu-i că paguba lui Mr. Fogg se reducea la nimica toată, de vreme ce putea să ia vaporul următor, dar această mîngîiere stîrni în Passepartout o mînie fără margini.

Dacă servitorul nu-şi lua inima în dinţi să ceară informaţii, în schimb Mr. Fogg, după ce îşi consultă Bradshaw-ul, se apropie de pilot, care coborîse o clipă de pe puntea de comandă şi îl întrebă cu un aer liniştit dacă nu ştia cînd pleacă un vapor spre Yokohama.

– Mîine dimineaţă la ora fluxului, domnule.

– Ah! făcu Mr. Fogg, fără să arate nici o mirare.

Pentru această veste bună, Passepartout, care era de faţă, l-ar fi cuprins pe pilot în braţe şi l-ar fi sărutat: în schimb Fix ar fi vrut să-l strîngă de gît.

– De ce vapor e vorba? continuă Mr. Fogg.

– Carnaţie, răspunse pilotul.

– Nu trebuia să plece ieri?

– Ba da, domnule. Însă a trebuit să repare una din căldări, de aceea şi-a amînat plecarea pe mîine.

– Mulţumesc! răspunse Mr. Fogg.

Apoi, cu pasul său de automat, coborî înapoi în salon.

Passepartout luă mîna pilotului şi i-o strînse puternic, zicîndu-i:

– Domnule pilot, eşti un om cumsecade!

Fără îndoială, pilotul n-avea să afle niciodată de ce răspunsLirile lui stîrniseră această izbucnire prietenoasă.

Un sunet de fluier îl chemă înapoi pe puntea de comandă, şi punînd mîna pe cîrmă, el îndreptă vaporul printre flotile de jonci, tankasuri, vase de pescuit şi nave de toate felurile, îngrămădite la intrarea portului Hong Kong.

La ora unu, Rongoon se afla la chei şi călătorii debarcau.

Trebuie să admitem că în această împrejurare norocul îl ajutase pe Phileas Fogg în chip neobişnuit. Dacă n-ar fi avut nevoie de acea reparaţie la căldări, Carnaţie ar fi ridicat ancora în ajun, şi călătorii pentru Japonia ar fi trebuit să aştepte opt' zile pînă la plecarea vaporului următor. E drept că Mr. Fogg avea o întîrziere de douăzeci şi patru de ore, însă această întîrziere nu putea să ducă la consecinţe supărătoare pentru restul călătoriei.

Într-adevăr, vaporul care traversa Pacificul de la Yokohama la San Francisco avea legătură cu cel de la Hong Kong şi nu putea să plece înainte de sosirea acestuia. Cît despre întîrzierea de douăzeci şi patru de ore cu care pleca la Yokohama, îi era uşor să o cîştige în timpul celor douăzeci şi două de zile cît durează traversarea Pacificului. Deci la treizeci şi cinci de zile după plecarea sa din Londra, Phileas Fogg, se găsea, cu o diferenţă de numai douăzeci şi patru de ore, în condiţiunile programului stabilit.

Carnaţie urma să plece abia a doua zi la ora cinci dimineaţa. Mr. Fogg avea în faţă şaisprezece ore spre a se ocupa de treburile sale, mai bine zis de cele care o priveau pe Mrs. Auda. Coborînd de pe vapor, el oferi braţul tinerei femei şi-o conduse la un palanchin. Întrebîndu-i pe purtătorii acestui ciudat vehicul despre un hotel, ei îi indicară Hotel-Club. Palanchinul porni, urmat de Passepartout - şi după douăzeci de minute sosi la destinaţie.

Aici fu reţinut un apartament pentru tînăra femeie, căreia Phileas Fogg se îngriji să nu-i lipsească nimic.

Pe urmă o vesti că pleacă numaidecît să-l caute pe acel negustor, ruda ei, în grija căruia urma s-o lase la Hong Kong.

Totodată îi porunci lui Passepartout să nu părăsească hotelul pînă la întoarcerea sa, ca Mrs. Auda să nu rămînă singură.

Gentlemanul ceru să fie condus la Bursă, unde un personaj ca onorabilul Jejeeh, socotit printre cei mai bogaţi negustori din oraş, nu putea să nu fie cunoscut.

Agentul de schimb, căruia se adresă Mr. Fogg, îl cunoştea într-adevăr pe negustorul pars, însă acesta nu mai locuia în China de doi ani; după ce făcuse avere, se stabilise în Europa - pare-se în Olanda - ca urmare a numeroaselor legături pe care le contractase acolo în timpul cînd era negustor.

Phileas Fogg se reîntoarse la Hotel-Club. Îndată o rugă pe Mrs. Auda să-l primească, şi, fără altă introducere, o vesti că onorabilul Jejeeh nu se mai afla la Hong Kong, ci că probabil locuia în Olanda.

La început, Mrs. Auda nu răspunse nimic. Îşi duse mîna la frunte, se gîndi cîteva clipe, apoi întrebă, cu glasul ei blînd:

– Acum ce să fac, domnule Fogg?

– Foarte simplu, răspunse gentlemanul. Vino în Europa.

– Însă nu pot să abuzez...

– Nu abuzezi de loc, şi prezenţa dumitale nu-mi stînjeneşte cîtuşi de puţin programul... Passepartout!

– Da, domnule.

– Du-te pe Carnaţie şi opreşte trei cabine!

Îneîntat să-şi continue călătoria în tovărăşia tinerei femei, care se purta foarte atent cu el, Passepartout părăsi în grabă hotelul.

Capitolul XIX

ÎN CARE PASSEPARTOUT ARATĂ UN PREA VIU INTERES STĂPÎNULUI SĂU, ŞI ÎN CARE SE VEDE CE URMEAZĂ DE AICI

Hong Kong nu este decît o insuliţă, pe care tratatul de la Nanking, după războiul din 1842, a dat-o în stăpînirea Angliei. În cîţiva ani, Marea Britanie a fondat aici un oraş important, şi a creat un port, portul Victoria.

Această insulă se află la vărsarea fluviului Canton, numai la şaizeci de mile depărtare de oraşul portughez Macao, clădit pe celălalt ţărm. Era de aşteptat ca în lupta comercială Hong Kong să învingă Macao, şi într-adevăr astăzi, cea mai mare parte din tranzitul chinez se efectuează prin oraşul englez. Docuri, pontoane, antrepozite, spitale, o catedrală gotică, o casă a guvernămîntului, străzile pavate - totul te-ar face să crezi că

unul din oraşele comerciale din ţinutul Kent sau Surrey, traversînd miezul globului pămîntesc, a ieşit în acest punct al Chinei, aproape la antipod.

Passepartout, cu mîinile în buzunar, se îndrepta deci spre portul Victoria, căscînd gura la palanchine, la cărucioarele cu perdeluţe, încă folosite în Imperiul Ceresc şi la toată această mulţime de chinezi, de japonezi şi europeni care se îmbulzeau pe străzi. Ai fi zis că isteţul flăcău regăsea în drumul său, cu mici deosebiri, oraşele Bombay, Calcutta sau Singapore. Parcă un lanţ de aşezări englezeşti se întindea de jur împrejurul pămîntului.

Servitorul lui Phileas Fogg ajunse în portul Victoria. Aici, la vărsarea fluviului Canton, era un furnicar de vase de toate naţionalităţile - englezeşti, franţuzeşti, americane, olandeze, vase de război sau de comerţ, îmbarcaţiuni japoneze sau chineze, jonci, sampasuri, tankasuri şi chiar vase-florării care alcătuiau adevărate grădini plutitoare. Tot plimbîndu-se, Passepartout văzu mai mulţi indigeni îmbrăcaţi în galben, toţi foarte vîrstnici.

Întrînd la un bărbier chinez ca să se radă à la chinoise, bărbierul îl lămuri, într-o englezească destul de curată, că bătrînii aceştia aveau fiecare cel puţin optzeci de ani, vîrstă la care se acorda privilegiul de a se îmbrăca în galben, culoarea imperială. Tînărul franţuz găsi asta foarte caraghios, fără să ştie însă de ce.

Terminînd cu bărbieritul, el se îndreptă spre cheiul unde se afla Carnaţie şi acolo îl zări pe Fix, care se plimba în sus şi-n jos, ceea ce nu-l miră de loc. Însă inspectorul de poliţie avea un

aer foarte dezamăgit.

„Bun! îşi zise Passepartout. Gentlemenilor de la Reform-Club nu le merge bine.” Şi se apropie de Fix cu zîmbetul său vesel, făcîndu-se că nu vede supărarea celuilalt.

Agentul era foarte îndreptăţit să blesteme nenorocul care îl urmărea - mandatul nu venise! Era sigur că avea să vină, dar pentru asta ar fi trebuit să mai rămînă cîteva zile în acest oraş. Hong Kong era ultimul teritoriu englez, şi dacă nu izbutea să-l reţină pe Fogg cîteva zile aici, însemna să-l scape definitiv.

– Ei, domnule Fix, v-aţi hotărît să mergeţi cu noi pînă în America? întrebă Passepartout.

– Da, răspunse Fix, cu dinţii strînşi.

– Haida-de! strigă tînărul franţuz, izbucnind în rîs. Ştiam eu că n-o să vă lase inima să vă despărţiţi de noi! Haideţi să vă opriţi loc pe vapor, hai!

Intrară amîndoi la biroul transporturilor maritime şi reţinură cabine pentru patru persoane. Funcţionarul îi înştiinţă că reparaţiile de pe Carnaţie fiind terminate vaporul va pleca chiar în seara aceea, la ora opt - şi nu a doua zi dimineaţa, cum se anunţase.

– Foarte bine! răspunse Passepartout. Asta o să-i convină stăpînului meu. Mă duc să-i dau de veste.

În clipa aceea, Fix luă hotărîrea cea mare: să-i spună totul însoţitorului său. Poate că era singurul mijloc de a-l mai întîrzia pe Phileas Fogg cîteva zile în Hong Kong.

Ieşind de la birou, detectivul îl pofti pe tînărul franţuz să se răcorească puţin într-o circiumă, ceea ce acesta primi, deoarece avea încă timp.

O cîrciumă cu înfăţişare îmbietoare se afla chiar pe chei. Intrară amîndoi şi se pomeniră într-o încăpere mare, frumos împodobită, în fundul căreia se vedea un pat comun, plin de perne. Cîţiva oameni dormeau pe el, unul lîngă altul.

Vreo treizeci de consumatori erau aşezaţi la măsuţele făcute din trestie împletită. Unii goleau căni de bere englezească, blondă sau neagră, alţii lichioruri, gin sau brandy. Pe deasupra, cei mai mulţi fumau din pipe lungi de pămînt ars, umplute cu cocoloaşe de opiu amestecat cu esenţă de trandafir. Din cînd în cînd, cîte un fumător moleşit cădea sub masă, şi chelnerii, luîndu-l de cap şi de picioare, îl duceau în patul comun, lîngă confraţii lui. Vreo douăzeci de inşi astfel ameţiţi

erau întinşi unul lîngă altul, în ultimul hal de îndobitocire.

Fix şi Passepartout îşi dădură seama că nimeriseră într-o fumătorie vizitată de acei nenorociţi aduşi în stare de tîmpenie, de slăbiciune şi de idiotizare, cărora mercantila Engliteră le vindea de două sute şaizeci de milioane de franci pe an funestul drog numit opiu.

Triste milioane, cîştigate de pe urma unuia din cele mai nefericite vicii ale naturii umane!

Guvernul chinez a încercat să împiedice prin legi aspre abuzul. Însă zadarnic. De la clasele bogate, cărora la început le era rezervat formal acest obicei, el a trecut la clasele de jos şi ravajele lui n-au mai putut fi împiedicate. În Imperiul de Mijloc se fumează opiu necontenit şi pretutindeni. Bărbaţi şi femei se dedau acestei patimi ticăloase, şi cînd se deprind cu fumatul, nu se mai pot lipsi de el, fără ca stomacul să nu le fie cuprins de spasme groaznice. Un fumător înrăit poate să pufăie pînă la opt pipe pe zi, dar el moare în cinci ani.

Fix şi însoţitorul său, care nu voiau altceva decît să se răcorească puţin, nimeriseră tocmai într-una din aceste fumătorii de opiu, aflate la tot pasul, chiar şi în Hong Kong. Passepartout nu avea bani, însă primi bucuros „cinstea” celuilalt, cu gîndul că i-o va întoarce altă dată.

Cerură două sticle de porto, pe care franţuzul le preţui cum se cuvine, în timp ce Fix, mai reţinut, îl cerceta cu cea mai mare luare-aminte. Vorbiră de una şi de alta, dar mai cu seamă de minunata idee pe care o avusese domnul Fix să se îmbarce

pe Carnaţie. Şi fiindcă venise vorba de vapor, a cărui plecare se apropiase între timp cu cîteva ceasuri, Passepartout se ridică spre a se duce să-şi vestească stăpînul, mai ales că sticlele fuseseră golite.

Fix îl opri:

– O clipă, te rog!

– Ce doriţi, domnule Fix?

– Vreau să-ţi vorbesc despre chestiuni foarte serioase.

– Chestiuni serioase! exclamă isteţul flăcău, dînd pe gît cele cîteva picături de vin rămase pe fundul paharului. O să vorbim mîine; acum nu mai am timp.

– Stai! E vorba de stăpînul dumitale!

La aceste cuvinte, Passepartout se uită cu luare-aminte la interlocutorul său.

Fix avea un aer cu totul neobişnuit.

– Ce aveţi să-mi spuneţi? întrebă franţuzul, aşezîndu-se la loc.

Agentul îi puse mîna pe braţ şi coborî glasul:

– Cred că ai ghicit ce sînt!

– Ba bine că nu! răspunse Passepartout, zîmbind.

– Atunci am să-ţi mărturisesc totul...

– Aha, cumetre, acum cînd ştiu totul! Asta nu e greu. În sfîrşit... totuşi... dă-i drumul. Dar mai întîi îngăduie-mi să-ţi spun că gentlemenii aceia cheltuiesc banii de pomană!

– De pomană!? făcu Fix. Ţi-e uşor să vorbeşti: se vede cît de colo că nu ştii de ce sumă importantă e vorba!

– Ba da, ştiu. Douăzeci de mii de lire!

– Cincizeci şi cinci! rectifică detectivul strîngîndu-i braţul.

– Ce? strigă Passepartout. Domnul Fogg a avut atîta curaj?... Cincizeci şi cinci de mii de lire!.., Ei bine, e un motiv în plus ca să nu mai pierd nici o clipă. Şi zicînd aceasta, tînărul franţuz se ridică din nou.

– Cincizeci şi cinci de mii de lire! reluă Fix, forţîndu-l pe Passepartout să se aşeze la loc. Apoi ceru o sticluţă de brandy şi continuă:

– Dacă izbutesc, cîştig un premiu de două mii de lire; îţi dau cinci sute din ei (12500 fr.) ca să mă ajuţi.

– Să te ajut? strigă Passepartout cu ochii căscaţi.

– Da, să mă ajuţi să-l reţin pe individul Fogg cîteva zile la Hong Kong.

– Ce face?!... Va să zică aşa, gentlemenii ăştia nu se mulţumesc să-l urmărească pe stăpînul meu, să se îndoiască de cinstea lui, mai vor să-i pună şi piedici! Să le fie ruşine!

– Ei asta-i, ce vrei să spui? întrebă Fix.

– Vreau să spun că asta-i curată măgărie. E ca şi cum l-ai prăda pe Mr. Fogg, ca şi cum i-ai lua banii din buzunar!

– Păi tocmai asta urmărim!

– Dar asta e o cursă! strigă Passepartout, care prindea să se înfierbînte sub înrîurirea coniacului servit de detectiv şi pe care-l bea fără să-şi dea seama. O adevărată cursă! Gentlemeni! Colegi!

Fix începu să nu mai înţeleagă.

– Colegi, membri ai Reform-Club-ului! continuă să strige Passepartout. Află, domnule Fix, că stăpînul meu este un om cinstit şi că atunci cînd face o prinsoare, înţelege s-o cîştige la fel de cinstit!

– Dar ce crezi dumneata că sînt eu? întrebă agentul, aţintindu-şi privirea asupra franţuzului.

– Vezi bine că eşti un agent trimis de membrii Reform-Club-ului să controleze drumul stăpînului, ceea ce este din cale afară de umilitor! Atît de umilitor încît, deşi e destulă vreme de cînd am ghicit rostul dumitale, m-am ferit să-i spun ceva lui Mr. Fogg.

– El nu ştie nimic? întrebă repede detectivul.

– Nimic! răspunse Passepartout, golind încă o dată paharul.

Fix îşi duse mîna la frunte; şovăi să reînceapă vorba. Ce trebuia să facă? Passepartout părea sincer în confuzia lui, dar asta îngreuia treaba şi mai mult. Era limpede că băiatul se dovedea de bună credinţă, că nu era complicele stăpînului său, aşa cum detectivul ar fi putut crede.

„Ei bine, îşi zise acesta, dacă nu-i este complice, o să mă ajute.”

Luase o nouă hotărîre, de altfel nici nu mai avea timp să aştepte: Fogg trebuia arestat cu orice preţ la Hong Kong.

– Ascultă! reîncepu Fix, scurt. Ascultă-mă bine! Eu nu sînt ceea ce crezi dumneata, adică un agent trimis de membrii Reform-Club-ului.

– Aiurea! făcu Passepartout, privindu-l zeflemitor.

– Sînt inspector de poliţie, însărcinat cu o misiune de către

administraţia metropolitană.

– Dumneata... inspector de poliţie?!...

– Da, şi pot să-ţi dovedesc. Iată împuternicirea.

Şi agentul, scoţînd o hîrtie din portofel, arătă împuternicirea semnată de directorul poliţiei centrale. Passepartout îl privi năucit, fără să scoată un cuvînt.

– Prinsoarea lui Fogg, reluă Fix, nu-i decît un pretext cu care dumneata ai fost păcălit, ca şi colegii lui de la Reform-Club, căci el avea interesul să-şi asigure complicitatea dumitale inconştientă.

– Şi de ce?... strigă franţuzul, din ce în ce mai buimac.

– Ascultă! La 28 septembrie, la Banca Angliei a fost săvîrşit un furt de cincizeci şi qinci de mii de lire, de către un individ ale cărui semnalmente sînt cunoscute. Or semnalmentele acestea se potrivesc leit cu ale lui Mr. Fogg.

– Haida-de! izbucni Passepartout, lovind cu pumnul lui vînjos în masă. Stăpînul meu e omul cel mai cinstit din lume!

– Ce ştii dumneata? Nici măcar nu-l cunoşti! Ai intrat în slujba lui în ziua plecării - şi el a plecat în grabă, sub un pretext nebunesc, fără bagaje, luînd o mare sumă de bani în hîrtii de bancă. Şi mai îndrăzneşti să spui că e un om cinstit!

– Da! Da! repetă mecanic bietul băiat.

– Prin urmare vrei să fii arestat ca părtaş?

Passepartout îşi luă capul în mîini; sărmanul de el nu mai era de recunoscut. Acum nici nu mai îndrăznea să-l privească pe inspectorul de poliţie. Phileas Fogg hoţ, el, salvatorul Audei, omul inimos şi brav!... Şi totuşi, atîtea bănuieli erau îndreptate împotriva lui! Flăcăul nostru le simţea pătrunzînd şi în mintea lui, dar îşi dădea silinţa să le îndepărteze; nu voia să creadă în vinovăţia stăpînului său.

– În sfîrşit, ce vreţi de la mine? întrebă, dezmeticindu-se printr-un suprem efort.

– Iată ce, răspunse Fix. L-am urmărit pe Fogg pînă aici, însă n-am primit încă mandatul de arestare, pe care l-am cerut de la Londra. Trebuie să-mi ajuţi să-l reţin la Hong Kong.

– Eu?! Eu să...

– Şi voi împărţi cu dumneata premiul de două mii de lire făgăduite de Banca Angliei.

– Niciodată! răcni Passepartout, încercînd să se ridice.

Dar căzu la loc, părăsit în acelaşi timp şi de puteri, şi de

judecată - şi începu să bîiguie:

– Domnule Fix... Chiar dacă tot ce mi-aţi spus ar fi adevărat... chiar dacă stăpînul meu ar fi hoţul pe care îl căutaţi... ceea ce eu neg... nu uitaţi că am fost... că sînt în slujba lui... Am văzut că e un om bun şi generos...

Nu pot să-l trădez... Nu... Niciodată!... Pentru tot aurul din lume!... Eu sînt dintr-un sat unde asemenea pîine nu se mănîncă!...

– Refuzi?

– Refuz!

– Atunci să socotim că n-am spus nimic, făcu Fix, şi să bem!

– Să bem!

Passepartout era din ce în ce mai mult cuprins de beţie. Înţelegînd că trebuie să-l despartă cu orice preţ de stăpînul său, Fix voia să-l dea gata. Pe masă se aflau cîteva pipe umplute cu opiu. Detectivul strecură una în mîinile franţuzului; acesta o luă, o duse la gură, o aprinse, trase cîteva fumuri, şi îndată căzu, cu capul îngreuiat de narcotic.

În sfîrşit! zise Fix, văzîndu-l fără simţire. Acum n-o să mai aibă cine-l vesti pe Fogg de plecarea vaporului!

Şi chiar dacă ar fi să plece, cel puţin va pleca fără acest franţuz blestemat!

Apoi plăti socoteala şi ieşi pe uşă.

Capitolul XX

ÎN CARE AGENTUL FIX INTRĂ ÎN LEGĂTURĂ DIRECTĂ CU PHILEAS FOGG

În timp ce se petreceau cele descrise mai sus, care poate aveau să compromită aşa de grav viitorul lui Phileas Fogg, acesta, însoţind pe Mrs. Auda, se plimba pe străzile oraşului englez. Din clipa cînd Mrs. Auda primise ca el s-o conducă pînă în Europa, Mr. Fogg trebuise să se gîndească la toate amănuntele care priveau o călătorie aşa de lungă. Ca un englez de felul lui să facă ocolul pămîntului cu un sac de mînă, treacă-meargă!

O femeie însă nu putea porni la asemenea drum în aceleaşi condiţiuni. De aici nevoia de a cumpăra îmbrăcămintea şi celelalte lucruri trebuitoare în călătorie. Mr. Fogg îşi îndeplini această datorie cu liniştea care îl caracteriza, la toate scuzele sau împotrivirile tinerei femei, jenată de atîta bunăvoinţă,

răspunzînd invariabil:

– E în interesul călătoriei mele, e înscris în program!

Sfîrşind cu tîrguielile, Mr. Fogg şi Mrs. Auda se întoarseră la hotel, unde li se servi o cină împărătească.

Apoi tînăra femeie, fiind puţin obosită, urcă în camera ei după ce strînse ă Vanglaise mîna imperturbabilului salvator.

Onorabilul gentleman, la rîndul lui, fu absorbit toată seara de lectura ziarului Times şi a revistei Illustrated London News.

Dacă el ar fi fost omul care să se mire de ceva, s-ar fi putut mira acum că servitorul său nu se întorsese pînă la ora de culcare. Însă, ştiind că vaporul de Yokohama nu urma să plece decît a doua zi dimineaţa, nu-şi bătui capul de loc cu această întîrziere. Totuşi Passepartout nu se ivi nici a doua zi, cînd Mr. Fogg îl sună.

Nimeni n-ar fi putut să spună ce gîndi onorabilul gentleman, aflînd că servitorul său încă nu se întorsese la hotel. Mr. Fogg se mulţumi să-şi ia sacul de călătorie. O vesti pe Mrs. Auda despre plecare şi trimise să li se aducă un palanchin.

Era ora opt şi fluxul avea să atingă limita de sus, tre-buitoare vaporului spre a ieşi din port, la ora nouă şi jumătate.

Mr. Fogg şi Mrs. Auda se urcară în palanchinul încăpător, care între timp sosise în faţa hotelului, iar bagajele fură încărcate într-un cărucior.

O jumătate de oră mai tîrziu, călătorii coborau pe chei, unde Phileas Fogg află că vasul Carnaţie plecase din ajun.

Astfel, el care socotea să găsească aici şi vaporul, şi pe servitorul său, se pomeni şi fără unul, şi fără altul, însă pe chipul lui nu se arătă nici un semn de dezamăgire, şi cum Mrs. Auda îl privea neliniştită, se mulţumi să-i spună doar atît:

– E doar un incident, doamnă, nimic mai mult!

În clipa aceea, un personaj care îl cerceta cu luare - aminte se apropie de el; era agentul Fix.

– Domnule, începu acesta după ce salută, nu aţi sosit cumva, ca şi mine, cu Rangoon?

– Ba da, domnule, răspunse rece Mr. Fogg. Dar n-am onoarea...

– Iertaţi-mă! Credeam că am să găsesc aici pe servitorul dumneavoastră.

– Ştiţi cumva unde este? întrebă repede tînăra femeie.

– Cum adică? se miră Fix, făcînd pe surprinsul. Nu-i cu

dumneavoastră?

– Nu, răspunse Mrs. Auda. De ieri nu s-a mai întors. Să se fi îmbarcat fără noi pe Carnaţie?

– Fără dumneavoastră?... Dar iertaţi-mi întrebarea, doamnă, aveaţi de gînd să plecaţi cu vaporul acesta?

– Da, domnule.

– Şi eu la fel, doamnă, de aceea sînt aşa de necăjit. Carnaţie şi-a terminat reparaţiile şi a plecat cu douăsprezece ore mai devreme, fără să vestească pe nimeni; acum o să trebuiască să aşteptăm opt zile plecarea vaporului următor!

Pronunţînd cuvintele „opt zile”, Fix îşi simţea inima tresăltînd de bucurie. Opt zile! Fogg reţinut opt zile la Hong Kong. Era destul timp să primească mandatul. În sfîrşit, norocul trecea de partea reprezentantului legii!

Judecaţi ce lovitură de măciucă primi detectivul cînd îl auzi pe Phileas Fogg zicînd cu glasul lui netulburat:

– Dar mi se pare că mai există şi alte vapoare în port!

Şi oferind braţul însoţitoarei sale, gentlemanul se îndreptă spre docuri, să caute un vapor gata de plecare.

Fix îl urmări buimac; ai fi zis că un fir nevăzut îl lega de acest om.

Totuşi, de data aceasta norocul părea să-l fi părăsit cu adevărat pe cel căruia îi fusese aşa de devotat pînă acum. Timp de trei ore, Phileas Fogg străbătu portul în lung şi-n lat, hotărît ca la nevoie să închirieze pe seama sa un vas, care să-l ducă la Yokohama; dar nu găsi decît vase în curs de încărcare sau descărcare şi care deci nu puteau să ridice ancora. Lui Fix începea să-i vină inima la loc.

Mr. Fogg însă nu-şi pierdu cumpătul, ci îşi continuă cercetările, cu gîndul să ajungă chiar pînă la Macao, cînd deodată în portul îmbarcaţiunilor un marinar se apropie de el şi-l întrebă, descoperindu-se:

– Înălţimea voastră caută un vas?

– Ai unul gata să pornească?

– Da, înălţimea voastră, un vas-pilot, nr. 43, cel mai bun din toată flotila.

– Are viteză?

– Între opt şi nouă mile, cu vînt strîns[1]. Vreţi să-l vedeţi ?

– Da.

– Înălţimea voastră va fi mulţumită. E vorba de o plimbare pe mare?

– Nu. De o călătorie.

– O călătorie?

– Poţi să mă duci pînă la Yokohama?

La aceste cuvinte, marinarul rămase cu braţele bălăbănind pe lîngă trup, cu ochii zgîiţi.

– Înălţimea voastră vrea să glumească?

– Nu! Am pierdut vaporul Carnaţie şi cel mai tîrziu la 14 ale lunii trebuie să fiu la Yokohama, ca să prind vaporul de San Francisco.

– Îmi pare rău, răspunse marinarul, dar mi-e peste putinţă.

---

[1] Vînt strîns - vîntul care bate dintr-o direcţie mai mult sau mai puţin apropiată de direcţia vasului (în jurul a 45°) şi este deci cel mai neprielnic.

– Îţi ofer o sută de lire (2500 fr.) pe zi şi o primă de două sute de lire, dacă ajungi la timp.

– Vorbiţi serios?

– Foarte serios.

Marinarul se trase cîţiva paşi în lături. El privea marea, desigur luptîndu-se între dorinţa de a cîştiga o sumă uriaşă şi teama de a se aventura aşa de departe. Fix se afla într-o stare vecină cu moartea.

În acest timp, Mr. Fogg se întoarse spre Mrs. Auda:

– Îţi este teamă, doamnă? o întrebă el.

– Cu dumneata nu, domnule Fogg, răspunse tînăra femeie.

Marinarul se apropie din nou şi îşi învîrti şapca în mîini.

– Ei bine? îl întrebă Mr. Fogg.

– Înălţimea voastră, nu pot să pun în primejdie nici pe oamenii mei nici pe mine, nici pe dumneavoastră într-o călătorie aşa de lungă, pe un vas care abia are douăzeci de tone, şi încă în acest timp al anului. De altfel nici n-am ajunge la vreme, fiindcă de la Hong Kong pînă la Yokohama sînt o mie şase sute cincizeci de mile.

– Numai o mie şase sute, îl corectă Mr. Fogg.

– E tot una.

Fix trase adînc aer în piept.

– Dar, adăugă marinarul, poate ar fi un alt mijloc.

Respiraţia lui Fix se opri.

– Cum? întrebă Phileas Fogg.

– Mergînd la Nagasaki, în sudul Japoniei, o mie o sută de mile, sau numai pînă la Şanhai, opt sute de mile. În acest din urmă caz nu ne-am îndepărta de coasta chineză, ceea ce ar fi un mare avantaj, cu atît mai mult cu cît curenţii duc spre nord.

– Eu trebuie să iau vaporul de la Yokohama, nu de la Şanhai sau Nagasaki.

– De ce nu? Vaporul de San Francisco nu pleacă de la Yokohama. El face acolo escală, ca şi la Nagasaki, însă portul de plecare e Şanhai.

– Eşti sigur?

– Absolut sigur.

– Şi cînd pleacă din Şanhai?

– În ziua de 11, la ora şapte seara. Asta înseamnă că avem înainte patru zile, adică nouăzeci şi şase de ore, şi cu o medie de opt mile pe oră, dacă totul merge bine, dacă vîntul se

menţine de la sud-est, dacă marea rămîne liniştită, putem străbate cele opt sute de mile pînă la Şanhai.

– Cînd poţi porni?…

– Peste o oră. Timpul ca să cumpăr provizii şi să fac pregătirile de plecare.

– Ne-am înţeles... Eşti căpitanul vasului?

– Da, John Bunsby, căpitan pe Tankadere.

– Vrei arvună?

– Dacă asta nu-i vine greu înălţimii voastre…

– Iată două sute de lire! Apoi Phileas Fogg se întoarse spre Fix: Domnule, dacă vrei să te foloseşti de prilejul…

– Ah, domnule, răspunse repede detectivul, tocmai voiam să vă cer această favoare.

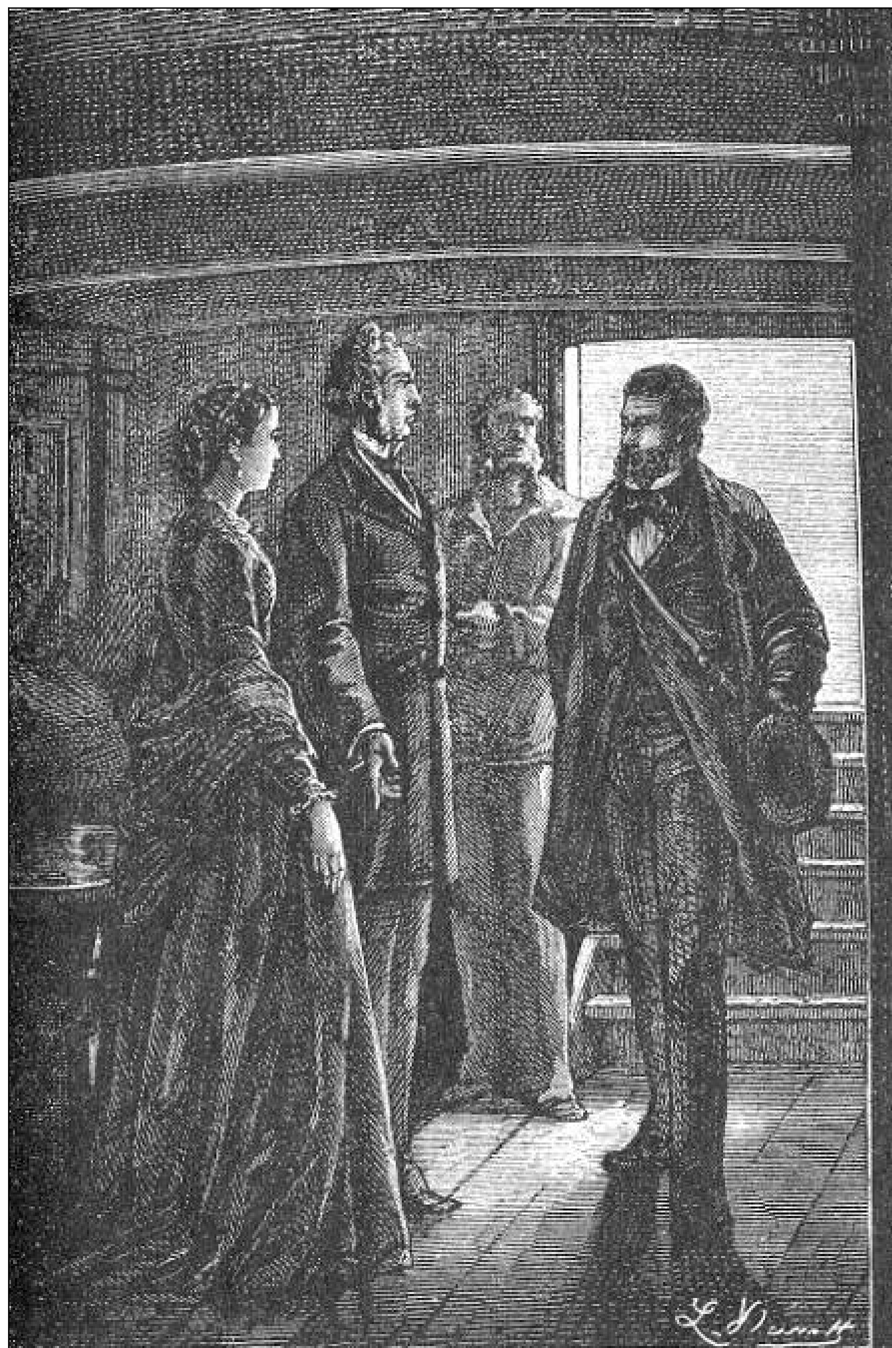
– Bine. Într-o jumătate de oră vom fi pe bord.

– Şi bietul Passepartout? zise Mrs. Auda, pe care dispariţia inimosului servitor o preocupa foarte mult.

– Voi face pentru el tot ce-mi va sta în putinţă, răspunse Phileas Fogg.

Şi în timp ce Fix, nervos, înfierbîntat, cuprins de furie, se îndrepta spre pilotină, Mr. Fogg şi Mrs. Auda se duseră la birourile poliţiei din Hong Kong. Acolo gentlemanul dădu semnalmentele lui Passepartout şi lăsă o sumă îndestulătoare pentru repatrierea lui. Aceeaşi formalitate fu îndeplinită şi la consulatul francez, apoi palanchinul îi duse pe cei doi călători în portul îmbarcaţiunilor.

Se făcuse ora trei. Pilotina nr. 43, cu tot echipajul la bord, cu proviziile îmbarcate, era gata să ridice ancora.

Tankadere se înfăţişa ca o mică goeletă încîntătoare, de 20 de tone, cu prova ascuţită, cu forme degajate, dar cu linia de plutire foarte alungită, să zici că e un iaht de cursă. Alămurile

strălucitoare, piesele de fier zincuit, puntea albă ca fildeşul dovedeau că John Bunsby, căpitanul, înţelegea să-i poarte în mod serios de grijă. Cele două catarge erau uşor înclinate înapoi. Ele purtau o velă mare, o velă mică, o trincă, foc şi săgeată; pentru vînt din pupa se putea ridica o velă pătrată. Pesemne că Tankadere mergea minunat, deci nu era de mirare că pînă acum luase mai multe premii la regatele de pilotine.

În afară de căpitan, vasul avea un echipaj de patru oameni. Erau din acei marinari îndrăzneţi care se avîntă pe orice vreme în căutarea vapoarelor primejduite şi care cunoşteau cu desăvîrşire mările din jur. Cît despre John Bunsby, un om de vreo patruzeci şi cinci de ani, vînjos, ars de soare, cu ochii vii, cu faţa energică, sigur pe el, sigur pe meseria lui, ar fi inspirat încredere şi celor mai temători.

Phileas Fogg şi Mrs. Auda păşiră pe bord. Fix sosise înaintea lor. Prin tambuchiul de la pupa goeletei se cobora într-o cabină pătrată, cu pereţii din tăblii de lemn; de jur împrejur se întindea o canapea circulară, iar în mijloc era o masă luminată de o lampă de ruliu[1]. Cabina era mică, dar curată.

– Îmi pare rău că nu vă pot oferi ceva mai confortabil, i se adresă Mr. Fogg detectivului.

Acesta se înclină, fără să răspundă nimic. Simţea un fel de umilinţă să se folosească de bunăvoinţa individului pe care îl urmărea.

„E fără îndoială un pungaş foarte politicos, dar tot pungaş rămîne!” se gîndi el.

La ora trei şi zece minute se ridicară pînzele. Pavilionul Angliei flutura la picul goeletei. Călătorii se aflau pe punte. Mr. Fogg şi Mrs. Auda aruncară o ultimă privire pe chei, să vadă dacă nu cumva apare Passepartout.

Fix nu era tocmai în apele sale, căci întîmplarea ar mai fi putut încă să-l aducă încoace pe nenorocitul de băiat cu care el se purtase aşa de nedemn - şi atunci ar fi trebuit să aibă loc o explicaţie din care detectivul n-ar fi ieşit cu faţa tocmai curată. Dar franţuzul nu se ivi, desigur fiind încă sub stăpînirea abrutizantului narcotic.

În sfîrşit, Tankadere ieşi în larg şi, luînd vîntul în pînze, se

---

[1] Lampă de ruliu - lampă suspendată pe articulaţii speciale şi prevăzută cu greutăţi la bază, ca să-şi păstreze poziţia verticală cînd vasul se balansează.

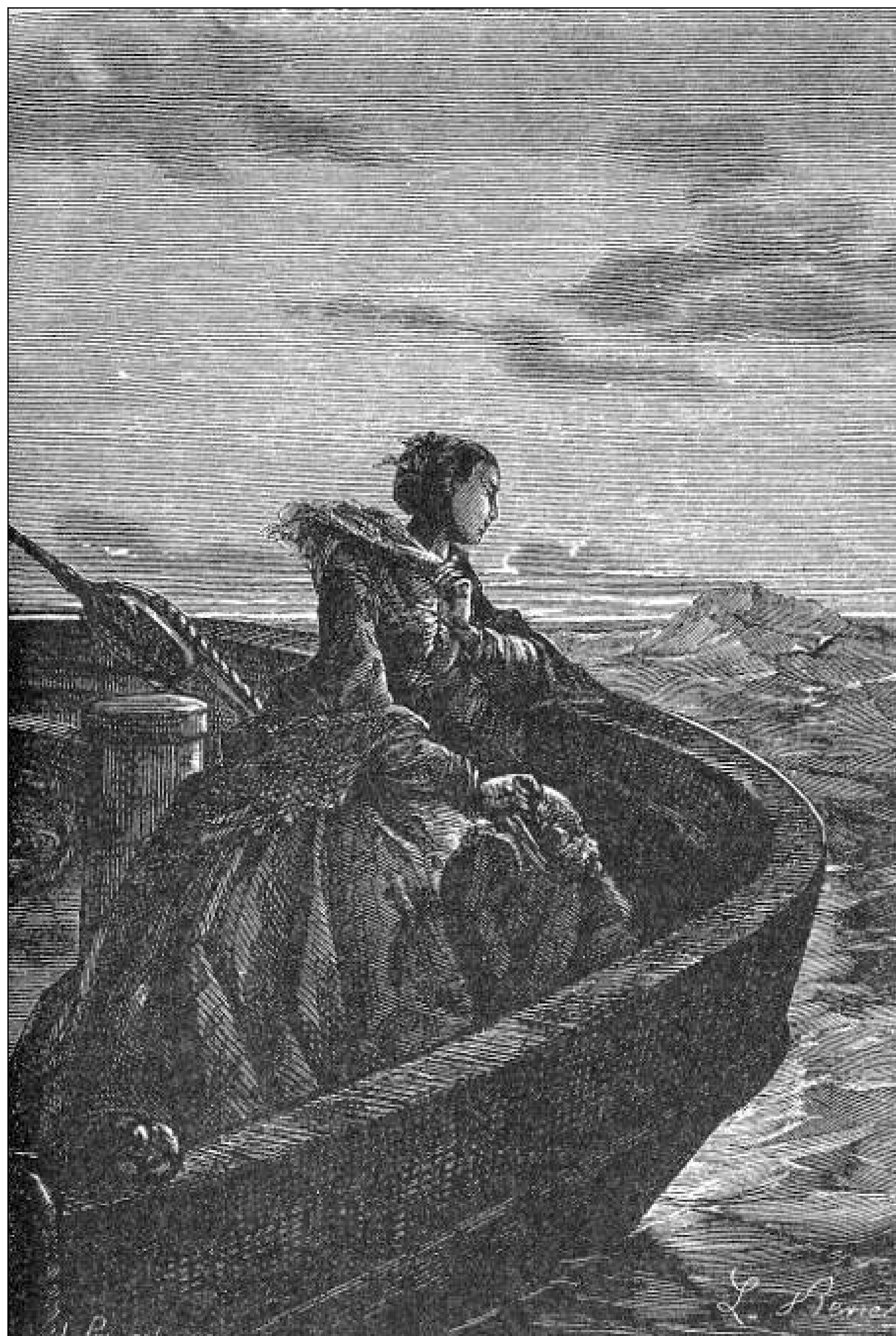
avîntă săltînd peste valuri.

Capitolul XXI

ÎN CARE CĂPITANUL GOELETEI TANKADERE E ÎN MARE PRIMEJDIE DE A PIERDE O PRIMĂ DE DOUĂ SUTE DE LIRE

Această navigaţie de opt sute de mile, pe un vas de douăzeci de tone şi mai ales în acest timp al anului, însemna o expediţie aventuroasă. Mările Chinei sînt îndeobşte primejdioase, expuse la furtuni îngrozitoare, îndeosebi în timpul echinoxurilor, cum era cazul acuma, căci abia trecuseră primele zile ale lui noiembrie.

De bună seamă ar fi fost în folosul căpitanului să-şi ducă muşterii pînă la Yokohama, deoarece era plătit cu ziua. Dar să încerce o astfel de traversare în asemenea condiţii, ar fi însemnat din partea lui o mare nechibzuinţă; chiar şi drumul pînă la Şanhai era un act de mare îndrăzneală, dacă nu chiar mai mult decît atîta! Însă John Bunsby avea încredere în Tankadere, care se ridica pe valuri ca un fulg, şi poate că încrederea lui era îndreptăţită.

În timpul ultimelor ore ale zilei, goeleta naviga în strîmtorile capricioase ale Hong Kongului, comportîndu-se minunat atît cu vîntul strîns, cît şi cu el din pupa.

– Căpitane, zise Phileas Fogg în clipa cînd vasul ieşea în plină mare, cred că nu mai e nevoie să-ţi spun să faci tot ce e cu putinţă ca să ajungem mai repede.

– Aveţi încredere în mine, înălţimea voastră! răspunse John Bunsby. În privinţa pînzelor, am ridicat tot ce poate ţine vîntul. Săgeţile[1] n-ar ajuta la nimic, n-ar face decît să zăpăcească vasul şi să-i stînjenească mersul.

– Asta nu-i meseria mea, ci a dumitale, căpitane, şi mă încred în dumneata!

Phileas Fogg, cu corpul drept, cu picioarele îndepărtate, cu siguranţa unui marinar, privea fără să clipească marea frămîntată. Tînăra femeie, aşezată la pupa, se simţea tulburată privind imensitatea oceanului umbrit de amurg, pe care îl înfrunta pe un vas aşa de firav.

Deasupra capului ei fluturau pînzele albe care o purtau în spaţiu ca nişte mari aripi. Goeleta, ridicată de vînt, părea că zboară prin văzduh.

Curînd se lăsă noaptea. Luna, în primul pătrar, răspîndea asupra apei o lumină slabă, care avea să se stingă curînd în negurile de la orizont. De la răsărit veneau nori care acoperiseră de pe acum o parte din cer.

Căpitanul pusese felinarele pe poziţie[2] - prevedere cîe luat totdeauna în aceste mări foarte umblate şi mai ales în apropierea ţărmurilor. Aici puteau întîlni multe vase, şi, cu viteza ei, goeleta s-ar fi făcut fărîme la cea mai mică lovitură.

Fix îşi rumega gîndurile la prova. El se ţinea deoparte, deoarece îl ştia pe Fogg puţin vorbăreţ din fire.

De altfel îi era şi silă să stea de vorbă cu acest om, de a cărui bunăvoinţă era nevoit să se folosească. Acum se gîndea la cele ce urmau să se întîmple mai departe. Era neîndoios că omul său n-avea să se oprească la Yokohama, ci avea să ia imediat vaporul de San Francisco spre a ajunge în America a cărei întindere nemăsurată să-l pună la adăpost de pedeapsă. Planul lui Phileas Fogg i se părea cum nu se poate mai simplu.

---

[1] Săgeată - velă care pe vînt moderat se ridică în vîrful catargelor, deasupra celorlalte vele.

[2] Felinare de poziţie - un felinar roşu şi unul verde, care se pun noaptea: primul în bordul stîng (babord) al vasului, celălalt în bordul drept (tribord), pentru ca vasele celelalte, întîlnite în drum, să-i stabilească direcţia de mers şi să evite astfel ciocnirile.

În loc să se îmbarce în Anglia cu destinaţia Statele Unite, ca un răufăcător de rînd, individul luase drumul cel mai lung şi ocolise trei sferturi din globul pămîntesc, ca să ajungă mai sigur pe continentul american, unde să-şi mănînce liniştit milionul de la Bancă, după ce a derutat poliţia. Dar el, Fix, ce va face, odată ajuns pe pămîntul Statelor Unite? îl va lăsa pe acest om în plata domnului? Nu, de o sută de ori nu, şi pînă ce nu va obţine un act de extrădare, nu se va îndepărta de el un pas. Era datoria lui şi avea s-o ducă pînă la capăt. În orice caz e sigur că un fapt fericit se petrecuse: Passepartout nu se mai afla în preajma stăpînului său - şi mai ales acum, după ce Fix îi făcuse atîtea mărturisiri, era foarte important ca stăpînul şi servitorul să nu se mai vadă niciodată.

Phileas Fogg nu înceta să se gîndească la servitorul său dispărut în chip aşa de ciudat. După ce făcuse toate presupunerile, nu i se părea imposibil ca, în urma unei neînţelegeri, bietul băiat să se fi îmbarcat pe Carnaţie, în ultimul moment. Era şi părerea doamnei Auda, care regreta adînc pe acest servitor cinstit, căruia ea îi datora atît. S-ar fi putut deci să-l regăsească la Yokohama, şi nu era greu de aflat dacă el călătorise într-adevăr pe Carnaţie.

Către ora zece, vîntul se întări. Poate ar fi fost prudent să se ia o terţarolă[1], însă căpitanul, după ce cercetă cu grijă cerul, lăsă velatura neschimbată. De altfel, Tankadere, avînd un pescaj mare, suporta foarte bine pînzele şi în afară de asta totul era pregătit ca ele să fie coborîte la iuţeală, în cazul unei izbucniri de vînt.

La miezul nopţii, Phileas Fogg şi Mrs. Auda coborîră în cabină. Fix coborîse înaintea lor şi se întinsese pe un pat pliant. Cît despre căpitan şi marinari, aceştia rămaseră toată noaptea pe punte.

A doua zi, 8 noiembrie, la răsăritul soarelui, goeleta făcuse mai bine de o sută de mile. Lochul, aruncat adesea, arăta că viteza mijlocie era între opt şi nouă mile.

Tankadere avea vînt larg, care lucra asupra întregii velaturi şi sub acest unghi obţinea maximum de viteză.

Dacă vîntul rămînea neschimbat, toate şansele erau de partea călătorilor.

---

[1] A lua o terţarolă - a micşora vela, strîngînd o parte din ea pe ghiu, adică pe vergeaua care o susţine la bază.

În tot timpul acestei zile, goeleta nu se îndepărtă prea mult de coastă, ai cărei curenţi îi erau prielnici. Ţărmul se afla la cel mult cinci mile în babord şi putea fi văzut adesea, profilîndu-se neregulat prin spărturile norilor.

Cum vîntul bătea de la uscat, marea nu era prea agitată, împrejurare prielnică pentru Tankadere, căci mai ales vasele de mic tonaj suferă de pe urma hulei care le micşorează viteza, „le omoară” cum spun marinarii.

Către prînz, vîntul se înmuie puţin şi se roti la sud-est.

Căpitanul ridică săgeţile, dar după două ore trebui să le coboare, căci vîntul se întărea din nou.

Mr. Fogg şi tînăra femeie, din fericire nepăsători în faţa răului de mare, mîncară cu poftă conservele şi pesmeţii aflaţi la bord. Fix fu poftit şi el la masă şi nu-i rămăsese decît să primească, ştiind prea bine că stomacurile trebuiesc şi ele lestate ca şi corăbiile, însă asta îl jignea. Găsea ceva cam neloial să călătorească pe cheltuiala acestui om şi să mănînce din proviziile lui. Mîncă totuşi, cam cu noduri ce-i drept, dar în sfîrşit mîncă.

După masă se socoti dator să-l ia pe individul Fogg deoparte şi să-i vorbească:

– Domnule...

Acest „domnule” îi stîlcea limba, şi trebui să se înfrîneze din răsputeri, ca să nu-l ia de guler pe „domnul” căruia i se adresă astfel:

– Domnule, aţi fost foarte binevoitor primindu-mă pe bord. Însă, cu toate că posibilităţile mele nu-mi îngăduie să fiu la fel de larg ca dumneavoastră, vreau să plătesc partea mea...

– Să nu vorbim de asta, domnule, răspunse Mr. Fogg.

– Ba da, vreau...

– Nu, domnule! repetă Mr. Fogg, pe un ton care nu mai îngăduia nici o revenire. Asta intră în cheltuielile generale.

Fix se înclină, abia mai putînd să răsufle, apoi se duse la prova şi toată ziua nu mai scoase un cuvînt.

În acest timp, goeleta înainta repede. John Bunsby era foarte mulţumit; el îi spuse de mai multe ori domnului Fogg că vor ajunge,1a Şanhai în timpul dorit, la care gentlemanul răspunse că nici nu se aştepta la altceva.

De altfel, întreg echipajul vasului îşi punea tot zelul pentru atingerea acestui scop; răsplata făgăduită îi momea pe toţi.

Astfel, nu puteai să vezi o şcotă[1] neîntinsă ca lumea, o pînză ridicată alene. Peste putinţă să pui în seama cîrmaciului o singură manevră greşită! Nici chiar la o regată a Royal-Yacht-Club-ului nu s-ar fi navigat cu mai multă grijă.

Seara, pe baza măsurătorilor cu lochul, căpitanul constată că făcuseră două sute douăzeci de mile de la Hong Kong, ceea ce îl îndreptăţea pe Phileas Fogg să spere că vor ajunge la Yokohama fără nici o întîrziere faţă de programul său. Aşadar, prima piedică serioasă pe care o întîlnea de la începutul călătoriei părea că va fi învinsă fără nici o pierdere.

Noaptea, către primele ore ale dimineţii, Tankadere intră neşovăitor în strîmtoarea Fo-Kien, care desparte marea insulă Formosa de coasta chineză, şi trecu Tropicul Racului. În strîmtoare, marea era foarte aspră, plină de vîrtejurile stîrnite de contra-curenţi. Goeleta se lupta din greu cu valurile scurte, care îi frînau mersul. În clipele acestea numai cu mare greutate te mai puteai ţine în picioare pe punte.

O dată cu venirea dimineţii, vîntul se întări şi mai mult. Cerul părea să vestească furtună. De altfel chiar şi barometrul arăta că vremea se va schimba; oscilaţiile mercurului erau neregulate şi capricioase. De asemenea, pe mare, spre sud-est se vedeau ridicîndu-se valuri lungi care „miroseau a furtună”. Seara, în ajun, soarele apusese într-o pîclă roşie, în mijlocul scînteierilor fosforescente ale oceanului.

Căpitanul cercetă îndelung înfăţişarea rău prevestitoare a cerului, mormăind ceva greu de înţeles, apoi se apropie de călătorul său şi-l întrebă cu glasul scăzut:

– Pot să spun totul înălţimii voastre?

– Totul! răspunse Phileas Fogg.

– Ei bine, o să avem furtună!

– De la nord, sau de la sud? întrebă simplu Mr. Fogg.

– De la sud. Asta e! Ne aşteaptă un taifun.

– Bravo! Taifunul de la sud o să ne împingă pe drumul nostru!

– Dacă socotiţi aşa, nu mai am nimic de spus, încheie căpitanul vasului.

Presimţirile lui John Bunsby nu erau înşelătoare. La o epocă mai puţin înaintată a anului, taifunul, după expresia unui

---

[1] Şcotă - parîmă cu care se sta bileşte orientarea velei faţă de direcţia vîntului.

vestit meteorolog, s-ar fi împrăştiat şi ar fi pierit ca o cascadă luminoasă de flăcări electrice, dar acum, după echinoxul de toamnă, te puteai teme că se va dezlănţui cu toată furia.

Căpitanul luă din vreme toate măsurile ca să-l întîmpine. Pînzele fură coborîte, catargele săgeţilor fură scoase, de asemenea se scoaseră tangoanele[1], iar tambuchiurile se închiseră cu grijă. De acum înainte nici o picătură de apă nu mai putea pătrunde sub punte. Rămase o singură velă de furtună, triunghiulară, făcută din pînză foarte groasă, care fu ridicată în locul trincăi, astfel ca goeleta să poată ţine drumul cu vîntul din pupa. Acum nu mai aveau altceva de făcut decît să aştepte.

---

[1] Tangon - un fel de baston lung, care se întinde uneori în afara bordului, pentru a susţine o velă sub un unghi mai convenabil.

John Bunsby îşi sfătuise oaspeţii să coboare în cabină, însă acest spaţiu îngust, aproape fără aer, se înfăţişa ca o închisoare foarte neplăcută, dacă mai ţineai seama şi de zgîlţîielile hulei.

Nici Mr. Fogg, nici Mrs. Auda şi nici Fix nu se învoiră să coboare sub punte.

Către ora opt, vijelia, însoţită de ploaie şi de răbufniri neregulate, se năpusti asupra vasului. Cu unica lui pînză, Tankadere fu luat pe sus de acest vînt furtunos, a cărui dezlănţuire e greu de închipuit. Comparaţi-i viteza cu de patru ori viteza maximă a unei locomotive, şi încă nu va fi de ajuns!

Goeleta goni astfel toată ziua către nord, dusă de valurile monstruoase şi izbutind din fericire să atingă aceeaşi viteză ca şi ele. De douăzeci de ori fu în primejdie ca unul din aceşti munţi de apă care veneau din urmă s-o acopere, însă cu o dibace mişcare de cîrmă căpitanul înlătură nenorocirea. Călătorii erau uneori acoperiţi de sus pînă jos de apa spulberată - baie pe care ei o primeau cu resemnare filozofică. Bineînţeles, Fix înjura printre dinţi, însă curajoasa doamna Auda, cu ochii aţintiţi asupra tovarăşului ei de drum, al cărui sînge rece nu putea decît să i-l admire, se vădea demnă de el şi înfrunta uneori furtuna după exemplul lui. Cît despre Phileas Fogg, ai fi spus că taifunul făcea parte din programul său.

Pînă acum Tankadere înaintase necontenit spre nord; înspre seară, vîntul se roti trei carturi[1] şi începu să sufle de la nord-vest, aşa cum era de aşteptat. Primind valurile dintr-un bord, goeleta începu să se balanseze îngrozitor. Loviturile mării ar fi putut să înspăimînte pe oricine n-ar fi ştiut cît de zdravăn sînt legate între ele toate părţile unei nave.

O dată cu căderea nopţii, furtuna crescu încă mai mult. Văzînd că se face întuneric şi că o dată cu întunericul vîntul se întăreşte, John Bunsby fu cuprins de o adîncă îngrijorare. El se întrebă dacă nu era timpul s-o lase mai domol, şi se sfătui în această privinţă cu oamenii din echipaj.

După ce află părerea acestora, căpitanul se apropie de Mr. Fogg.

– Înălţimea voastră, cred că ar fi mai bine să intrăm în vreun port.

– Sînt de aceeaşi părere! răspunse călătorul.

– Ah! făcu căpitanul. Dar ce port?

Phileas Fogg răspunse liniştit:

– Nu cunosc decît unul.

---

[1] Cart - măsură unghiulară, folosită odinioară de marinari, echivalînd cu aproximativ 11 grade.

– Care?

– Şanhai!

Cîteva clipe, căpitanul nu înţelese ce însemna acest răspuns, cîtă încăpăţînare şi tărie cuprindea în el. Pe urmă strigă:

– Aşa e! înălţimea voastră are dreptate! Să mergem la Şanhai!

Şi Tankadere îşi urmă drumul spre nord.

Înspăimîntătoare noapte! Numai printr-o minune goeleta nu se răsturnă. De două ori fu aplecată peste valuri, gata să fie dată peste cap, şi totul ar fi fost smuls de pe punte, dacă n-ar fi fost amarat[1] cu grijă. Mrs. Auda era zdrobită, dar nu se plînse nici măcar o singură dată.

Mr. Fogg trebui în repetate rînduri să se repeadă spre ea, ca s-o apere de violenţa valurilor.

O nouă zi veni. Furtuna bătea încă, dezlănţuindu-şi toată furia. Totuşi vîntul se roti din nou spre sud-est.

Era o schimbare prielnică şi Tankadere se aşternu iarăşi la drum, pe o mare răscolită, ale cărei valuri se izbeau în cele ce luau naştere acum, din altă direcţie, sub acţiunea vîntului nou. Această contrahulă desigur că ar fi zdrobit un vas construit cu mai puţină grijă.

Din cînd în cînd, prin ceţurile destrămate se zărea coasta, în schimb nu se vedea nicăieri nici un vas; numai Tankadere înfrunta marea în aceste clipe.

La prînz se arătară oarecare semne de liniştire, care, o dată cu apropierea serii, deveniră vădite.

Într-adevăr, furtuna fusese atît de violentă, încît nu putea ţine prea mult timp. Călătorii, zdrobiţi cu desăvîrşire, putură în sfîrşit să îmbuce cîte ceva şi să se odihnească puţin.

Noaptea fu relativ liniştită. Căpitanul porunci să se ridice pînzele, dar reduse pînă la ultima terţarolă. Viteza vasului crescu simţitor. A doua zi, în 11 ale lunii, la răsăritul soarelui, după ce observă coasta, John Bunsby îşi vesti călătorii că se aflau la numai o sută de mile de Şanhai.

O sută de mile! Şi nu mai aveau decît ziua care începea, pentru a le străbate! Dacă Mr. Fogg voia să nu piardă vaporul de Yokohama, trebuia să sosească la Şanhai pînă seara. Să nu fi

---

[1] A amara - a lega, a fixa încărcătura şi obiectele mobile de pe punte şi din interiorul unui vas.

fost furtuna, din pricina căreia pierduse destule ore, acum s-ar fi aflat numai la treizeci de mile de portul dorit.

Vîntîul scădea simţitor, dar, din fericire, totdeodată se linişteau şi valurile. Fură ridicate toate pînzele, săgeţi, velastraiuri, zburător - toate primind vîntul în plin - şi sub etrava goeletei începură să se ridice volburi înspumate.

La prînz, Tankadere nu mai avea de făcut pînă la Şanhai decît patruzeci şi cinci de mile. Îi mai rămîneau şase ore ca să ajungă în port înainte de plecarea vaporului de Yokohama.

La bord era mare nelinişte: trebuiau să ajungă cu orice preţ! Toţi, bineînţeles afară de Phileas Fogg, îşi simţeau inima bătînd cu nerăbdare. Trebuia ca goeleta să păstreze o viteză medie de nouă mile pe oră - şi vîntul slăbea din ce în ce mai mult! Era o briză neregulată, cu răbufniri capricioase venind dinspre coastă, îndată după trecerea lor, marea amorţea iarăşi.

Totuşi vasul era aşa de uşor, velele de sus, dintr-o ţesătură foarte fină, prindeau aşa de bine capricioasele adieri ale vîntului, încît, la toate acestea adăugîndu-se şi curentul prielnic,, pe la ora şase seara John Bunsby stabili că nu mai aveau decît cel mult zece mile pînă la gura fluviului Şanhai, căci oraşul se află la cel puţin douăsprezece mile mai sus de vărsare.

La ora şapte mai rămăseseră încă trei mile pînă la Şanhai. Căpitanul scoase o înjurătură groaznică... Era limpede că n-avea să mai pună mîna pe prima de doraă sute de lire. Se uită la călătorul său; pe chipul acestuia tiu se vedea nici o tulburare. Şi totuşi, în clipa aceea, întreaga lui avere era în joc...

Deodată în faţă se ivi o formă neagră, alungită ca un fus, deasupra căreia plutea o coamă de fum: era vaporul american, care pleca la ora prevăzută.

– Blestem! strigă John Bunsby, lăsînd cîrma cu un gest de disperare.

Glasul lui Phileas Fogg se auzi netulburat:

– Daţi semnale!

La prova goeletei se afla un mic tun de bronz, care folosea la dat semnale pe timp de ceaţă.

Ţeava tunului fu încărcată pînă la gură, însă în clipa cînd căpitanul se pregătea să pună un tăciune roşu în fereastra de aprindere, Mr. Fogg porunci:

– Pavilionul în bernă!

Pavilionul fu coborît la jumătatea catargului. Acesta era

semnal de primejdie - şi astfel puteau nădăjdui că vaporul american, văzîndu-l, îşi va schimba pentru cîteva clipe drumul, ca să le vină în ajutor.

– Foc! porunci Phileas Fogg.

Şi bubuitul micului tun de bronz se răspîndi în aer.

Capitolul XXII

ÎN CARE PASSEPARTOUT CONSTATĂ CĂ E BINE SĂ AI TOTDEAUNA CEVA BANI ÎN BUZUNAR, CHIAR ŞI LA CAPĂTUL CELĂLALT AL PĂMÎNTULUI

Carnaţie, care plecase din Hong Kong la 7 noiembrie, la ora şase şi jumătate seara, se îndrepta acum cu toată viteza spre coastele Japoniei, complet încărcat şi ducînd numărul maxim de călători. Numai două cabine, la pupa, rămaseră neocupate - cele reţinute pentru Mr. Fogg.

A doua zi dimineaţa, oamenii de la prova văzură, nu fără oarecare surpriză, un călător, cu ochii pe jumătate rătăciţi, cu mersul clătinat, cu părul răvăşit, ieşind pe tambuchiul de la cabinele de clasa a doua şi aşezîndu-se şovăitor pe un butuc.

Acest călător nu era altul decît Passepartout în persoană, căruia iată ce i se întîmplase:

Cîteva clipe după ce Fix ieşise din fumătoria de opiu, doi chelneri se apropiară de tînărul franţuz, căzut într-un somn adînc, îl ridicară şi-l întinseră pe patul rezervat fumătorilor. Însă după vreo trei ore, Passepartout, care pînă şi în coşmarurile sale era urmărit de o idee fixă, începu să se trezească, luptîndu-se cu acţiunea stupefiantă a narcoticului. Gîndul datoriei neîmplinite îl scoase din toropeală. El se ridică de pe patul beţivilor şi, bîjbîind, sprijinindu-se de ziduri, căzînd şi ridicîndu-se, dar împins necontenit şi stăruitor de un fel de instinct, ieşi din blestemata casă, strigînd ca prin vis:

– Carnaţie! Carnaţie!

Vaporul se afla pe chei, scoţînd fum pe coş, gata de plecare. Passepartout nu avea de făcut decît cîţiva paşi pînă acolo. El se avîntă pe schelă, ajunse pe punte şi se prăbuşi fără simţire undeva la prova, exact în clipa cînd se desfăceau legăturile vaporului.

Cîţiva marinari, ca oameni deprinşi cu asemenea întâmplări, îl luară pe bietul nostru flăcău şi-l duseră jos, într-o cabină de clasa a doua. Passepartout nu se trezi decît a doua zi dimineaţa, la o sută cincizeci de mile depărtare de coastele

Chinei.

Iată de ce. În dimineaţa aceea, el se afla pe puntea pachebotului Carnaţie, trăgînd cu nesaţ în piept aerul proaspăt al mării. Acest aer curat îi alungă ultimele urme ale beţiei. El începu să-şi limpezească gîndurile, ceea ce nu era lucru uşor. Dar, în sfîrşit, izbuti să-şi reamintească întâmplările din ajun, mărturisirile lui Fix, fumătoria de opium şi celelalte.

„E limpede că am fost grozav de beat!" se gîndi ei. „Ce-o să spună acum Mr. Fogg?... În orice caz, principalul e că nu am scăpat vaporul!"

Pe urmă amintindu-şi de Fix, se gîndi:

„Nădăjduiesc că de data asta am scăpat de el! Doar n-o avea atîta îndrăzneală, ca după toate cîte mi-a spus, să vină după noi, pe Carnaţie! Un inspector de poliţie, un detectiv pe urmele stăpînului meu, învinuit că ar fi prădat Banca Angliei! Pe naiba! Mr. Fogg e hoţ tot atît cît sînt eu ucigaş!"

Dar oare trebuia să-i istorisească toate acestea stăpînului său? Era potrivit să-i spună ce rol juca Fix în preajma lor? N-ar fi fost mai bine să aştepte întoarcerea la Londra, ca acolo să-i povestească cum un agent al poliţiei metropolitane îl urmărise în jurul pămîntului - şi să rîdă împreună de această năzdrăvănie? Da, fără îndoială, aşa ar fi fost mai bine. În orice caz, în privinţa asta mai avea timp de gîndit. Mai grabnic era să-l caute pe Mr. Fogg şi să-i ceară iertare pentru incalificabila lui purtare.

Deci Passepartout se ridică. Marea era răscolită şi vaporul se balansa tare. Bravul flăcău, cu picioarele încă moi, ajunse de bine, de rău la pupă. Pe punte nu văzu pe nimeni care să semene, nici cu stăpînul său, nici cu Mrs. Auda. „Aha, îşi zise el. La ora asta Mrs. Auda încă doarme, iar Mr. Fogg şi-a găsit desigur vreun jucător de wist şi, după obiceiul lui..."

Cu acest gînd, Passepartout coborî în solan. Mr. Fogg nu era acolo. Flăcăului nostru nu-i mai rămînea de făcut altceva decît să întrebe pe comisarul de bord care era cabina domnului Fogg. Dar comisarul de bord îi răspunse că nu cunoştea nici un călător cu acest nume.

– Ba să am iertare! stărui Passepartout. E un gentleman înalt, rece, destul de retras, însoţit de o doamnă tmara...

– Nu avem nici o doamnă tînără pe bord, răspunse comisarul. De altfel, iată lista călătorilor. Nu ai decît să te uiţi în ea.

Servitorul cercetă lista: într-adevăr numele stăpînului său nu era trecut în ea. Cîteva clipe rămase năuc, cu capul gol de orice gînd.

– Ei asta-i! strigă el apoi. Nu mă aflu pe Carnaţie?

– Ba da!

– În drum spre Yokohama?

– Exact!

O clipă, Passepartout se temuse că nimerise pe alt vapor. Dar dacă acum era sigur că se află pe Carnaţie, tot aşa de sigur era că stăpînul său nu se afla aici.

Asta venea ca o lovitură de trăsnet... şi bietul băiat se prăbuşi într-un fotoliu. Deodată simţi că i se face lumină în cap. Îşi aminti că vaporul plecase mai devreme, că el trebuia să-şi vestească stăpînul despre aceasta, ceea ce nu făcuse! Deci Mr. Fogg şi Mrs. Auda rămăseseră la Hong Kong din vina sa!

Vina sa, da, dar mai cu seamă a acelui trădător care, spre a-l despărţi de stăpînul său, pentru a-l face pe acesta să piardă vaporul, îl îmbătase! Căci, în sfîrşit, acum înţelegea lucrătura inspectorului de poliţie. Iar în clipa aceasta, Mr. Fogg, ruinat la sigur, cu rămăşagul pierdut, era arestat, poate chiar băgat la închisoare!...

La acest gînd, Passepartout începu să-şi smulgă părul din cap. Ah, n-avea să-i cadă o dată în mîini ticălosul de Fix, să vadă el atunci răfuială!

În sfîrşit, după primele clipe de descurajare, Passepartout îşi recăpătă sîngele rece şi începu să mediteze asupra soartei sale. Se afla într-o situaţie, pe care n-ar fi invidiat-o nimeni. Iată-l în drum spre Japonia... Că avea să ajungă acolo era sigur, dar cum să se întoarcă, fără nici un ban în buzunar? Nici un şiling, nici măcar un peni! Noroc că preţul călătoriei şi al meselor fusese plătit dinainte! Avea deci un răgaz de cinci sau şase zile ca să ia o hotărîre.

Ar fi greu de descris cît mîncă şi cît bău Passepartout în timpul acestei călătorii. Mîncă şi bău atît partea lui, cît şi pe a lui Mr. Fogg şi pe a doamnei Auda. Mîncă de parcă Japonia, unde trebuia să coboare, ar fi fost o ţară pustie, lipsită cu desăvîrşire de ale gurii.

În ziua de 13, o dată cu fluxul de dimineaţă, Carnaţie intră în portul Yokohama. Aceasta este o escală foarte importantă a Pacificului, unde se opresc toate vapoarele poştale şi de călători

care leagă America de Nord cu China, cu Japonia şi cu insulele Malaeze.

Yokohama se află în golful din faţa oraşului Yeddo[1] de altfel foarte aproape de această mare aşezare omenească, a doua capitală a imperiului japonez, odinioară reşedinţa taikunului (pe vremea cînd exista încă acest împărat civil) şi rivală a marelui oraş Meako, unde locuieşte mikadoul, împăratul divin, descendentul zeilor.

Carnaţie trase la unul din cheiurile Yokohamei, în apropierea digurilor de la intrarea portului şi lîngă magaziile vămii, în mijlocul unei puzderii de vase aparţinînd tuturor naţiunilor.

Passepartout păşi fără nici un fel de tragere de inimă pe acest pămînt plin de mistere al Fiilor Soarelui. Nu avea nimic mai bun de făcut decît să se lase la voia întîmplării, pornind pe străzile Yokohamei. La început văzu în faţa sa un oraş cu totul european.

Casele cu faţade scunde erau împodobite de verande susţinute de coloane elegante. Cu străzile lui, cu pieţele, cu aocurile, cu antrepozitele, oraşul acoperea tot spaţiul cuprins între ţărm şi Promontoriul Tratatului. Aici, ca şi la Hong Kong, ca şi la Calcutta, mişuna un amestec omenesc de toate rasele: americani, englezi, chinezi, olandezi, negustori gata să vîndă şi să cumpere orice, în mijlocul cărora franţuzul nostru se simţea tot aşa de străin ca şi cînd ar fi nimerit în ţara hotentoţilor.

Passepartout avea o cale sigură să iasă din încurcătură, aceea de a se înfăţişa agentului consular francez sau englez de la Yokohama; însă nu-i venea la îndemînă să le povestească acestora păţania sa, atît de strîns legată de aceea a stăpînului său. Deci, înainte de a recurge la ajutorul lor, voia să încerce alt mijloc de scăpare.

După ce străbătu partea europeană a oraşului, fără ca norocul să-i scoată ceva în cale, Passepartout pătrunse în cartierele japoneze, hotărît să ajungă, dacă ar fi fost nevoie, pînă la Yeddo.

Partea indigenă a Yokohamei se numeşte Benten, după numele unei zeiţe a mării adorată de locuitorii insulelor din vecinătate. Aici se pot vedea minunate alei de brazi şi cedri, porţi sacre cu o arhitectură ciudată, podeţe pierdute printre

---

[1] Tokio.

bambuşi şi trestie, temple adăpostite sub acoperişul uriaş şi melancolic al cedrilor seculari> mănăstiri în fundul cărora lîncezesc preoţi budişti şi credincioşi ai religiei lui Confucius, străzi nesfîrşite de pe care ai putea strînge o recoltă întreagă de copii cu obrazul trandafiriu şi cu pomeţii roşii, pui de om desprinşi parcă de pe un paravan indigen, jucîndu-se printre cîini cu picioare scurte şi pisici cu blana gălbuie, foarte leneşe şi foarte blînde.

Străzile sînt un furnicar neastîmpărat de oameni: bonzi, budişti păşind în procesiuni, bătînd monoton în tamburine, yakunini, ofiţeri de vamă sau de poliţie, cu chipie ascuţite la vîrf şi cu încrustaţii de lac, cu cîte două săbii la centiron, soldaţi îmbrăcaţi în uniforme de pînză albastră cu dungi albe şi înarmaţi cu puşti, ostaşi de-ai mikadoului, strînşi ca într-un sac în tunicile lor de mătase peste care poartă platoşă şi cămaşă de zale – apoi nenumăraţi militari de toate felurile, căci în Japonia meseria de soldat este tot atît de stimată pe cît este de dispreţuită în China. Se văd de asemenea, strîngători de oboluri, pelerini în veşminte lungi şi simpli civili, cu părul lins, negru ca abanosul, cu capul mare, cu torsul lung, cu picioarele pipernicite, toţi scunzi, cu pielea colorată în toate nuanţele, de la aceea închisă a aramei, pînă la albul mat, dar nicidecum galbenă ca a chinezilor, caracteristică prin care japonezii se deosebesc fundamental de aceştia. În sfîrşit, printre trăsuri, cai, purtători de palanchine, printre cărucioare cu perdeluţe, printre „norimes” cu pereţii de lac şi „cangos”-uri cu perne moi, adevărate litiere de bambus, trec ici, colo, păşind mărunt cu picioarele lor micuţe în papuci de pînză, în sandale de pai împletit sau în saboţi de lemn cioplit, femei, nu prea frumoase, cu ochii traşi spre tîmple, cu sînii căzuţi, cu dinţii înnegriţi după cerinţa modei, purtînd însă cu eleganţă veşmîntul naţional, „kimonou”, un fel de capot încins cu o eşarfă de mătase, care se termină la spate printr-un nod năstruşnic - veşmînt cunoscut şi la Paris şi pe care pariziencele din zilele noastre pare-se că l-au împrumutat din Japonia.

Passepartout se plimbă preţ de cîteva ore prin această mulţime pestriţă, privind totodată şi la ciudatele prăvălii îmbelşugat asortate, la bazarele pline de înzorzonata argintărie japoneză, la birturile împodobite cu banderole şi cu steguleţe, dar unde el nu avea voie să intre, la ceainăriile unde se bea cu

ceaşca plină apă caldă parfumată cu „saki”, lichior scos din orez fermentat, la îmbietoarele fumătorii unde se fumează un tutun foarte fin, dar nicidecum opiu, aproape de loc cunoscut în Japonia.

Tot mergînd aşa, Passepartout se pomeni la marginea oraşului, în plin cîmp, în mijlocul orezăriilor. Aici înfloreau, risipindu-şi ultimele culori şi ultimele miresme, camelii strălucitoare, dezvoltate ca nişte adevăraţi copaci; iar în grădini împrejmuite cu garduri vii de bambus creşteau cireşi, pruni, meri, pe care băştinaşii îi cultivă mai mult pentru florile lor decît pentru fructe, şi pe care sperietori schimonosite, morişti gălăgioase îi apărau contra vrăbiilor, porumbeilor, ciorilor şi altor zburătoare nesăţioase. Nu era cedru care să nu adăpostească un vultur sub ramurile sale majestoase; nu era salcie plîngătoare să nu ascundă în frunzişul său un bîtlan, stînd trist într-un picior; în sfîrşit pretutindeni mişunau stăncuţe, raţe, ulii, gîşte sălbatice şi puzderie de cocori, pe care japonezii îi ţin în mare cinste, fiind la ei simbol de viaţă lungă şi fericire.

Tot rătăcind aşa, Passepartout zări prin iarbă cîteva micşunele.

„Bun! îşi zise el. Iată cina mea de astă seară!”

Însă mirosindu-le, văzu că nu aveau nici un parfum.

„Ce nenoroc!” gîndi bietul băiat.

E drept că înainte de a coborî de pe Carnaţie mîncase cît îl ţinuse pîntecele, ca şi cum ar fi avut o presimţire; însă acum, după o zi întreagă de hoinăreală, îşi simţea stomacul foarte gol. Băgase de seamă că la măcelăriile din partea locului oile, caprele şi porcii lipseau cu desăvîrşire şi cum, pe de altă parte, ştia că e o nelegiuire să tai boii, singura rezervă pentru nevoile agriculturii, ajunsese la concluzia că în Japonia carnea eră foarte rară. Într-adevăr, nu se înşela; însă în lipsa cărnii de vită stomacul său s-ar fi mulţumit chiar şi cu o halcă de mistreţ sau de cerb, sau cu vreo potîrniche, sau cu vreo prepeliţă, în sfîrşit cu orice carne de pasăre,, sau cu peşte - alimente care împreună cu produsele orezăriilor alcătuiesc la japonezi hrana aproape exclusivă, însă trebuia să se supună soartei şi să lase pe a doua zi grija mîncării.

Între timp se făcuse noapte. Passepartout se întoarse în oraşul japonez şi porni la întîmplare pe străzile luminate de felinare multicolore, privind grupurile de saltimbanci care îşi făceau exerciţiile uimitoare, căscînd gura la astrologii ambulanţi, cu lunetele lor în jurul cărora se îmbulzea mulţimea. Pe urmă se duse în radă,, unde ţărmul seînteia de torţe făcute din ramuri

răşinoase, la lumina cărora pescarii momeau peştii.

În sfîrşit străzile începură să se golească. După ce mulţimea dispăru, îşi făcură apariţia patrule de yakunini. Aceşti ofiţeri, în uniformele lor măreţe şi cu marea lor suită, păreau nişte ambasadori, ceea ce pe Passepartout îl făcea să spună aceeaşi glumă, ori de cîte ori apărea o asemenea strălucitoare patrulă:

– Ia te uită! încă o ambasadă japoneză pleacă în Europa.

Capitolul XXIII

ÎN CARE NASUL LUI PASSEPARTOUT SE LUNGEŞTE PESTE MĂSURĂ

A doua zi, Passepartout, înfometat şi zdrobit de oboseală, îşi spuse că trebuie să mănînce cu orice preţ, şi cu eît mai repede, cu atît mai bine. E drept că pentru asta ar fi putut să-şi vîndă ceasul, dar mai bine ar fi murit de foame, decît să se despartă de el. Acum ori niciodată bravul nostru flăcău trebuia să se folosească de glasul cu care îl înzestrase natura, glas destul de puternic, dacă nu şi melodios.

Passepartout ştia cîteva cîntece franţuzeşti şi englezeşti şi se hotărî să-şi încerce norocul cu ele. Cu siguranţă că japonezii erau iubitori de muzică, pentru că la ei totul se făcea în sunetele ţambalelor, tam-tam-urilor şi tamburinelor şi ca urmare ar fi fost peste putinţă să nu preţuiască talentele unui virtuos european.

Poate însă că ora era prea timpurie pentru asemenea concert şi ascultătorii, treziţi pe neaşteptate, nu l-ar fi răsplătit pe cîntăreţ aruncîndu-i monede cu chipul mikadoului.

Tînărul franţuz se hotărî să mai aştepte cîteva ore; însă tot

hoinărind se gîndi că va părea prea bine îmbrăcat pentru un artist ambulant şi atunci luă hotărîrea să-şi schimbe hainele cu nişte vechituri mai potrivite cu situaţia sa. Unde mai pui că de pe urma acestui schimb putea să-i rămînă şi un rest cu care şi-ar fi potolit foamea numaidecît.

Hotărîrea odată luată, mai rămînea doar să fie pusă în aplicare. Însă bietul Passepartout trebui să umble mult pînă să găsească un negustor de haine vechi, căruia să-şi spună păsul. Negustorului îi plăcură hainele europene, astfel că puţin mai tîrziu, Passepartout ieşi de la el caraghios înveşmîntat într-un vechi chimono japonez şi avînd în cap un fel de turban strîmb, decolorat de timp. În schimb, în buzunarul său sunau cîteva monede de argint.

„Bun, se gîndi el, să-mi închipui că sîntem în carnaval!”

Prima grijă a lui Passepartout, astfel „japonizat”, fu să intre într-o ceainărie cu înfăţişare modestă, unde se ospătă cu ceva resturi de carne de pasăre şi cu cîţiva pumni de orez, ca omul pentru care masa de prînz rămăsese încă o problemă de rezolvat.

„Acum chestia este să nu-mi pierd capul, îşi zise el, după ce se văzu bine aranjat din partea pîntecului. Nu pot să-mi închipui că aş avea cum să schimb zdrenţele astea pe altele şi mai japoneze. Trebuie deci să găsesc un inijloc de a părăsi cît mai repede cu putinţă această Ţară a Soarelui, despre care voi păstra numai amintiri amarnice!”

Passepartout se gîndi atunci să cerceteze vapoarele care plecau spre America. Socotea că ar putea să-şi ofere serviciile ca bucătar sau servitor, necerînd drept plată decît călătoria şi hrana. Odată ajuns la San Francisco ar fi văzut el cum putea să iasă din încurcătură. Important era să traverseze cele patru mii şapte sute de mile ale Pacificului, care se întindeau între Japonia şi Lumea Nouă.

Bravul nostru flăcău nu era cîtuşi de puţin omul care să lase să lîncezească o idee. Astfel încît se îndreptă fără pierdere de vreme spre portul Yokohama. Însă pe măsură ce se apropia de docuri, planul său, care i se păruse aşa de simplu în clipa cînd îi venise în minte, i se părea din ce în ce mai irealizabil. De ce ar fi fost nevoie de un bucătar sau de un servitor pe un vapor american, şi ce încredere putea să inspire el, aşa caraghios cum era îmbrăcat? Ce recomandaţii să prezinte? Ce referinţe să

indice?

Tocmai cum stătea aşa pe gînduri, privirile îi căzură asupra unui afiş uriaş, pe care un fel de clovn îl purta pe străzile Yokohamei. Pe afiş scria cele de mai jos, în englezeşte:

TRUPA JAPONEZĂ DE ACROBAŢI
A
ONORABILULUI WILLIAM BATULCAR

____

ULTIMELE REPREZENTAŢII
Înainte de plecarea lor în Statele Unite ale Americii
NASURI LUNGI - NASURI LUNGI
SUB PROTECŢIA DIRECTĂ A ZEULUI TINGU
MARE ATRACŢIUNE MARE

– Statele Unite ale Americii! strigă Passepartout. Tocmai ce-mi trebuie mie!...

El se luă după omul-afiş, şi urmărindu-l ajunse curînd înapoi în oraşul japonez. După un sfert de oră se oprea în faţa unei mari barăci împodobite cu numeroase steguleţe; pe pereţii ei exteriori se vedea pictată, fără nici o perspectivă, însă în culori ţipătoare, o trupă întreagă de jongleri.

Aici era circul onorabilului Batulcar, un fel de Barnum american, directorul unei trupe de saltimbanci, jongleri, clovni, acrobaţi, echilibrişti, gimnaşti, care după cum spunea afişul dădea ultimele sale reprezentaţii înainte de a părăsi Imperiul Soarelui, pentru a se întoarce în Statele Unite.

Passepartout intră sub un fel de şopron aflat în faţa barăcii, şi întrebă de Mr. Batulcar. Acesta apăru în persoană.

– Ce doreşti? îl întrebă pe noul venit, luîndu-l în prima clipă drept un băştinaş.

– N-aveţi cumva nevoie de vreun servitor?

– Un servitor, strigă directorul circului, mîngîindu-şi bărbuţa deasă şi cenuşie, care îi năpădea pielea de sub bărbie. Un servitor! Am doi, ascultători, credincioşi, care nu m-au părăsit niciodată şi care fac treabă pe degeaba, numai să le dau de mîncare... Iată-i!

Zi cînd acestea, Mr. Batulcar îşi arătă amîndouă braţele vînjoase, brăzdate de vine groase ca nişte coarde de contrabas.

– Care va să zică, n-aveţi nevoie de mine!

– De loc.

– Drace! Mi-ar fi priit grozav să plec cu dumneavoastră.

– Ia te uită, zise onorabilul Batulcar, dumneata eşti japonez cum sînt eu maimuţă! De ce te-ai îmbrăcat aşa?

– Se îmbracă omul cum poate!

– Asta-i adevărat. Eşti francez?

– Da, parizian, de la Paris.

– Atunci cu siguranţă că trebuie să ştii să faci strîmbături!

– Pe legea mea, răspunse Passepartout, jignit, văzînd că naţionalitatea lui provoacă o astfel de întrebare, noi francezii ştim să facem strîmbături, e drept, dar tot aşa de bine ştiu să le facă şi americanii!

– Adevărat. Ei bine, dacă nu te iau ca servitor, pot să te angajez drept clovn. Înţelegi, dragul meu: în Franţa se aduc comedianţi străini, iar în străinătate comedianţi francezi.

– Ah!

– Eşti destul de voinic?

– Mai ales cînd mă scol de la masă!

– Şi ştii să cînţi?

– Da, răspunse Passepartout, care odinioară luase parte la cîteva concerte de stradă.

– Dar ştii să cînţi cu capul în jos, cu un titirez care se învîrteşte pe talpa piciorului stîng şi cu o sabie în echilibru pe talpa piciorului drept?

– Vezi bine! se repezi viitorul saltimbanc, amintindu-şi de cele dintîi exerciţii din copilărie.

– Apoi atunci să ştii că asta-i principalul! încheie onorabilul Batulcar.

Angajamentul fu semnat hic et nunc.[1]

În sfîrşit, Passepartout îşi găsise o situaţie. Era angajat „la toate" în celebra trupă japoneză, lucru nu prea măgulitor, însă peste opt zile avea să fie în drum spre San Francisco.

Reprezentaţia, anunţată cu mare tămbălău de onorabilul Batulcar, trebuia să înceapă la ora trei şi deodată formidabilele instrumente ale unei orchestre japoneze, tambururi şi tam-tam-uri, începură să bubuie la intrare. Se înţelege că Passepartout nu putuse studia vreun rol oarecare, dar avea să sprijine, pe umerii săi puternici marele exerciţiu numit

[1] Aici şi acum (în limba latină în text).

„strugurele omenesc”, executat de Nasuri Lungi ale zeului Tingu. Acest „great attraction”[1] al reprezentaţiei trebuia să încheie seria exerciţiilor.

Încă înainte de, ora trei spectatorii năvăliseră în baracă. Europeni şi indigeni, chinezi şi japonezi, bărbaţi, femei şi copii se îngrămădeau pe banchetele înguste şi în lojele din faţa scenei. Muzicanţii intraseră în sală şi orchestra întreagă - gonguri, tam-tam-uri, flaute, tamburine şi tobe mari - îşi făcea treaba cu furie.

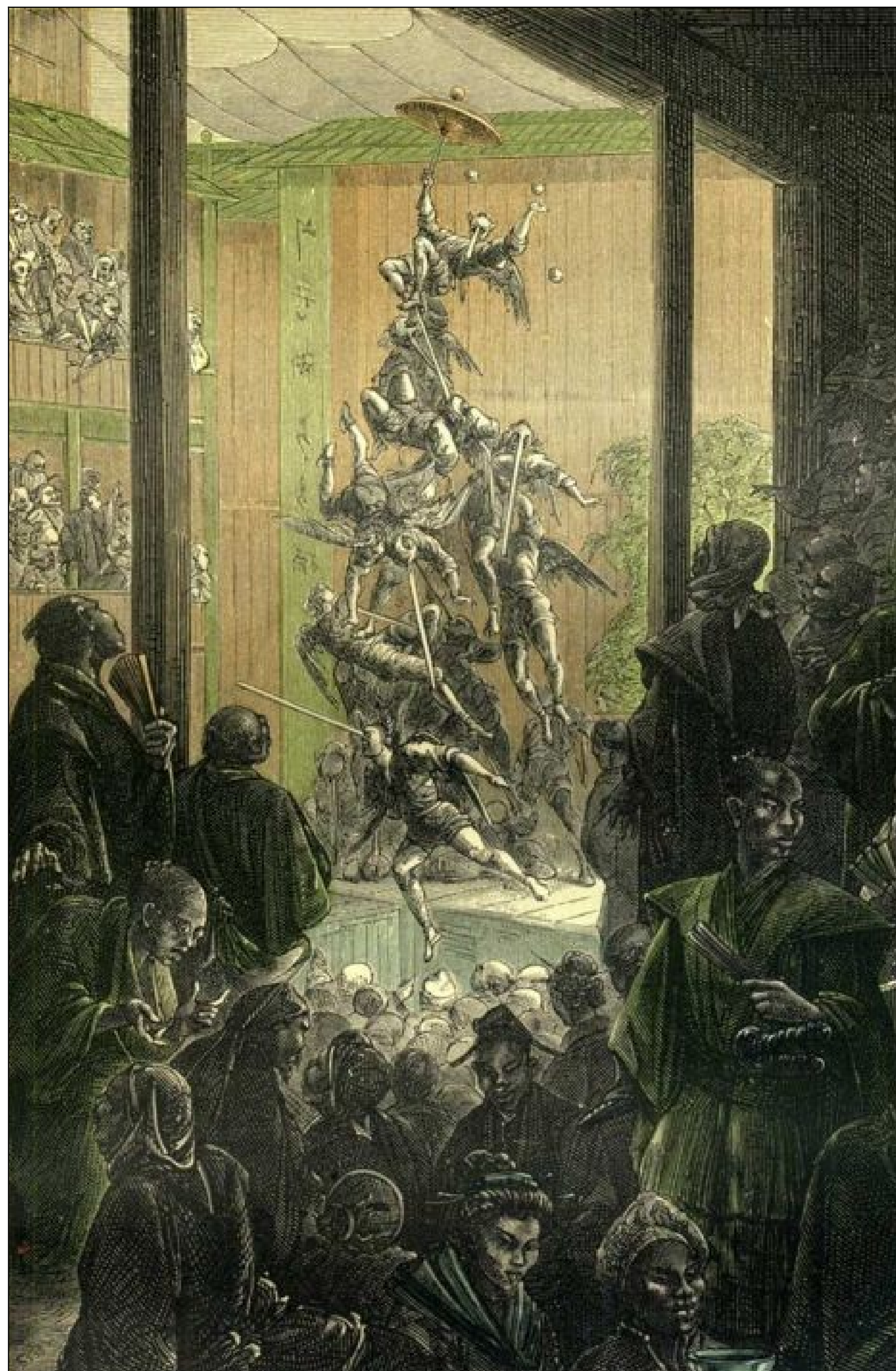
Această reprezentaţie se asemăna cu toate exhibiţiile de acrobaţi. Dar trebuie să mărturisim că japonezii sînt cei dintîi echilibrişti din lume. Unul, purtînd un evantai şi mici bucăţi de hîrtie, executa exerciţiul aşa de graţios al fluturilor şi al florilor. Altul scria repede în aer, cu fumul parfumat al pipei sale, o serie de cuvinte albăstrui, care formau un compliment la adresa spectatorilor. Unul jongla cu nişte lumînări aprinse, pe care le stingea pe rînd cînd îi treceau prin faţa gurii şi le aprindea din nou, una cîte una, fără să întrerupă o singură clipă uimitoarea sa scamatorie. Altul prezenta cele mai neverosimile combinaţii cu nişte sfîrleze care se învîrteau; în mîna lui, aceste maşini zbîrnîitoare păreau animate de o viaţă proprie în învîrtirea lor nesfîrşită; ele alergau pe ţevi de pipă, pe tăişuri de sabie, pe fire de sîrmă - adevărate fire de păr întinse de la un capăt la altul al scenei - înconjurau vase mari de cristal, se urcau pe scări de bambus, se împrăştiau în toate colţurile, producînd ciudate şi armonioase efecte, prin combinarea diferitelor lor tonalităţi. Scamatorii jonglau cu ele şi sfirlezele se învîrteau în aer; le aruncau ca pe nişte rachete şi ele se învîrteau într-una; le vîrau în buzunare şi cînd le scoteau, tot se mai învîrteau, pînă în clipa cînd un -resort ţlestins le făcea să se deschidă ca nişte jerbe de artificii!

De prisos să descriem aici minunatele exerciţii ale acrobaţilor şi gimnaştilor trupei. Numerele cu scara, cu prăjina, cu ghiuleaua, cu butoaiele, şi altele fură executate cu o precizie remarcabilă. Dar cea mai de seamă atracţie a reprezentaţiei era jocul acestor „Nasuri Lungi”, uimitori echilibrişti, pe care Europa nu-i cunoaşte încă.

Nasuri Lungi formează o corporaţie cu totul neobişnuită, aflată sub invocaţia directă a zeului Tingu. Îmbrăcaţi ca nişte

[1] Great attraction - mare atracţie (în limba engleză în text).

eroi din Evul Mediu, ei poartă o splendidă pereche de aripi pe umeri. Dar ceea ce-i caracterizează îndeosebi e un nas lung cu care îşi împodobesc chipul - şi mai ales întrebuinţarea ce i-o dau. Aceste nasuri nu sînt altceva decît nişte beţe de bambus, lungi de cinci, de şase, sau chiar de zece picioare, unele drepte, altele curbe, unele netede, altele noduroase. Şi tocmai pe aceste apendice, fixate foarte solid, îşi desfăşoară ei exerciţiile de echilibru.

O duzină din aceşti sectanţi ai zeului Tingu se culcară pe spate, iar ceilalţi se apucară să joace pe nasurile lor, ridicate ca nişte paratrăsnete, sărind, zburînd de la unul la altul, executînd mişcările cele mai neverosimile.

Pentru sfîrşit se anunţase publicului în mod special piramida umană, în care vreo cincizeci de Nasuri Lungi urmau să figureze „Carul lui Jaggernaut”. Dar în loc să se aprijine unii pe

umerii celorlalţi, artiştii onorabilului Batulcar trebuiau să se ajute numai cu nasul Ori, unul din cei care formau baza carului părăsise trupa, şi cum era destul să fii voinic şi îndemînatic, Passepartout fusese ales să-l înlocuiască.

Desigur că cinstitul flăcău se simţi vrednic de milă cînd - tristă amintire a tinereţii sale - îşi puse costumul din Evul Mediu, împodobit cu aripi multicolore, şi i se aplică pe faţă un nas de şase picioare! Dar, în sfîrşit, acest nas era mijlocul lui de trai, aşa că se hotărî să meargă înainte.

Passepartout intră în scenă şi se aşeză lîngă tovarăşii săi, care trebuiau să alcătuiască baza „Carului lui Jaggernaut”. Toţi se întinseră jos, cu nasul în tavan. A doua serie de echilibrişti se aşezară pe aceste lungi apendice, o a treia se căţără deasupra, apoi o a patra - şi pe aceste nasuri, care nu erau atinse decît în vîrf se ridică îndată un monument omenesc pînă la frizele teatrului.

Aplauzele începură să răsune şi instrumentele orchestrei izbucniră ca nişte tunete, cînd deodată piramida se clătină, echilibrul se rupse, unul din nasurile de la bază dispăru şi monumentul-se prăbuşi ca un castel alcătuit din cărţi de joc...

Era vina lui Passepartout care îşi părăsise postul, sărise peste rampă fără ajutorul aripilor sale şi, agăţîndu-se de galeria lojilor din dreapta, căzuse la picioarele unui spectator, strigînd:

– Ah, stăpînul meu! Stăpînul meu!

– Dumneata?

– Eu!

– Ei, atunci, repede la vapor, băiete!

Mr. Fogg, Mrs. Auda, care-l întovărăşise, şi Passepartout străbătură în goanăv coridoarele şi se repeziră afară din baracă. Dar la ieşire dădură de onorabilul Batulcar, furios, care reclama daune pentru „stricăciuni”. Phileas Fogg îi potoli furia aruncîndu-i o mînă de bancnote. Şi, la ora şase şi jumătate, în clipa cînd vaporul american se pregătea să plece, Mr. Fogg şi Mrs. Auda puneau piciorul pe punte urmaţi de Passepartout, cu aripile în spinare şi pe chip cu nasul de şase picioare, pe care încă nu apucase să şi-l smulgă!

Capitolul XXIV
ÎN CURSUL CĂRUIA SE TRAVERSEAZĂ OCEANUL PACIFIC

Se înţelege de la sines ce se întîmplase în faţa Şanhaiului.

Semnalele făcute de Tankadere fuseseră zărite de pe vaporul de Yokohama. Căpitanul, văzînd pavilionul în bernă, îşi îndreptase vasul spre mica goeletă. Cîteva clipe după aceea, Phileas Fogg, plătindu-şi călătoria cu preţul convenit, punea în mîna căpitanului John Bunsby cinci sute cincizeci de livre (14.750 fr.). Apoi, onorabilul gentleman, Mrs. Auda şi Fix se urcaseră pe bordul steamerului, care îndată porni spre Nagasaki şi Yokohama.

Sosit la Yokohama dimineaţa, 14 noiembrie, la ora reglementară, Phileas Fogg îl lăsase pe Fix să-şi vadă de treburile sale şi se urcase pe bordul vasului Carnaţie.

Aici află spre marea bucurie a doamnei Auda - şi poate şi a sa, deşi nu lăsa să se observe prin nimic - că francezul Passepartout sosise în adevăr în ajun la Yokohama.

Phileas Fogg, care trebuia să se îmbarce chiar în aceeaşi.seară pentru San Francisco, porni Humaidecît în căutarea servitorului său. El se adresă, dar zadarnic, agenţilor consulari francez şi englez; apoi, după ce străbătuse fără nici: un rezultat străzile Yokohamei şi îşi pierduse nădejdea de a-l mai găsi pe Passepartout, întâmplarea, sau poate un fel de presimţire îl făcu să intre în baraca onorabilului Batulcar. Desigur că Mr. Fogg nu şi-ar fi recunoscut servitorul sub caraghioasa lui îmbrăcăminte de clovn, dar acesta, cum stătea cu faţa-n sus, îşi zări stăpînul într-o lojă. El nu putu să-şi stăpînească o mişcare a nasului. De aici stricarea echilibrului şi tot ceea ce urmase.

Iată ce află Passepartout chiar din gura doamnei Auda, care îi povesti cum călătorise pe goeleta Tankadere de la Hong Kong la Yokohama, în tovărăşia unui oarecare Fix.

Auzind numele lui Fix, Passepartout nici măcar nu clipi. Se gîndea că nu venise momentul să-i spună stăpînului său ceea ce se întîmplase între el şi inspectorul de poliţie. Aşa încît, povestindu-şi la rîndul său păţania, tînărul franţuz se învinui şi îşi ceru iertare numai pentru că se îmbătase cu opiu într-o fumătorie din Hong Kong.

Mr. Fogg ascultă cu răceală această povestire şi nu răspunse nimic, apoi deschise servitorului său un credit îndestulător ca el să-şi procure pe bord nişte haine mai potrivite. Şi, în adevăr, nu trecuse nici o oră, şi cinstitul nostru flăcău, care-şi tăiase nasul şi aruncase aripile, nu mai avea nimic pe el care să amintească de sectantul zeului Tingu.

Vaporul care mergea de la Yokohama la San Francisco aparţinea Companiei „Pacific Mail Steam” şi se numea General Grant. Era un vapor mare, cu zbaturi, de două mii cinci sute de tone, bine amenajat şi putînd atinge o mare viteză. O cumpănă uriaşă montată pe punte se balansa necontenit; la unul din capetele ei era articulat pistonul maşinii, la celălalt o bielă care transforma mişcarea lineară în mişcare circulară şi acţiona direct asupra axului zbaturilor. General Grant avea greementul unei goelete cu trei catarge, cu o mare suprafaţă de velatură, care îi sporea în chip simţitor viteza. Mergînd cu douăsprezece mile pe oră, nu-i trebuiau mai mult de douăzeci şi una de zile spre a traversa Pacificul. Phileas Fogg era deci îndreptăţit să creadă că ajuns în ziua de 2 decembrie la San Francisco, la 11 ar fi putut fi la New York, iar la 20 la Londra, cu cîteva ore mai devreme decît acea dată fatală de 21 decembrie.

Pe bordul vasului erau1 numeroşi călători, englezi, mulţi americani, apoi o adevărată emigrare de coolişi spre America şi un oarecare număr de ofiţeri din armata Indiilor, care-şi foloseau concediul făcînd înconjurul lumii.

În timpul acestei traversări nu se produse nici un accident nautic. Vaporul, susţinut de zbaturile lui mari,, echilibrat de velatură, se balansa puţin. Oceanul Pacific îşi îndreptăţea destul de bine numele. Mr. Fogg era tot aşa de calm, tot aşa de puţin comunicativ câ de obicei. Tînăra sa tovarăşă se simţea din ce în ce mai legată de acest om, dar prin altfel de legături decît acele ale recunoştinţei. Această natură liniştită, în fond aşa de generoasă, o impresiona mai!mult decît ar fi crezut, şi aproape fără voie se lăsa dusă de sentimente, care parcă nu aveau nici o înrîurire asupra enigmaticului Fogg.

De altfel, Mrs. Auda se interesa foarte mult de planurile gentlemanului, arătîndu-se îngrijorată de piedicile care ar fi putut zădărnici reuşita călătoriei. Tînăra femeie discuta adeseori cu Passepartout, care citea printre tcuvirite în inima ei. Acest flăcău cinstit; avea acum o încredere oarbă în stăpînul său; el nu mai contenea cu laudele în ceea ce privea cinstea, generozitatea, devotamentul lui Phileas Fogg; apoi o asigură pe Mrs.

Auda de sfîrşitul fericit al călătoriei, repetînd că partea cea mai grea se terminase, că ieşiseră din ţinuturile fantastice ale Chinei şi Japoniei, că se reîntorceau în regiuni civilizate şi că, în

sfîrşit, un tren de la San Francisco la New York, iar de la New York la Londra un transatlantic ar fi, fără îndoială, de ajuns spre a termina acest imposibil ocol al pămîntului în termenul prevăzut.

După nouă zile de la părăsirea Yokohamei, Phileas Fogg străbătuse exact jumătatea globului pămîntesc.

În adevăr, la 23 noiembrie, General Grant trecea meridianul o sută optzeci, acela pe care se află, în emisfera australă, antipodul Londrei. E drept că din cele optzeci de zile avute la dispoziţie, Phileas Fogg întrebuinţase cincizeci şi două şi de aici înainte nu-i mai rămîneau decît douăzeci şi opt. Dar trebuie spus că dacă gentlemanul nostru se afla la jumătatea drumului „numai prin diferenţa meridianelor”, în realitate el străbătuse mai mult de două treimi din drum. În adevăr, ce ocoluri forţate, de la Londra la Aden, de la Aden la Bombay, de la Calcutta la Singapore, de la Singapore la Yokohama !

Dacă ar fi mers circular pe paralela a cincizecea, pe care se află Londra, distanţa n-ar fi fost decît de aproape douăsprezece mii de mile, în vreme ce, din cauza mijloacelor de locomoţie, Phileas Fogg era silit să parcurgă douăzeci şi şase de mii, din care pînă la data de 23 noiembrie făcuse aproape şaptesprezece mii cinci sute. Dar acum drumul era drept, şi Fix nu se mai 'ţinea după ei ca să le tot pună beţe-n roate!

În această zi de 23 noiembrie, lui Passepartout îi fu dat să încerce o mare bucurie. Ne amintim că încăpăţînatul nostru flăcău îşi ţinea faimosul său!ceas de familie neschimbat după ora Londrei, socotind ca greşite toate orele ţărilor pe care le străbătuse. Ori, în acea zi, cu toate că nu-l dăduse nici înainte, nici înapoi, ceasul său arăta la fel cu cronometrul de pe bord.

Se înţelege de la sine că Passepartout triumfa. Tare ar fi vrut să ştie ce ar mai fi putut spune acuma Fix, dacă s-ar fi aflat acolo!

Al naibii ticălos, ce de poveşti îmi spunea despre meridiane, despre soare, despre lună! repeta în sinea sa Passepartout. Hm! Ce soi de oameni! Dacă te-ai lua după ei, s-ar duce dracului ceasornicele! Eram sigur că, mai curînd sau mai tîrziu, soarele se va hotărî s-o ia după ceasul meu!...”

Dar el nu stia un lucru: că dacă cadranul ceasornicului său ar fi fost divizat în douăzeci şi patru de ore, cum sînt ceasornicele italiene, n-ar fi avut nici un motiv să se laude, căci

la nouă dimineaţa, după ora bordului, arătătoarele instrumentului său ar fi arătat nouă seara, adică douăzeci şi una de ore după miezul nopţii - exact diferenţa care există între Londra şi al o sută optzecelea meridian.

Dar dacă Fix ar fi fost în stare să-i explice acest rezultat pur fizic, Passepartout, chiar dacă l-ar fi înţeles, ar fi fost cu siguranţă incapabil să-l admită. Şi, în orice caz, dacă, prin absurd, inspectorul de poliţie s-ar fi arătat pe neaşteptate în faţa lui, este probabil că Passepartout, care avea de ce să-i poarte pică, ar fi discutat cu el cu totul alt subiect şi cu totul în alte condiţiuni.

Dar unde se afla Fix în acel moment?...

Fix era chiar pe bordul vaporului General Grant.

În adevăr, sosind la Yokohama, agentul îl părăsise pe Mr. Fogg, pe care spera să-l întîlnească din nou în timpul zilei, şi se dusese numaidecît la consulatul englez.

Acolo, găsise în sfîrşit mandatul, care, venind pe urma lui de la Bombay, avea patruzeci de zile de cînd era emis - şi venise de la Hong Kong cu acelaşi Carnaţie, pe bordul căruia credeau că se află detectivul. Închipuiţi* vă decepţia lui Fix! Mandatul nu mai folosea la nimic, căci Mr. Fogg părăsise posesiunile engleze! Spre a-l putea aresta acum era nevoie de un act de extrădare!

„Fie! îşi zise detectivul, după primul moment de mînie. Mandatul meu nu mai este bun aici, dar va fi în Anglia. Ticălosul acesta face impresia că vrea să se întoarcă în patrie, crezînd că poliţia i-a pierdut urma.

Bine! îl voi urma pînă acolo. Cît despre bani, să dea dumnezeu să mai rămînă ceva din ei! Dar cu călătoria asta, cu bacşişurile, cu procesul, cu amenzile, cu elefanţii, cu tot felul de cheltuieli, omul meu a şi lăsat mai mult de cinci mii de lire în drumul lui. Eh, la urma urmelor, Banca e bogată!”

Luînd deci hotărîrea să-l urmărească mai departe pe răufăcător, el se îmbarcă pe General Grant. Era pe bord, cînd sosiră Mr. Fogg şi Mrs. Auda. Spre inarea lui surprindere, îl recunoscu şi pe Passepartout, sub costumul său de clovn, de aceea se “ascunse repede în cabina sa, spre a evita o explicaţie care putea compromite totul. Mulţumită numărului mare de călători, socotea să nu fie zărit de duşmanul său, cînd, chiar în aceeaşi zi, se găsi faţă-n faţă cu el pe puntea de la prova.

Passepartout sări asupra lui, fără altă explicaţie, şi, spre

marea plăcere a unor americani care pariară imediat pentru el, administră nenorocitului inspector o bătaie zdravănă, care demonstra marea superioritate a boxului francez asupra boxului englez.

După ce isprăvi, franţuzul se simţi mai liniştit şi mai uşurat. Fix se ridică, într-o stare destul de proastă şi, privindu-şi adversarul, îl întrebă cu răceală:

– Ai terminat?

– Da, pentru moment.

– Atunci, vino să stăm de vorbă.

– Să...

– În interesul stăpînului dumitale!

Impresionat de acest sînge rece, Passepartout îl urmă pe inspectorul de poliţie şi se aşezară amîndoi într-un ungher, la prova.

– M-ai burduşit! începu Fix. Bine. Acum, ascultă-mă. Pînă azi am fost adversarul domnului Fogg, dar acum sînt de partea lui.

– În sfîrşit! strigă Passepartout. Te-ai convins că e un om cinstit?

– Nu! răspunse rece Fix. Îl cred un ticălos... St! stai liniştit şi lasă-mă să vorbesc. Atîta vreme cît domnul Fogg se afla în posesiunile engleze, am avut interesul să-l întîrzii, fiindcă aşteptam un mandat de arestare.

Am făcut totul pentru asta: am ridicat împotriva lui pe preoţii din Bombay, te-am îmbătat la Hong Kong, te-am despărţit de stăpînul dumitale, l-am făcut să piardă vaporul de Yokohama...

Passepartout asculta, cu pumnii strînşi.

– Acum, reluă detectivul, s-ar părea că domnul

Fogg se întoarce în Anglia. Fie, îl voi urma! Dar de azi înainte voi pime tot atîta grijă şi zel să înlătur piedicile din drumul lui, cît am pus mai înainte ca să le ridic. Vezi, prin urmare, că jocul meu s-a schimbat - şi s-a schimbat pentru că acesta este interesul meu.

Adaug că interesul dumitale este acelaşi cu al meu, căci numai în Anglia vei şti dacă ai fost în serviciul unui tîlhar sau al unui om de treabă!

Passepartout asculta foarte atent, şi la urmă ajunse la convingerea că Fix vorbea cu bună credinţă.

– Sîntem prieteni? întrebă detectivul.

– Prieteni? Nu! Aliaţi, da, pînă la dovada contrarie, căci la cel mai mic semn de trădare îţi sucesc gîtul.

– De acord! încheie liniştit inspectorul de poliţie.

Unsprezece zile după aceea, la 3 decembrie, General Grant intra în golful Porţii de Aur şi sosea la San Francisco.

Mr. Fogg nu era nici în pierdere, nici în cîştig cu vreo zi.

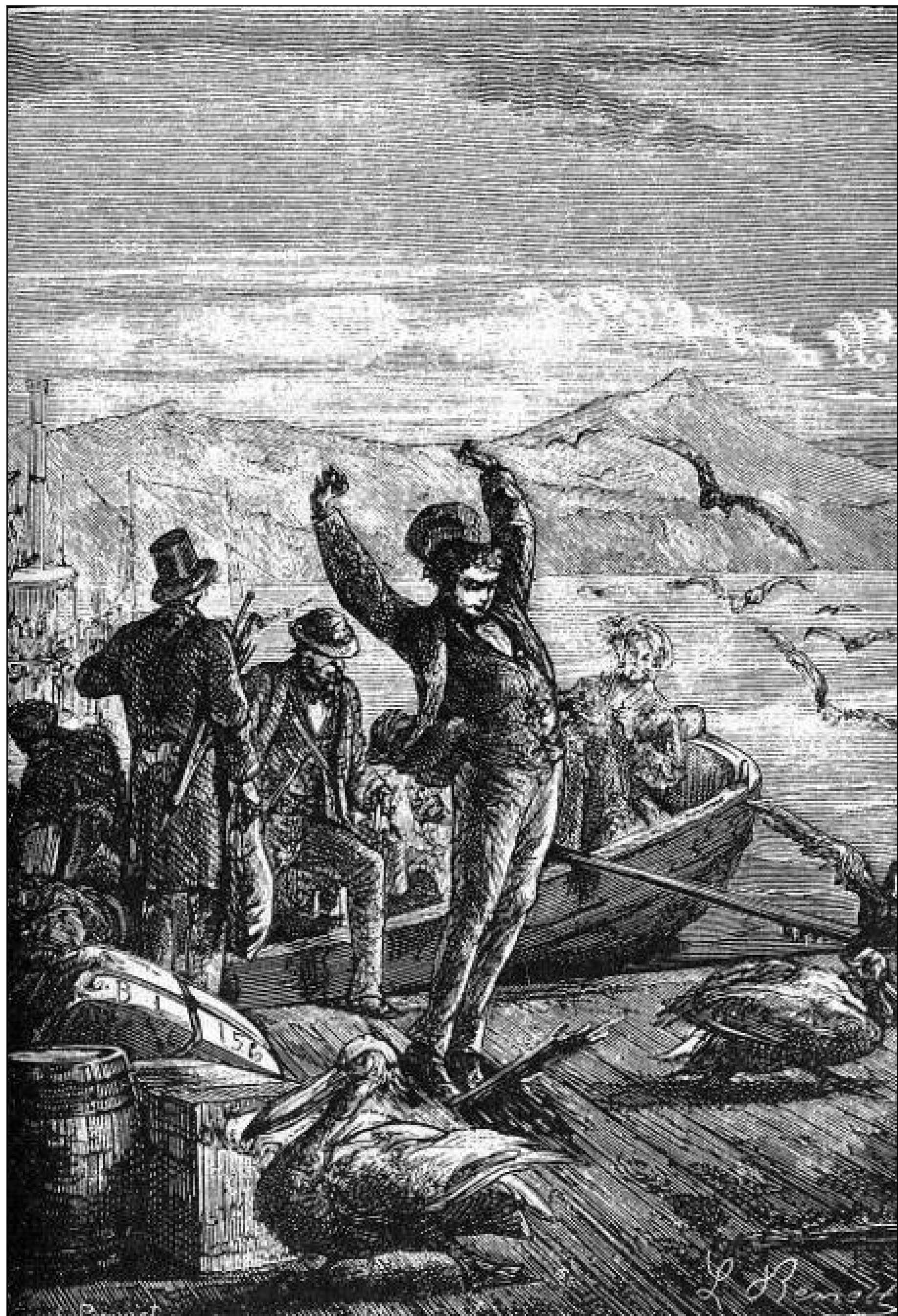
Capitolul XXV

ÎN CARE SE FACE O SCURTĂ DESCRIERE A ORAŞULUI SAN FRANCISCO ÎNTR-O ZI DE MITING

Era ora şapte dimineaţa, cînd Phileas Fogg, Mrs. Auda şi Passepartout puseră piciorul pe continentul american - dacă se poate da acest nume cheiului plutitor pe care debarcaseră. Aceste cheiuri, urcînd şi coborînd o dată cu mareele, uşurează încărcatul şi descărcatul vapoarelor. În lungul lor se îngrămădesc clipere de toate mărimile, vapoare de toate naţionalităţile şi acele vase numite steam-boats, cu mai multe punţi, etajate, care fac curse pe Sacramento şi pe afluenţii săi. Se îngrămădesc de asemenea pe aceste cheiuri produsele unui comerţ care se întinde pînă în Mexic, în Peru, în Chile, în Brazilia, în Europa, în Asia, în toate insulele Oceanului Pacific.

În bucuria lui de a pune în sfîrşit piciorul pe pămînt american, Passepartout crezu de cuviinţă să debarce, executînd cu măiestrie un salt periculos. Dar aterizînd pe chei, ale cărui scînduri erau putrede, fu cît pe ce să treacă prin ele. Foarte zăpăcit de felul cum „pusese piciorul” pe noul continent, flăcăul nostru scoase un strigăt din adîncul rărunchilor, care făcu să-şi ia zborul un cîrd de cormorani şi pelicani, oaspeţi obişnuiţi ai acestor cheiuri plutitoare.

Îndată ce debarcă, Mr. Fogg se interesă cînd pleca primul tren spre New York, şi află că la ora şase seara; avea deci o zi întreagă de petrecut în San Francisco.

Gentlemanul chemă o trăsură, în care se urcă împreună cu Mrs. Auda, şi Passepartout se căţără pe capră; vehiculul, care se plătea trei dolari cursa, se îndreptă spre International-Hotel.

Din locul înalt unde se afla, Passepartout cerceta cu viu

interes marele oraş american; străzi largi, case joase bine aliniate, biserici şi temple în stil gotic anglo-saxon, docuri imense, antrepozite ca nişte palate, unele de lemn, altele de cărămidă; pe străzi, trăsuri numeroase, omnibuze, tramvaie, iar pe trotuare, puzderie de oameni, nu numai americani şi europeni, ci şi chinezi şi indieni, care puteau să însemne o populaţie de peste două sute de mii de suflete.

Passepartout fu destul de surprins de ceea ce vedea în faţa ochilor. El crezuse că debarcă tot în aşezarea legendară de la 1849, în oraşul banditţilor, incendiatorilor şi asasinilor veniţi aici în grabă în căutarea pepitelor de aur - imens balamuc al tuturor declasaţilor, unde oamenii jucau la noroc pulberea de aur, cu revolverul într-o mînă şi cu cuţitul în alta. Dar aceste „frumoase timpuri” trecuseră. San Francisco se înfăţişa acum ca un mare oraş comercial. Turnul înalt al primăriei, unde vegheau paznicii, domina toată această îngemănare de străzi şi de bulevarde, care se întretăiau în unghiuri drepte, şi între care se întindeau mici grădini verzi, apoi cartierul chinez, care părea a fi importat din Imperiul Ceresc într-o cutie cu jucării. Nu se mai vedeau vestitele sombreros, nici cămăşile roşii după moda căutătorilor de aur, nici indienii cu capul împodobit cu pene, ci pălării de mătase şi haine negre, pe care le purtau un mare număr de gentlemeni dedaţi unei activităţi febrile.

Unele străzi, între altele Montgommery-street amintind Regent Street de la Londra, sau Bulevardul Italienilor de la Paris, ca şi Broadway-ul New York-ez - erau mărginite de magazine strălucitoare, care expuneau în vitrinele lor produsele lumii întregi.

Cînd Passepartout sosi la International-Hotel, avea impresia că se află încă în Anglia.

Parterul hotelului era ocupat de un imens „bar”, un fel de bufet, unde oricine putea să mănînce pe gratis.

Se servea carne rece, supă de stridii, biscuiţi şi cester, fără ca muşteriul să-şi deschidă punga. El nu plătea decît băutura, bere blondă, porto sau Xeres, dacă voia să se răcorească. Lui Passepartout asta i se păiu „foarte american”.

Restaurantul hotelului era confortabil. Mr. Fogg şi Mrs. Auda se instalară la o masă, unde fură serviţi din belşug în farfurii foarte mici, de către nişte chelneri negri, avînd cea mai neagră culoare cu putinţă.

După masă, gentlemanul nostru, împreună cu tovarăşa sa, părăsi hotelul, spre a se duce la birourile consulului englez, ca să-şi vizeze paşaportul. Pe trotuar îşi găsi servitorul, care-l întrebă dacă, înainte de a lua trenul Pacificului, n-ar fi cuminte să cumpere cîteva duzini de carabine Enfield şi de revolvere Colt. Passepartout auzise vorbindu-se despre siuşi şi pawnieşi care opresc trenurile întocmai ca nişte tîlhari spanioli. Mr. Fogg răspunse că ar fi o precauţie inutilă, dar îi dădu mînă liberă să facă după cum voia. Apoi se îndreptă spre birourile agentului consular.

Nu făcuse nici două sute de paşi, cînd „printr-o nemaipomenită întîmplare" dădu nas în nas cu Fix. Inspectorul se arătă foarte surprins. Cum? Traversaseră Pacificul împreună fără să se întîlnească pe bord?... În orice caz, Fix nu putea fi decît onorat de a revedea pe gentlemanul căruia îi datora atîta, şi, interesele sale chemîndu-l în Europa, va fi încîntat să-şi continue călătoria într-o tovărăşie atît de plăcută.

Mr. Fogg răspunse că dînsul va fi cel onorat şi Fix – care ţinea să nu-l piardă de loc din vedere - îi ceru voie să viziteze împreună acest ciudat oraş San Francisco. Gentlemanul încuviinţă.

Iată-i deci pe Mrs. Auda, Phileas Fogg şi Fix hoinărind pe străzi. Ei se pomeniră îndată în Montgommerystreet, unde mulţimea nu mai avea număr. Oamenii se îmbulzeau pe trotuare, în mijlocul drumului, pe liniile de tramvaie, cu toată trecerea necontenită a vehiculelor, în pragul prăvăliilor, la ferestrele tuturor caselor şi chiar pe acoperişuri... Prin mijlocul mulţimii se strecurau oameni-afişe, steaguri şi banderole fluturau în vînt, de pretutindeni izbucneau strigăte:

– Ura pentru Kamerfield!

– Ura pentru Mandiboy!

Era un miting. Cel puţin aşa gîndea Fix şi el împărtăşi părerea sa domnului Fogg, adăugînd:

– Poate am face bine să nu ne amestecăm în gloata asta: să nu ne pomenim cu vreun pumn.

– În adevăr! răspunse Phileas Fogg. Şi pumnii, oricît ar fi ei de politici, tot pumni rămîn!

Auzind această observaţie, Fix se socoti dator să zîmbească. Apoi, spre a nu fi prinşi în învălmăşeală, se urcară cîteşitrei pe platforma unei scări care ducea pe o terasă, aflată

deasupra străzii Montgommery. În faţa lor, de partea cealaltă a străzii, între taraba unui negustor de cărbuni şi magazinul unui vînzător de petrol, era organizat un birou în aer liber, către care păreau că se îndreaptă diferitele curente ale mulţimii.

Şi acum, ce era cu acest miting? Ce anume îl prilejuise? Phileas Fogg habar n-avea. Era vorba de numirea unui înalt funcţionar militar sau civil, a unui guvernator de stat, sau a unui membru al Congresului? Aşa s-ar fi putut crede, avînd în vedere nemaipomenita animaţie care stăpînea oraşul.

În clipa aceea în mulţime se stîrni o mişcare largă. Toate braţele erau în sus. Unele, cu pumnii strînşi, parcă se agitau ridicîndu-se şi lăsîndu-se repede în jos, în mijlocul strigătelor - fără îndoială un mod energic de a formula iun vot. Masa de oameni, împinsă înapoi, se frămînta, străbătută de vîrtejuri. Steagurile se clătinau, dispăreau o clipă şi reapăreau în zdrenţe. Mişcarea mulţimii se propaga pînă la scară, în timp ce capetele se mişcau la suprafaţă, ca o mare răscolită brusc de vijelie.

Numărul pălăriilor negre se micşora văzînd cu ochii, şi cea mai mare parte dintre ele părea că şi-au pierdut din înălţimea lor normală.

– Evident, e un miting, observă Fix, şi cauza care l-a provocat trebuie să fie pasionantă. Nu m-aş mira de loc să fie iarăşi vorba de chestiunea „Alabama”, deşi aceasta a fost rezolvată.

– Poate, răspunse simplu Mr. Fogg.

– În orice caz, doi campioni sînt faţă-n faţă, onorabilul Kamerfield şi onorabilul Mandiboy.

Mrs. Auda, la braţul lui Phileas Fogg, privea surprinsă această scenă furtunoasă, iar Fix se pregătea să întrebe pe unul din vecini din ce pricină se frămîntă astfel poporul, cînd deodată se stîrni o mişcare şi mai puternică. Uralele, însoţite de injurii, se dublară. Nu se mai vedea nici o mînă, ci numai pumni, pretutindeni.

Cei din trăsurile oprite, din omnibuzele care nu mai pu-teau înainta schimbau cu ceilalţi ghionturi îndesate.

Toate obiectele serveau drept proiectile. Cizme şi pantofi descriau în aer traiectorii lungi şi în vociferările mulţimii părea chiar că se amestecă detunăturile naţionale ale unor revolvere.

Gloata ajunse la scară şi se îmbulzi pe primele trepte.

Unul din partide era desigur respins, fără ca spectatorii

neinformaţi să-şi poată da seama dacă victoria era de partea onorabilului Mandiboy sau a lui Kamerfield.

– Cred că e mai bine să ne retragem, zise Fix, care nu ţinea ca „omul său” să primească vreo lovitură sau să i se întîmple cine ştie ce. Dacă aici e cumva vorba de Anglia şi dacă îşi dau seama că sîntem englezi, putem să ieşim prost de tot în învălmăşeala asta!

– Un cetăţean englez... dădu să răspundă Phileas Fogg.

Dar gentlemanul nu-şi putu sfîrşi fraza. În spatele lui, de pe terasa din partea de sus a scării, porniră urlete înspăimîntătoare. Lumea striga:

– Ura!... Hip-hip ura pentru Mandiboy!

Era un grup de alegători care soseau în ajutor, luînd prin flanc pe partizanii lui Kamerfield.

Mr. Fogg, Mrs. Auda şi Fix se găsiră între două focuri.

Era prea tîrziu ca să mai fugă - şi era peste putinţă să ţină piept acestui torent de oameni înarmaţi cu bastoane plumbuite şi cu măciuci. Cei doi bărbaţi, care se străduiau s-o apere pe tînăra femeie, se pomeniră îmbrînciţi cu brutalitate. Flegmatic ca de obicei, Mr. Fogg încercă să se apere cu pumnii, aceste arme naturale pe care natura le-a dăruit oricărui englez, dar zadarnic.

Un vlăjgan cît toate zilele, cu un barbişon roşu, cu faţa sîngerie, cu umerii largi, care părea a fi şeful bandei, ridică un pumn uriaş asupra lui - şi desigur că l-ar fi strivit cu sete, dacă Fix, din devotament, nu l-ar fi împins în lături pe gentleman, primind lovitura în locul său. Sub pălăria de mătase a detectivului, transformată în simplă tocă, crescu pe loc un enorm cucui.

– Yancheule! exclamă Mr. Fogg, aruncînd adversarului său o privire de profund dispreţ.

– Englezule! răspunse celălalt.

– Ne vom mai întîlni!

– Cînd ţi-o plăcea! Numele dumitale?

– Phileas Fogg. Al dumitale?

– Colonel Stamp W. Proctor.

Cu aceste cuvinte vijelia trecu. Fix, care fusese trîntit pe jos, se ridică anevoie, cu îmbrăcămintea ferfeniţă, dar fără răni serioase. Haina sa de călătorie se sfişiase în două părţi inegale, iar pantalonii semănau cu acei chiloţi pe care unii indieni -

chestie de modă - nu-i pun decît după ce mai întîi i-au tăiat în fund. Dar, într-un cuvînt, Mrs. Auda fusese cruţată, şi numai detectivul se alesese cu o lovitură de pumn.

– Mulţumesc! i se adresă Mr. Fogg acestuia, îndată ce ieşiră din mulţime.

– N-aveţi pentru ce! răspunse Fix. Dar acum haideţi repede.

– Unde?

– La un negustor de confecţii.

În adevăr această vizită era necesară. Hainele lui Phileas Fogg şi ale lui Fix atîrnau în zdrenţe, ca şi cum cei doi gentlemeni s-ar fi bătut în numele onorabililor Kamerfield şi Mandiboy.

O oră mai tîrziu, îmbrăcaţi şi pieptănaţi cuviincios, se întoarseră la International-Hotel.

Aici Passepartout îşi aştepta stăpînul, înarmat cu o jumătate de duzină de revolvere-pumnal, cu şase focuri şi cu aprindere centrală. Văzîndu-l pe Fix în tovărăşia domnului Fogg, fruntea lui Passepartout se încreţi, dar după ce Mrs. Auda îi povesti în cîteva cuvinte cele întâmplate, flăcăul se însenină. Era limpede, Fix nu se mai purta ca un duşman ci ca un aliat - deci îşi ţinea cu vîntul.

După ce prînziră, fu adus un coach, cu care călătorii să se ducă la gară, împreună cu bagajele lor. Cînd să se urce în trăsură, Mr. Fogg întrebă pe Fix:

– L-aţi mai văzut pe acel colonel Proctor?

– Nu, răspunse detectivul.

– Mă voi întoarce în America pentru a-l găsi, continuă Phileas Fogg cu răceală. Nu se poate ca un cetăţean englez să se lase tratat în felul acesta.

Inspectorul zîmbi fără să răspundă. Dar, după cum se vede, Mr. Fogg făcea parte din acea rasă de englezi care, dacă nu admit duelurile în ţara lor, se bat în străinătate, cînd e vorba să-şi apere onoarea.

La ora şase fără un sfert, călătorii ajunseră la gară, unde găsiră trenul gata de plecare.

În clipa cînd Mr. Fogg voia să se urce în vagon, văzu un funcţionar, de care se apropie şi-l întrebă:

– Dragul meu, n-au fost astăzi ceva tulburări în San Francisco?

– A fost un miting, domnule, răspunse funcţionarul.

– Totuşi, am observat oarecare mişcare pe străzi.

– A fost vorba numai de un miting organizat pentru o alegere.

– Alegerea unui general comandant, desigur! continuă Mr. Fogg.

– Nu, domnule, a unui judecător.

Auzind acest răspuns, gentlemanul nostru se urcă în

vagon şi trenul porni cu toată viteza.

Capitolul XXVI

ÎN CARE SE CĂLĂTOREŞTE CU TRENUL EXPRES PE CALEA FERATĂ A PACIFICULUI

„Ocean to Ocean” - astfel zic americanii şi aceste trei cuvinte ar trebui să fie numele generic al acelui „grand trunk” care traversează Statele Unite ale Americii în partea lor cea mai largă. Dar, în realitate, „Pacific rail-road” e alcătuit din două părţi distincte: „Central Pacific”, între San Francisco şi Ogden şi „Union Pacific” între Ogden şi Omaha. Aici se întîlnesc cinci linii, care asigură oraşului Omaha legături foarte dese cu New York-ul.

New York şi San Francisco sînt deci unite acum printr-o panglică de metal neîntreruptă, care nu măsoară mai puţin de trei mii şapte sute optzeci şi şase de mile. Între Omaha şi Pacific drumul de fier străbate o regiune încă plină de indieni şi de fiare sălbatice - ţinut întins pe care mormonii au început să-l colonizeze către 1845, după ce fuseseră alungaţi din Illinois.

Odinioară, chiar în împrejurările cele mai prielnice, trebuiau şase luni spre a merge de la New York la San Francisco. Acum sînt de ajuns şapte zile.

În 1862, cu toată opoziţia deputaţilor din sud, care voiau o cale ferată mai apropiată de ţinuturile lor, traseul rail-road-ului fu stabilit între paralelele a patruzeci şi una şi a patruzeci şi doua. Mult regretatul preşedinte Lincoln hotărî el însuşi ca noua linie să pornească din oraşul Omaha, statul Nebraska. Lucrările fură începute îndată şi conduse în acel stil american, care nu se încurcă în hîrţoage şi birocraţie. Rapiditatea lucrului nu trebuia să păgubească cu nimic buna lui execuţie. În prerie se înainta cu o milă şi jumătate pe zi. O locomotivă, mergînd pe şinele aşezate în ajun, aducea şinele pentru a doua zi şi îşi continua drumul pe măsură ce ele erau fixate.

Pe parcursul său „Pacific Railroad” are mai multe ramificaţii, în statele Iowa, Kansas, Colorado şi Oregon.

Pornind de la Omaha, el urmează Platte-river de-a lungul malului stîng, pînă la vărsarea braţului de nord, îşi continuă drumul de-a lungul braţului de sud, traversează terenurile Laramiei şi Munţii Wahsatch, înconjoară Lacul Sărat, ajunge la Lake-Salt-City, capitala mormonilor, se înfundă în valea Tuillei, străbate pustiul american, Munţii Cedar şi Humboldt,

Humboldt-river, Sierra Nevada şi coboară pe lingă Sacramento pînă în Pacific, fără ca pe tot acest traseu să întîlneşti o pantă care să urce mai mult de o sută douăzeci de picioare la milă, chiar în traversarea Munţilor Stîncoşi.

Astfel se prezenta această lungă arteră pe care trenurile o străbăteau în şapte zile, şi care avea să permită onorabilului Phileas Fogg - cel puţin după cum spera el - ca la 11 ale lunii să ajungă la New York, de unde să ia vaporul de Liverpool.

Vagonul în care se urcase gentlemanul nostru era un fel de omnibus lung, pus pe două boghiuri cu cîte patru roate fiecare, putînd astfel să circule chiar şi în curbele cu raza mică. În interior nu se aflau compartimente, ci două rînduri de canapele, puse de o parte şi de alta, în lung, lăsînd la mijloc un loc de trecere spre cabinetele de toaletă, cu care era prevăzut fiecare vagon. Vagoanele la rîndul lor comunicau între ele prin pasarele şi călătorii puteau să circule de la un capăt la altul al trenului. Ei aveau astfel la dispoziţie vagoane-salon, vagoane-terasă, vagoane restaurant şi vagoane-cafenea. Nu lipseau decît vagoanele-teatru, dar aveau să fie şi acelea într-o zi.

Între vagoane se vînturau neîncetat strigîndu-şi marfa vînzători de cărţi şi de jurnale, de lichioruri, de comestibile şi de ţigări, cărora nu le lipseau de loc muşteriii.

Plecaseră din Oakland la ora şase seara. Se lăsase noaptea - o noapte rece, întunecoasă, cu cerul acoperit de nori care ameninţau a ninsoare. Trenul nu mergea prea repede; ţinînd seama de opriri, nu făcea mai mult de douăzeci de mile pe oră, viteză care îi îngăduia totuşi să străbată Statele Unite în timpul prevăzut.

Călătorii vorbeau puţin, de altfel somnul avea să-i cuprindă îndată pe toţi. Passepartout şedea lîngă inspectorul de poliţie, dar nu schimba un cuvînt cu el. De la ultimele întîmplări, relaţiile lor se răciseră foarte mult.

Nici simpatie, nici intimitate. Fix nu se schimbase de loc în felul său de a fi, în schimb Passepartout păstra cea mai mare rezervă faţă de vechiul său prieten, gata la prima bănuială să-l strîngă de gît.

O oră după plecarea trenului începu să ningă, ninsoare uşoară, care, din fericire, nu putea să întîrzie mersul trenului. Pe ferestre nu se mai zărea decît o uriaşă pînză albă, pe fondul

căreia, desfăşurîndu-se în rotocoale, fumul locomotivei părea cenuşiu.

La ora opt, un steward intră în vagon şi anunţă călătorii că se făcuse ora de culcare. Acest vagon era un „sleeping-car”, care în cîteva minute fu transformat în dormitor. Spătarele canapelelor se lăsară pe spate, cuşete pliate cu grijă se desfăcură printr-un sistem ingenios, în cîteva clipe fură improvizate cabine şi fiecare călător avu îndată la dispoziţia sa un pat confortabil, pe care perdelele groase îl apărau de orice privire curioasă. Cearşafurile erau albe, pernele moi - n-aveai decît să te culci şi să dormi, ceea ce făcu fiecare, ca şi cum s-ar fi aflat în cabina confortabilă a unui vapor, în vreme ce trenul gonea cu toată viteza prin statul Californiei.

În ţinutul care se întinde între San Francisco şi Sacramento, pămîntul este puţin frămîntat. Drumul de fier care îl străbate, sub numele de „Central Pacific-road” pleacă de la Sacramento şi înaintează spre est, ca să întâlnească pe cel care vine de la Omaha. De la San Francisco pînă la Sacramento, linia merge direct spre nordest, de-a lungul lui American-river, care se varsă în golful San Pablo.

Cele o sută douăzeci de mile cuprinse între aceste două oraşe însemnate fură străbătute în şase ore, şi către miezul nopţii, pe cînd dormeau primul lor somn, călătorii trecură prin Sacramento. Deci ei nu văzură nimic din acest oraş demn de luat în seamă, capitala Californiei, nici frumoasele sale cheiuri, nici străzile largi, nici hotelurile splendide, nici scuarurile, nici templele sale.

Ieşind din oraş, trenul lăsă în urmă gările Junction, Roclin, Auburn şi Colfax, şi intră în masivul Sierra Nevada. La ora şapte dimineaţa trecu şi prin gara Cisco.

După o oră, dormitorul devenise iar un vagon obişnuit, şi călătorii puteau să vadă prin ferestre priveliştile pitoreşti ale acestei ţări muntoase.

Traseul căii ferate trebuia să ţină seama de capriciile Sierrei, ici agăţîndu-se de povîrnişurile muntelui, colo trecînd pe deasupra prăpăstiilor, ocolind colţurile de stîncă prin curbe îndrăzneţe, avîntîndu-se prin strîmtori înguste, pe care le-ai fi crezut fără ieşire. Locomotiva, sclipitoare ca o raclă aurită, cu felinarul ei mare care arunca lumini roşcate, cu clopotul său argintat, cu grătarul de protecţie care se întindea în faţă ca un

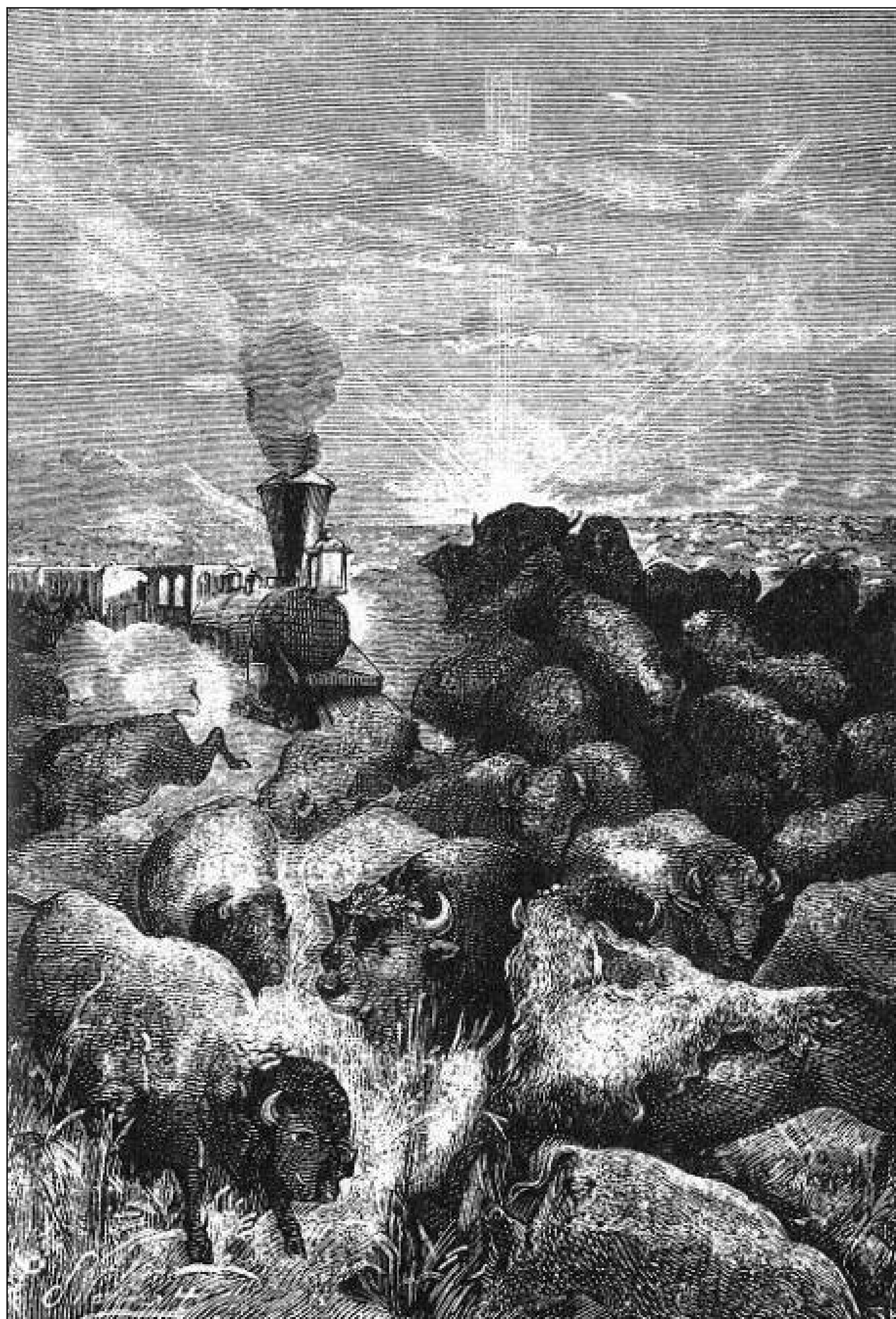
pinten, îşi amesteca şuierăturile şi mugetele cu acelea ale torenţilor şi ale cascadelor şi îşi împletea fumul printre ramurile negre ale brazilor.

Pe acest parcurs erau prea puţine tuneluri şi poduri.

Rail-road-ul încingea povîrnişurile munţilor, necăutînd o linie dreaptă - drumul cel mai scurt de la un punct la altul - şi neluptîndu-se cu natura.

Către ora nouă, trenul trecu în statul Nevada, prin valea Carson, urmînd mereu direcţia nord-est. La prînz plecă din Reno, unde se oprise douăzeci de minute, pentru prinzul călătorilor.

De aici înainte, calea ferată merge cîteva mile spre nord, urmînd cursul rîului Humboldt, apoi coteşte spre est, o dată cu această apă pe care nu o mai părăseşte pînă la izvoarele ei, aproape de hotarul oriental al statului Nevada.

După ce prînziră, Mr. Fogg, Mrs. Auda şi tovarăşii lor îşi reluară locurile în vagon. Aşezaţi confortabil, ei urmăreau priveliştea variată care trecea pe sub ochii lor - prerii întinse, munţi profilîndu-se la orizont, „creek”-uri rostogolindu-şi apele

înspumate. Uneori, o turmă mare de bizoni, îngrămădită departe în zare, părea un dig mişcător. Aceste cirezi fără număr de rumegătoare devin adeseori obstacole de neînvins în calea trenului. S-au văzut mii de asemenea animale defilînd timp de mai multe ore, în rînduri strînse, peste rail-road. Locomotiva este atunci silită să se oprească şi să aştepte trecerea lor.

Aşa se întîmplă şi de data aceasta. Pe la ora trei după amiază o turmă de bizoni, numărînd zece-douăsprezece mii de capete, bară drumul de fier. Locomotiva îşi încetini viteza şi încercă să-şi înfigă pintenul în flancul imensei coloane, dar trebui să se oprească în faţa masei de nestrăbătut.

Aceste rumegătoare - buf fălos, cum le numesc greşit americanii - puteau fi văzute cum mergeau cu pasul lor liniştit, scoţînd cîteodată mugete înspăimîntătoare.

Erau mai mari decît taurii din Europa, aveau picioarele şi coada scurtă, greabănul ieşit în afară, formînd o cocoaşă musculoasă, coarnele depărtate la bază, capul, grumazul şi ceafa acoperite de o coamă lungă. Nu se putea gîndi nimeni să oprească această migraţie. Cînd bizonii au ales o direcţie, nimic nu va putea împiedica sau modifica mersul lor. E un torent de carne vie, pe care nici o piedică n-ar putea să-l oprească.

Călătorii, înghesuiţi pe platformele vagoanelor, priveau curioşi ciudatul spectacol. Dar cel care s-ar fi cuvenit să pară mai grăbit decît toţi, Phileas Fogg, rămăsese la locul său şi aştepta filozofic ca bivolii să binevoiască să elibereze trecerea. Passepartout era furios de întîrzierea pe care o pricinuia această îmbulzeală de animale, asupra cărora ar fi vrut să descarce întreg arsenalul său de revolvere.

– Ce ţară! strigă el. Nişte boi opresc trenurile şi merg ca la procesiune, fără să se grăbească, de parcă n-ar împiedica circulaţia! Pe dumnezeul meu, aş vrea să ştiu dacă Mr. Fogg a prevăzut această întîmplare în program! Şi mecanicul, uite la el, nu îndrăzneşte să dea drumul maşinii peste vitele astea ticăloase!

Mecanicul nu încercase cîtuşi de puţin să treacă peste obstacol şi bine făcuse. Fără îndoială că ar fi strivit primii bivoli cu grătarul locomotivei; dar, oricît ar fi fost ea de puternică, locomotiva s-ar fi oprit curînd, scoasă de pe şine şi astfel trenul ar fi fost în primejdie.

Deci, cel mai bun lucru era să aştepte cu răbdare şi apoi

să cîştige timpul pierdut mărind viteza trenului.

Defilarea bizonilor dură trei ore lungi - şi drumul nu fu liber decît la căderea nopţii. În clipa cînd ultimele rînduri ale turmei traversau linia, primele se pierdeau departe, sub linia orizontului către sud.

La ora opt, trenul străbătea cheile rîului Humboldt, iar la ora nouă şi jumătate trecea pe teritoriul Utahului, regiunea marelui Lac Sărat, ciudata ţară a mormonilor.

Capitolul XXVII

ÎN CARE PASSEPARTOUT ASCULTĂ CU O VITEZĂ DE DOUĂZECI DE MILE PE ORĂ UN CURS DE ISTORIE MORMONĂ

În timpul nopţii de 5 spre 6 decembrie, trenul goni spre sud-est, străbătînd un spaţiu de aproape cincizeci de mile, apoi merse tot atîtea mile spre nord-est, apropiindu-se de marele Lac Sărat.

Către ora nouă dimineaţa, Passepartout ieşi la aer, pe platforma vagonului. Vremea era rece, cerul cenuşiu, dar ninsoarea contenise. Talgerul soarelui, mărit de ceaţă, părea o uriaşă monedă de aur, şi flăcăul nostru îşi trecea timpul calculîndu-i valoarea în lire sterline, cînd apariţia unui personaj destul de ciudat îl întrerupse din această ocupaţie utilă.

Personalul cu pricina, care luase trenul din gara Elko, era un om înalt, foarte negricios, cu mustăţi negre, ciorapi negri, pălărie de mătase neagră, vestă neagră, pantaloni negri - numai cu cravată albă; în plus, mai avea mănuşi din piele de cîine. Ai fi zis că e o faţă bisericească. El mergea de la un capăt la celălalt al trenului şi pe uşa fiecărui vagon lipea cu ceară de pecetluit o notiţă scrisă cu mîna.

Passepartout se apropie, şi pe una din aceste notiţe citi că onorabilul „elder” William Hitsch, misionar mormon, profitînd de prezenţa sa în trenul nr. 48, va ţine de la ora 11 la miezul nopţii, în vagonul nr. 117, o conferinţă despre mormonism, invitînd să fie ascultat de către toţi gentlemenii care ţin să se instruiască asupra misterelor religiei „Sfinţilor din Ultimele Zile”.

„Fără îndoială, o să mă duc”, îşi zise Passepartout, care nu ştia despre mormonism decît ceva în legătură cu obiceiurile sale poligame, baza societăţii mormone.

Vestea se răspîndi repede printre cei vreo sută de călători aflaţi în tren. Dintre aceştia, un număr de cel mult treizeci de inşi, atraşi de farmecul conferinţei, ocupau la ora 11 canapelele

din vagonul indicat. Passepartout se afla în primul rînd al credincioşilor. În schimb, nici stăpînul său, nici Fix nu crezuseră că merită să se ostenească pentru asemenea lucru.

La ora anunţată, elderul William Hitsch se ridică, şi cu o voce mîniată, ca şi cum ar fi fost contrazis dinainte, începu să răcnească:

– Vă spun eu că Joe Smith e un martir, că fratele său Hyram e un martir, şi că persecuţiile guvernului împotriva profeţilor vor face un martir şi din Brigham Young! Cine îndrăzneşte să susţină contrariul?

Nimeni nu încercă să contrazică pe misionar, a cărui exaltare contrasta cu fizionomia sa altminteri calmă. Dar fără îndoială că mînia sa se explica prin aceea că mormonismul era în prezent supus la grele încercări. În adevăr, guvernul Statelor Unite înfrînsese, nu fără greutate, pe aceşti fanatici independenţi. Înfrînsese Utahul şi îl supusese legilor Uniunii, după ce arestase pe Brigham Young acuzat de rebeliune şi de poligamie. De atunci, discipolii profetului îşi dublaseră sforţările şi, aşteptînd să treacă la fapte, rezistau cu vorba pretenţiunilor Congresului.

După cum se vede, elderul William Hitsch îşi căuta adepţii pînă şi pe drumul de fier.

Făcîndu-şi expunerea pasionantă prin izbucnirile glasului şi prin violenţa gesturilor, el începu să povestească istoria mormonismului, din timpurile biblice: Cum, în Israel, un profet mormon din tribul lui Iosef publică analele religiei noi şi le lasă moştenire fiului său, Mormon; cum multe secole mai tîrziu, această preţioasă carte, scrisă cu caractere egiptene, fu tălmăcită de Joseph Smith junior, fermier din statul Vermont, care se relevă ca profet mistic în 1825; cum, în sfîrşit, un trimis ceresc apăru într-o pădure luminoasă şi îi dădu analele domnului.

La acest punct, cîţiva auditori, prea puţin interesaţi de expunerea retrospectivă a misionarului, părăsiră vagonul; dar William Hitsch îşi continuă povestirea arătînd cum Smith junior, adunînd pe tatăl său, pe fraţii săi şi cîţiva discipoli, fondă religia „Sfinţilor din Ultimele Zile” - religie care, adoptată nu numai în America, dar şi în Anglia, Scandinavia, Germania, are printre credincioşii ei numeroşi meseriaşi şi oameni cu profesiuni libere; cum a fost fondată o colonie în Ohio; cum a fost ridicat un

templu cu preţul de două sute de mii de dolari şi cum a fost zidit un oraş la Kirkland; cum Smith a ajuns un bancher îndrăzneţ şi a primit de la un simplu păzitor de mumii un papirus cuprinzînd o povestire scrisă de mîna lui Abraham şi a altor egipteni vestiţi.

Această povestire arătîndu-se a fi cam prea lungă, rîndurile auditorilor se răriră şi mai mult; acum nu mai rămăseseră de faţă decît vreo douăzeci de inşi.

Dar elderul, fără să-i pese de această dezertare, îşi continuă povestirea, arătînd cu amănunte cum Joe Smith dădu, faliment în 1837; cum acţionarii săi ruinaţi îl unseră cu păcură şi-l tăvăliră prin fulgi; cum cîţiva ani mai tîrziu fu regăsit, mai onorabil şi mai onorat ca oricînd la Independenţa în Missouri, acolo fiind el şef al unei comunităţi înfloritoare, care nu număra mai puţin de trei mii de discipoli, şi că atunci, urmărit de ura pă-gînilor, trebui să fugă în Far-West-ul american.

În vagon mai rămăseseră zece auditori şi printre ei onestul Passepartout, care asculta cu urechile ciulite.

Astfel află el cum, după lungi persecuţii, Smith apăru din nou în Illinois şi în 1839 întemeie pe malurile Mississippi-ului oraşul Nauvoo-la-Belle, a cărui populaţie ajunse la douăzeci şi cinci de mii de suflete; cum Smith deveni primarul, judecătorul suprem şi generalul comandant; cum în 1843 îşi puse candidatura la prezidenţia Statelor Unite, şi cum, în sfîrşit, atras într-o cursă, la Cartagina, fu aruncat în închisoare şi asasinat de o bandă de oameni mascaţi.

La acest punct al expunerii, Passepartout rămăsese cu desăvîrşire singur în vagon, şi elderul, privindu-l în faţă, fascinîndu-l cu vorbele sale, îi arătă că doi ani după asasinarea lui Smith, succesorul său, profetul inspirat

Brigham Young, părăsind Nauvoo, se statornici pe malurile Lacului Sărat, şi acolo, în acel ţinut minunat, în mijlocul acelei regiuni fertile, pe drumul emigranţilor care traversau Utah spre a se duce în California, noua colonie, mulţumită principiilor poligame ale mormonismului, ajunse la o dezvoltare nemaipomenită.

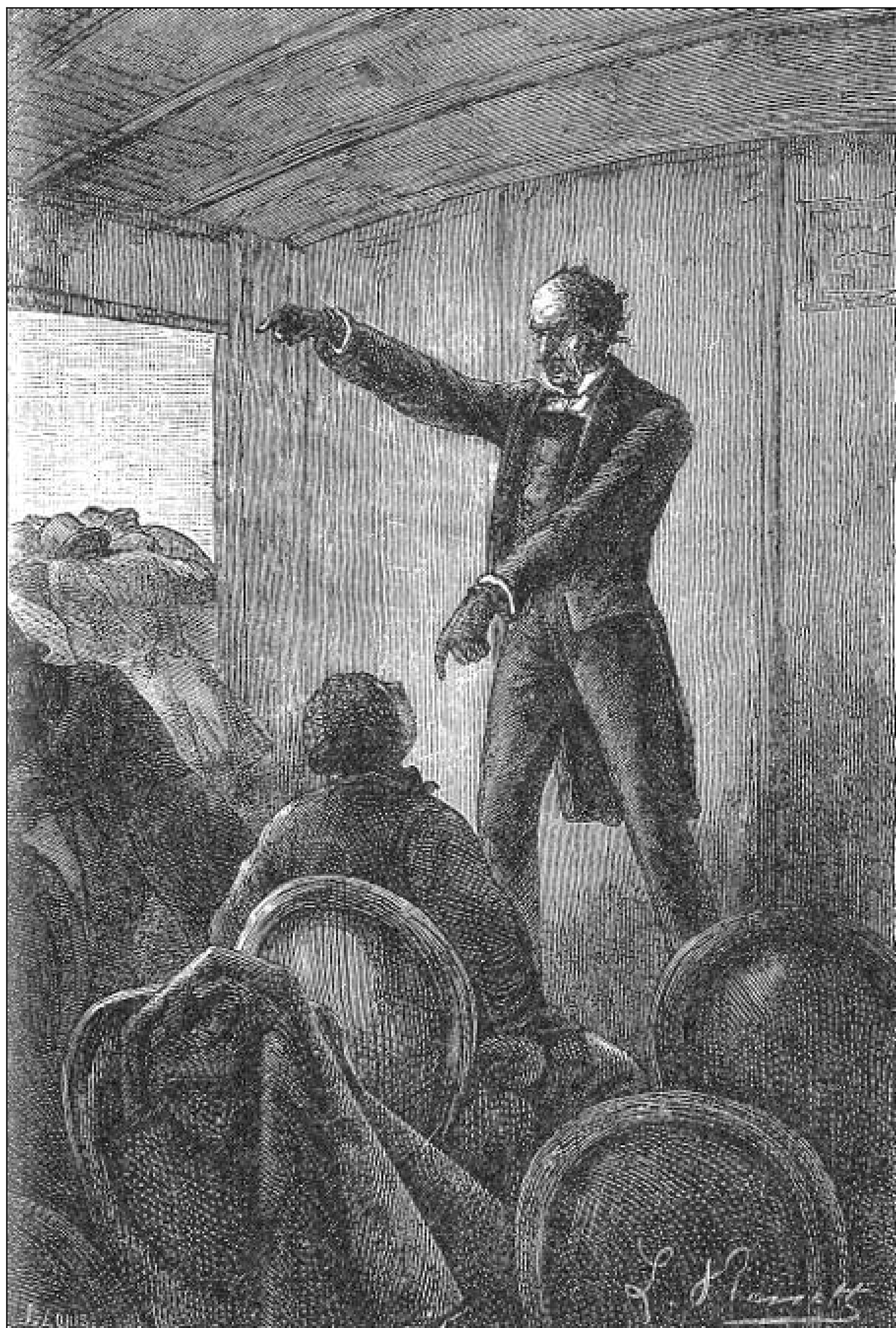
– Şi, iată, adăugă William Hitsch, iată de ce gelozia Congresului s-a ridicat împotriva noastră! Iată de ce soldaţii Uniunii au călcat în picioare pămîntul Utahului!

Iată de ce şeful nostru, profetul Brigham Young, a fost închis împotriva oricărei legi! Dar oare vom ceda noi în faţa

forţei? Niciodată! Alungaţi din Vermont, alungaţi din Illinois, din Ohio, din Missouri, din Utah, o să mai găsim totuşi un ţinut liber unde să ne punem cortul...

Şi elderul, fixînd asupra unicului său ascultător privirile-i mînioase, îl întrebă:

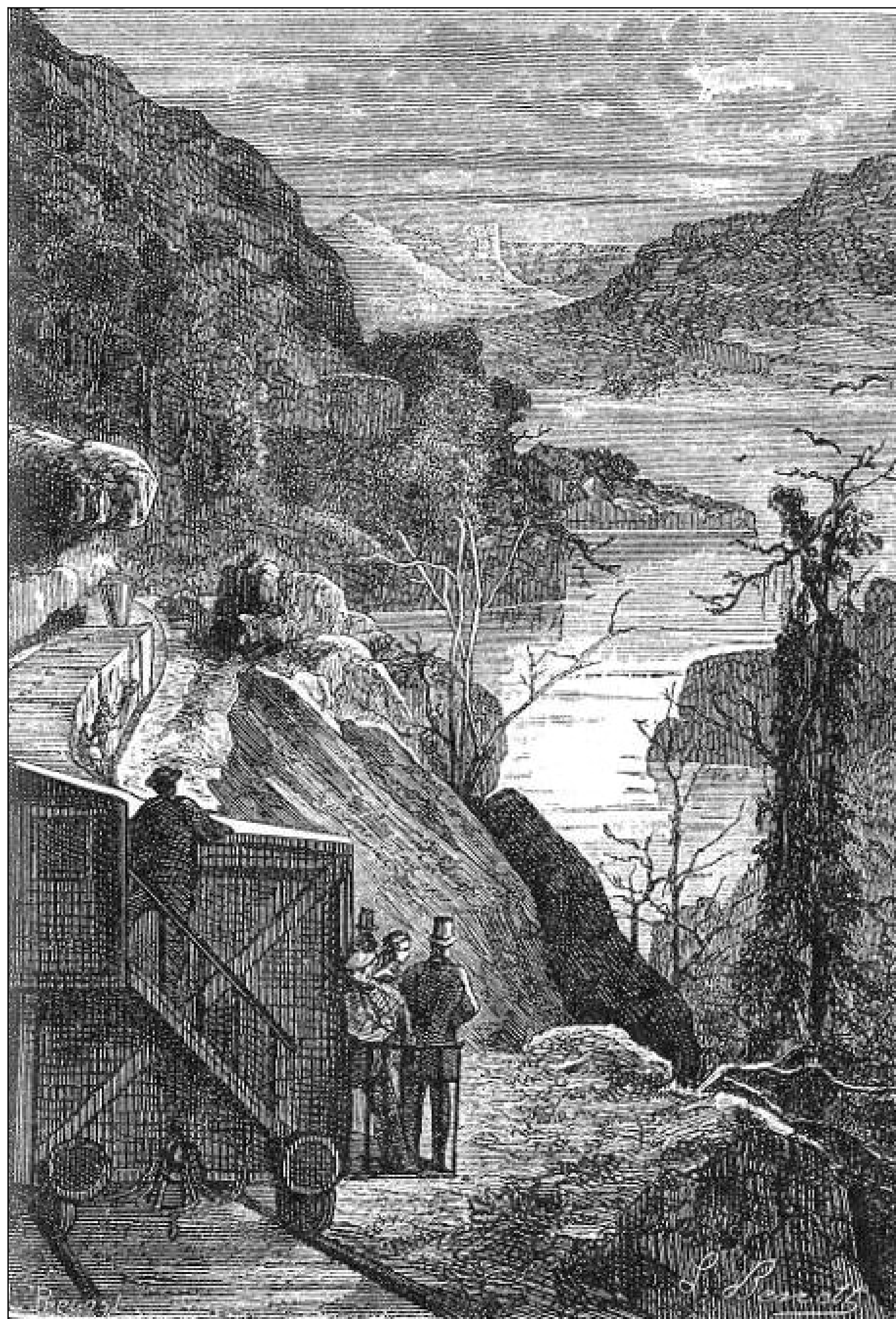
– Fiul meu, vei pune şi dumneata cortul dumitale la umbra steagului nostru?

– Nu! răspunse curajos Passepartout, luînd-o şi el la fugă şi lăsîndu-l pe energumen să predice în pustiu.

Dar în timpul acestei conferinţe trenul mersese repede, aşa că spre ora douăsprezece şi jumătate ajungea pe ţărmul de

nord-vest al Marelui Lac Sărat. De acolo se putea cuprinde larg cu privirea aspectul acestei mări interioare, care mai poartă şi numele de Marea Moartă şi în care se varsă chiar şi un Iordan american. Lacul acesta minunat, înconjurat de pitoreşti stînci sălbatice, de lespezi albite de sare, e o superbă pînză de apă care acoperea odinioară un spaţiu mult mai întins; dar cu timpul, ţărmurile sale, ridicîndu-se puţin cîte puţin, i-au redus suprafaţa, mărindu-i adîncimea.

Lacul Sărat, lung de aproape şaptezeci de mile, larg de treizeci şi cinci, se află la trei mii opt sute de picioare deasupra nivelului mării. Cu totul deosebit de lacul Asfaltit, a cărui

depresiune măsoară o mie două sute picioare sub nivelul mării, salinitatea lui este foarte mare, apa păstrînd în disoluţie materii solide care ating un sfert din greutatea ei. Greutatea ei specifică este de 1170 faţă de 1000 a apei distilate. Astfel, peştii nu pot să trăiască aici. Cei pe care îi aduc Iordanul, Weberul şi alte creek-uri pier imediat. Totuşi nu e adevărat că densitatea apei este aşa de mare, încît un om să nu se poată scufunda în ea.

Împrejurul lacului, pămîntul este admirabil cultivat, căci mormonii se pricep la muncile cîmpului. Pretutindeni sînt risipite ferme, acele vestite „ranch”-uri unde se cresc animale domestice, apoi se văd ogoare de grîu şi de porumb, mei, fineţe luxuriante, şi peste tot se întind garduri de trandafiri sălbatici, boschete de salcîmi şi de euphorbi... Acesta ar fi fost aspectul regiunii şase luni mai tîrziu; acum însă pămîntul era ascuns sub un strat subţire de zăpadă, ca o pudră fină.

La ora două, călătorii coborau în gara Ogden. Trenul plecînd mai departe abia la ora şase, Mr. Fogg, Mrs. Auda şi tovarăşii lor aveau timp să se ducă în Cetatea Sfinţilor, aflată pe o cale ferată secundară, care porneşte din gara Ogden. Două ore era de ajuns spre a vizita acest oraş cu totul şi cu totul american, zidit după tiparul tuturor oraşelor din Statele Unite, vastă tablă de şah, cu linii lungi şi reci, cu „tristeţea lugubră a unghiurilor drepte”, după cum spunea Victor Hugo. Fondatorul Cetăţii Sfinţilor nu putea scăpa de nevoia de simetrie care îi caracterizează pe anglo-saxoni. În această ţară ciudată, unde oamenii nu sînt, cu siguranţă, la înălţimea instituţiilor, totul se face „pătrat”, oraşele, casele şi prostiile.

La ora trei, călătorii se plimbau deci pe străzile cetăţii, zidită între malul Iordanului şi poalele Munţilor Wahsatch. Ei văzură foarte puţine biserici, iar ca monumente casa profetului, Court-house şi arsenalul; apoi case de cărămidă albăstrie, cu verande şi galerii înconjurate de grădini, mărginite de salcîmi, de palmieri şi de roşcovi. Oraşul era înconjurat de un zid de pămînt şi de piatră, construit în 1853. Pe strada principală, unde se ţinea tîrgul, se ridicau cîteva hoteluri împodobite cu pavilioane, şi între altele Lake-Salt-House.

Călătorii noştri nu găsiră oraşul prea populat. Străzile erau aproape goale, în afară de cele aflate în preajma templului, unde ajunseră după ce traversară mai multe cartiere înconjurate cu garduri. Femeile puteau fi socotite destul de numeroase,

ceea ce se explica prin alcătuirea ciudată a căsniciilor mormone. Nu trebuie totuşi să se creadă că toţi mormonii sînt poligami. Fiecare este liber să-şi ia cîte neveste vrea, totuşi e bine să se ştie că nu atît cetăţenii, cît cetăţenele din Utah ţin să se căsătorească, deoarece, după cum prevede religia ţării, cerul mormon nu-şi revarsă fericirea asupra celibatarelor.

Aceste sărmane creaturi nu păreau nici înstărite, nici fericite cu viaţa lor. Unele, desigur cele mai bogate, purtau o jachetă de mătase neagră, deschisă în talie, iar pe deasupra o pelerină sau un şal foarte modest. Celelalte erau îmbrăcate la fel ca indienele.

Passepartout, în calitatea lui de flăcău convins, nu se uita fără oarecare spaimă la aceste mormone destinate să facă în grup fericirea unui singur mormon. Cu bunul lui simţ, el îl căina mai ales pe bărbat. I se părea îngrozitor să ai de îndrumat atîtea femei prin greutăţile vieţii, să le conduci astfel, în grup, pînă în paradisul mormon, cu perspectiva să le regăseşti acolo pentru vecie în tovărăşia gloriosului Smith, care desigur că era podoaba acelui loc încîntător. Hotărît, nu simţea nici o vocaţie pentru asemenea viaţă şi i se părea - fiind poate prea încrezut – că cetăţencele din Great-Lake-City îi aruncau priviri cam îngrijorătoare.

Din fericire, şederea sa în Cetatea Sfinţilor nu trebuia să se prelungească. La ora patru fără cîteva minute, călătorii se aflau în gară şi-şi reluau locurile în vagoane.

Locomotiva fluieră, vestind plecarea; dar în momentul cînd roţile ei, patinînd pe linii, urneau trenul din loc, izbucni un strigăt:

– Opreşte! Opreşte!

Un tren odată pornit nu se mai opreşte. Gentlemanul care scotea aceste strigăte era desigur un mormon întîrziat. El alerga cu sufletul la gură. Din fericire pentru el, gara n-avea nici uşi, nici bariere. Întîrziatul se repezi deci pe peron, sări pe scara ultimului vagon şi ajungînd înăuntru se prăbuşi gîfiind pe o canapea.

Passepartout, care urmărise cu emoţie toate fazele acestei gimnastici, se apropie să-l vadă pe cel întîrziat.

Aflînd că bietul cetăţean din Utah o luase la fugă în urma unei scene casnice, simţi pentru el un viu interes.

După ce mormonul răsuflă, îndrăzni să-l întrebe politicos

cîte neveste avea, căci, după felul cum o ştersese, presupunea să aibă cel puţin vreo douăzeci.

– Una, domnule! răspunse fugarul, ridicînd braţele spre cer. Una şi mi-a fost de ajuns!

Capitolul XXVIII
ÎN CARE PASSEPARTOUT NU IZBUTEŞTE SĂ FACĂ ÎNŢELES LIMBAJUL RAŢIUNII

Părăsind Great-Salt-Lake şi gara Ogden, trenul merse timp de o oră spre nord, pînă la Veber-river; pînă aici străbătuse cam nouă sute de mile de la San Francisco.

După aceea se îndreptă din nou spre est, prin masivul frămîntat al Munţilor Wahsatch. În ţinutul acesta, cuprins între Munţii Wahstach şi Munţii Stîncoşi propriu-zişi, inginerii americani întâmpinaseră cele mai serioase greutăţi în construirea căii ferate. Astfel, pe acest parcurs, subvenţia guvernului Uniunii Statelor Americane se ridicase la patruzeci şi opt de mii de dolari de milă, pe cîtă vreme în cîmpie nu fusese decît şaisprezece mii; dar inginerii, după cum s-a mai spus, nu căutaseră să înfrîngă natura, ci recurseseră la un şiretlic, ocolind piedicile; aşa, pe toată lungimea rail-road-ului nu se săpase decît un singur tunel, lung de paisprezece mii de picioare.

Pînă acum traseul atinsese cea mai mare înălţime la Lacul Sărat. De aici înainte, el cobora într-o pantă foarte lină pînă în valea Bitter-creek-ului, de unde începea iar să urce, ca să ajungă la cumpăna apelor între Atlantic şi Pacific. În această regiune muntoasă erau torenţi numeroşi, ca Muddy, Green şi alţii, care fură trecuţi pe podeţe.

Pe măsură ce se apropia de capătul drumului, Passepartout devenea mai nervos. Fix, la rîndul său, ar fi vrut să scape cît mai repede de această regiune plină de primejdii; el se temea de întârzieri, de accidente şi era mai grăbit chiar decît Phileas Fogg să pună piciorul pe pămîntul englez.

La ora zece seara, trenul se opri în gara Fort-Bridger, de unde porni numaidecît mai departe. După douăzeci de mile intra în statul Wyoming - vechea Dakota - urmînd întreaga vale a Bitter-creek-ului, unde se adună o parte din apele care formează sistemul hidrografic al Colorado-ului.

A doua zi, 7 decembrie, se opri un sfert de oră în gara Green-river. Peste noapte zăpada căzuse destul de abundentă, dar, înmuiată de ploaie, nu putea să stânjenească mersul

trenului. Totuşi vremea rea îl îngrijora pe Passepartout, căci o înzăpezire ar fi compromis desigur călătoria.

„Ce idee a mai avut şi stăpînul meu să călătorească în timpul iernii”, îşi zicea el. Nu putea să aştepte anotimpul frumos, ca să aibă mai mulţi sorţi de izbîndă?”

Dar, în timp ce flăcăul nostru nu se gîndea decît la starea cerului şi la scăderea temperaturii, Mrs. Auda încerca temeri mai mari, pornite din cu totul altă pricină.

Într-adevăr, cîţiva călători coborîseră din vagoane şi se plimbau pe peronul gării Green-river, aşteptînd plecarea trenului. Uitîndu-se pe geam, tînăra femeie recunoscu printre ei pe colonelul Stamp W. Proctor americanul acela care se purtase aşa de grosolan cu Phileas Fogg în timpul mitingului de la San Francisco. Temîndu-se să nu fie văzută, Mrs. Auda se retrase de la geam - dar întîmplarea o tulbura foarte mult. Ea se ataşase de salvatorul ei, care, oricît ar fi fost de nepăsător, îi dădea în fiecare zi dovezile celui mai deplin devotament. Fără îndoială, nu înţelegea încă toată adîncimea simţămintelor pe care i le inspira el şi acestor simţăminte nu le dădea decît numele de recunoştinţă, dar, fără voia ei, era mai mult decît atît. Astfel, inima i se strînse, cînd recunoscu pe grosolanul personaj, căruia, mai curînd sau mai tîrziu, Mr. Fogg voia să-i ceară socoteală de purtarea lui. Desigur, numai întîmplarea îl adusese în acest tren pe colonelul Proctor, dar, oricum, el se afla aici şi ea trebuia să facă totul ca Phileas Fogg să nu-l zărească.

Îndată ce trenul porni, Mrs. Auda se folosi de o clipă cînd Mr. Fogg aţipise, pentru a pune pe Fix şi pe Passepartout la curent cu situaţia.

– Cum, acel Proctor este în tren? strigă Fix. Ei bine, liniştiţi-vă, doamnă; înainte de a avea de-a face cu seniorul... cu Mr. Fogg, va avea de-a face cu mine! Mi se pare că în întîmplarea aceea eu am primit cele mai grave insulte!

– Ba să-l lăsaţi pe seama mea! interveni Passepartout. O să am eu grijă de el, cît o fi el de colonel!

– Domnule Fix, reluă Mrs. Auda, Mr. Fogg nu va lăsa nimănui grija de a-l răzbuna. El este omul, după cum a şi spus, gata să se întoarcă în America numai ca să-l caute pe cel ce l-a insultat. Deci, dacă îl zăreşte pe colonelul Proctor, nu vom putea împiedica un duel care poate avea rezultate nenorocite. Trebuie, deci, să nu-l vadă.

– Aveţi dreptate, doamnă, răspunse Fix. Un duel ar putea compromite totul. Învingător sau învins, Mr. Fogg ar întîrzia şi...

– Şi, adăugă Passepartout, asta ar fi pe placul gentlemenilor de la Reform-Club!... Ascultaţi-mă: în patru zile vom fi la New York! Ei bine, dacă timp de patru zile stăpînul meu nu părăseşte vagonul, putem spera ca întîmplarea să nu-l pună faţă în faţă cu acest blestemat de american, bată-l dumnezeu! Or, o să ştim noi cum să-l împiedicăm...

Conversaţia se opri aici, căci Mr. Fogg se trezise şi privea peisajul prin geamul pătat de zăpadă. Dar, mai tîrziu, Passepartout îl întrebă pe inspectorul de poliţie, fără să fie auzit de stăpînul său şi nici de Mrs. Auda:

– Ia spune, te-ai bate în adevăr pentru el?

– Voi face totul ca să-l aduc viu în Europa! Răspunse Fix, cu un ton care arăta o voinţă de nezdruncinat.

Passepartout simţi un fior alergîndu-i prin corp, dar convingerile lui în privinţa stăpînului nu slăbiră.

Şi acum, exista oare vreun mijloc de a-l reţine pe Mr. Fogg în compartiment pentru a înlătua orice întîlnire între el şi colonel? Lucrul nu era greu, gentlemanul fiind de felul său puţin plimbăreţ şi puţin curios. În orice caz, inspectorul de poliţie socoti că găsise un mijloc sigur, căci puţin mai tîrziu i se adresă lui Phileas Fogg:

– Ce lungi şi apăsătoare sînt orele petrecute în tren, domnule!

– Într-adevăr, dar trec, răspunse gentlemanul.

– Pe bordul vapoarelor, continuă inspectorul, aveaţi obiceiul să jucaţi wist.

– Da, însă aici ar fi greu. N-am nici cărţi, nici parteneri.

– Oh, cît despre cărţi, putem să le cumpărăm; în trenurile americane se vinde tot ce vrei. Iar parteneri, dacă din întîmplare doamna...

– Sigur, domnule, răspunse cu vioiciune tînăra femeie. Cunosc wistul; face parte din educaţia engleză.

– Iar eu, adăugă Fix, am pretenţia că-l joc destul de bine. Deci vom fi trei şi un „mort”.

– Cum vreţi, domnule! răspunse Phileas Fogg, încîntat să reia chiar şi în tren jocul său preferat.

Servitorul se duse să-l caute pe stewart, şi în curînd se întoarse cu două jocuri complete, cu fişe, jetoane şi o planşetă

acoperită cu pînză. Nimic nu mai lipsea ca jocul să înceapă. Mrs. Auda ştia destul de bine wistul, astfel că de cîteva ori severul Phileas Fogg îi arătă chiar admiraţia sa. Cît despre inspector, acesta era un jucător de prima forţă demn să ţină tovărăşie gentlemanului.

„Acum e în mîna noastră! îşi zise Passepartout. N-o să se mai mişte de aici!”

La ora unsprezece dimineaţa, trenul atinsese cumpăna apelor între cele două oceane. Erau la Passe-Bridger, la o altitudine de 7524 picioare engleze deasupra nivelului mării, una din înălţimile cele mai mari peste care trecea drumul de fier străbătînd Munţii Stîncoşi. După vreo două sute de mile, călătorii urmau să ajungă în sfîrşit în acele lungi cîmpii care se întind pînă la Atlantic şi pe care natura le-a făcut aşa de potrivite pentru aşezarea unei căi ferate.

Pe povîrnişul dinspre Atlantic se şi iviseră primele rîuri, afluenţi sau subafluenţi ai lui North-Platte-river.

Tot orizontul spre nord şi spre est era acoperit de acea imensă cortină semi-circulară, care formează porţiunea septentrională a munţilor Stîncoşi, dominată de piscul Laramie. Între aceste înălţimi şi calea ferată se întindeau cîmpii nemărginite, bogate în ape. În dreapta rail-roadului se etajau primele povîrnişuri ale masivului muntos care se rotunjeşte spre sud pînă la izvoarele rîului Arkansas, unul din marii afluenţi ai lui Missouri.

La douăsprezece şi jumătate, călătorii zăriră o clipă fortul Halleck, care domină regiunea. Mai rămîneau numai cîteva ore ca traversarea Munţilor Stîncoşi să se termine. Puteau deci spera că nici un accident nu va împiedica trecerea trenului prin această regiune greu de străbătut. Ninsoarea încetase şi se lăsase ger. Păsări mari, speriate de locomotivă, îşi luau zborul şi fugeau departe. Pe cîmpie nu se arăta nici un animal sălbatic, nici un urs sau lup: jur împrejur pustiul, în imensa lui goliciune.

După un prînz destul de îmbelşugat, servit chiar în vagon, Mr. Fogg şi partenerii săi îşi reluară nesfîrşitul lor wist, cînd deodată se auziră fluierături repezi şi trenul se opri.

Passepartout îşi scoase capul pe uşă, dar nu descoperi nimic care ar fi putut motiva această oprire; nu se vedea nici o gară. Mrs. Auda şi Fix se temură o clipă că domnului Fogg i-ar putea da prin gînd să coboare. Dar gentlemanul se mulţumi să

spună servitorului său:

– Vezi ce s-a întîmplat!

Isteţul flăcău se repezi afară din vagon. Vreo patruzeci de călători, printre care şi colonelul Stamp W. Proctor, coborîseră pe linie.

Locomotiva se oprise în faţa unui semnal roşu care închidea calea. Mecanicul şi conductorul discutau aprins cu un cantonier, pe care şeful gării următoare - Medicine-Bow - îl trimisese înaintea trenului. Unii călători se apropiaseră şi luau parte la discuţie, între ei şi susnumitul colonel Proctor, cu vorba lui ascuţită şi gesturile imperioase.

Apropiindu-se de grupul lor, Passepartout îl auzi pe cantonier spunînd:

– Nu! Nu se poate trece! Podul de la MedicineBow se clatină şi n-ar suporta greutatea trenului.

Era vorba de un pod suspendat peste un torent, la o milă de locul unde se oprise trenul. După spusele cantonierului, podul era ameninţat să se prăbuşească; avea mai multe grinzi rupte, ceea ce făcea trecerea imposibilă.

Omul nu exagera deci în nici un fel, afirmînd că nu se putea merge mai departe. De altfel, avînd în vedere nepăsarea cunoscută a americanilor, se poate spune că atunci cînd ei socotesc în sfîrşit că trebuie să fie prudenţi, ar fi o nebunie să nu fie.

Neîndrăznind să-i ducă stăpînului său această veste, Passepartout asculta cu dinţii strînşi, nemişcat ca o statuie.

– Pe naiba! strigă colonelul Proctor. Îmi închipui că n-o să stăm aici pînă om prinde rădăcini în zăpadă î

– Domnule colonel, interveni conductorul, s-a telegrafiat la Omaha să vină un tren, dar nu este probabil să sosească la Medicine-Bow înainte de ora şase.

– Ora şase ! exclamă servitorul lui Phileas Fogg.

– Fără îndoială, răspunse conductorul. De altfel, mergînd pe jos, nici n-am ajunge mai devreme în gară.

– Pe jos? strigară călătorii într-un glas.

– Dar la ce distanţă este această gară? întrebă unul din ei pe conductor.

– Douăsprezece mile, de pe malul celălalt al rîului.

– Douăsprezece mile prin zăpadă! exclamă Stamp W. Proctor.

Şi colonelul trase o serie de înjurături la adresa Companiei şi a conductorului. În furia lui, Passepartout nu era departe de a-i ţine isonul. De data asta se ivise o piedică materială, pe care stăpînul său nu o mai putea învinge cu toate bancnotele lui.

Dezamăgirea cuprinsese pe toţi călătorii, care, fără să mai socotim întîrzierea, se vedeau siliţi să facă vreo cincisprezece mile prin cîmpia acoperită de zăpadă. Întîmplarea stîrni învălmăşeală, exclamaţii, vociferări, şi acestea desigur că ar fi atras atenţia lui Phileas Fogg, dacă gentlemanul n-ar fi fost absorbit de jocul său.

Passepartout se vedea nevoit să-l înştiinţeze, şi tocmai se îndrepta spre vagon cu capul în pămînt, cînd mecanicul trenului - un adevărat yankeu, pe nume Forster, zise cu o voce sigură:

– Domnilor, poate că ar fi un mijloc să trecem.

– Pe pod? întrebă un călător.

– Pe pod!

– Cu trenul nostru? adăugă colonelul.

– Cu trenul nostru!

Servitorul lui Phileas Fogg se oprise şi asculta cu sufletul la gură vorbele mecanicului.

– Dar podul ameninţă să se prăbuşească! observă conductorul.

– N-are importanţă! răspunse Forster. Cred că, dînd trenului maximum de viteză, ar fi unele şanse să trecem.

– Drace! făcu Passepartout.

Dar o parte din călători fuseseră numaidecît atraşi de propunere, care era mai ales pe placul colonelului Proctor. Acest zănatic socotea că lucrul e foarte realizabil.

El aminti celor de faţă că unii ingineri chiar avuseseră ideea să se treacă peste rîuri „fără pod”, cu trenuri rigide, lansate cu toată viteza... Pînă la urmă, toţi cei interesaţi în această pricină se alăturară părerii mecanicului.

– Avem cincizeci la sută şanse să trecem! spunea unul.

– Şaizeci! susţinea altul.

– Optzeci... nouăzeci la sută!

Passepartout îi asculta buimac. Cu toate că ar fi fost gata să facă orice pentru a trece peste Medicine-creek, încercarea i se părea cam prea „americană”.

„Şi totuşi, îşi zise el, există ceva mult mai simplu de făcut, la care oamenii aceştia nici nu se gîndesc!...”

Apoi se adresă unuia din călători:

– Domnule, mijlocul propus de mecanic mi se pare puţin cam riscant, dar...

– Optzeci la sută şanse! răspunse călătorul, întorcîndu-i spatele.

Flăcăul se apropie de alt gentleman:

– Ştiu prea bine... dar... aş avea de făcut numai o propunere, domnule...

– Nici o propunere, e inutil, de vreme ce mecanicul ne asigură că vom trece! răspunse americanul ridicînd din umeri.

– Fără îndoială, vom trece, adăugă Passepartout, dar poate ar fi mai prudent...

– Cum? Prudent? strigă colonelul Proctor, pe care acest cuvînt, auzit din întîmplare, îl făcu să sară în sus. Cu mare viteză, îţi spun! înţelegi? Cu mare viteză!

– Ştiu... Înţeleg... repeta Passepartout pe care nimeni nu-l lăsa să-şi termine fraza. Dar ar fi, dacă nu mai prudent, deoarece cuvîntul vă supără, cel puţin mai natural...

– Ce-i aia? Cum? Ce l-a apucat pe ăsta cu naturalul lui? începură să strige cu toţii.

Bietul băiat nu mai ştia de cine să se facă auzit.

– Ţi-e frică? îl întrebă colonelul Proctor.

– Mie, frică?!... strigă Passepartout.

Şi fiindcă era inutil să mai vorbească, îşi zise: „Ei bine, fie! Am să le arăt oamenilor ăstora că un francez poate fi tot aşa de «american» ca şi ei!”

– Poftiţi în vagoane! Poftiţi în vagoane! striga conductorul.

„Da! în vagoane! în vagoane - şi numaidecît! repeta Passepartout, dar nimeni nu mă va putea împiedica să gîndesc că era mai natural să trecem întîi noi, călătorii, şi după aceea să treacă trenul!...”

Numai că nimeni nu auzi această reflecţie înţeleaptă şi chiar dacă ar fi auzit-o, nimeni n-ar fi vrut să recunoască justeţea ei.

Călătorii se urcaseră în vagoane. Passepartout se aşeză la locul lui fără să spună nimic din ce se întîmplase.

Jucătorii erau absorbiţi cu totul de wistul lor.

Locomotiva fluieră prelung. Mecanicul duse trenul înapoi, aproape o milă, ca un săritor care se retrage să-şi ia a vînt.

Apoi, după un alt fluier, porni înainte, la început încet, pe

urmă mai repede, din ce în ce mai repede, pînă ee viteza ajunse înspăimîntătoare; nu se mai auzea decît urletul locomotivei ca un nechezat metalic; pistoanele făceau douăzeci de curse pe secundă, osiile roţilor fumegau în lagăre. Se simţea, pentru a spune astfel, că trenul întreg, mergînd cu o sută de mile pe oră, nu mai apăsa pe şine; viteza făcea să-şi piardă greutatea.

Şi trecură! Trecură cu iuţeala unui fulger, fără să se vadă nimic din pod. Sau mai degrabă se poate spune că trenul sărise de pe un mal pe altul... Viteza era aşa de mare, încît mecanicul nu izbuti să oprească locomotiva decît la cinci mile dincolo de gară.

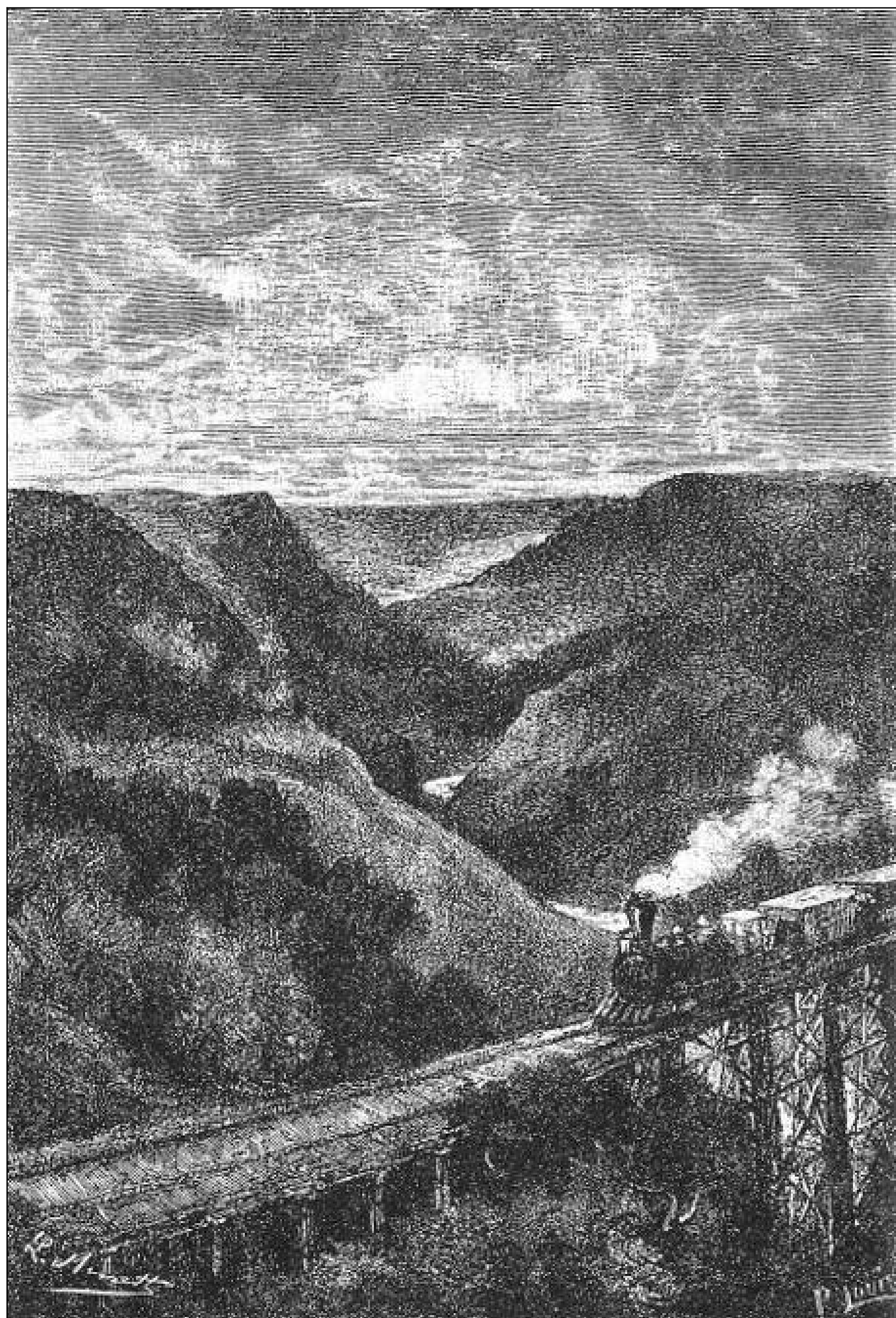

Dar abia trecuse trenul peste rîu, că podul, cu ultimele legături slăbite de zdruncinătură, se prăbuşi huruind în torentul Medicine-Bow.

Capitolul XXIX

ÎN CARE SE VOR POVESTI ÎNTÎMPLĂRI DIVERSE, POSIBILE NUMAI PE RAIL-ROAD-URILE AMERICANE

În aceeaşi seară, trenul îşi urma drumul fără piedici, trecea de fortul Sauders, străbătea trecătoarea Sheyene şi ajungea la trecătoarea Evans. În acest loc, rail-road-ul atingea punctul cel mai înalt de pe parcurs, adică 8091 picioare deasupra nivelului mării. Călătorii nu mai aveau decît să coboare pînă la Atlantic pe cîmpiile fără margini, nivelate de natură.

De aici pornea, desprinzîndu-se din marele „trunk”, ramificaţia spre Denver-City, oraşul cel mai important din Colorado. Acest ţinut este bogat în mine de aur şi de argint, ceea ce a făcut să aibă de pe acum cincizeci de mii de locuitori.

Pînă acum călătorii noştri străbătuseră, de la San Francisco, o mie trei sute opt zeci şi două de mile, în trei zile şi trei nopţi. După orice socoteală, spre a ajunge la New York, erau de ajuns patru zile şi patru nopţi.

Phileas Fogg se menţinea deci în termenele dinainte hotărîte.

În timpul nopţii lăsară în stînga cîmpul Walbah. Lod-ge-pole-creek curgea paralel cu calea ferată, urmînd frontiera dreaptă ca trasă cu sfoara dintre statele Wyoming şi Colorado. La ora unsprezece intrau în Nebraska, apoi, trecînd prin apropiere de Sedgwick, ajungeau la Julesburgh, oraş aşezat pe braţul de sud al lui Platteriver.

Aici, la 23 octombrie 1867, se făcuse inaugurarea căii ferate „Union Pacific Road”, al cărei inginer şef fusese generalul J. M. Dodge. Aici se opriseră locomotivele puternice, ducînd cele nouă vagoane cu invitaţi, printre care se afla vicepreşedintele Mr. Thomas C. Durând; aici răsunaseră aclamaţiile mulţimii, iar siuxii şi pawniesii oferiseră spectacolul unui mic război indian, urmat de festivele focuri de artificii. În sfîrşit, aici se publicase, cu ajutorul unei imprimerii portative, primul număr din jurnalul Railway-Pioneer. Aşa fusese sărbătorită inaugurarea acestui mare drum de fier, instrument de progres şi de civilizaţie, construit de-a lungul pustiului şi destinat să lege între ele oraşele şi cetăţile încă inexistente în acel timp. Dar fluierul locomotivei, mai puternic decît lira lui Amphion, avea să le facă să răsară în curînd din pămîntul american.

La ora opt dimineaţa, fortul Mac-Pherson rămase în urmă. De aici pînă la Omaha erau trei sute cincizeci şi şapte mile. Linia ferată urma, pe malul stîng, sinuozităţile capricioase ale braţului sudic al lui Platte-river.

La ora nouă, călătorii soseau în importantul oraş North-Platte, zidit între cele două braţe ale marelui curs de apă; acestea, după ce înconjoară oraşul, se unesc ca să formeze o singură arteră - afluent însemnat al lui Missouri, în care se varsă ceva mai sus de Omaha.

Meridianul o sută unu era depăşit.

Mr. Fogg şi partenerii săi îşi reluaseră jocul. Nici unul din ei nu se plîngea de lungimea drumului, nici chiar „mortul”. Fix începuse prin a cîştiga cîteva guinee, pe care acum era gata să le piardă, dar nu se arăta mai puţin pasionat de joc decît Mr.

Fogg. În acea dimineaţă, norocul îi surîsese în chip deosebit acestui gentleman; atu-urile plouau în mîinile sale. La un moment dat, după ce combinase o lovitură îndrăzneaţă, se pregătea să joace pica, netulburat ca de obicei, cînd deodată, în spatele său se auzi un glas, zicînd:

– Eu aş juca mai bine caro!...

Mr. Fogg, Mrs. Auda şi Fix ridicară capul. Colonelul Proctor era lîngă ei. Cei doi vechi adversari se recunoscură imediat.

– Ah! dumneata eşti, domnule englez! exclamă colonelul. Dumneata vrei să joci pică!

– Ba chiar joc! răspunse rece Phileas Fogg, dînd jos un zece de pică.

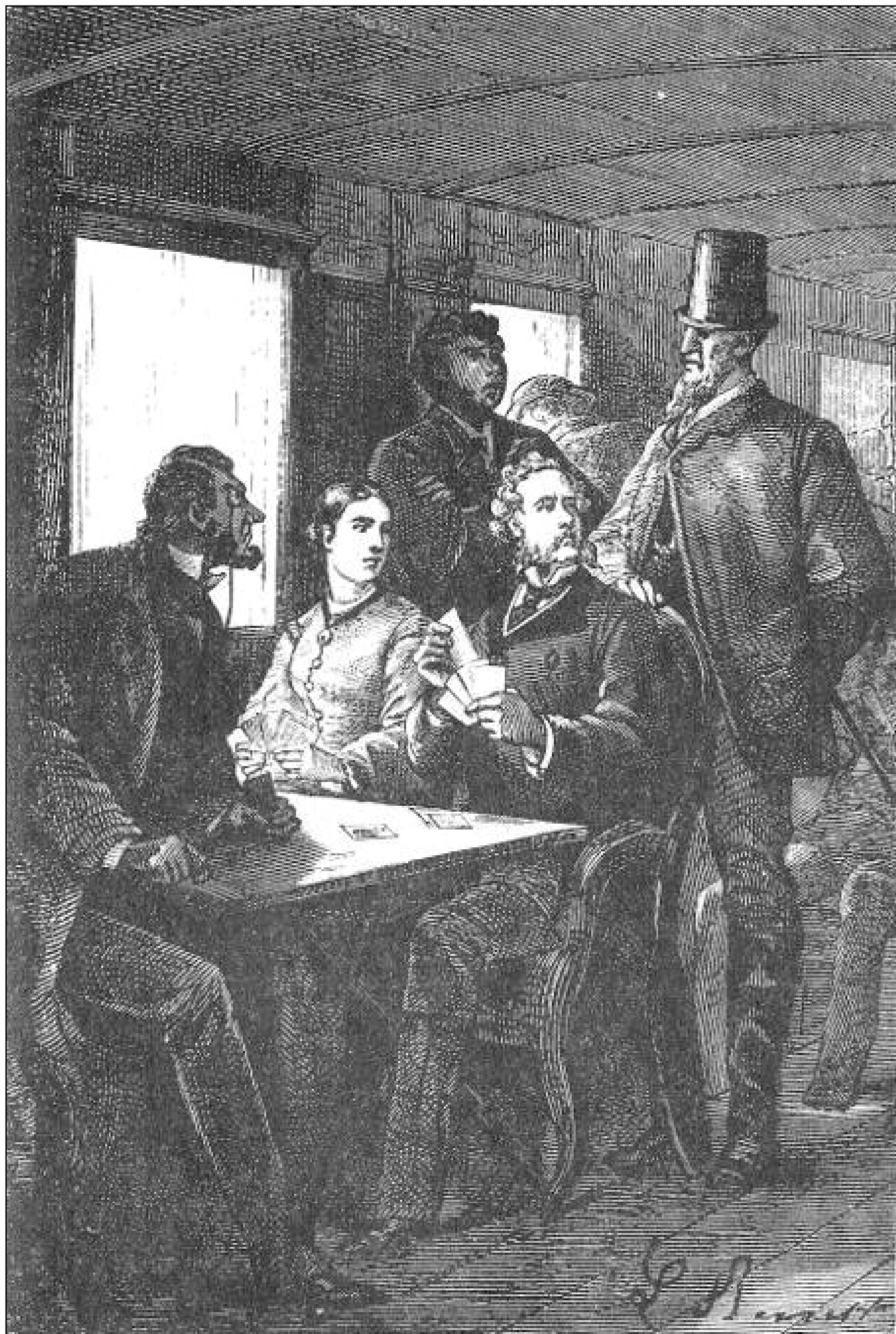
– Ei bine, eu vreau caro! continuă colonelul cu vocea mîniată. Şi dădu să apuce cartea jucată, adăugînd: Nu te pricepi de loc la acest joc!

Phileas Fogg se ridică, netulburat.

– Poate voi fi mai îndemînatic cu altul!

– N-ai decît să încerci, fiu al lui John Bull! răspunse grosolanul personaj.

Mrs. Auda pălise; tot sîngele i se strînsese la inimă.

Ea apucă braţul lui Phileas Fogg, dar acesta o dădu uşor la o parte. Passepartout era gata să se arunce asupra americanului, care îşi privea adversarul cu un aer insultător, cînd Fix se ridică, şi, apropiindu-se de colonelul Proctor, îi strigă

în obraz:

– Uiţi că ai de-a face cu mine, domnule, cu mine, pe care nu numai că m-ai insultat, dar m-ai şi lovit!

– Domnule Fix, interveni calm Mr. Fogg, vă cer iertare, dar aceasta mă priveşte numai pe mine. Pretinzînd că, jucînd pică, nu am jucat bine, colonelul m-a insultat din nou - şi o să-mi dea socoteală.

– Cînd vrei, unde vrei şi cu arma care-ţi place ! răspunse americanul.

Mrs. Auda încercă în zadar să-l oprească pe Mr. Fogg. Inspectorul încercă şi el, tot degeaba, să reia cearta pe socoteala sa. Passepartout era gata să se repeadă asupra colonelului şi să-l arunce pe fereastră, dar un semn al stăpînului său îl opri. Gentlemanul nostru ieşi din vagon, iar americanul îl urmă pe platformă.

– Domnule, se adresă Mr. Fogg adversarului său, sînt foarte grăbit să mă întorc în Europa şi orice întîrziere ar prejudicia grav interesele mele.

– Ei, şi? Ce mă interesează asta pe mine? răspunse colonelul Proctor.

– Domnule, reluă foarte politicos Mr. Fogg, după întâlnirea noastră de la San Francisco mă hotărîsem să revin în America spre a vă regăsi, îndată ce mi-aş fi terminat treburile care mă cheamă pe vechiul continent.

– Serios?!

– Vreţi să-mi daţi întâlnire peste şase luni?

– De ce nu peste şase ani?

– Spun şase luni, stărui Mr. Fogg, şi voi fi exact la întîlnire.

– Pretexte! strigă Stamp W. Proctor. Acum sau niciodată!

– Fie! încuviinţă Mr. Fogg. Mergeţi la New York?

– Nu.

– La Chicago?

– NU.

– La Omaha?

– Nu te interesează! Cunoşti Plum-creek?

– Nu.

– Este prima gară; vom fi acolo peste o oră. Trenul are zece minute oprire. În zece minute se pot schimba cîteva focuri de revolver.

– Fie! se hotărî Mr. Fogg. Voi coborî la Plum-creek.

– Şi cred chiar că vei rămîne acolo! adăugă americanul cu o obrăznicie fără pereche.

– Cine ştie, domnule? răspunse gentlemanul nostru.

Şi după aceste cuvinte se întoarse în vagon tot aşa de nepăsător ca întotdeauna.

Acolo, mai întîi o linişti pe Mrs. Auda, spunîndu-i că fanfaronii nu sînt niciodată de temut. Apoi îl rugă pe Fix să-i servească de martor la duelul care urma să aibă loc, ceea ce detectivul nu putea să refuze. În sfîrşit, Phileas Fogg îşi reluă liniştit wistul, jucînd pică, sub stăpînirea calmului celui mai deplin.

La ora unsprezece, fluieratul locomotivei anunţa apropierea gării Plum-creek. Gentlemanul se ridică şi, urmat de Fix, ieşi pe platformă. Passepartout îi întovărăşea, ducînd o pereche de revolvere. Mrs. Auda rămase în vagon, palidă ca o moartă.

Îndată uşa vagonului se deschise şi colonelul Proctor apăru pe platformă urmat de martorul său, un yankeu de aceeaşi teapă cu el. Trenul se opri, dar în clipa cînd amîndoi adversarii voiau să pună piciorul pe peron, conductorul alergă la ei şi îi opri:

– Nu coboară nimeni, domnilor!

– Şi de ce? întrebă colonelul.

– Avem douăzeci de minute întîrziere şi trenul pleacă numaidecît.

– Dar trebuie să mă bat cu domnul.

– Regret, răspunse conductorul, dar plecăm imediat. Iată că sună clopotul!

Clopotul sună, într-adevăr, şi trenul se puse în mişcare.

– Sînt sincer mîhnit, domnilor! reluă slujbaşul căilor ferate. În orice altă împrejurare aş fi putut să vă fiu de folos. Dar, la urma urmei, dacă n-aţi avut timp să vă bateţi în gară, cine vă împiedică să vă bateţi pe drum?

– Asta poate nu i-ar conveni domnului! zise colonelul Proctor, cu un aer zeflemitor.

– Îmi convine pe deplin! răspunse Phileas Fogg.

„Hotărît, sîntem în America! gîndi Passepartout. Şi conductorul trenului este un gentleman din lumea cea mai bună!”

Apoi îl urmă pe stăpînul său.

Cei doi adversari, împreună cu martorii, precedaţi de

conductor, se îndreptară, trecînd dintr-un vagon în altul, spre coada trenului. În ultimul vagon nu erau decît vreo zece călători. Conductorul îi întrebă dacă binevoiau să lase cîteva clipe locul liber celor doi gentlemeni, care aveau de lichidat o afacere de onoare.

Cum de nu? Dar călătorii erau prea fericiţi să poată fi de folos celor doi gentlemeni - deci ieşiră pe platforme.

Vagonul, lung de vreo cincizeci de picioare, era foarte potrivit pentru cele puse la cale. Adversarii puteau să se repeadă unul la altul printre bănci şi să se împuşte în voie.

Niciodată nu fusese mai uşor de stabilit regulile unui duel. Mr. Fogg şi colonelul Proctor, înarmaţi fiecare cu cîte două revolvere cu şase focuri, intrară în vagon. Cei rămaşi afară închiseră uşa după ei. La primul şuierat al locomotivei, combatanţii trebuiau să înceapă focul.

...Apoi, după un răgaz de două minute, martorii aveau să scoată din vagon ceea ce ar mai fi rămas din cei doi gentlemeni.

Nimic mai simplu, într-adevăr! Era chiar aşa de simplu, încît Passepartout şi Fix îşi simţeau inimile bătînd să se spargă.

Aşteptau deci cu toţii fluieratul, aşa cum fusese înţelegerea, cînd deodată izbucniră strigăte sălbatice, însoţite de împuşcături. Dar detunăturile nu veneau din vagonul rezervat dueliştilor; ele se auzeau de pretutindeni, pe toată lungimea trenului. Din vagoane se ridicară strigăte de groază.

Colonelul Proctor şi Mr. Fogg ieşiră repede, cu revolverele în mîini, şi se năpustiră înainte, unde detunăturile şi strigătele se înteţiseră. Îşi dăduseră seama amîndoi, în aceeaşi clipă, că trenul era atacat de o bandă de indieni, probabil siuxi.

Aceşti indieni îndrăzneţi nu erau la prima lor lovitură, căci multe trenuri fuseseră atacate de ei. De data asta o bandă de vreo sută de inşi se aruncaseră pe scări, din mers, după obiceiul lor, şi săriseră în vagoane, ca nişte cowboi care se agaţă de spinarea cailor în galop.

Fiecare din ei avea o puşcă - şi nu zăboviră să deschidă focul, la care călătorii, aproape toţi înarmaţi, răspundeau cu focuri de revolver. Mai întîi indienii se repeziră la locomotivă; mecanicul şi fochistul fură pe jumătate omorîţi cu lovituri de

măciucă. Un şef siux vru să oprească trenul, dar neştiind să manevreze pîrghia regulatorului, o deschise mai mult în loc s-o închidă, şi locomotiva, luîndu-şi vînt, gonea acum cu o viteză înspăimântătoare.

În acelaşi timp, siuxii năvăliseră în vagoane, alergau ca nişte maimuţe înfuriate pe platforme, spărgeau uşile şi se luptau corp la corp cu călătorii. Din vagonul de bagaje, spart şi jefuit, geamantanele erau aruncate jos, în timp ce strigătele şi focurile de revolver nu mai conteneau.

Dar călătorii se apărau cu vitejie. Unele vagoane, baricadate, susţineau adevărate asedii, ca nişte forturi ambulante gonind cu o viteză de o sută de mile pe oră.

Mrs. Auda se purtase foarte curajos de la începutul atacului. Se apăra eroic, cu revolverul în mînă, trăgînd pe ferestrele sparte în sălbaticii care voiau să se apropie de ea. Vreo douăzeci de siuxi, loviţi de moarte, căzuseră pe terasament; alţii, alunecînd de pe platforme, nimereau pe linii şi roţile vagoanelor îi striveau ca pe nişte viermi.

Mai mulţi călători, grav atinşi de gloanţe sau doborîţi sub loviturile de măciucă, zăceau pe bănci.

Totuşi, încăierarea trebuia să aibă un sfîrşit; ea dura de peste zece minute, şi dacă trenul nu se oprea, nu putea să se termine decît în favoarea siuxilor. În adevăr, gara şi Fortul Kearney se aflau la două mile distanţă.

Acolo se găsea un post american, dar dacă trenul nu se oprea la timp, între Kearney şi gara următoare, siuxii ar fi fost învingători.

Conductorul se bătea alături de Mr. Fogg, cînd un glonte îl doborî. Căzînd, bietul om mai apucă să strige:

– Dacă trenul nu se opreşte în cinci minute, sîntem pierduţi!

– Se va opri! răspunse Phileas Fogg.

Şi dădu să se repeadă pe uşa vagonului.

– Rămîneţi aici, domnule! îi strigă Passepartout. Asta mă priveşte pe mine!

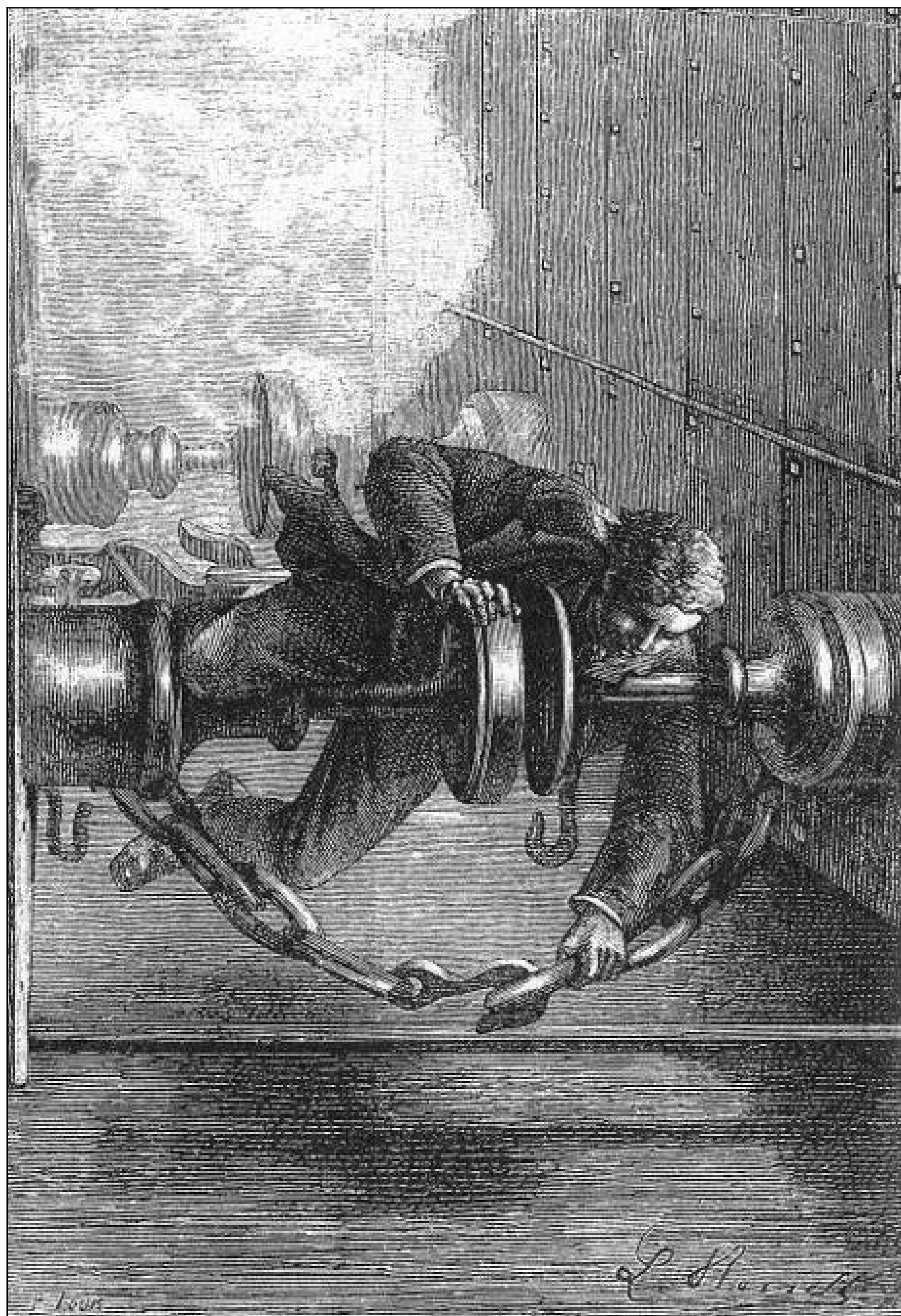
Gentlemanul n-avu timp să-l oprească; viteazul flăcău deschise o uşă, fără să fie zărit de indieni, ieşi pe platformă, se agăţă de tampoane şi izbuti să se strecoare sub vagon. Şi astfel, în timp ce lupta continua, în timp ce gloanţele se încrucişau pe deasupra capului său, Passepartout, regăsindu-şi îndemînarea şi

sprinteneala lui de fost clovn, strecurîndu-se pe sub tren, ţinîndu-se de lanţuri, ajutîndu-se de pîrghiile frînelor, de grinzi şi de lonjeroane, sărind de la un vagon la altul cu nemaipomenită dibăcie, ajunse la locomotivă. Nimeni nu-l văzuse şi nici n-ar fi putut să-l vadă.

Acolo, agăţat cu o mînă de tampon, între vagonul de bagaje şi tenderul locomotivei, desfăcu cu cealaltă mînă lanţul de siguranţă; dar n-ar fi izbutit niciodată să desfacă şi lanţul de tracţiune, întins prin toată greutatea trenului, dacă o smucitură a tenderului nu l-ar fi făcut să sară singur din cîrlig... Şi astfel, trenul, decuplat, îşi micşoră viteza, rămînînd puţin cîte puţin în urmă, în vreme ce locomotiva, uşurată, îşi mărea şi mai mult viteza-i înspăimîntătoare.

Trenul mai merse cîteva minute datorită inerţiei, dar frînele fură manevrate din interiorul vagoanelor şi convoiul de vagoane se opri, în sfîrşit, la mai puţin de o sută de paşi de gara Kearney.

Atraşi de împuşcături, soldaţii din fort alergară în ajutor. Siuxii nu-i aşteptaseră; încă înainte de oprirea trenului, întreaga lor bandă o ştersese.

Dar cînd călătorii se numărară pe peronul gării, văzură că mai mulţi dintre ei lipseau la apel, şi printre aceştia curajosul francez, al cărui devotament îi scăpase de la pieire.

Capitolul XXX
ÎN CARE PHILEAS FOGG NU-ŞI FACE DECÎT DATORIA

Trei călători, printre care şi Passepartout, dispăruseră..

Fuseseră omorîţi în luptă? Erau luaţi prizonieri de siuxi? Nu se putea şti încă.

Răniţii erau destul de numeroşi, dar nici unul nu fusese atins mortal. Unul din cei mai grav loviţi era colonelul Proctor, care se bătuse vitejeşte, şi pe care un glonţ în pîntece îl doborîse. El fu transportat în gară, împreună cu alţi răniţi, a căror stare cerea îngrijiri imediate.

Mrs. Auda era nevătămată. Phileas Fogg n-avea o zgîrietură, deşi nu se cruţase. Fix era rănit uşor la braţ.

Dar Passepartout lipsea, şi lipsa lui făcea să curgă lacrimi din ochii tinerei femei.

Între timp, toţi călătorii coborîseră din tren. Roţile vagoanelor erau pătate de sînge, iar între spiţe atîrnau fişii de carne omenească. Atît cît vedeai cu ochii, pe cîmpia albă se zăreau lungi dîre roşii. Ultimii indieni se pierdeau în sud înspre Republican-river.

Mr. Fogg stătea nemişcat, cu braţele încrucişate. Avea de luat o mare hotărîre. Mrs. Auda, lîngă el, îl privea fără să scoată un cuvînt... Şi gentlemanul îi înţelese primirea. Dacă servitorul său era prizonier, nu trebuia el să rişte orice pentru a-l smulge din mîna indienilor?...

– O să-l găsesc, mort sau viu! spuse simplu Phileas Fogg.

– Ah ! domnule... Domnule Fogg! strigă tînăra femeie, apucîndu-i mîinile şi udîndu-i-le cu lacrimi.

– Viu, dacă nu pierdem nici un minut, adăugă el.

Prin această hotărîre, Phileas Fogg se sacrifica în întregime. Îşi pronunţase ruina. O singură zi de întîrziere îl făcea să scape vaporul la New York. Rămăşagul lui era pierdut definitiv. Dar în faţa gîndului: „asta-i datoria mea!” nu şovăise.

Căpitanul comandant al Fortului Kearney se afla acolo. Soldaţii săi - aproape vreo sută de oameni - se pregătiseră de apărare în cazul cînd siuxii ar fi pornit un atac direct asupra gării.

– Domnule, se adresă Mr. Fogg căpitanului, trei călători au dispărut.

– Morţi?

– Morţi sau prizonieri; trebuie să verificăm. Aveţi de gînd

să-i urmăriţi pe siuxi?

– Ar fi greu, domnule. Aceşti indieni pot fugi pînă dincolo de Arkansas, iar mie nu-mi e îngăduit să părăsesc fortul care-mi este încredinţat.

– Domnule, reluă Phileas Fogg, este vorba de viaţa a trei oameni.

– Fără îndoială... Pot eu însă pune în joc viaţa a cincizeci, pentru a salva trei?

– Nu ştiu dacă puteţi, dar trebuie!

– Domnule, răspunse căpitanul, nimeni n-are să mă înveţe care-mi este datoria.

– Fie! încheie rece Phileas Fogg. Mă voi duce singur!

– Dumneavoastră?! strigă Fix, care se apropiase de ei. Să vă duceţi singur în urmărirea indienilor?

– Vreţi oare să las pieirii pe acest nefericit, căruia toţi cei vii de aici îi datorează viaţa? Mă voi duce!

– Ei bine, nu! Nu vă veţi duce singur! strigă căpitanul, mişcat fără voia lui. Nu! Sînteţi o inimă vitează!... Apoi se întoarse spre soldaţii săi: Treizeci de voluntari!

Toată compania făcu un pas înainte. Căpitanul nu avu decît să aleagă treizeci dintre aceşti viteji, pe care îi puse sub comanda unui bătrîn sergent.

– Mulţumesc, domnule căpitan! zise Mr. Fogg.

– Îmi daţi voie să vă întovărăşesc? întrebă Fix, adresîndu-se gentlemanului.

– Cum doriţi, domnule, îi răspunse Phileas Fogg. Dar dacă vreţi să-mi faceţi un serviciu, vă rog rămîneţi lîngă Mrs. Auda. În cazul cînd mi s-ar întîmpla vreo nenorocire...

Inspectorul de poliţie păli brusc. Să se despartă de omul pe care-l urmărise pas cu pas şi cu atîta stăruinţă!

Să-l lase să se aventureze în acest deşert!... Fix se uită atent în ochii gentlemanului şi, în ciuda bănuielilor lui, în ciuda luptei ce se da în el, îşi lăsă capul în jos înaintea privirii liniştite şi sincere pe care o întîlni.

– Voi rămîne! zise hotărît.

Cîteva clipe după aceea, Mr. Fogg strîngea mîna doamnei Auda... Apoi, după ce îi încredinţă preţiosul său geamantan, porni la drum, cu sergentul şi cu cei treizeci de soldaţi, cărora, înainte de plecare le făgăduise, generos:

– Prieteni, dacă îl salvăm pe prizonier, aveţi o mie de lire!

Era ora douăsprezece şi cîteva minute.

Mrs. Auda se retrase într-o încăpere din gară şi acolo, singură, începu să aştepte, gîndindu-se la Phileas Fogg, la generozitatea lui simplă şi mare, la curajul lui netulburat. Mr. Fogg îşi sacrificase averea şi acum îşi punea în joc viaţa, toate acestea fără să şovăie, fără cuvinte mari, socotind că nu-şi face decît datoria. În ochii ei, Phileas Fogg era un erou.

Inspectorul Fix însă nu gîndea la fel şi nu putea să-şi potolească neliniştea şi nerăbdarea, de aceea se plimba înfrigurat pe peronul gării. Un moment subjugat, acum îşi venea în fire. După plecarea lui Fogg îşi dăduse seama ce prostie făcuse lăsîndu-l să se ducă singur. Cum asta!? Consimţise să se despartă de acest om, pe care-l urmărise în jurul lumii? Natura sa biruia din nou şi el se învinovăţea, se batjocorea, ca şi cînd ar fi fost directorul poliţiei metropolitane cerînd pe un agent prins în flagrant delict de naivitate.

„Am fost neghiob! se gîndea. Desigur că franţuzul i-a spus cine sînt! A plecat - şi nu se va mai întoarce! De unde să-l iau acum? Dar cum de m-am putut lăsa fermecat astfel eu, Fix, eu care am în buzunar mandatul lui de arestare?! Hotărît, nu sînt decît un dobitoc!”

Aşa gîndea inspectorul de poliţie, în timp ce orele se scurgeau atît de încet. Nu ştia ce să facă. Uneori îi venea să-i spună totul doamnei Auda, dar ştia dinainte cum ar fi primit tînăra femeie mărturisirea sa. Ce altă hotărîre să ia? Era ispitit să pornească peste întinsele cîmpii albe, în urmărirea lui Fogg; n-ar fi fost imposibil să-l găsească! Paşii detaşamentului se mai vedeau încă pe zăpadă!... Dar curînd, sub un strat nou de ninsoare, orice urmă se şterse.

Atunci, cuprins de descurajare, detectivul simţi o teribilă nevoie să lase totul baltă... Or, iată că tocmai i se oferea prilejul să părăsească gara Kearney, şi în acelaşi timp această urmărire aşa de bogată în nenorociri.

Într-adevăr, către ora două după amiază, în vreme ce zăpada cădea cu fulgi mari, se auziră fluierături lungi venind dinspre est. O umbră uriaşă, precedată de o lumină roşcată, înainta încet, mărită de ceaţa care-i dădea o înfăţişare

fantastică.

Totuşi nu se aştepta venirea nici unui tren dinspre est; ajutoarele cerute prin telegraf nu puteau sosi aşa de curînd, iar trenul de la Omaha spre San Francisco urma să treacă abia a doua zi.

În curînd totul se lămuri.

Locomotiva care se apropia încet era tocmai aceea a trenului atacat. După ce rămăsese fără vagoane, ea îşi continuase drumul cu o viteză înspăimîntătoare, ducîndu-i pe fochist şi pe mecanic neînsufleţiţi - şi gonise aşa multe mile; apoi focul se micşorase, din lipsă de combustibil, viteza scăzuse şi după o oră, încetinindu-şi treptat mersul, locomotiva se oprise, în sfîrşit, la douăzeci de mile dincolo de gara Kearney.

Nici mecanicul, nici fochistul nu muriseră, şi după un leşin destul de prelungit îşi veniseră în fire, tocmai cînd maşina se oprea. Văzîndu-se în cîmpul pustiu, fără vagoane în urmă, mecanicul îşi dăduse seama ce se întîmplase. Fireşte, el nu putea să bănuiască în ce chip fusese desfăcută locomotiva de tren, dar era limpede că trenul rămas în urmă se găsea în primejdie.

Omul nu stătu la îndoială asupra lucrului pe care-l avea de făcut. A continua drumul spre Omaha era prudent; a se întoarce la trenul pe care indienii poate continuaseră să-l jefuiască era primejdios... Dar ce-are a face! în cuptorul cazanului fură îngrămădite lemne şi lopeţi de cărbuni, focul se aprinse din nou, presiunea crescu şi către ora două după prînz locomotiva se apropia de gara Kearney, fluierînd în ceaţă.

Călătorii simţiră o mare mulţumire cînd o văzură aşezîndu-se în faţa trenului. Acum puteau să-şi continue drumul întrerupt în chip aşa de nefericit.

La sosirea locomotivei, Mrs. Auda ieşi pe peron şi, apropiindu-se de conductor, îl întreba:

– Plecaţi?

– Numaidecît, doamnă.

– Dar prizonierii... nenorociţii noştri tovarăşi...?

– Nu mai putem aştepta, răspunse conductorul. Şi aşa avem trei ore întîrziere.

– Şi cînd va trece trenul următor de la San Francisco?

– Mîine seară, doamnă.

– Mîine seară?! Dar atunci va fi prea tîrziu! Trebuie să

aştepţi!

– Imposibil! Dacă vreţi să mergeţi, urcaţi-vă în vagon.

– Rămîn aici! răspunse tînăra femeie.

Fix auzise această conversaţie. Cîteva minute mai înainte, cînd orice mijloc de locomoţie îi lipsea, era hotărît să plece din Kearney, iar acum, cînd trenul se afla acolo gata de pornire, cînd n-avea decît să-şi reia locul în vagon, o forţă de neînvins îl ţinea locului. Peronul gării îi ardea picioarele - şi nu putea să se despartă de el. Frămîntarea lui lăuntrică reîncepea, mînia înfrîngerii îl gîtuia. Voia să ducă lupta pînă la capăt.

Între timp călătorii şi cei cîţiva răniţi - între ei şi colonelul Proctor, a cărui stare era gravă - se urcaseră în vagoane. Se auzea vuietul cazanului supraîncălzit, şi aburii ţîşneau prin supape. Mecanicul trase de fluier, trenul se puse în mişcare şi în curînd dispăru, amestecîndu-şi fumul alb în vîrtejurile zăpezii.

Inspectorul Fix rămăsese...

Se scurseră cîteva ore. Era o vreme foarte rea, cu ger ascuţit. Fix stătea nemişcat pe o bancă din gară, încît ai fi putut crede că doarme. Cu tot viscolul, Mrs. Auda ieşea în fiecare clipă din camera pusă la dispoziţia sa, venea pînă la capătul peronului, de unde încerca să vadă prin trîmbele de zăpadă, să străbată cu privirea perdeaua albă care reducea orizontul în jurul ei, ascultînd dacă nu se aude vreun zgomot; dar nu se simţea nimic.

Atunci se întorcea îngheţată pînă în măduva oaselor, ca peste cîteva minute să vină din nou - tot atît de zadarnic.

Se lăsă seara. Micul detaşament nu se întorsese. Unde se afla în acel moment? Putuse să-i ajungă pe indieni?

Se dăduse vreo luptă, sau bieţii soldaţi rătăceau la întâmplare prin viscol? Căpitanul fortului era foarte îngrijorat, cu toate că nu lăsa să se vadă nimic din tulburarea sa.

O dată cu căderea nopţii, ninsoarea slăbi, în schimb gerul începu să crească. Privirea cea mai îndrăzneaţă n-ar fi privit fără groază această imensitate întunecoasă.

Peste cîmpie domnea o linişte deplină, fără margini, pe care n-o itulbura nici zbor de pasăre, nici mers de sălbătăciune.

Mrs. Auda rătăci toată noaptea pe marginea cîmpiei, cu gîndul plin de presimţiri rele, cu inima cuprinsă de nelinişte. Închipuirea o ducea departe, arătîndu-i mii de primejdii. Ar fi greu să se spună cît suferi ea în timpul acestor ore.

Fix rămăsese nemişcat în acelaşi loc, dar nici el nu dormea. La un moment dat, un om se apropie de el, ba chiar îi spuse ceva, la care agentul răspunse printr-un semn negativ, făcîndu-l să se îndepărteze.

Noaptea se scurse astfel. În zori, discul soarelui, pe jumătate şters, se ridică deasupra unui orizont înceţoşat. Privirea putea să răzbată acum pînă la două mile.

Phileas Fogg şi detaşamentul se îndreptaseră spre sud...

Dar într-acolo cîmpul era cu desăvîrşire pustiu... Se făcuse ora şapte dimineaţa.

Căpitanul, nespus de îngrijorat, nu ştia ce hotărîre să ia. Să trimită alt detaşament în ajutorul celor plecaţi?

Să pună în primejdie alţi oameni, cu aşa de puţine şanse de a salva pe Cei care fuseseră puşi în primejdie întâi?

Dar nehotărîrea lui nu ţinu mult timp. Căpitanul făcu un semn chemînd pe unul din locotenenţii săi, căruia îi dădu ordin să întreprindă o recunoaştere spre sud - cînd deodată răsunară focuri de armă. Era un semnal. Soldaţii ieşiră afară din fort - şi la o jumătate de milă zăriră o mică trupă care se întorcea în ordine.

În frunte mergea Mr. Fogg, iar lîngă el Passepartout şi ceilalţi doi călători smulşi din mîinile siuxilor.

Se dăduse o luptă, la zece mile spre sud de Kearney.

Cu puţin timp înainte de sosirea detaşamentului, Passepartout şi cei doi tovarăşi ai săi se mai luptau încă împotriva răpitorilor. Vînjosul şi viteazul flăcău doborîse trei din aceştia, cu zdravene lovituri de pumni, cînd stăpînul său şi soldaţii se repeziră în ajutorul lor.

Toţi - şi salvatorii şi cei salvaţi - fură primiţi cu strigăte de bucurie. Phileas Fogg împărţi soldaţilor răsplata făgăduită, în vreme ce Passepartout îşi zicea, pe bună dreptate:

„Hotărît, trebuie să recunosc că-l cost tare scump pe stăpînul meu!”

Fix îl privea pe Mr. Fogg, fără să spună o vorbă; ar fi fost greu de analizat simţămintele care se -luptau acum în el. Cît despre Mrs. Auda, ea apucase mîna gentlemanului şi o strîngea, fără să poată pronunţa un cuvînt.

În acest timp, Passepartout căuta trenul în gară. Credea c-o să-l găsească la peron, gata să plece spre Omaha – şi spera că s-ar mai putea cîştiga timpul pierdut.

– Trenul, unde e trenul? striga el.

– A plecat! răspunse detectivul Fix.

– Şi cînd trece trenul următor? întrebă Phileas Fogg.

– Abia diseară.

– Ah, răspunse simplu netulburatul gentleman.

Capitolul XXXI
ÎN CARE INSPECTORUL FIX IA FOARTE ÎN SERIOS PREOCUPĂRILE LUI PHILEAS FOGG

Phileas Fogg se afla în întîrziere cu douăzeci de ore.

Passepartout, cauza involuntară a acestei întîrzieri, era disperat; hotărît, el îl ruinase pe stăpînul său!

În acest moment, inspectorul se apropie de Mr. Fogg, şi, privindu-l drept în faţă, îl întrebă:

– Domnule, sînteţi într-adevăr foarte grăbit?

– Foarte! răspunse Phileas Fogg.

– Insist, reluă Fix. Aveţi într-adevăr interesul să fiţi la New-York în ziua de 11, înainte de ora nouă seara, cînd pleacă vaporul spre Liverpool?

– Un mare interes!

– Dacă această călătorie n-ar fi fost întreruptă de atacul indienilor, aţi fi sosit la New York în ziua de 11 dimineaţa?

– Da, cu douăsprezece ore înainte de plecarea vaporului.

– Bine, aveţi deci douăzeci de ore întîrziere, dar dacă scădeţi douăsprezece din ele, rămîn numai opt. Vreţi să încercaţi să cîştigaţi aceste opt ore?

– Pe jos? întrebă Mr. Fogg.

– Nu, în sanie! răspunse Fix. Într-o sanie cu pînze. Cineva mi-a oferit acest mijloc de transport.

Era omul care vorbise cu inspectorul de poliţie în timpul nopţii şi a cărui ofertă fusese respinsă.

Phileas Fogg nu răspunse, dar Fix, arătîndu-i pe omul în cauză, un american pe nume Mudge care se plimba în faţa gării, gentlemanul se îndreptă spre el.

O clipă după aceea intrau amîndoi într-o baracă aflată lîngă Fortul Kearney.

Acolo, Mr. Fogg descoperi un vehicul ciudat, un fel de platformă pusă pe două grinzi lungi, puţin arcuite în faţă, ca

tălpicile unei sănii şi pe care încăpeau cinci sau şase oameni. În faţă, cam la o treime din lungimea platformei, se afla un catarg foarte înalt, pe care se putea ridica o pînză uriaşă. Catargul, fixat în părţi cu cabluri metalice, avea în faţă un strai de sîrmă, pe care se întindea un foc de mari dimensiuni. În spate, un fel de cîrmă-lopată permitea diriguirea vehiculului.

Era, după cum se vede, un fel de sanie cu greement de cuter. Iarna, pe cîmpia îngheţată, cînd trenurile nu pot merge din pricina zăpezilor, aceste sănii călătoresc cu mare repeziciune de la o gară la alta. Ele au de altfel o foarte mare suprafaţă velică, mai mare chiar decît un cuter de cursă, expus să se răstoarne, şi, cu vînt în spate, alunecă pe cîmp cu o viteză egală, dacă nu superioară, aceleia a expreselor.

În cîteva clipe, tîrgul fu încheiat între Mr. Fogg şi stăpînul acestei corăbii de uscat. Vîntul fiind bun, căci sufla puternic dinspre vest, şi zăpada fiind întărită, Mudge se angajă ca în cîteva ore să-l ducă pe Mr. Fogg la gara Omaha. De acolo plecau linii numeroase şi trenuri dese spre Chicago şi New York. N-ar fi fost peste putinţă ca întîrzierea să fie cîştigată - deci nu era de stat la îndoială spre a încerca această aventură.

Nevrînd s-o expună pe Mrs. Auda suferinţelor unei călătorii în aer liber, pe un ger pe care viteza îl făcea şi mai greu de suportat, Mr. Fogg o sfătui să rămînă în gara Kearney, sub paza lui Passepartout. Viteazul flăcău avea s-o aducă în Europa pe un drum mai uşor şi în condiţiuni mai bune.

Mrs. Auda refuză să se despartă de Mr. Fogg, ceea ce pe Passepartout îl umplu de fericire. Într-adevăr, el n-ar fi vrut pentru nimic în lume să-şi părăsească stăpînul, lăsîndu-l în tovărăşia lui Fix.

Cît despre inspectorul de poliţie, ar fi greu de spus ce gîndea acum. Oare convingerea lui fusese zdruncinată de întoarcerea lui Phileas Fogg, sau îl lua drept un mare pungaş care, făcînd ocolul pămîntului, socotea că va fi în deplină siguranţă la întoarcerea lui în Anglia? Poate că părerea detectivului în privinţa lui Phileas Fogg se schimbase într-adevăr, dar el nu era acum mai puţin hotărît decît înainte să-şi facă datoria pînă la capăt, fiind mai nerăbdător decît toţi să grăbească prin tot ce-i sta în putinţă întoarcerea în Anglia.

La ora opt sania era gata de plecare. Călătorii se urcară în ea şi se înfăşurară strîns în păturile lor de călătorie. Cele două

pînze uriaşe fură ridicate, şl împins de vînt, ciudatul vehicul se avîntă pe zăpada întărită, cu o viteză de patruzeci de mile pe oră.

De la Fortul Kearney la Omaha, în linie dreaptă - zborul albinei, cum spun americanii - sînt cel mult două sute de mile. Dacă vîntul rămînea neschimbat şi nu se întîmpla nimic neprevăzut, această distanţă putea fi străbătută în cinci ore, deci la ora unu după prînz, sania trebuia să ajungă la Omaha.

Ce drum! Călătorii, strînşi unul în altul, nu puteau scoate un cuvînt; gerul mărit de viteză le-ar fi tăiat răsuflarea. Sania aluneca tot aşa de uşor pe suprafaţa cîmpiei ca o corabie pe apă - şi nici măcar nu avea de întâmpinat valurile. Vîntul, venind în rasul pămîntului, umfla pînzele uriaşe ca nişte aripi întinse, vrînd parcă să ia sania pe sus. Mudge, la cîrmă, ţinea linia dreaptă, împotrivindu-se cu o mişcare de lopată oricărei încercări a vehiculului de a o lua razna. Toate pînzele primeau vîntul în plin. Focul, pus în bordul celălalt, în „fluture” cum spun marinarii, nu putea fi „mascat” de vela mare.

Deasupra acesteia fusese ridicată şi săgeata, mărind suprafaţa velaturii. Nu se putea preciza matematic, dar desigur că viteza săniei nu putea fi mai mică de patruzeci de mile pe oră.

– Dacă nu se rupe nimic, vom ajunge la timp, zise Mudge.

Avea şi el tot interesul să ajungă în timpul prevăzut, căci Mr. Fogg, credincios sistemului său, îi făgăduise o frumoasă răsplată.

Cîmpia, pe care sania o tăia în linie dreaptă, era netedă ca marea. Ai fi putut s-o asemuieşti cu un uriaş lac îngheţat. Rail-road-ul o străbătea de la sud-vest spre nord-vest, trecînd prin Grand-Island, Columbus, oraş important din Nebraska, apoi

prin Schuyler, Fremont, pînă la Omaha. El urma tot timpul malul drept al fluviului Platte-river. Sania, scurtând distanţa, mergea pe coarda arcului descris de drumul de fier. Mudge nu se temea că va fi oprit de Platte-river, la cotul pe care rîuî îl face la Fremont, deoarece apele sale erau îngheţate.

Drumul n-avea deci nici un fel de obstacole, şi lui Phileas Fogg nu-i rămînea să se teamă decît de o stricăciune a săniei sau de o slăbire a vîntului.

Dar vîntul nu slăbea; dimpotrivă, sufla puternic, arcuind catargul prins în puternice cabluri de oţel. Aceste cabluri, asemănătoare cu coardele unui instrument, vibrau ca şi cum ar fi fost atinse de un arcuş. Sania zbura în mijlocul unei armonii triste, de o intensitate cu totul neobişnuită.

– Cablurile astea dau chinta şi octava, observă Mr. Fogg.

Fură singurele cuvinte pe care le rosti gentlemanul în timpul drumului. Mrs. Auda, învelită cu grijă în blănuri şi în păturile de călătorie, era, pe cît posibil, apărată de frig.

Cît despre Passepartout, flăcăul nostru, roşu la faţă ca discul soarelui cînd apune în ceaţă, trăgea în piept aerul înţepător. Cu firea lui optimistă, pe care nimic nu o zdruncina, el începuse să spere din nou. În loc să ajungă dimineaţa la New York, avea să fie acolo seara, cu destule şanse de a mai prinde vaporul de Liverpool.

Inimosul francuz simţea chiar un puternic îndemn de a strînge mîna aliatului său Fix. El nu uita că inspectorul era acela care găsise această sanie cu pînze, adică singurul mijloc de a fi în gara Omaha la timpul potrivit. Dar, prin cine ştie ce presimţire, Passepartout rămînea rezervat ca de obicei.

În orice caz, ceea ce el n-avea să uite vreodată, era sacrificiul pe care Mr. Fogg îl făcuse fără să ezite, spre a-l scăpa din mîinile siuxilor. Pentru asta, Mr. Fogg îşi riscase averea şi viaţa... Nu! Servitorul său n-avea să uite!

În vreme ce fiecare dintre călători se lăsa dus de gînduri aşa de diferite, sania zbura pe întinsul covor de zăpadă. Nimeni nu simţea cînd treceau peste vreun creek, afluent sau subafluent al lui Litte-Blue-river.

Cîmpul şi albiile apelor se contopeau sub aceeaşi pînză albă, uniformă. Ţinutul era cu desăvîrşire pustiu. Cuprins între „Union-Pacific-road” şi ramificaţia care unea Kearney cu Saint Joseph, el forma o mare insulă nelocuită. Nici un sat, nici o gară,

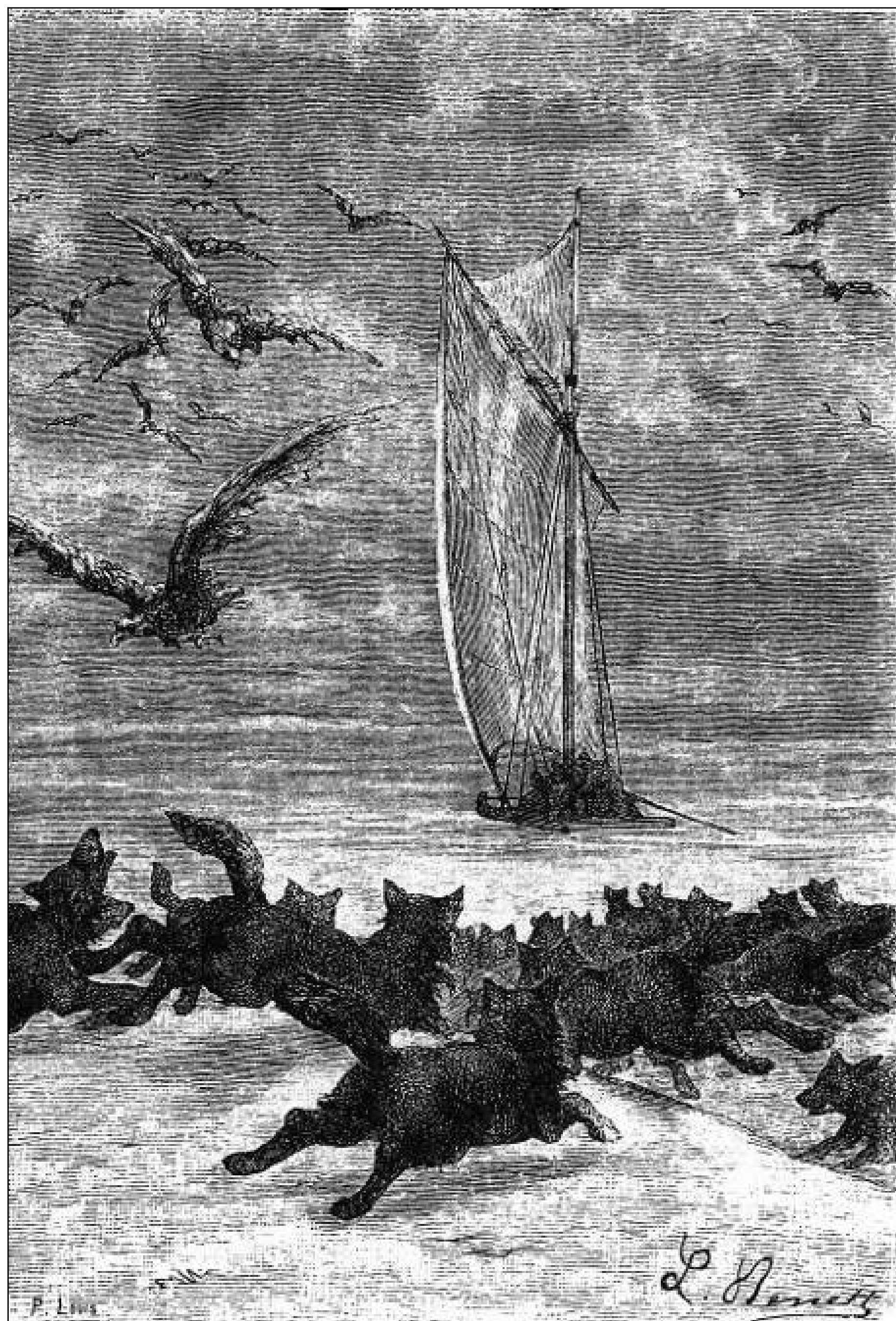
nici măcar un fort. Din timp în timp aluneca pe de lături, cu iuţeala fulgerului, cîte un arbore strîmb, al cărui schelet alb se îndoia sub rafalele vîntului. Alteori, cîrduri de păsări sălbatice îşi luau zborul speriate, ţîşnind din zăpadă. Lupi de cîmpie, în haite numeroase, slabi, înfometaţi, împinşi de o nevoie fioroasă, se luau la întrecere cu sania. Passepartout, cu revolverul în mînă, se aţinea gata să tragă asupra fiarei celei mai apropiate. Dacă vreun accident ar fi oprit atunci sania, călătorii, atacaţi de aceste carnivore hămesite, s-ar fi aflat în mare primejdie. Dar sania îşi continua vijelios drumul şi îndată întreaga haită rămînea în urmă, umplînd văzduhul de urlete.

La prînz, Mudge îşi dădu seama după unele semne că trecea peste cursul îngheţat al lui Platte-river. El nu spuse nimic, dar acum era sigur că după douăzeci de mile vor fi în gara Omaha.

Într-adevăr, nu se făcuse ora unu, cînd îndemînaticul conducător părăsi cîrma şi se repezi la pînze să le strîngă. Sania mai merse încă o jumătate de milă pînă ce, fantastica viteză căpătată scăzînd încetul cu încetul, se opri în sfîrşit. Mudge arătă o îngrămădire de acoperişuri albe de zăpadă:

– Am ajuns!

Ajunşi! Ajunşi într-adevăr în această gară, care prin trenuri numeroase are legături dese cu estul Statelor Unite!

Passepartout şi Fix săriseră jos şi îşi mişcau membrele înţepenite. Apoi ajutară pe Mr. Fogg şi pe Mrs. Auda să coboare din sanie. Phileas Fogg îi plăti generos lui Mudge, căruia

Passepartout îi strînse mîna ca unui prieten - şi toţi patru călătorii se repeziră în gară.

În acest însemnat oraş din Nebraska se termină Calea ferată a Pacificului propriu-zisă, care leagă bazinul fluviului Mississippi cu marele Ocean. Pentru a ajunge de la Omaha la Chicago, drumul de fier, sub numele de „Chicago-Rock-Island-Road”, merge direct spre est, deservind cincizeci de gări.

Un tren direct era gata de plecare. Phileas Fogg şi tovarăşii săi nu avură decît timpul să se arunce într-un vagon. Ei nu văzuseră nimic din Omaha, dar Passepartout îşi mărturisi lui însuşi că nu era cazul să-i pară rău, căci acum nu mai putea fi vorba de a vedea ceva.

Trenul porni cu cea mai mare viteză şi curînd trecu în Iowa prin Council-Bluffs, Moines, Iowa-Citty. În timpul nopţii traversă Mississippi la Davenport, apoi intră în Illinois prin Rock-Island. A doua zi, în 10 ale lunii, la ora patru după-amiază, sosea la Chicago, deja ridicat din ruinele sale şi aşezat cu mai multă mîndrie ca niciodată pe malurile frumosului lac Michigan.

De aici pînă la New York mai erau nouă sute de mile şi trenurile nu lipseau. Mr. Fogg trecu numaidecît din unul în altul. Locomotiva sprintenă a lui „PittsburgFort-Wavne-Chicago-rail-road” porni cu toată viteza, ca şi cum ar fi înţeles că onorabilul gentleman n-avea timp de pierdut. Ea traversă ca un fulger Indiana, Ohio, Pensylvania, New Jersey trecînd prin oraşe cu nume vechi, din care unele aveau străzi şi tramvaie, deşi casele încă lipseau. În sfîrşit, apele Hudsonului se iviră şi, în ziua de 11 decembrie, la ora unsprezece şi un sfert seara, trenul se oprea în gară, pe malul drept al fluviului, chiar în faţa debarcaderului Companiei de vapoare Cunard, altfel zis „British and north American royal mail steam packet Co.”

Dar China, pachebotul de Liverpool, plecase de patruzeci şi cinci de minute.

Capitolul XXXII
ÎN CARE PHILEAS FOGG PORNEŞTE LUPTA DIRECTA ÎMPOTRIVA NENOROCULUI

Plecînd, China părea că a luat cu sine ultima speranţă a lui Phileas Fogg.

Într-adevăr, nici unul din celelalte vapoare care fac serviciul direct între America şi Europa, nici transatlanticele

franceze, nici vasele Companiei „White-Star-line”, nici ale Companiei Imman, nici acele ale liniei hamburgice nu puteau fi de folos gentlemanului nostru.

Pereire - unul din vapoarele Companiei transatlantice franceze, ale cărei admirabile vase egalează în viteză şi întrec în confort pe ale tuturor celorlalte linii, fără excepţie - nu pleca decît a treia zi, 14 decembrie. Şi de altfel, ca şi vasele Companiei hamburgice, nu mergea direct la Liverpool sau la Londra, ci la Havre. Or, acest drum în plus, de la Havre la Southampton, l-ar fi făcut pe Phileas Fogg să întîrzie, zădărnicind ultimele sale eforturi.

Cît despre vapoarele Companiei Imman, din care unul, City-of-Paris, pleca a doua zi, nu merita să te gîndeşti la ele.

Aceste vapoare sînt destinate îndeosebi transporturilor de emigranţi, au maşini slabe, de aceea trebuie să se bizuie nu numai pe ele, ci şi pe pînze, şi astfel viteza lor este mediocră. Pentru călătoria de la New York în Anglia, vaporului City-of-Paris îi trebuia mai mult timp decît îi rămînea lui Mr. Fogg spre a cîştiga rămăşagul.

Consultînd Rradshaw-ul său, care-i dădea, zi cu zi, mişcarea navigaţiei transoceanice, gentlemanul nostru înţelese limpede cum stăteau lucrurile.

Passepartout era prăpădit. Gîndul că scăpaseră vaporul pentru o întîrziere de patruzeci şi cinci de minute îl sugruma. Era vina lui, căci, în loc să-şi ajute stăpînul, îi semăna numai piedici în cale! Şi cînd revedea în minte toate neplăcerile drumului, cînd făcea socoteala banilor cheltuiţi de pomană, numai datorită neghiobiilor sale, cînd se gîndea că suma uriaşă a rămăşagului la care se adăugau sumele însemnate cerute de o călătorie devenită inutilă îl ruina de tot pe stăpînul său, bietul flăcău se blestema cu înverşunare.

Totuşi, Mr. Fogg nu-i aduse nici o învinuire şi, plecînd de pe cheiul portului, nu zise decît aceste cuvinte:

– O să chibzuim pînă mîine. Haide!

Cei patru călători trecură Hudsonul în ferry-boat şi se urcară într-o trăsură, care-i duse la Hotelul SaintNicholas, pe Broadway, unde se instalară. Noaptea trecu, scurtă pentru Phileas Fogg, care dormi adînc, dar lungă pentru Mrs. Auda şi pentru ceilalţi, prea chinuiţi de nelinişte ca să poată închide ochii.

A doua zi era 12 decembrie. Din această zi, ora şapte dimineaţa, pînă la 21 ale lunii, ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara, rămîneau nouă zile, treisprezece ore şi patruzeci şi cinci de minute. Deci, dacă Phileas

Fogg ar fi plecat în ajun cu China, unul dintre cele mai bune vapoare ale Companiei Cunard, ar fi sosit la Liverpool, apoi la Londra, în termenul dorit!

Gentlemanul nostru plecă de la hotel singur, după ce porunci servitorului său să-l aştepte şi să vestească pe Mrs. Auda că trebuie să fie gata în orice clipă. El se duse pe malurile Hudsonului şi cercetă vasele legate la ţărm sau ancorate pe fluviu, căutînd cu grijă pe cele care erau gata de drum. Mai multe nave aveau ridicate pavilioanele de plecare şi se pregăteau să ridice ancora o dată cu refluxul de dimineaţă, căci în acest uriaş şi admirabil port al New York-ului nu e zi în care sute de vase să nu plece spre toate colţurile lumii; dar cea mai mare parte din ele fiind corăbii cu pînze, nu puteau să-l mulţumească pe Phileas Fogg.

Părea că gentlemanul se va poticni tocmai la ultima lui încercare, cînd deodată zări, ancorat în faţa Batteriei, la o distanţă de cel mult două sute de metri, un vas de comerţ, cu elice, cu forme fine, al cărui coş scotea fum gros, arătînd că se pregătea să plece la drum.

Phileas Fogg strigă un barcagiu şi după cîteva mişcări de vîslă se afla pe scara Henriettei, vapor cu corpul de fier şi cu suprastructurile de lemn.

Phileas Fogg se urcă pe punte şi întrebă de căpitan.

Acesta, fiind pe bord, se prezentă numaidecît.

Era un om de cincizeci de ani, un fel de lup de mare, destul de morocănos ca să nu te poţi înţelege cu el cu una, cu două. Avea ochii mari, obrazul ca de aramă coclită, părul roşu, grumazul vînjos, adică nimic din înfăţişarea unui om de lume.

– Dumneata eşti căpitanul? întrebă Phileas Fogg.

– Eu!

– Eu sînt Phileas Fogg, din Londra.

– Iar eu, Andrew Speedy, din Cardiff.

– Eşti gata de plecare?

– Peste o oră.

– Cu ce destinaţie?

– Bordeaux.

– Şi ce încurcătură?

– Pietre în pîntece. Fără încărcătură; plec cu lest.

– Ai călători?

– Fără călători; n-am nevoie de ei. Marfă care cugetă şi te încurcă.

– Vasul dumitale merge bine?

– Între unsprezece şi douăsprezece noduri. Pe Henrietta o ştie toată lumea.

– Vrei să mă duci la Liverpool, împreună cu alte trei persoane?

– La Liverpool! De ce nu în China?

– Am spus Liverpool.

– Nu!

– Nu?

– Nu. Sînt gata să plec la Bordeaux şi la Bordeaux mă duc.

– Cu nici un preţ?

– Cu nici un preţ.

Căpitanul vorbise pe un ton care nu mai îngăduia discuţie. Totuşi, Phileas Fogg stărui:

– Dar armatorii Henriettei...

– Armatorii sînt eu! Eu sînt stăpînul vasului.

– Îl închiriez.

– Nu.

– Îl cumpăr.

– Nu.

În faţa acestei încăpăţînări, Phileas Fogg nici măcar nu tresări. Totuşi, situaţia devenea gravă. Socoteala era alta la New York decît la Hong Kong, şi nici stăpînul Henriettei nu semăna eu căpitanul de pe Tankadere.

Pînă aici banii gentlemanului învinseseră toate piedicile; de data asta nu mai puteau face nimic.

Totuşi, gentlemanul trebuia să găsească mijlocul de a traversa Atlanticul cu vaporul - afară numai dacă l-ar fi putut traversa în balon - ceea ce ar fi fost foarte aventuros, în acelaşi timp însă şi irealizabil.

Dar pare-se că lui Phileas Fogg îi veni o idee, căci reîncepu:

– Ei bine, vrei să mă duci la Bordeaux?

– Nu, chiar dacă mi-aţi plăti două sute de dolari!

– Îţi ofer două mii (10 000 fr.).

– De persoană?

– De persoană.

– Şi sînteţi patru?

– Patru.

Căpitanul Speedy începu să se scarpine pe frunte, ca şi cînd ar fi vrut să-şi ia pielea. Să cîştige opt mii de dolari fără să-şi schimbe drumul, făcea să lase la o parte antipatia pronunţată pe care o avea pentru orice fel de călători. De altfel călătorii cu două mii de dolari nu mai sînt călători, ci marfă preţioasă.

– Plec la ora nouă, zise simplu căpitanul Speedy. Dacă dumneavoastră cu ceilalţi sînteţi aici...

– La ora nouă vom fi pe bord! răspunse nu mai puţin simplu Mr. Fogg.

Era ora opt şi jumătate. A debarca de pe Henrietta, a se urca într-o trăsură, a se duce la Hotelul Saint-Nicholas, a o lua pe Mrs. Auda, pe Passepartout şi chiar pe nedespărţitul Fix, căruia îi oferea călătorie gratuită, fură fapte îndeplinite de gentlemanul nostru cu calmul care nu-l părăsea în nici o împrejurare.

În momentul în care Henrietta făcea ultimele pregătiri de plecare, toţi patru erau pe bord.

Cînd Passepartout află cît va costa această ultimă că-lătorie, scoase unul din acele „oh”-uri prelungite, care parcurg toate intervalele gamei cromatice descendente.

Cît despre Fix, el îşi zise că, hotărît lucru, Banca Angliei nu va ieşi fără pagubă din această afacere. Într-adevăr, admiţînd chiar că domnul Fogg n-avea să mai arunce cîţiva pumni de bani în mare în clipa sosirii, din faimosul sac cu bancnote avea să lipsească mai mult de şapte mii de livre (175.000 fr.)!

Capitolul XXXIII
ÎN CARE PHILEAS FOGG SE DOVEDEŞTE A FI LA ÎNALŢIMEA ÎMPREJURĂRILOR

După o oră, vaporul Henrietta trecea dincolo de farul plutitor de la intrarea Hudsonului, ocolea capul SandyHook şi ieşea în mare. În timpul zilei navigă de-a lungul lui Long-Island, în largul farului de pe Fire-Island, şi se îndreptă repede spre est.

A doua zi, 13 decembrie, la prînz, un om se urcă pe puntea de comandă, pentru a determina longitudinea şi latitudinea. Desigur, s-ar putea crede că acest om era căpitanul

Speedy. Cîtuşi de puţin! Era Phileas Fogg, esq.!

Cît despre căpitanul Speedy, acesta se afla, pur şi simplu, închis cu cheia în cabina sa, şi scotea nişte urlete care arătau o mînie, de altfel îndreptăţită, dusă pînă la pierderea judecăţii.

Ceea ce se întîmplase era foarte simplu. Phileas Fogg voia să meargă la Liverpool, iar căpitanul se împotrivea să-l ducă acolo. Atunci gentlemanul se resemnase în aparenţă să ia drumul spre Bordeaux, dar, în cele treizeci de ore de cînd se afla pe bord, manevrase aşa de bine cu ajutorul bancnotelor sale, încît echipajul, marinari, mecanici şi fochişti - echipaj ce-i drept cam suspect, care era în termeni destui de răi cu căpitanul

– trecuse de partea lui. Şi iată de ce Phileas Fogg comandă în locul căpitanului Speedy, de ce căpitanul era închis în cabina sa şi de ce, în sfîrşit, Henrietta se îndrepta spre Liverpool. Atît că, văzîndu-l pe Mr. Fogg conducînd vasul, nu te mai puteai îndoi că Mr. Fogg fusese marinar.

Acum, în ce fel avea să se sfîrşească aventura, ne va fi dat să aflăm mai tîrziu. Dar deocamdată Mrs. Auda era îngrijorată, deşi nu spunea nimic. Fix fusese uluit de la început. Cît despre Passepartout, el găsea întâmplarea pur şi simplu minunată.

„Între unsprezece şi douăsprezece noduri”, spusese că-pitanul Speedy, şi într-adevăr Henrietta păstra în medie această viteză.

Dacă - ce de „dacă” mai rămîneau! - dacă marea nu se înrăutăţea, dacă vîntul nu se rotea spre est, dacă nu se întâmpla nici o stricăciune pe vas, nici un accident la maşini, Henrietta putea, în nouă zile, adică de la 12 decembrie la 21, să străbată cele trei mii de mile cîte sînt de la New York la Liverpool. E adevărat că, odată ajunşi în Anglia, chestiunea Henriettei, adunată cu afacerea de la Bancă, putea să-l ducă pe gentleman puţin mai departe decît ar fi voit el.

În primele zile, navigaţia decurse în cele mai bune condiţiuni. Marea nu era prea rea, iar vîntul bătea statornic de la nord-est; fură ridicate pînzele şi, cu velatura ei de goeletă, Henrietta mergea ca un adevărat transatlantic.

Passepartout era încîntat. Ultima ispravă a stăpînului său, la ale cărei urmări nu voia să se gîndească, îl umpluse de înflăcărare. Echipajul nu văzuse niciodată un flăcău mai vesel şi mai îndemînatic. El îi copleşea pe mateloţi cu mii de gesturi de

prietenie şi-i uimea cum se căţăra în arboradă, ca un adevărat saltimbac. Hazliul franţuz le găsea porecle pline de drăgălăşenie şi le îndulcea viaţa cu cele mai grozave băuturi.

De dragul lui mateloţii executau manevrele ca nişte gentlemeni, iar fochiştii aruncau cărbunii în cuptoare ca nişte eroi. Buna lui dispoziţie, foarte molipsitoare, se transmitea tuturor. El uitase trecutul, necazurile, primejdiile. Nu se gîndea decît le ultima ţintă, aşa de aproape de a fi atinsă, şi cîteodată fierbea de nerăbdare, ca şi cînd ar fi fost încălzit în cuptoarele Henriettei. Cîteodată, bravul flăcău se învîrtea pe lîngă Fix, privindu-l cu un ochi „care spunea multe!” dar nu-i vorbea, căci între ei nu mai rămăsese nimic din vechea lor prietenie.

Cît despre Fix, trebuie să spunem că el era acum pe de-a-ntregul zăpăcit. Capturarea Henriettei, cumpărarea echipajului, Fogg conducînd vasul ca un marinar încercat, toate la un loc îl buimăceau. Bietul om nu mai ştia ce să gîndească! Dar, la urma urmei, un gentleman, care începea prin a fura cincizeci şi cinci de mii de livre, putea prea bine să sfîrşească prin a fura un vapor! Şi astfel, la un moment dat, Fix fu în chip firesc ispitit să creadă că Henrietta, condusă de Fogg, nu se îndrepta cîtuşi de puţin spre Liverpool, ci spre cine ştie ce parte a lumii, unde hoţul, devenit pirat, se va simţi în afara oricărei primejdii! Presupunerea lui era, ce-i drept, cît se poate de îndreptăţită, şi detectivul începea să se căiască foarte serios că se amestecase în această treabă.

Între timp, căpitanul Speedy continua să urle în cabină, şi Passepartout, însărcinat să-i ducă de mîncare, nu se apropia de uşa lui decît după ce lua cele mai mari precauţiuni, oricît era el de voinic. Cît despre Mr. Fogg, acesta părea că nu-şi mai aminteşte de prezenţa unui căpitan pe bord.

În ziua de 13 trecură de bancurile din dreptul insulei Terra Nova, locuri primejdioase, prea bine cunoscute de navigatori. Mai ales în timpul iernii, ceţurile isînt aici obişnuite, iar vîntul păcătos. Încă din ajun, barometrul, scăzînd brusc, prevestea o schimbare apropiată a vremii. Într-adevăr, în timpul nopţii temperatura scăzu, se făcu foarte frig şi-n acelaşi timp vîntul se roti spre sud-est.

Vremea devenea potrivnică. Spre a nu se abate din drum, Mr. Fogg trebui să strîngă pînzele şi să se folosească numai de maşini. Viteza vasului scăzu, din cauza valurilor lungi ale mării,

care se sfărîmau de etravă; tangajul violent, la rîndul lui, nu putea fi decît tot păgubitor. Vîntul se întărea treptat, ameninţînd să se prefacă în uragan, ceea ce te obliga să te gîndeşti de pe acum la clipa cînd Henrietta n-ar mai fi putut să ţină piept valurilor. Or, ca să fugă din faţa lor, însemna să se avînte în necunoscut, necunoscutul cu toate neplăcerile lui.

Passepartout se posomorî în acelaşi timp cu cerul, şi, timp de două zile, bietul băiat trecu printr-o nelinişte de moarte. Dar Phileas Fogg era un marinar îndrăzneţ, care ştia să ţină piept mării; el merse înainte, fără măcar să reducă turaţia maşinii. Cînd nu putea să se ridice deasupra valurilor, Henrietta trecea printre ele luînd necontenit apă pe punte, dar neoprindu-se din cale.

Uneori, un val cît un munte sălta pupa afară şi atunci elicea bătea aerul cu palele ei înnebunite, fără însă ca vasul să se dea învins în faţa furtunii.

Cu toate astea, vîntul nu se întări atît cît ar fi fost de aşteptat; nu era unul din acele uragane care ating viteza de nouăzeci de mile pe oră. Dar din nenorocire sufla cu încăpăţînare de la sud-est, neîngăduind să se ridice pînzele. Şi totuşi, aşa cum se va vedea, ar fi fost foarte nimerit ca ele să vină în ajutorul maşinii!

La 16 decembrie se împlineau şaptezeci şi cinci de zile de la data plecării din Londra. La urma urmei, Henrietta n-avea încă o întîrziere îngrijorătoare. Ea străbătuse aproape jumătate din drum şi locurile cele mai primejdioase rămăseseră în urmă. Vara, nimeni nu s-ar fi putut îndoi de reuşită; iarna însă erai la bunul plac al vremii. Passepartout nu ştia deocamdată ce să creadă, în fond însă, era încrezător, şi dacă vîntul îşi făcea de cap, cel puţin se bizuia pe maşini.

Numai că în ziua aceea, mecanicul se urcă pe punte, îl căută pe Mr. Fogg şi stătu destul de mult de vorbă cu el.

Fără să ştie de ce, desigur datorită unei presimţiri, Passepartout încercă o nelinişte confuză. Şi-ar fi dat una din urechi ca să audă cu cealaltă ce vorbeau cei doi.

Totuşi, prinse cîteva cuvinte; de pildă, între altele, îl auzi pe stăpînul său întrebînd:

– Eşti sigur de ceea ce spui?

– Sigur, domnule! răspunse mecanicul. Nu uitaţi că de la plecare ţinem toate căldările sub presiune şi dacă aveam destui

cărbuni pentru a merge cu viteză redusă pînă la Bordeaux n-avem destui pentru a merge cu mare viteză de la New York la Liverpool!

– Voi chibzui! încheie Mr. Fogg.

Înţelegînd despre ce e vorba, pe Passepartout îl cuprinse o nelinişte de moarte. Aveau să rămînă fără cărbuni!

„Ah! dacă stăpînul meu va şti să iasă şi din încurcătura asta, îşi zise el, hotărît lucru, e un om grozav!”

Şi, întîlnindu-l pe Fix, nu-l răbdă inima să-i ascundă situaţia:

– Deci, crezi că mergem într-adevăr la Liverpool?

Îl întrebă agentul, cu dinţii strînşi.

– Vezi bine!

– Imbecilule! exclamă Fix.

Şi plecă, ridicînd din umeri.

Passepartout fu cît pe ce să-i întoarcă injuriosul calificativ, al cărui adevărat sens nu-l putea de altfel înţelege; dar îşi spuse că nenorocitul Fix trebuia să fie foarte dezamăgit, foarte umilit în amorul lui propriu, după ce făcuse ocolul pămîntului, urmînd o cale greşită, aşa că îl iertă.

Şi acum, ce hotărîre avea să ia Phileas Fogg? Era greu de închipuit. Totuşi, se pare că flegmaticul gentleman luă una, căci în aceeaşi seară îl chemă pe mecanic şi îi porunci:

– Măreşte focurile şi ţine căldările sub presiune pînă la ultima lopată de cărbuni!

Cîteva clipe după aceea, coşul Henriettei scotea nori groşi de fum.

Vasul îşi continuă deci drumul cu toată viteza; dar aşa cum spusese din timp, după două zile, la 18 decembrie, mecanicul îl înştiinţă pe Mr. Fogg că în cursul zilei cărbunii se vor sfîrşi.

– Nu micşoraţi focurile! răspunse gentlemanul. Dimpotrivă, măriţi presiunea!

În ziua aceea, către prînz, după ce luă înălţimea soarelui şi calculă poziţia vasului, Phileas Fogg îl chemă pe Passepartout şi îi porunci să-l aducă pe căpitanul Speedy.

Era ca şi cum l-ar fi trimis să scoată un tigru din cuşcă, de aceea, coborînd sub dunetă, curajosul flăcău îşi zise: „Cu siguranţă că o fi turbat!”

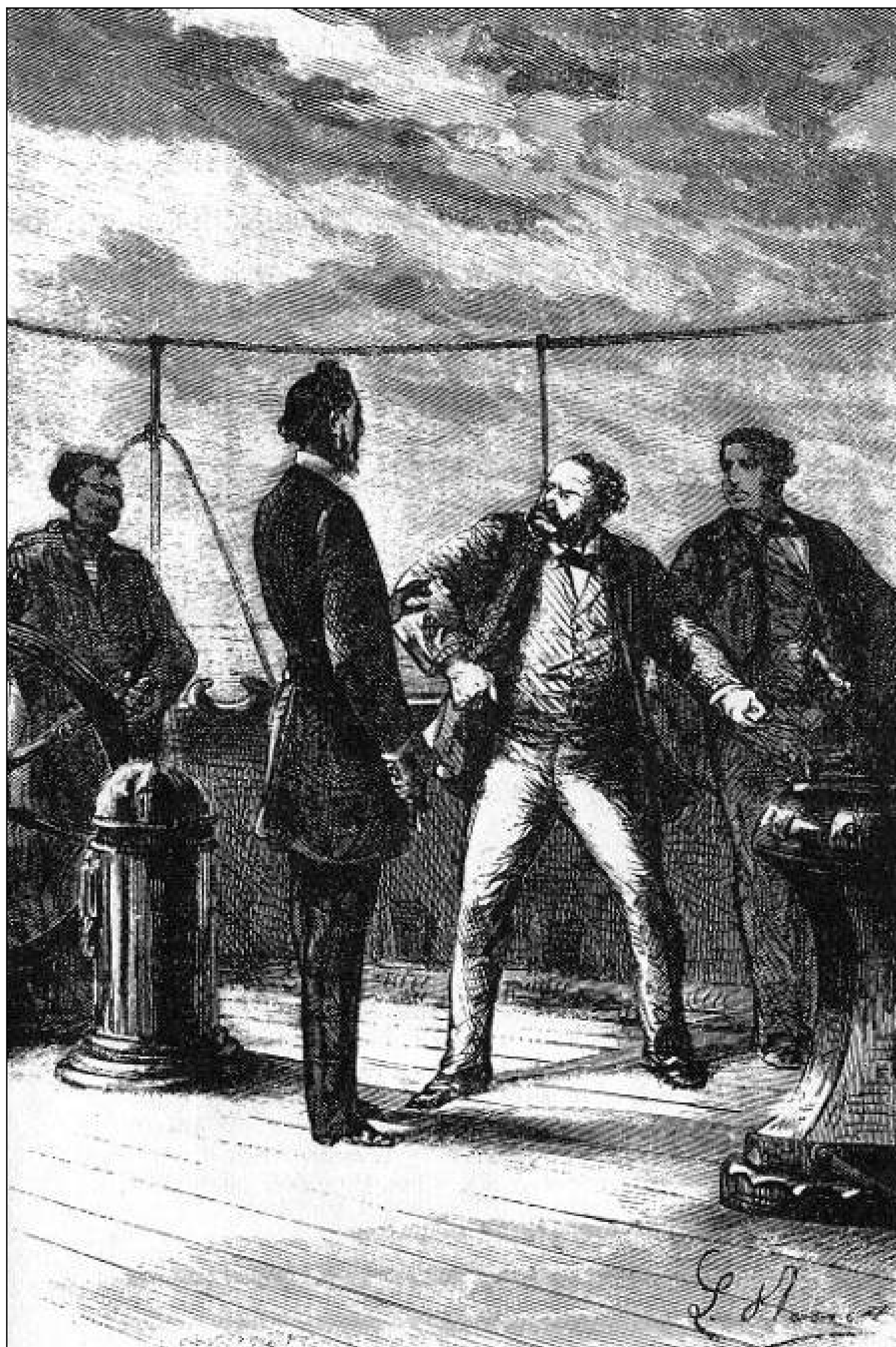
Într-adevăr cîteva minute mai tîrziu, pe dunetă ţîşnea o

bombă, în strigăte şi înjurături. Bomba cu pricina era însuşi căpitanul Speedy - şi fără îndoială avea să explodeze numaidecît.

– Unde sîntem? fură primele cuvinte pe care le rosti căpitanul, înăbuşindu-se de mînie.

Desigur că dacă omul ar fi stat prost cu inima, în clipa asta l-ar fi lovit damblaua şi nu şi-ar mai fi revenit niciodată.

– Unde sîntem? repetă el, sîngeriu la faţă.

– La şapte sute şaptezeci mile de Liverpool! răspunse Mr. Fogg cu liniştea lui netulburată.

– Piratule! răcni Andrew Speedy.

– Domnule, te-am chemat...

– Hoţ de mare!

– ...Te-am chemat, reluă Phileas Fogg, ca să te rog să-mi vinzi vasul.

– Nu-l vînd! Pe toţi dracii, nu!

– Pentru că voi fi nevoit să-l pun pe foc!

– Să pui pe foc vasul meu?

– Da, cel puţin puntea şi suprastructurile, fiindcă nu mai avem cărbuni.

– Să pui pe foc vasul meu?! răcni căpitanul Speedy, abia mai putînd rosti silabele. Un vas care face cincizeci de mii de dolari (250.000 fr.).

– Iată şaizeci de mii (300.000 fr.)! răspunse Phileas Fogg, întinzîndu-i un teanc de bancnote.

Gestul avu o înrîurire miraculoasă asupra lui Andrew Speedy. Înseamnă că nu eşti american dacă rămîi netulburat cînd vezi şaizeci de mii de dolari. Căpitanul uită într-o clipă supărarea, popreala - toate pornirile împotriva călătorului său. Vasul avea douăzeci de ani: ocolul pămîntului în optzeci de zile putea să facă din el o afacere de aur!... Bomba nu mai avea cum să explodeze: Mr. Fogg îi scosese fitilul!

– Şi corpul de fier îmi va rămîne! zise căpitanul, cu un ton ciudat de îmblînzit.

– Corpul şi maşinile, domnule. Am încheiat tîrgul?

– Încheiat!

Aşa zicînd, Andrew Speedy înhăţă bancnotele, le numără şi le vîrî repede în buzunar.

În timpul acestei scene, Passepartout pălise. Pe Fix, încaltea, era gata să-l lovească damblaua. Aproape douăzeci de mii de lire cheltuite - şi, pe deasupra, tîlharul de Fogg lăsa vînzătorului corpul de fier şi maşinile, adică aproape valoarea totală a vasului!... E drept însă că suma furată de la Bancă se ridica la cinzeci şi cinci de mii de lire!

După ce Andrew Speedy băgă banii în buzunar, Phileas Fogg se hotărî să-i dea unele lămuriri.

– Domnule, să nu te mire toate acestea. Află că dacă nu sosesc la Londra în ziua de 21 decembrie, ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara, pierd douăzeci de mii de lire. Or, scăpasem vaporul Ia New York, şi cum dumneata nu voiai să mă duci la Liverpool...

– Şi bine am făcut, pe cei cincizeci de mii de diavoli din

Infern! strigă Andrew Speedy. Fiindcă aşa cîştig cel puţin patruzeci de mii de dolari! Apoi, adăugă mai încet: Ştii ceva, căpitane...?

– Fogg.

– Căpitane Fogg. Ei bine, parcă ai fi yankeu!

Şi după ce-i adresă călătorului acest cuvînt, pe care el îl socotea de laudă,, dădu să plece, cînd Phileas Fogg îl opri:

– Deci, acum vasul e al meu!

– Desigur, de la chilă pînă la vîrful catargelor, dar, bineînţeles, ceea ce este de lemn!

– Bine! Să se desfacă lemnăria interioară şi să fie pusă pe foc!

E lesne de înţeles cît trebuiră să consume din acest lemn uscat pentru a menţine căldările la presiunea trebuitoare. În acea zi, duneta, cabinele de pe punte, cele de jos, mobila, panourile din fundul calei, totul trecu la foc.

A doua zi, 19 decembrie, arseră catargele, ghiurile, scîndurăria. Catargele fură date jos şi tăiate cu topoarele. Echipajul punea în asta o rîvnă nemaipomenită.

Passepartout mînuia trudnic barda şi ferăstrăul, muncind cît zece oameni. Asupra vasului domnea parcă furia distrugerii.

În ziua următoare, 20 decembrie, lăzile de materiale aflate pe punte, pereţii, restul de suprastructuri şi chiar pîuntqa în cea mai mare parte fură înghiţite de foc.

Henrietta nu mai era decît un vapor ras, ca un ponton.

Dar în ziua aceea zăriră coastele Irlandei şi farul de la Fastenet.

Totuşi, la ora zece seara, vasul nu se găsea decît în faţa Queenstown-ului. Phileas Fogg mai avea numai douăzeci şi patru de ore spre a ajunge la Londra! Or, în acest timp, Henrietta abia ar fi putut să sosească la Liverpool, chiar dacă ar fi mers cu toată viteza. Şi viteza avea să se micşoreze în curînd.

Căpitanul Speedy, care sfîrşise prin a arăta un viu interes planurilor lui Phileas Fogg, se apropie de acesta şi îi spuse mîhnit:

– Vă plîng din toată inima, domnule! Totul este împotrivă dumneavoastră! Abia sîntem în faţa Queenstown-ului.

– Ah! făcu Mr. Fogg. Luminile care se văd sînt din Queenstown?

– Da.

– Putem intra în port?

– Abia la ora trei, o dată cu fluxul.

– Să aşteptăm! răspunse liniştit gentlemanul.

Chipul lui nu lăsă să se vadă nimic, dar, printr-o supremă inspiraţie, Phileas Fogg găsise o ultimă cale de a-şi învinge încă o dată soarta potrivnică.

Într-adevăr, Queenstown este un port pe coasta Irlandei, unde transatlanticele care vin din Statele Unite aruncă, în trecere, sacii cu scrisori. Această corespondenţă e expediată la Dublin cu trenuri exprese, totdeauna gata de plecare. De la Dublin, ea ajunge la Liverpool cu vase de mare viteză, şi astfel întrece cu douăsprezece ore vapoarele cele mai rapide ale companiilor maritime.

Gentlemanul nostru voia să cîştige şi el în acelaşi chip cele douăsprezece ore pe care le cîştiga corespondenţa din America. În loc să ajungă la Liverpool, cu Henrietta, a doua zi seara, avea să fie acolo la prînz. Astfel îi rămînea timp să sosească la Londra înainte de ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara.

Către unu noaptea, ora fluxului, Henrietta intră în portul Queenstown şi Mr. Fogg, după ce căpitanul Speedy îi strînse mîna viguros, îl lăsă pe acesta pe coca vasului său, care valora încă jumătatea preţului de vînzare.

Călătorii debarcară numaidecît. În clipa aceea, Fix simţi o dorinţă arzătoare să-l aresteze pe domnul Fogg, dar se stăpîni.

De ce? Oare ce luptă se dădea în el? îşi schimbase părerea în privinţa lui Phileas Fogg? îşi dăduse seama, în sfîrşit, că se înşelase?... Totuşi, detectivul nu-l părăsi pe gentlemanul nostru, ci se luă după el – şi la ora unu şi jumătate se urcă în tren împreună cu Mrs. Auda şi cu Passepartout, care n-avea timp nici să respire. În zorii zilei sosiră la Dublin, unde se îmbarcară numaidecît pe unul din acele vapoare rapide, adevărate fusuri de oţel - totul numai maşină, care, refuzînd să se ridice pe valuri, trec prin ele, urmîndu-şi drumul, vijelios.

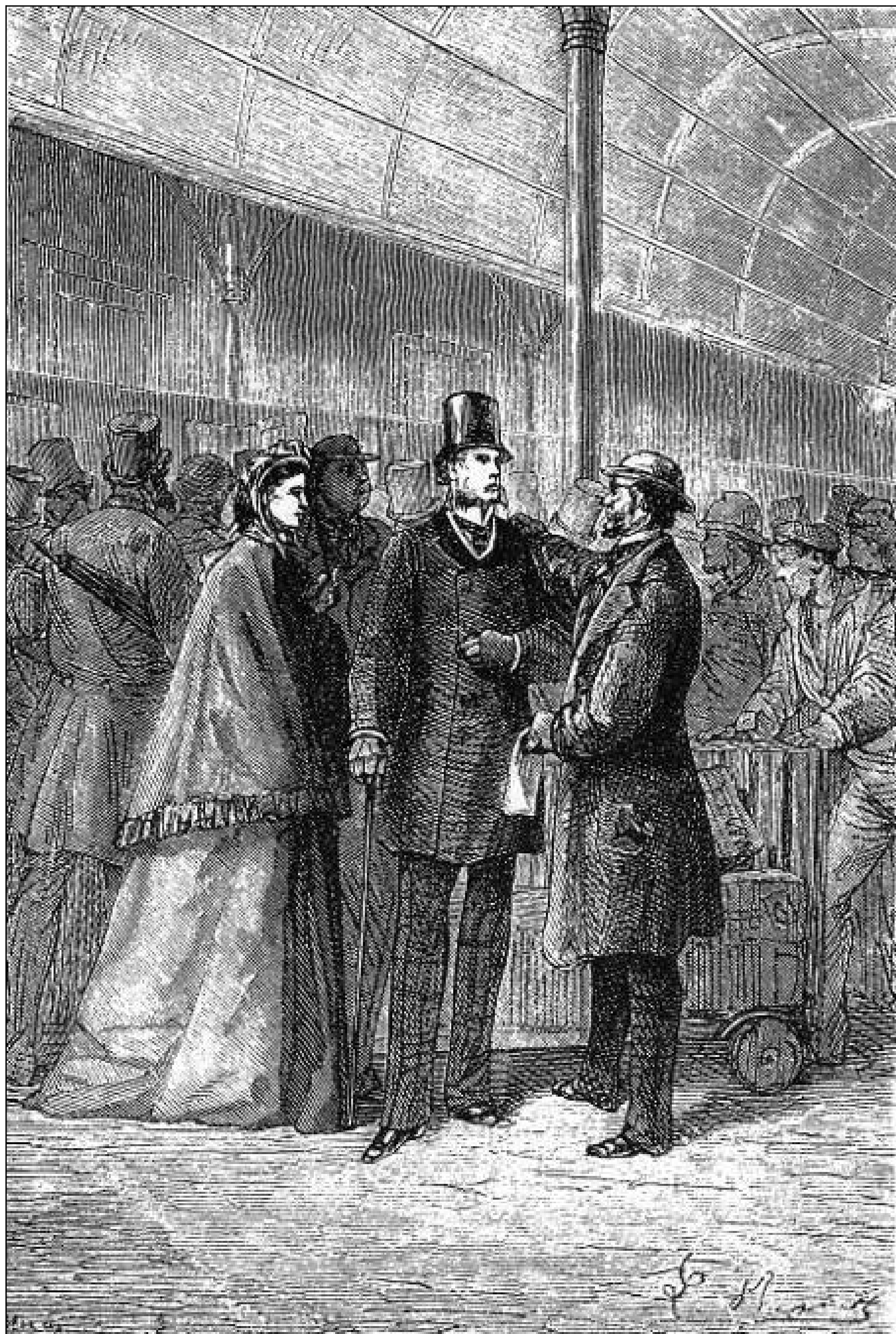
Şi astfel în ziua de 21 decembrie, la oreie unsprezece şi'patruzeci, Phileas Fogg debarcă în sfîrşit pe cheiul Liverpoolului. Pînă la Londra nu mai avea de făcut decît şase ore.

Dar în clipa aceea, Fix se apropie, îi puse mîna pe umăr şi, arătîndu-i mandatul, îl întrebă:

– Dumneata eşti numitul Phileas Fogg?

– Da, domnule.

– În numele reginei, te arestez!

Capitolul XXXIV

CARE ÎI DĂ LUI PASSEPARTOUT PRILEJUL SĂ FACĂ UN JOC DE CUVINTE TERIBIL, DAR POATE INEDIT

Phileas Fogg era arestat, închis în arestul vămii din

Liverpool, Custom-house, unde urma să-şi petreacă noaptea, aşteptînd să fie dus la Londra.

În momentul arestării, Passepartout voise să se repeadă asupra detectivului, însă poliţiştii îl opriseră. Mrs. Auda era înspăimîntată de brutalitatea întîmplării, dar, neştiind despre ce-i vorba, nu putea înţelege nimic.

Passepartout îi explică situaţia. Mr. Fogg, acest gentleman cinstit şi curajos, căruia ea îi datora viaţa, era arestat ca hoţ. Tînăra femeie protestă revoltată împotriva unei asemenea insinuări. Văzînd însă că nu putea face nimic spre a-l ajuta pe salvatorul ei, o podidiră lacrimile.

Cît despre Fix, el îl arestase pe gentleman, fiindcă, vinovat sau nu, datoria lui îi poruncea să-l aresteze. Justiţia avea să hotărască.

Dar atunci bietului Passepartout îi veni un gînd, gîndul înspăimîntător că numai el purta vina întregii nenorociri! într-adevăr, de ce ascunsese această întîmplare stăpînului său? Cînd Fix îi arătase calitatea lui de inspector de poliţie şi misiunea cu care era însărcinat, de ce nu-l înştiinţase pe Mr. Fogg? Acesta, prevenit, desigur i-ar fi dat lui Fix probe de nevinovăţia sa, i-ar fi dovedit că se înşeală şi, în orice caz, nemernicul agent n-ar fi călătorit pe socoteala sa, ţinîndu-se scai de el, neavînd altă grijă decît să-l aresteze, în momentul cînd punea piciorul pe pămîntul Regatului Unit. Gîndindu-se la greşelile lui, la neprevederea lui, bietul băiat era cuprins de cumplite remuşcări.

Cu tot frigul, Mrs. Auda şi devotatul servitor rămaseră afară, sub porticul vămii. Nici unul, nici altul nu voiau să plece de aici, dornici să-l vadă încă o dată pe Mr. Fogg.

Cît despre gentlemanul nostru, el era cu desăvîrşire ruinat, şi asta în clipa cînd mai avea un pas să-şi atingă ţelul. Arestarea lui îl făcea să piardă totul, fără putinţă de scăpare. Sosit la Liverpool, în ziua de 21 decembrie, la douăsprezece fără douăzeci, el mai avea, pînă la opt şi patruzeci şi cinci de minute seara, cînd trebuia să se prezinte la Reform-Club, nouă ore şi cincisprezece minute, iar pentru a ajunge la Londra nu-i trebuiau decît şase.

În acel moment, cine ar fi pătruns în arestul vămii, l-ar fi găsit pe Mr. Fogg stînd nemişcat pe o bancă de lemn, calm, neclintit în liniştea lui. Nu s-ar putea spune că era resemnat, dar

această ultimă lovitură pare-se nu-l emoţionase cîtuşi de puţin. Oare se strînsese în el una din acele furii ascunse, înspăimîntătoare fiindcă sînt reţinute şi care nu izbucnesc decît în ultima clipă cu o forţă de neînvins? Nu se ştie! Phileas Fogg stătea acolo, liniştit, şi aştepta... Ce anume? Păstra oare vreo speranţă? Oare credea el încă în succes, acum cînd se afla în spatele unei uşi de închisoare?

Oricum ar fi fost, Mr. Fogg îşi pusese cu grijă ceasornicul pe masă şi urmărea mişcarea arătătoarelor. Nu scotea nici un cuvînt, dar privirea lui avea o fixitate ciudată.

În orice caz, situaţia era groaznică, şi, pentru cine nu putea citi mai adînc în conştiinţa prizonierului, ea se rezuma astfel:

Dacă era necinstit, rămînea închis.

Dacă era cinstit, Phileas Fogg se vedea în orice caz ruinat!

Îi venise cumva în aceste clipe gîndul să evadeze?

Se gîndise să caute pe unde s-ar putea fugi din arestul vămii? Am fi ispitiţi să credem că da, deoarece la un moment dat gentlemanul se ridică şi făcu ocolul încăperii. Dar uşa era bine închisă, iar fereastra avea gratii de fier. El se aşeză deci din nou, scoase din portofel itinerarul călătoriei şi se uită la ultimul rînd, care cuprindea următoarele cuvinte:

„Sîmbătă, 21 decembrie, Liverpool...”

După o clipă de gîndire adăugă, întregind fraza întreruptă în momentul arestării:

„A optzecea zi, ora unsprezece şi patruzeci dimineaţa.”

Şi rămase nemişcat, în aşteptare.

Orologiul vămii sună ora unu. Mr. Fogg băgă de seamă că ceasornicul.şău era cu două minute înainte.

Ora două! Admiţînd că în acel moment se urca într-un tren expres, mai putea încă să ajungă la Londra şi la Reform-Club înainte de ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara. Fruntea gentlemanului se încreţi uşor...

La ora două şi treizeci şi trei de minute desluşi un zgomot afară, scîrţîitul unor uşi care se deschideau... Se auzea glasul lui Passepartout, se auzea glasul lui Fix.

Privirea lui Phileas Fogg se aprinse o clipă.

Uşa camerei sări în lături şi el văzu pe Mrs. Auda, pe Passepartout, pe Fix care se repezeau spre el.

Fix gîfiia, cu părul răvăşit... Abia putea vorbi.

– Domnule, bolborosi detectivul, domnule, iertaţi... O asemănare nefericită... Hoţul arestat de trei zile... dumneavoastră... liber!

Phileas Fogg era liber! Gentlemanul se apropie de nefericitul detectiv, îl privi bine în faţă şi, făcînd prima şi ultima mişcare repezită din viaţa lui, îşi duse braţele înapoi, pe urmă, cu preciziunea unui automat, îl lovi îndesat cu amîndoi pumnii.

– Bine atins! strigă Passepartout. Apoi adăugă, permiţîndu-şi un crud joc de cuvinte, demn de un adevărat francez: Pe toţi dracii! Asta s-ar putea numi o „frumoasă aplicare a pumnilor Engliterei!”[1]

Fix rămase lungit la pămînt fără să scoată un cuvînt. La urma urmelor nu căpătase decît ceea ce merita.

Mr. Fogg, Mrs. Auda şi Passepartout ieşiră în fugă din clădirea vămii, se aruncară într-o trăsură şi peste cîteva minute soseau la gara din Liverpool.

Gentlemanul întrebă dacă era vreun expres gata de plecare spre Londra...

Se făcuse ora două şi patruzeci... Expresul plecase de treizeci şi cinci de minute.

Phileas Fogg nu-şi pierdu curajul şi comandă un tren special.

În gară se aflau mai multe locomotive de mare viteză, sub presiune; dar, avînd în vedere nevoile serviciului, trenul special nu putu să plece înainte de ora trei.

La ora trei, Phileas Fogg, după ce spusese cîteva cuvinte mecanicului, despre o răsplată pe care putea să o cîştige, gonea spre Londra, în tovărăşia tinerei femei şi a credinciosului său servitor.

Ca să ajungă la timp, trebuiau să străbată în cinci ore şi jumătate distanţa de la Liverpool la Londra, lucru foarte posibil, cînd drumul este liber pe tot parcursul său. Dar se iviră întîrzieri de neînlăturat şi, cînd trenul sosi în gară, toate orologiile Londrei arătau ora nouă fără zece.

După ce săvîrşise călătoria sa în jurul lumii, Phileas Fogg sosea cu o întîrziere de cinci minute!...

Rămăşagul era pierdut.

---

[1] Fonetic, „poings d'Angleterre” (pumnii Angliei) se poate confunda cu „points d'Angleterre” (broderie englezească), în cazul de faţă cu sens figurat de „lucrătură”, „urzeală”.

Capitolul XXXV
ÎN CARE PASSEPARTOUT NU AŞTEAPTĂ SĂ I SE REPETE UN ORDIN AL STĂPÎNULUI SĂU

A doua zi locuitorii de pe Saville-row ar fi fost foarte miraţi dacă li s-ar fi spus că Mr. Fogg se întorsese acasă. Uşile şi ferestrele faimoasei case erau închise; de afară nu se vedea nimic schimbat.

Plecînd de la gară, Phileas Fogg îi poruncise lui Passepartout să cumpere unele provizii, apoi se dusese acasă.

Gentlemanul primise cu nepăsarea sa obişnuită groaznica lovitură. Ruinat, şi numai din vina acestui neghiob inspector de poliţie! După ce mersese cu pasul sigur în această lungă călătorie, după ce înlăturase mii de piedici, înfruntase mii de primejdii, găsind şi timpul de a face uneori bine în drumul său, era îngrozitor să se înece la mal, să fie învins de un fapt brutal, pe care nu-l putea prevedea şi împotriva căruia n-avea cum să lupte. Din suma uriaşă luată la plecare, se întorcea cu un rest neînsemnat. Averea lui era alcătuită numai din cele douăzeci de mii de lire depuse la fraţii Baring, şi aceste douăzeci de mii de lire le datora acum colegilor săi de la Reform-Club. Desigur, după atîtea cheltuieli, rămăşagul cîştigat n-ar fi putut să-l îmbogăţească - şi probabil că el nici nu urmărise aşa ceva, fiind unul dintre acei oameni care pariază numai pentru onoare. Dar acum, fiindcă era pierdut, rămăşagul îl ruina cu desăvîrşire. Aşa stînd faptele, hotărîrea gentlemanului era luată; el ştia ce-i rămînea de făcut.

Doamnei Auda i se rezervase o cameră în casa de pe Saville-row. Tînăra femeie era disperată. După unele cuvinte ale lui Phileas Fogg, ea înţelesese că salvatorul ei se gîndea la un plan îngrozitor.

Se ştie, într-adevăr, la ce extreme nenorocite ajung aceşti englezi stăpîniţi de idei fixe. De aceea, Passepartout îşi supraveghea stăpînul pe furiş.

Dar, mai întîi bietul băiat se urcase în camera sa şi stinsese becul de gaz care ardea de optzeci de zile. În cutia de scrisori găsise o notă a Societăţii de gaz - şi se gîndise că era vremea să pună capăt unei risipe a cărei răspundere o purta numai el.

Noaptea trecu. Mr. Fogg se culcase, dar dormise oare?

Cît o priveşte pe Mrs. Auda, ea nu se putuse odihni nici o clipă. Iar Passepartout stătuse de pază, ca un cîine, la uşa stăpînului său.

A doua zi, Mr. Fogg îl chemă şi-i porunci, foarte scurt, să

se îngrijească de masa doamnei Auda. El se va mulţumi cu o ceaşcă de ceai şi o friptură. Mrs. Auda va fi bună să-l ierte că nu va coborî la dejun şi la cină, fiind ocupat tot timpul să pună ordine în lucruri. Numai seara va ruga pe Mrs. Auda să-l primească pentru a-i vorbi cîteva clipe.

Luînd cunoştinţă de programul zilei, lui Passepartout nu-i rămînea altceva de făcut decît să se supună. Dav nu se putea hotărî să iasă din odaie, ci se uita într-una la stăpînul său, netulburat ca totdeauna. Îşi simţea inima grea, conştiinţa îi era chinuită de remuşcări, căci se învinuia mai mult decît oricînd de acest dezastru ireparabil. Da! Dacă l-ar fi vestit pe Mr. Fogg, dacă i-ar fi dezvăluit planurile lui Fix, desigur că stăpînul său nu l-ar fi luat cu el pe detectiv pînă la Liverpool, şi atunci...

Bietul băiat nu mai putu îndura.

– Stăpîne! Domnule Fogg! strigă el. Blestemaţi-mă!

E vina mea...

– Nu învinuiesc pe nimeni! răspunse Phileas Fogg, cu tonul cel mai liniştit. Du-te!

Passepartout părăsi camera şi se duse s-o caute pe tînăra doamnă, căreia îi aduse la cunoştinţă intenţiile stăpînului său.

– Doamnă, adăugă el, singur nu pot face nimic, nimic! N-am nici o înrîurire asupra gîndurilor stăpînului meu. Dumneavoastră, poate...

– Ce înrîurire aş putea să am eu? răspunse Mrs. Auda. Mr. Fogg nu suferă nici una! A înţeles el vreodată că recunoştinţa mea pentru el este fără margini? A citit vreodată în inima mea?... Dragul meu, n-ar trebui să-l părăseşti nici o clipă. Spui că doreşte să mă vadă astă seară?

– Da, doamnă. Desigur vrea să discute despre situaţia dumneavoastră în Anglia.

– Să aşteptăm! răspunse tînăra femeie, căzînd pe gînduri.

Astfel în duminica aceea, casa de pe Saville-row rămase ca şi cum ar fi fost pustie; pentru prima oară de cînd locuia aici, Phileas Fogg nu ieşi să se ducă la club cînd sunară orele unsprezece şi jumătate în turnul Parlamentului.

Şi de ce s-ar fi dus? Colegii săi nu-l mai aşteptau.

Deoarece în ajun, acea dată fatală de sîmbătă 21 decembrie, la ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara, Phileas Fogg nu apăruse în salonul Reform-Club-ului, rămăşagul era pierdut. Nici măcar nu mai trebuia să se ducă la bancher ca să

ridice suma pusă în joc. Adversarii săi aveau în mînă un cec semnat de el - şi era nevoie numai de o simplă înştiinţare, ca fraţii Baring să treacă la contul lor cele douăzeci de mii de lire.

Mr. Fogg n-avea deci de ce să iasă - şi nu ieşi. El rămase în camera sa ca să-şi pună rînduială în lucruri şi-n hîrtii. Passepartout urca şi cobora neîncetat scările casei; orele treceau încet pentru el. Adesea bietul băiat zăbovea la uşa stăpînului său şi trăgea cu urechea înăuntru, convins că nu săvîrşeşte cea mai mică indiscreţie; se uita pe gaura cheii, încredinţat că are acest drept, îi era teamă că în orice clipă se putea întîmpla vreo nenorocire. Uneori îşi amintea de Fix; acum gîndurile lui cu privire la detectiv se schimbaseră cu desăvîrşire; el nu-i mai purta pică inspectorului de poliţie. Fix se înşelase, ca toată lumea, cu privire la Phileas Fogg, şi, urmărindu-l, arestîndu-l, nu-şi făcuse decît datoria, în vreme ce el, Passepartout... Acest gînd îl copleşea, făcîndu-l să se socotească ultimul dintre nemernici.

În sfîrşit, cînd bietul băiat se simţea prea nenorocit singur, bătea la uşa doamnei Auda, intra în camera ei, se aşeza într-un colţ fără să spună un cuvînt, şi privea la tînăra femeie, mereu îngîndurată.

Către ora şapte şi jumătate seara, Mr. Fogg îl chemă şi îi porunci să întrebe pe Mrs. Auda dacă poate să-l primească; după cîteva clipe, tînăra doamnă şi stăpînul casei erau singuri în cameră.

Gentlemanul luă un scaun şi se aşeză lîngă sobă, în faţa doamnei Auda. Pe chipul lui nu se citea nici o emoţie. Fogg, care se întorsese, semăna întocmai cu Fogg care plecase: aceeaşi linişte, aceeaşi nepăsare.

El rămase tăcut timp de cinci minute, apoi, ridicînd ochii spre Mrs. Auda, zise:

– Doamnă, mă veţi ierta oare că v-am adus în Anglia?

– Eu, domnule Fogg?! murmură ea, abia stăpînindu-şi bătăile inimii.

– Daţi-mi voie să termin, reluă Mr. Fogg. Gînd m-am gîndit să vă duc departe de acele locuri, aşa de primejdioase pentru dumneavoastă, eram bogat şi socoteam să vă pun la dispoziţie o parte din averea mea. Existenţa dumneavoastră ar fi fost fericită şi nestînjenită de nimic. Acum, sînt ruinat.

– Ştiu, domnule Fogg! răspunse tînăra femeie. Dar vă

întreb şi eu, la rîndul meu: mă veţi ierta că v-am urmat, şi cine ştie? - poate că, făcîndu-vă să întîrziaţi, am contribuit la ruina dumneavoastră?

– Doamnă, nu puteaţi rămîne în India; viaţa dumneavoastră nu era în siguranţă decît dacă vă îndepărtaţi destul, pentru ca fanaticii aceia să nu vă mai poată găsi.

– Deci, domnule Fogg, nu vă era de ajuns că m-aţi scăpat de la o moarte îngrozitoare! Vă socoteaţi dator să-mi asiguraţi şi o situaţie?

– Da, doamnă, răspunse gentlemanul, numai că întâmplările s-au întors împotriva mea. Totuşi, îngăduiţi-mi ca puţinul care îmi rămîne să-l pun la dispoziţia dumneavoastră.

– Dar dumneavoastră, ce veţi face, domnule Fogg? întrebă Mrs. Auda.

– Eu, doamnă, răspunse cu răceală gentlemanul, n-am nevoie de nimic.

– Dar cum priviţi dumneavoastră soarta care vă aşteaptă?

– Aşa cum trebuie! răspunse Mr. Fogg.

– În orice caz, reluă Mrs. Auda, un om ca dumneavoastră nu poate ajunge în mizerie. Prietenii dumneavoastră...

– N-am nici un prieten, doamnă.

– Rudele dumneavoastră...

– Nu mai am rude.

– Atunci, vă plîng, domnule Fogg, căci singurătatea este un lucru trist. Cum? Să n-aveţi nici o inimă căreia să-i împărtăşiţi durerile dumneavoastră?! Se spune totuşi că în doi chiar şi mizeria se îndură mai uşor!

– Se spune, doamnă.

Mrs. Auda se ridică şi-i întinse mîna bărbatului din faţa sa.

– Domnule Fogg, vreţi să aveţi în mine o rudă şi o prietenă? Vreţi să fiu soţia dumneavoastră?

La aceste cuvinte, Mr. Fogg se ridică şi el. În ochii săi se vedea parcă o sclipire neobişnuită, buzele parcă îi tremurau. Mrs. Auda îl privea. Sinceritatea, hotărîrea şi blîndeţea acestei încîntătoare priviri, privirea unei femei nobile care îndrăzneşte orice pentru a-l salva pe cel căruia îi datorează totul, la început îl miră, pe urmă îi pătrunse în suflet. El închise ochii o clipă, parcă pentru a se feri ca privirea ei să pătrundă mai departe... Apoi îi deschise şi rosti, simplu:

– Te iubesc ! Da, pe tot ce e mai sfint pe lume, te iubesc şi

sînt cu totul al dumitale!

– Ah!... exclamă Mrs. Auda, ducîndu-şi mîna la inimă.

Gentlemanul îl sună pe Passepartout, care veni numaidecît. Mr. Fogg ţinea încă mîna doamnei Auda. Credinciosul servitor înţelese ce se întîmplase şi pe faţa lui largă se ivi o strălucire ca a soarelui tropical ajuns la zenit.

Mr. Fogg îl întrebă dacă n-ar fi prea tîrziu să se ducă la reverendul Samuel Wilson.

Passepartout zîmbi cu cel mai frumos zîmbet al lui.

– Niciodată nu-i prea tîrziu, domnule!

Nu era decît ora opt fără cinci.

– Să fie pe mîine, luni? întrebă înainte de a ieşi.

– Pe mîine, luni? întrebă la rîndul său Mr. Fogg, privind-o pe tînăra femeie.

– Pe mîine luni! încuviinţă Mrs. Auda.

Passepartout ieşi în goană, fără să aştepte repetarea acestei porunci.

Capitolul XXXVI
ÎN CARE PHILEAS FOGG ESTE DIN NOU FOARTE COTAT LA BURSĂ

Este timpul să arătăm ce schimbare se produsese în opinia publică din Regatul Unit, cînd se aflase despre arestarea adevăratului hoţ de la Bancă, un oarecare James Strand, fapt petrecut în ziua de 17 decembrie, la Edinburg.

Trei zile mai înainte, Phileas Fogg era un criminal urmărit cu înverşunare de poliţie; acum devenise cel mai cinstit gentleman, care săvîrşea în mod matematic ciudata lui călătorie în jurul lumii.

Ce urmări, ce tărăboi în ziare! Toţi cei care pariaseră, pentru sau contra, şi uitaseră de mult întîmplarea, se trezeau ca prin farmec. Vechile tranzacţii îşi recăpătau valabilitatea, vechile angajamente se reînnoiau, şi pariuri noi începeau să se încheie, cu mai multă furie.

Numele lui Phileas Fogg era din nou cotat la bursa londoneză.

Cei cinci colegi ai gentlemanului, de la Reform-Club, încercară în aceste trei zile oarecare îngrijorare. Phileas Fogg, pe care-l uitaseră, apărea din nou în ochii lor!

Unde se afla el acum? La 17 decembrie, cînd fusese arestat James Strand, se împlineau şaptezeci şi şase de zile de

la plecarea lui Phileas Fogg, şi pînă acum nu venise nici o veste de la el! Murise? Renunţase la luptă sau îşi continua drumul, după itinerariul convenit - şi sîmbătă 21 decembrie, la ora opt şi patruzeci şi cinci de minute seara avea să apară, ca zeul exactităţii, în pragul marelui salon al Reform-Club-ului?

Să nu mai descriem îngrijorarea în care trăiră timp de trei zile aceşti membri ai societăţii engleze. Se trimiseră telegrame în America, în Asia, pretutindeni, cerîndu-se veşti despre Phileas Fogg. Fură puşi oameni care să observe dimineaţa şi seara casa din Saville-row...

Nimic! Poliţia la rîndul ei nu mai ştia ce se întîmplase cu detectivul Fix, care se aruncase în chip aşa de nefericit pe o urmă greşită. Dar toate acestea nu împiedicară ca pariurile să reînceapă, pe o scară mai largă. Phileas Fogg, ca un cal de curse, trebuia să apară la ultima turnantă a pistei. Nu mai era cotat cu o sută la unu, ci cu douăzeci, cu zece, cu şase, cu cinci, iar bătrînul paralitic, lordul Albermale, îl lua chiar la egalitate.

Aşa se face că sîmbătă seara, pe Pall-Mall şi pe străzile vecine, se adunase o mare mulţime de oameni. Ai fi zis că era o uriaşă gloată de samsari, stabiliţi în preajma Reform-Club-ului. Vehiculele nu mai puteau să circule.

Oamenii discutau, se certau, se striga cursul „Phileas Fogg”, ca al acţiunilor engleze. Cu greu izbuteau poliţiştii să ţină în frîu mulţimea; pe măsură ce se apropia ora la care trebuia să sosească eroul zilei, tulburarea lua proporţii tot mai mari, nebănuite.

În seara aceea, la ora opt, cei cinci colegi ai gentlemanului se adunaseră în marele salon al Reform-Clubului. Erau, după cum vă reamintiţi, bancherii John Sullivan şi Samuel Fallentin, inginerul Andrew Stuart, apoi Gauthier Ralph, viceguvernatorul Băncii Angliei, şi fabricantul de bere Thomas Flanagan; toţi aceştia aşteptau neliniştiţi. În clipa cînd ceasul din salon arăta ora opt şi douăzeci şi cinci, Andrew Stuart se ridică şi spuse:

– Domnilor, după douăzeci de minute, termenul hotărît între Mr. Phileas Fogg şi noi va fi împlinit!

– La ce oră a sosit ultimul tren de la Liverpool? întrebă Thomas Flanagan.

– La ora şapte şi douăzeci şi trei, răspunse Gauthier Ralph, iar trenul următor nu soseşte decît la douăsprezece şi zece.

– Ei bine, domnilor, reluă Andrew Stuart, dacă Phileas

Fogg ar fi sosit cu trenul de şapte şi douăzeci şi trei, acum s-ar afla aici. Deci putem socoti rămăşagul cîştigat!

– Să aşteptăm, să nu luăm hotărîri pripite! Răspunse Samuel Fallentin. După cum ştiţi, colegul nostru este un om nespus de ciudat. Punctualitatea lui în tot ce face este prea bine cunoscută. El nu soseşte niciodată nici prea târziu, nici prea devreme, şi eu, unul, nu m-aş mira de loc dacă ar apărea aici în ultimul minut.

– Ba eu, bombăni Andrew Stuart, care era, ca întotdeauna, foarte nervos, chiar dacă l-aş vedea, n-aş crede.

– Într-adevăr, îl susţinu Thomas Flanagan, planul lui Phileas Fogg era smintit. Oricare ar fi punctualitatea lui, el nu putea să înlăture întârzierile inevitabile - şi ar fi fost de ajuns o întîrziere de numai două sau trei zile, spre a da peste cap întreg planul călătoriei.

– De altfel, ţineţi seama, adăugă John Sullivan, că n-am primit nici o veste de la colegul nostru, deşi firele telegrafice nu lipseau în drumul lui.

– A pierdut, domnilor! reluă Andrew Stuart. De o sută de ori a pierdut! Nu uitaţi că pachebotul China, singurul vapor pe care ar fi putut să-l ia de la New York spre a sosi la timp, a intrat ieri în portul Liverpool. Or, iată lista călătorilor, publicată de Shipping-Gazette; numele lui Phileas Fogg nu figurează printre ei. În cazul cel mai bun pentru el, colegul nostru se află abia în America! Socotesc că întârzierea lui va fi de cel puţin douăzeci de zile peste data convenită. A pierdut, domnilor - şi bătrînul lord Albermale a pierdut de asemenea cele cinci mii de lire ale sale!

– Este limpede! încuviinţă Gauthier Ralph. Mîine n-avem decît să prezentăm fraţilor Baring cecul lui Phileas Fogg.

În acea clipă, ceasornicul din salon arăta ora opt şi patruzeci.

– Încă cinci minute! observă Andrew Stuart.

Cei cinci colegi se priviră. E de bănuit că inimile lor băteau acum ceva mai repede, căci, oricum, chiar pentru nişte jucători încercaţi, partida era serioasă. Dar nici unul din ei n-ar fi vrut să se vadă ceva; de aceea, la propunerea lui Samuel Fallentin, se aşezară cu toţii, în aparenţă nepăsători, în jurul unei mese de joc.

– N-aş renunţa la partea mea din rămăşag chiar dacă în

loc de patru mii de lire mi s-ar oferi trei mii nouă sute nouăzeci şi nouă! zise Andrew Stuart, aşezîndu-se.

În clipa aceea, ceasornicul arăta ora opt şi patruzeci şi două de minute.

Jucătorii luaseră cărţile, dar, în fiecare clipă, întorceau ochii spre ceas. Oricare ar fi fost siguranţa lor, se poate spune că niciodată nu li se păruseră minutele mai lungi!

– Ora opt şi patruzeci şi trei! observă Thomas Flanagan, tăind cărţile prezentate de Gauthier Ralph.

O clipă se făcu tăcere. În marele salon al clubului domnea o linişte apăsătoare. Dar afară se auzea vuietul mulţimii, peste care uneori răzbea cîte un strigăt. Limba pendulei bătea secundele cu o regularitate matematică.

Fiecare jucător putea număra ţăcănitul acestor diviziuni sexagesimale care îi lovea urechea.

– Ora opt şi patruzeci şi patru! zise John Sullivan, neputînd să-şi stăpînească tulburarea glasului.

Numai un minut - şi rămăşagul era cîştigat! Gentlemanii încetaseră jocul şi lăsaseră cărţile pe masă.

Numărau secundele!

La a patruzecea secundă, nimic - nimic la a cincizecea!...

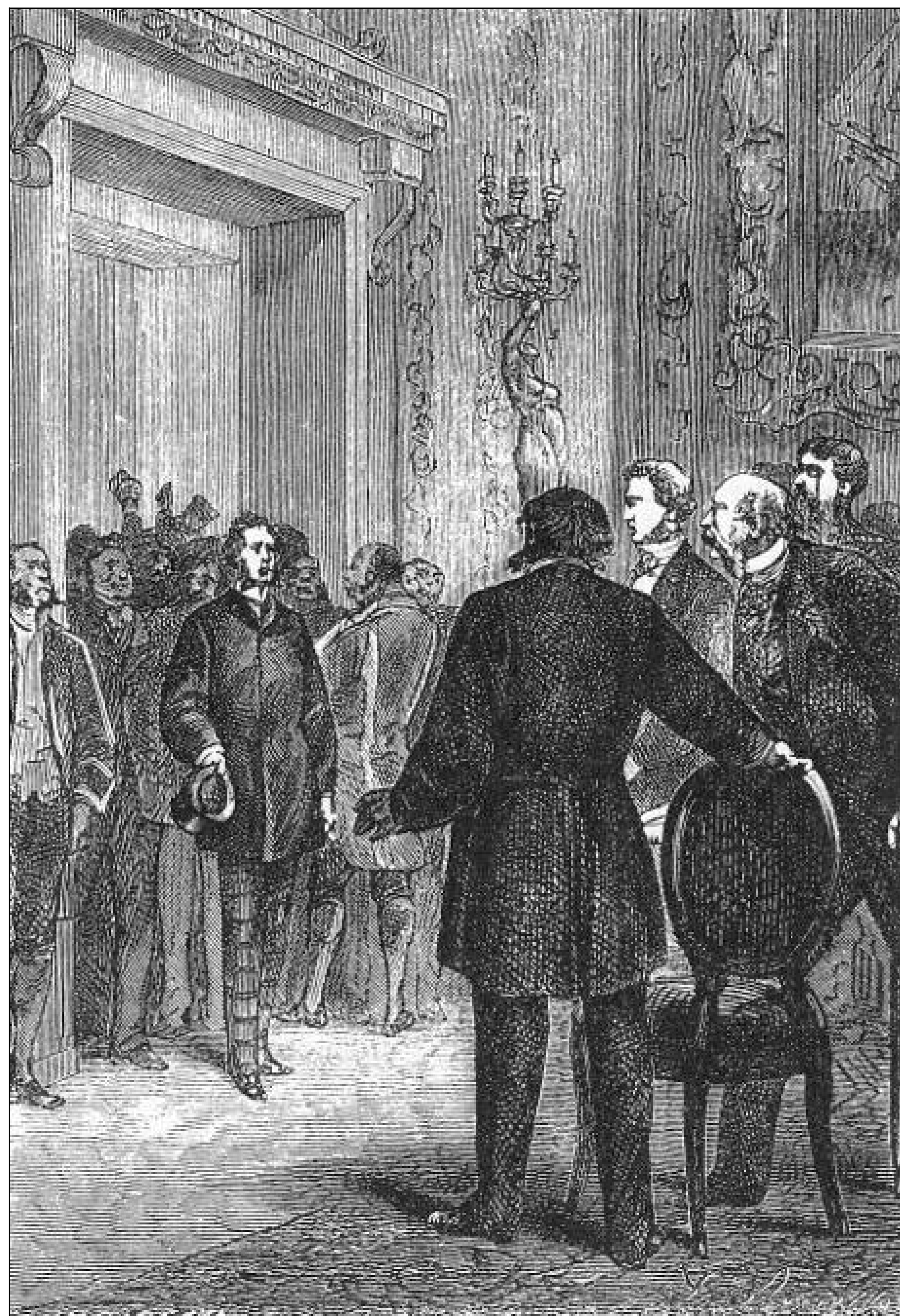
La a cincizecea şi cincea, afară izbucni ceva ca un tunet, se auziră aplauze, urale, ba chiar şi înjurături, care se pierdură într-un singur vuiet.

Jucătorii se ridicară.

La a cincizeci şi şaptea secundă, uşa salonului se deschise - şi... pendula nu bătuse încă a şaizecea secundă, cînd Phileas Fogg se ivi în prag, urmat de o mulţime în delir, care dăduse năvală în club.

Gentlemanul nostru făcu un pas înainte şi zise simplu, cu glasul lui netulburat de nimic:

– Iată-mă, domnilor, am sosit!

Capitolul XXXVII

ÎN CARE SE DOVEDEŞTE CĂ, FĂCÎND OCOLUL PĂMÎNTULUI, PHILEAS FOGG N-A CÎŞTIGAT ALTCEVA DECÎT FERICIREA

Da ! Phileas Fogg şi nu altul!

Ne amintim că la ora opt şi cinci seara, aproape douăzeci şi cinci de ore după sosirea călătorilor la Londra, Passepartout fusese însărcinat de stăpînul său să vestească pe reverendul Samuel Wilson despre o anumită căsătorie care trebuia să se oficieze chiar a doua zi.

Passepartout plecase, deci, încîntat. El se îndreptă repede spre locuinţa reverendului Sameul Wilson, care însă nu era acasă. Fireşte, flăcăul aşteptă, şi aşteptă cel puţin douăzeci de minute. Pe scurt, cînd ieşi din casa preotului, ora era opt şi treizeci şi cinci. Dar în ce stare ieşi! Fără pălărie, cu părul răvăşit, alergînd, alergînd cum nu fusese văzut niciodată un om alergînd, dînd peste trecători, măturînd ca o trombă trotuarele!

În trei minute era înapoi în casa de pe Saville-row, şi se prăbuşea, gîfiind, în camera stăpînului său, fără să poată scoate un cuvînt.

– Ce s-a întîmplat? îl întrebă Mr. Fogg.

– Stăpîne! bolborosi Passepartout. Căsătoria... nu se poate...

– Ce spui?

– Nu se poate... mîine.

– De ce?

– Pentru că mîine... este duminică!

– Luni! răspunse Mr. Fogg.

– Nu!... Azi... e sîmbătă.

– Sîmbătă? Imposibil!

– Ba da, ba da, ba da, ba da! strigă Passepartout. V-aţi înşelat cu o zi! Am sosit cu douăzeci şi patru de ore mai devreme... Dar acum nu mai aveam decît zece minute!...

Spunînd acestea, credinciosul servitor se ridică de jos, îl apucă pe stăpînul său de guler şi-l trase cu o putere căreia nu te puteai împotrivi.

Phileas Fogg, luat astfel pe sus, ieşi din cameră fără să aibă timp de gîndire, ieşi din casă, sări într-un cab, făgădui o sută de lire vizitiului dacă mîna repede - şi după ce strivi doi cîini şi răsturnă cinci trăsuri în calea sa, sosi la Reform-Glub.

Cînd intră în salonul cel mare, pendula arăta, după cum ştim, ora opt şi patruzeci şi cinci...

Phileas Fogg făcuse ocolul pămîntului în optzeci de zile!...

Phileas Fogg cîştigase rămăşagul de douăzeci de mii de lire sterline!

Şi acum, să vedem cum putuse un om aşa de exact, aşa de meticulos, să săvîrşească o eroare de o zi? Cum de credea el, în seara cînd coborîse din tren la Londra, că e sîmbătă, 21 decembrie, cînd nu era decît vineri, 20 decembrie, abia a şaptezeci şi noua zi de la plecarea sa?

Iată cauza acestei greşeli; ea e foarte simplă: Phileas Fogg cîştigase, fără să bănuiască, o zi în programul său, şi asta numai fiindcă făcuse ocolul pămîntului mergînd către est; dacă, dimpotrivă, ar fi mers în sens invers, adică spre vest, ar fi pierdut o zi.

Într-adevăr, călătorind spre est, Phileas Fogg mergea în întâmpinarea soarelui, şi astfel zilele scădeau pentru el cu patru minute la fiecare grad de longitudine străbătut. Or, cum circomferinţa pămîntului numără trei sute şaizeci de grade, e de ajuns să înmulţim aceste trei sute şaizeci de grade cu patru minute, ca să obţinem matematic douăzeci şi patru de ore - adică acea zi cîştigată fără ştiinţă. Cu alte cuvinte, în timp ce Phileas Fogg, mergînd spre est, văzuse soarele trecînd la meridian de optzeci de ori, colegii săi de la Londra nu-l văzuseră decît de şaptezeci şi nouă de ori. Aşa se explică de ce, în ziua aceea, care era sîmbătă şi nu duminică, cum credea Mr. Fogg, ei îl aşteptau în salonul Reform-Club-ului.

Faimosul ceasornic al lui Passepartout, care păstrase tot timpul ora Londrei, ar fi putut să înregistreze această diferenţă, dacă ar fi arătat nu numai minutele şi orele, ci şi zilele!

Phileas Fogg cîştigase deci cele douăzeci de mii de lire. Dar cum pe drum cheltuise aproape nouăsprezece mii, rezultatul bănesc era neînsemnat. Numai că, aşa cum s-a mai spus, în acest rămăşag, ciudatul gentleman nu urmărise averea, ci numai lupta. De altfel, chiar cele o mie de lire rămase, el le împărţi între cinstitul Passepartout şi nenorocitul Fix, pe care era incapabil să-l urască. Numai că, pentru corectitudinea socotelilor, el reţinu servitorului său costul celor o mie nouă sute douăzeci de ore de gaz consumat din vina acestuia.

În aceeaşi seară, Mr. Fogg, tot aşa de netulburat, tot aşa de flegmatic cum îi era firea, o întrebă pe Mrs. Auda:

– Doamnă, acum vă mai convine căsătoria?

– Domnule Fogg, răspunse Mrs. Auda, ar trebui să vă pun eu această întrebare. Eraţi ruinat, iată-vă bogat...

– Iertaţi-mă, doamnă, averea mea vă aparţine. Dacă nu

v-aţi fi gîndit la căsătorie, servitorul meu nu s-ar fi dus la reverendul Samuel Wilson, eu n-aş fi aflat de greşeala mea, şi...

– Iubite domnule Fogg!... exclamă tînăra femeie.

– Scumpă Auda!... răspunse gentlemanul.

Se înţelege că slujba căsătoriei nu se putu face decît după patruzeci şi opt de ore, şi că Passepartout, mîndru nevoie mare, strălucind de fericire, fu martorul tinerei femei. Oare nu merita această cinste el, care o salvase de la moarte?

Numai că a doua zi, în zori, flăcăul bătea grăbit la uşa stăpînului său.

Uşa se deschise şi gentlemanul se arătă, liniştit ca întotdeauna.

– Ce este, Passepartout?

– Ce să fie, domnule? Am aflat chiar adineauri...

– Ce?

– Că puteam face ocolul pămîntului numai în şaptezeci şi opt de zile.

– Fără îndoială! răspunse Mr. Fogg. Dacă nu traversam India. Dar dacă nu traversam India n-aş fi salvat pe Mrs. Auda, ea n-ar fi soţia mea, şi...

Şi Mr. Fogg închise liniştit uşa.

Aşadar Phileas Fogg cîştigase rămăşagul. El făcuse ocolul pămîntului în optzeci de zile! Pentru asta folosise toate mijloacele de transport existente, pacheboturi, trenuri, trăsuri, iahturi, vase de comerţ, sănii, elefanţi,..

Ciudatul gentleman avusese prilejul să-şi arate minunatele sale calităţi, sîngele rece şi punctualitatea. Dar mai departe? Ce cîştigase de pe urma acestei călătorii?

Ce adusese cu el?

S-ar putea spune că nimic. Nimic? Fie! dacă nimic se poate numi o femeie minunată care - oricît ar părea de curios - făcu din el cel mai fericit dintre oameni!

Păi dacă-i aşa, cine n-ar face ocolul pămîntului chiar pentru mai puţin?...

